

במ"ד

דת הציונות

על הרעיון הדתי לאומי,
הציונות הדתית,
והחינוך הממלכתי דתי

מאת: יואל אלחנן

הספר יוצא לאור
בסיוע החרפין בעילום שמו

קנילוי בטמרה

יעקב
בן
מיינדה
ז"ל

ת.ג.צ.ב.ה.

על הספר...

"אין לנו מוצאים כל' מחזק ברכה ומשמר לרוח תורתנו במלואה, וערוכה נאמנה להשיב לב אבות בלתי אם תנועת הציונות", קרא ה"קול קורא" מועידת הייסוד של ה"مزוחיה" לפני כמאה שנה.

האומנם התייחסה הציונות הדתית אל התנועה הציונית כמנוף להרמת קרנה של היהדות בעולם וביחד הארץ? או שהפכה את היהדות למנוון להרמת קרנה של הציונות עד שזו האחרונה הפכה לדת", כשהתורה וחוקיה משתיעדים לה, ומשרתים אותה. בשאלת מרכזיות זו עוסק הספר "דת הציונות", תוך כדי שהוא דן בccoli הנושאים הקשורים להבדלים ההשकתיים שבין היהדות החרדית והציונות הדתית, וב hasilכויות המעשיות של הבדלים אלה כפי שבאו לידי ביטוי במאה השנים האחרונות.

הספר חושף עובדות רבות, וחומר רב, המוסתרים מהחברה הדתית לאומית ע"י רבניה, מנהיגיה, ומסגרות החינוך שלה.

בין הנושאים הנדונים בספר: החינוך הממלכתי דתי, גיוס בחורי ישיבות, שירות לאומי, הראייה קווק ז"ל, הרבנות הראשית, הסכוזן הישראלי-ערבי והחזרת שטחים, יחס למדינה ולמנהיגיה, המפד"ל, ועוד...

יואל אלחנן (שם ספרותי), לשעבר: תלמיד החמ"ד, חניך "בני עקיבא", פועל "צעיר הליכוד", פועל תנועת "молדה", מוסיקאי. כיום, אברך, ועוסק במחקר הציונות הדתית.

מתוך הספר...

"למה הסייע? הרבה עmittel: הבעייה הייתה שאי אפשר לחנן לציונות בלי שירות בצה"ל..."

לעילוי נשמת

**רבען ומאורען של ישראל
מרן רבי אלעזר מנחם מן שך זצוקללהה"ה**

(כתבת ספר זה נסתיימה ביום ט"ז במרחxon התשס"ג, יום השנה לעליתו בסערה השמימה).

ازמרך בלאמאים

הסברת יהודית לציבור הדתי לאומי

(ע"ד : 580404192)

- הרצאות בנושאי השקפת היהדות
- סיוע ברישום ילדים לחינוך היהודי
- פעילויות הסברת יהודית
- פרסומים בנושאי השקפת היהדות

ת.ד. 45 פ"ת 49100

טלפון : 051-299529

אתר באינטרנט : WWW.YOEL-AB.COM

יעמדו על הברכה

הורי היקרים, שהביאוני לעולם הזה וגדלוני באהבה ובשמחה.

ארגון "ערכים" אשר זיכני לשוב לדרך ישראל סבא – חיים על פי תורתנו הקדושה.

ר' ש. גלבשטיין, ר' א.צ. אנגל, ר' א. חזן, על סיועם באיסוף מקורות ומסמכים.

הרה"ח משה עקשטיין שליט"א על מתנתו הנפלאה והיקרה לאין שיעור, ספריו הקדושים של מרכז הגאון הקדוש ר' יואל טיטלבוים זצוקלה"ה אב"ד סאטמאר ועייה"ק ירושלים.

מוראי ורבותי בבתי המדרש השונים אשר זכוני בעבר ואלו אשר ממשיכים לזכותי בהוויה להתבשם מאור תורהם.

הרבנים הగאנונים שטרחו והקדישו מזמן לקרוא את הספר ולאשר את הוצאתו לאור.

תהי משכורתם שלמה מן השמים ויזכו להתרוך בכל הברכות הכתובות בתורה.

תמונה "גולי ישראל" באדיבות "פוטו ציון - בני ברק" – כל הזכיות על תמונה גولي ישראל שמורות ל"פוטו ציון - בני ברק".

ו

תמונה פנוי ימית בעמ' רי — לשכת העיתונות הממשלתית, צלם: בני טל אור.

ל策רנו לא עלה בידנו לאתר את כל בעלי הזכות על התמונה והמסמכים המופיעים בספר ולכז, נשמה אם בעלי הזכות יצרו עמו קשר על מנת שנוכל לתגמלם כمطلوب.

הווצה לאור :

"**ازמרך בלְאָמִים**"
הסברת יהודית לציבור הדתי לאומי.

סיוון ה'תשס"ג

◎ כל הזכות שמורות ל"אזרך בלְאָמִים"

כתובת לכל ענייני הספר :
"אזרך בלְאָמִים" ת.ד. 45 פ"ת 49100
טלפון : 051-299529 אתר באינטרנט : WWW.YOEL-AB.COM

תרומות לפועלות הארגון
ניתן להפקיד בח"ן מס' 409115657 בבנק פאג"י (סניף 181)

הודעה

ספר זה מוגש באהבה לאחינו ולאחיותינו בית ישראל, וביחוד לבני ובנות הצבור הדתי לאומי, כחומר למחשכה בלבד, ואינו בא לפסוק הלכה למעשה בטעם ענין. בכל שאלה למעשה המתעורר מקריות הספר יש לפנות למורה הוראה.
(שהומן להוראה ע"י גדויל הדור).

א. הספר אינו מיועד לאחינו התועים שלא זכו עדין להכיר באמיתת תורתנו הקדושה, והקב"ה יחויר בתשובה שלמה לפניו וויצוים מאפלה לאורה.

תוכן וסדר הפסוקים

- הקדמה יב
- פרק א. דעת תורה ואמונות חכמים –
הגות בנימ או קבלת אבות? כד
- פרק ב. הרעיון הלאומי – אור לגויים או נחיה כגויים? .. לז
(דן בין השאר בנושא: ראשיתה של תנועת ההשכלה,
תוצאות פועלותיה של תנועת ההשכלה, הקשר שבין
תנועת ההשכלה לרעיון הלאומי).
- פרק ג. תאודור הרצל –
שליח ההשגחה או מישיח שקר נוסף? .. מז
- פרק ד. לידתה של הציונות –
עם יהודי חופשי או עם חופשי מיהדות? .. נג
(דן בין השאר בנושא: ראשיתה התנועה הציונית, יחס
ליहדות לפני ואחרי קום המדינה, יחס גדול הדור
לציונות).
- פרק ה. הציונות הדתית – השפעה יהודית על הציונות
או השפעה ציונית על היהדות? .. עא
(דן בין השאר בנושא: ראשיתה של ה"מזרחי",

דת הציונות

הלאומיות ומקומה ביהדות, מצות ישב א"י, אסור התחברות לרשע, בני "חובבי ציון").

פרק ו. הראי"ה קוק ז"ל –

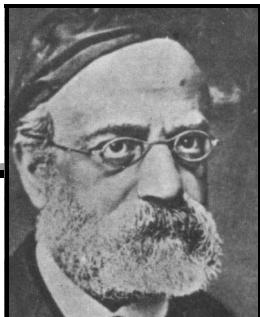
חלק ראשון – מה בין גدول הדור לר' רב הראשי" .. ק חלק שני – ממשיכי דרכו או מסלפי משנתו? .. קמא

(וזן בין השאר בנושאים: הרבנות הראשית, היחס ללאומיות, ארץ ישראל, תוכאות פועלותיו של הראי"ה קוק, יחס גдолיו הדור אל שיטתו, כבוש הארץ בזמן זהה – מלחת מזווה?, הצה"ד והשירות בצה"ל, שירות לאומי, יחס למדינה, גдолיו הדור על המדינה, המפד"ל – מפלגה דתית?, הסכוסך הישראלי עברי והחזרת שטחים).

פרק ז. החינוך הממלכתי דתי – קדושת החול או חילול הקודש? .. רכא

פרק ח. סיכום .. .רמה

מי שמשוכנע שדעתו אמיתיות וצדוקות, חייב להביע אותן ללא הרף, ובכל הזדמנויות בגלוי לב, ובלי להתחשב במידת התמיכה שיש לו, או ברמת ההתנגדות שיפגוש. רק לשקר דרושים תומכים כדי להצליח, לשקר דרישה סמכות המספרים כדי למלאות את מה שחשך לו בצדקת טיעונו, האמת, לעומת זאת זה תמיד תנצה בסופו של דבר, אפילו אם הדבר יקח זמן. אצילות, אמיצה ותורה, מבוטאת עם כל אש ההתלהבות של השכנוע ועם כל הביריות של המודעות הבטווחה, מבוטאת שוב ושוב בכל הזדמנויות, בסופו של דבר Tessig האמת את הקבود וההערכה אפילו של אלו שלא מוכנים לקבלה, האמת היחידה שהלכה לאיבוד בלי כל אפשרות להחזירה, היא אותה אמת שאין למחזיקה האומץ לדבר בגלוי לב עבורה, האמת לא הובסה מעולם מכח ההתנגדות, היא הובסה רק כשותפה היו מדוי חלשים מלහן עליה.

(הרבי שמישון רפאל הירש זצ"ל)

הקדמה

אודך בעמים י' ואזריך בלאומים (תהלים קח)

כמי שעבר את מרכבת תקופת ילדותו ונעוריו במסגרת החברה הדתית לאומית, בחינוך הממ"ד, ובתנוועת בני-עקביא, במציאות היום יומית המתמדת של הקונפליקט המתמשך בין יהדות וחילוניות שככל ארוך כל דרכה של מדינת "ישראל" כבר כשהיתה בבחינת "רעיון" או "חzon" ועוד יותר לאחר הקמתה ובעצם ואולי אף ביתר שאת אף בימינו אנו, וכמי ששישי היה לציבור שניות בכל כחו לנסות ולגשר בין הקטבים, להציג את המאחד ולנסות עד כמה שאפשר להפניהם את המפריד וכמה שפחות להציגו היו בעיני המדינה, הלאומיות, הציונות, והיהדות, ערכי מקודשים.

התהוויה העיקרית של רבים מחברי ושלוי היהתה כי ניתן לחלק את החברה (היהודית) בישראל לשולשה חלקים עיקריים:

א. החברה החילונית — שברובה אינה שומרת תורה ומצוות ואיןנה מכירה בהיותה של התורה מסמן אלקי מהיבן מחד גיסא, אך מאידך גיסא נאמנה למדינת "ישראל" ונוטלת חלק פעיל וחשוב ביותר בלבן הארץ, יושבה, פיתוחה ומעל לכל בהגנה עליה וביצוב דמותה כמדינה יהודית ודמוקרטית, וכן רואיה היא להערכתה ולהתעלמות לעת עתה מן החיסרון של אי שמירת תורה ומצוות.

ב. החברה החרדית — שהצטיירה בעינינו כקובוצה קטנה יחסית של אנשים המנותקים לגמרא ובכונה מן המציאות הישראלית, אינם רואים את המדינה

כערך עליון (או בכלל עורך), ומתקשים לשמר בקנותם בלתי מוכנת על מנהגים, לבוש, ושפה מן הגלות, ועל הבדלות מוחלטת מן המדינה (חברתית, משפטית, חינוכית), ובנוספ', אינם תורמים למדינה, ואפילו בנTEL הבסיסי ביותר והכרחי לקיומה של המדינה — ההגנה עליה, אינם נוטלים חלק בהימנעותם משירות צבא, או בשירות לאומי. אך לעומת זאת דורשים מהמדינה תקציבים למסגרותיהם השונות ללא כל בושה ומנסים להשפיע בכל כוחם על חוקת החוקים במדינה למטרות שאינם תורמים מואמה לפרו-דוקטיביזציה ולצריכה הלאומית של המדינה וסגורים בכתי המדרש במשך רוב שעות היום.

ג. החברה הדתית לאומית — הרואה במדינת "ישראל" התגשות ממשית של "אתחלתא דגאולה", קיבוץ גלויות, וחזקה לארץ-ישראל אחרי אלפיים שנות גלות קשה ומכאיות כשלבסוף סוף מוצאים אנו מקלט לנפשנו בארץ אבותינו וזוכים גם כן לחידוש מלכות ישראל על אדמות ישראל ומשתדים להשפיע עד כמה שאפשר (ובדרך נועם כמובן) שהטהלה ינות על פי תורתנו הקדושה.

כדיים לאומיים, קיים היה מכנה משותף ביןינו ובין שני חלקי החברה האחרים. עם החברה החילונית, השותפות הלאומית במבנה הארץ, בהגנה עליה, יישובה, פיתוחה, ביטוס שלטונה העצמאי, ובתרומה לכל מסגרותיה בכל צורה שרק ניתן. עם החברה החרדית, בעצם האמונה בברוא עולם ובתורתו, קיום המציאות, ולימוד התורה.

המשמעות הוא, שלמרות המכנה המשותף החזק של האמונה בברוא עולם ובתורתו נראית החברה החרדית בארץ, רחוקה ומןוכרת והמכנה המשותף שבינו נבלע כמעט בסבך ההבדלים שבינו לבינה. יחד עם זאת סגירותה של החברה החרדית כלפיו והרצון הנגדי מצד מערכת החינוך הממ"ד לא חשוב אותנו לקבוצות "קנויות" או "אנטי ציוניות" מנעו מאיתנו הכרה עמוקה יותר של החברה החרדית.

דת הציונות

לעומת זאת המכנה המשותף עם החברה החילונית הודגש והוביל מכך במספר סיבות:

- א. אוצר המגורים בו חיננו היה ברובו חילוני.
 - ב. במערכת החינוך הממ"ד ניתן נרחב מעבר ללימודיו היהודיים השונים ללימודיו חול שהרעיון הלאומי והציונות עמדו בדרך כלל במרקם ואך ללימודיו היהודיים הציגו בעינינו בעוד חלק של המורשת הלאומית יחד עם הערכיהם הלאומיים האחרים, המסתעפים מהרעיון המרכזי והחשוב ביותר – הציונות. (על כך בהרחבה בפרק ז העוסק בחינוך הממ"ד).
 - ג. אמצעי התקשרות השונים להם היינו חסופים (רדיו, טלוויזיה, עיתונות) עסקו בעיקר בבעיות הלאומיות השונות וביחסים לאומיים שונים וחזקו את המכנה המשותף הקשור אותנו הדתיים והחילונים יחד – הלאומיות, מחד גיסא, ובהסתה נגד כל דבר שרוח יהדות עולה ממנו ובמיוחד נגד החברה החרדית, מאידך גיסא, דבר שהעמיק את הסלידה מהחברה החרדית, והדיחיק עוד יותר את המכנה המשותף ביננו – היהדות.
 - ד. תרבויות הפנאי החילונית שאומצה על ידיינו כמעט כמעט全面地 על כל מרכיביה וחזקתה את הקשר שבינו לבין העולם החילוני וערכיו. (גם כאן היה משקל רב לתקשרות החילונית שאליה היינו חסופים).
 - ה. השתלבותנו יחד עם החילונים במסגרות שונות כמו הצבא, שירות לאומי, ופעילות לאומיות וציוניות משותפות במסגרת תנועות הנוער השונות, דבר שהדגיש את שותפותנו ואחדותנו הלאומית.
- עם השנים ולנוחה המציאות שנוצרה בעקבות הסכבות המובאות לעיל גדרה והתעצמה בעינינו חשיבותה ומרכזיותה של הלאומיות וערכיה עד כדי כך שה"דת"י" הפך משני וטפל לעומת ה"לאומי" ולעתים היה אף נראה כי יהיה נוח יותר בלבדיו.
- בנוסף, גיל ההתגברות על כל השפעותיו החל לשדר את אורתויו, והרצון

לחת דרור לשאייפות ורצונות שונים החל לגבור על הנאמנות לערכי היהדות. אותה נסו להקנות לנו בבית ובמערכת החינוך. (נאמנות שהיתה מילא די חלשה). העולם החילוני נראה לנו חופשי ופתוח, והחמצ"ד יחד עם ההורים התקשו להתמודד עם המשיכה לעולם החילוני שהלכה והתחזקה.

mdi פעם נערכו ימי עיון והרצאות שונות בנושאי יהדות מגוונים על מנת לנסות ולחזק את נאמנותנו ליהדות אך לא גילינו בהם עניין ולא היה בהם כח לבלום את היסודות אל החילוניות, ובקרוב התלמידים הבוגרים בלבטה תופעה של עזיבת היהדות כשבך כלל ניתן הביטוי לכך מחוץ לכוטלי בית הספר ולא ידעת ההורים והמורים כדי להימנע מחייבים מיותרים.

לאחר אחד מהסמינריון שנערכו לחיזוק האמונה (היה או בתחילת כתה י') מצאתי את עצמי לאחר תקופה של לבטים, כופר בדת היהודית ר"ל.

הריצאות שהועברו (כמדמוני ע"י תלמידי אחת מישיבות ההסדר, או אחת המדישיות למורים בדורות) לא נתנו מענה לשאלותינו ואנחנו שהעדפנו לא לקבל תשובה שמחנו על כן. את החלטה לעזוב סופית את היהדות שמרתי לעצמי כדי למנוע חיכוכים מיותרים עם ההורים והמורים, ורק לאחר שנים (שבהן נעדרתי מהבית בשבתו כדי לצאת לבנות במסווה של "לימוד לקרה מבחן מادر חשוב בוגרא") נאלצתי לגלות להורי את עובדת היומי חילוני.

היה זה בתחילת שנת הלימודים האחרון בתיכון, שמשתי אז בתפקיד יו"ר מועצת התלמידים, (תפקיד אליו הגיעתי את מועדותי בכדי ליצור קשר עם החברה החילונית מבתי הספר החילוניים בעיר) וייצגתי את התיכון הדתי בו למחרי במפגש עירוני של כל התיכונים בעיר, ללא כפה ובלבוש מזונח. נציג העירייה שהיה אף הוא נוכח במפגש דוח על כן להנחלת התיכון, ונקרأتي לשיחת אצל סגן המנהל שהחליט שלא יוכל להמשיך למדוד בתיכון הדתי אך מהר להרגיעני כי יישו מירב הממצאים למצוא לי מסגרת חלופית חילונית בה יוכל להשלים את תעודת הבגרות ונתן הלימודים האחרון מבלתי קלקל את שמו הטוב של התיכון הדתי.

דת הציונות

הורי קבלו זאת בצער אם כי לא בהפתעה. שני אחיו הבוגרים כבר עזבו את היהדות (וכן גם שני אחיו הקטנים בשלב מאוחר יותר) וזאת אחרי ששיסימו לימודיהם בתיכון החמ"ד.

כך, בגיל שבע עשרה במעבר לתיכון החילוני נפתח בפני לגמרי עולם החילוניות ה"פתוח" וה"חופשי".

כמוסיקאי, הצטרמתי לאחת הלקות בתיכון והחברים החדשניים קסמו לי. לא עוד בילויים במסוה בעבר שבת, לא עוד חשש מפגש בלבתי צפוי עם אחד המורים או עם מכיר של ההורים, עצשו אני לגמרי "חופשי".

בתום לימודי התגistics המשחה לצבא שם שרתתי במשך שלוש שנים בתחום הקשר באחד הגודדים של אגד המודיעין. כבן לאייש צבא קבוע ותיק ולאור החינוך שקיבلت היתה בי תחושה של הערכה כלפי הצבא שלצער הרוב התחלפה מהר מאד לחששות אכזריה לאחר שנטקלתי ללא מעט מקרים של שחיתות מוסרית ותחרותיות אינטנסטיבית בקרב הדרגים השונים שאתם עבדתי. לקרהת סיום השירות הכרתי את מי שבחסדי ה' הפכה לימים אשתי ואם ילדי, זמן קצר לאחר מכן מהרתי להבהיר לה שאם יוביל הקשר בינינו לנישואין יהיה זה בЏורה אזרחית בלבד, ולא כל קשר ליהדות או לכל דת אחרת.

לאחר השירות הצבאי פניתי להמשך עיסוקי כמוסיקאי כשמטרתי העיקרית הייתה להרשם ללימודים גבוהים בתחום המוסיקה, אלא שב"ה התוכניות השתנו.

מושש"ק י"א במר חזון התשנ"ו. ראש הממשלה דאז יצחק רבין נורה למוות כשהחשוד במעשה הוא סטודנט מאוניברסיטת בר אילן, יגאל עמיר. כאמור לעיל בעוד שהחינוך לערכי היהדות היה חלש ורופף אם בבני-עקביא ואם בתיכון הדתי ובבית, היה החינוך לערכי הציונות והלאומיות, ולאהבת הארץ והמדינה, חזק מאד, כך שהעובדת ספרקטרי מעלי את על התורה והמצוות והשלכתית מעלי כמעט כליל את ערכי היהדות לא הפרעה לי כלל להשאר נאמן לערכי הציונות, וראיתי בכל הסכם פשרני עם הערבים פגיעה בכוחה של

מדינת "ישראל", ובהקמת מדינה פלסטינאית סכנה קיומית למדינתנו שעלולה ח'יו להביא לחיסולנו המוחלט. אי לכך ראייתי במותו של רבין סוף לתהליך ההרשמי של הסכמי אוסלו שגרמו נזק רב למדינה והובילו אותו למצב שבתחוננו מופקד בידיהם של מרצחים השואפים לחיסולנו המוחלט, ובעוד אחד משלמים בدم בניינו ובנותינו بعد השלום המיוחל מתגברים הפיגועים ופיגולות הטrror נגדנו. כמו לא מעט אנשים ראייתי בר宾ן אחראי לתוכԶאות המכאיות של הסכמי אוסלו ואע"פ שרצו אדם בגל דעתינו (וכל שכן רצח היהודי ע"י היהודי) היה דבר פסול בעיני ראייתי בכך עונש מוצדק לר宾ן והתרכזתי יותר בתוכזה החשובה של הרצח — הפסקה או לכל הפחות האטה בתהליך אוסלו, ופחות ברצח עצמו או בחשוד ברצח (או אולי בחשודים).

אך לא אריך הזמן והתברר כי הרצח גרם לתוכזה הפוכה. רציחתו הטרוגית של ר宾ן, ועובדת היותו של החשוד ברצח ימנני קיזוני ובנוספ' גם דתי, שמשו כדי שרת מצוין בידי התקורת והשמאל, שמצד אחד גדרו את דמותו של ר宾ן מעבר לכל פרופורציה עד שכמעט כל סמטה בארץ קבלה את שמו, ומצד שני לא חדרו להאשים את הימין ואת הדתיים ברצח ולהדביק תויית של רוזח לכל מוצביהם הימין ובמיוחד לדתים שביהם.

נראה היה כמעט בוודאות כי שמעון פרס (滿馬ַא מקומו של ר宾ן מטעם השמאלי) יבחר לתפקיד רה"מ במערכת הבחירה הקרויה (שהוקדמה עקב הרצח), דבר שיוביל בהכרח המשך תהליך אוסלו ולהקמת מדינה פלסטינאית ולמעשה ח'יו לחיסולנו המוחלט. למרות שבאותה תקופה התרכזתי יותר במטרות האישיות בתחום המוסיקה הchlattiy שאיני יכול להישאר אדיש בשעה שעם ישראל נמצא בסכנה כל כך מוחשית המאיימת על עתיד קיומו, ושצריך לעשות הכל בכדי למנוע את האסון הגדול — ארבע שנים שליטון נוספת לשמאלי.

יצרתי קשר עם מטה הבחירה של תנועת "מולדת" (כיום חלק מ"האחדות הלאומי") בה תמכתי אז והתחלתי מיד בפעולות (בהתקנות ולא שום מוכנות לקבלת תמורה). קיבלתי דוכן הסברה והתחלתי בפעולות הסברה לעוברים ולשבים בדבר החשיבות של שמירה על ארץ ישראל שלמה, והסכנה שבעל

דת הציונות

היכנאות לעربים ובמיוחד בתקילך אוסלו ההרסני שאף שהיה אז בתחילתו כבר הספיק למדנו עד כמה מסוכן וקטלני הוא. הטרידיה אותה מאי העובדה שהאנשים ברחוב (ובמיוחד בני הנוער) התהלו כרוחב באדישות כשהם מתעלמים לגמרי מהסנה המרחפת מעל ראשינו בצורה כה מוחשית.

שאלות רבות החלו להדहד בראשי: מדוע לא אפשר לאנשים מעתידمولדיינו אהובה? כיצד אפשר להתעלם ולהשאר אדישים נוכח העובדה המדיאגנה שחקים מארצנו עלולים חיללה להמסר לידיים של אויבינו האכזרים אשר לא באו לידי סיפוק גם לאחר עשרות שנים של שפיכת דמנו והרג אחינו ואחיםינו? כשהעמוקתי לחשוב בנושא הופיעו הרהורים גם בנושא זכותינו המוסרית לבועלותינו על ארץ ישראל.

חשבתי לעצמי שיתכן שהמקור לאדישות ברחוב היישורי הוא חוסר ביחסון בזכותינו המלאה והבלתיית על ארץ ישראל אך לא הבנתי איזו סיבה יש לפkap בך בכלל? הרי האו"ם החליט על כך ברוב קולות.

ושוב הדדה השאלה: נכון, אבל על סמך מה? ואני מנשה להתגונן: מה פרוש על סמך מה? על סמך זכותנו ההיסטורית, הרי חיינופה עוד זמן... מתקופת התנ"ך. אך את התשובה הזאת לא יכולתי לקבל. זה הרי לא יתכן שזכותינו על הארץ נשענת על נימוק דתי שהרי הדת (כפי שהצטירה בעניין זו) היא האנטיזה הגדולה ביותר לצדק ולמוסריות ואדרבא הדותות השונות הן שגרמו למלחמות רבות ועקבות מדם לאורך ההיסטוריה. מעבר לכך לא האמנתי אז באמיותה התורה כמסמך ההיסטורי ובתח לא כמסמך אלקי (שהרי בודאי האלקים (שבקיומו האמנתי תמיד) לא צריך שאקיים כל מיני מצוות "מצוות" ו"חסרות טעם").

[בעוננותי הרבים, עוד בתקופה לימודי בתיכון הדתי תפיסתי לגבי התורה הייתה שמדובר בספר שכותב משה רבנוenkמה על כך שלא זכה להכנס לארץ]. על כל פנים לא הצליחי למצוא מקור אחר לזכותינו על הארץ ולאט לאט החלה להדहד בראשי מסקנה מפחידה שלא נתנה לי מנוח והותירה לי רק שתי

אפשריות לבחירה כדי להרגיע את מצפוני: האחת — שהתורה היא אכן לא יותר מ"אוסף אגדות עם עתיקות" וואז עלי לבקש מיאסר ערפאת ומשאר אחיו הערבים סליחה ומחילה על שהייתי שיך להם שגזל מהם אתADMOTIHIM ונהלם בהם על סמך אגדות דמיוניות, ולהփש לי מקום אחר שבו אוכל לחיות בכך הזכות ולא בזכות הכה.

השנייה — שהתורה היא אכן מסמך אמיתי מלאקים, אך אז עלי להתייחס גם לחשיבות שהיא מטילה עלי מעבר לזכויות שהיא מקנה לי.

כמובן שחודרתי משתי האפשרויות, אך המסקנה לא הרptaה ממני למרות כל נסיונותי לדוחותה ולמצואו תשובה אחרת שעל פיה אוכל להישאר חילוני ולטעון לזכות מוסרית לבועלות על הארץ.

מצאתי את עצמי במצב של סתריה פנימית שהייב אותו לקבל החלטה מידית: עלי לבירר באופן מיידי את העניין. אם אכן קיבל הוכחות חד משמעיות לאמתות התורה ולהיותה מסמך אלקי אשנה את אורח חיי, ואם לא, אעזוב את הארץ ואנתנק לגמרי מהמדינה הבלחית מוסרית שעשו חייתי בה ללא שום זכות על חשבון העם הערבי שחיה לפניי.

ידעתי שישנו אירגון בשם "ערכנים" הטוען שניתן להוכיח את אמיתות התורה ואת היותה מסמך אלקי בסמינר של מספר ימים, ובע"פ שפקפקתי לגמרי בעצם האפשרות שניתן לעשות זאת (שהרי בשנים רבות של לימודים בחינוך הממ"ד לא הצלחו לעשות זאת) ועוד בצורה לוגית שאינה משaira שום מקום לפקנות, החלטתי לנסתות ולשםוגע.

נרשמתי לסמינר בן ארבעה ימים שנערך בימי החנוכה. את מה שעשו לי ארבעה ימים אלה אני יכול לתאר במילים. מעולם לא חשבתי שיש סיכוי כלשהו שהihadot תהיה בענייני דבר חוכב.

לא רק שקבלתי במהלך הסמינר הוכחות לאמיתות התורה ולהיותה מסמך אלקי (בצורה לוגית לגמרי המבוססת על ראיות רבות וחד משמעיות) אלא שבפעם הראשונה בחיי התחלתי להבין את הזכות העצומה שנפללה בחלקי להיות שיך

דת הציונות

לעם היחיד והמיוחד שקבל את תורה האמת זו מבורא כל העולמות המשגינה בכל רגע ורגע על המציאות כולה, כשהכל בעבר בניו האחובים — עם ישראל. פתאות התחלתי להבין לאיזו מתחנה נפלאה זכינו למרגלות הר סיני עת קראנו לדעת "כי ה' הוא האלקים בשמיים מעל ועל הארץ מתחת — אין עוד", ואיזו זכות עצומה נפלה בחלקנו להבהיר מכל העמים לקבלה האוצר הגדול ביותר, תכלית הבריאה כולה, חמדת גנוזו של מלך מלכי המלכים הקב"ה — התורה הקדושה.

יחד עם זאת הבנתי כי הזכות זו דורשת מחויבות, ואחריות רבה, ובעצם היוטי היהודי מוטל עלי תפקיד חשוב, שהדבקות בו היא הזכות והמעלה הנשגבת ביותר, והמעילה בו היא הבושא הנוראה ביותר.

אך עדין המשיכה להטריד אותי שאלה אחת. עכשו כשהתברר לי שלמעשה אנו חוליה אחת בשרשרת ארוכת השנים המתחללה באברהם אבינו וממשיכה דרך משה ובניו, הנביאים והזקנים, התנאים והאמוראים, הראשונים ואחרונים, ומגיעה עד ימינו אנו הבנתי כי אותם חרדים "לובשי שחורים" החייםפה בארץ (ובעולם) הם בעצם המשך ישיר של שרשרת הדורות ואורה היהם ה"מורר" וה"קייזוני" הוא אורח החיים של אבותיהם ואבותיהם מדורי דורות, ואם כך הרי החברה הדתית לאומית שבה גדלתי היא שנטה את הדרך שהועברה מדור לדור. מדוע עשתה זאת? ואם על פי התורה היה עלייה לעשות זאת, מדוע לא עשו זאת גם ה"חרדים"?

לאחר הסמינר התחלתי לקבוע עתים ללימוד תורה ולהיחשף לציבור החradi, ולספרות תורנית בתחום היהודי השוני שב"ה מצויים לרוב. מהר מאד הופתעתி מכמויות לא מבוטלת של מידע יסודי הנחוץ לכל יהודי שמעולם לא הובא לידייעתי לא בתיכון הדתי ולא ב"בני עקיבא" או בכלל מסגרת אחרת בחברה הדתית לאומית. מעבר לכך כבר בשיעורי התורה הראשונים גיליתי לתחדמתי שחלק לא מבוטל מהוקי התורה וככליה העיקריים לא נשמרו כלל במערכות שהן התחנכו ויוטר מכך, ערכים רבים שהוצעו בעינינו כחויבים

(במיוחד ערכיהם הקשורים לציונות וללאומיות) נתגלו כנוגדים לغمרי את האמור בתורה ואפיילו אסורים מפורשות על פי התורה.

בנוספַף לנכֹך הופתעתני לגנות כי במשך שנים לימודי בחינוך הממ"ד לא ידעתי כלל על קיומם של רבים מגודלי ישראל ואפיילו לא על כלו שהיו בדורות החדוננים (כמו ה"חפץ חיים" או ה"חזון אייש") אף"י שחויבותם בעיני כל יהודי בכלל ובעניינו העם היהודי כולם בפרט היה עצומה, (עד כדי כך שבתיכונן הדתי היה לנו שיעור שכועי במשנה ברורה — ספרו המפורסם של ה"חפץ חיים" מבלי שככלל ידעתו שה"חפץ חיים" הוא יותר מאשר שם של רחוב) בעוד שלhalbידל בין צדיק לרשע, על ראשי הציונות למדנו בהרבה, ומתוק הערצתם והערכתם גדלותם.

לאט לאט התחלתי לראות קשר בין העلمת מידע חוני כל כך מהד גיסא, ובין מתן הלגיטימציה למשעים אסורים ולדעתות והש侃פות הנוגדות את דעתה התורה והש侃פה, מאידך גיסא.

לאחר שהעמקתי לחקור בנושא ע"י קריית חומר רב מדבריהם של גדולי הדורות החדוננים המתיחס לציונות, ולציונות הדתית, התחללה להתבהר התמונה והמסקנות אף הן לא אחריו לבוא. רמו אותה, את הורי, אחיה, וחברי, את כולנו. הסתירנו מאייתנו את הדבר החשוב ביותר — את התורה. ועשנו זאת לא במרחפי האינקוויזיציה ולא בערובות סיביר האדומה אלא בארץ ישראל ארצנו של הקב"ה, ולא עשו זאת כמו הנזרות או צאצאי עשו האחים וגם לא בני ישמעאל כי אם מהרסים מקרבנו וביניהם אנשים המתקראים רבנים, ראשי ישיבות, ואנשי חינוך, שאמצו את דרכו של עשו ומכרו את בכורתנו תמותת נזיד עדים, ותחת תורה משה אמרו לעצם את תורתם של הרצל וחבריו שהובילה בעונונתינו את מרביתם עם ישראל בארץ ובתפוצות אל עזיבת היהדות ועל עומק תחתיתה של תהום הכפירה כשבדרן עושה הציונות הדתית כל شبיכולתה לצרף לתחתית התהום גם את שומרי התורה והמצוות, ובלבך שלא תפגם במשהו נאמנותה לציונות. (ועל נטל הראה להאשמות חמורות אלה).

הערכים שעלו ברכיהם חונכתי בחינוך הממ"ד התגלו במערומיהם ברגע

דת הציונות

שהועמדו מול הרעיון האמיתי והנכחי המוביל את עם ישראל ואת העולם כולו אל התכלית האחת והיחידה — והיה ה' למלך על כל הארץ.

כיצד החל התהיליך? וכיצד תמכו בו רבניים ובני תורה? כיצד נולד הרעיון הדתי לאומי ומדוע קמה הציונות הדתית? האם עוצבה זהותה על פי התורה ובהתאם להוראותיה? והאם היה היתה התנגדותם של גולי הדור לציווית בכלל ולציונות הדתית בפרט בבחינת "קיצוניות קנאית" או דעת תורה צרופה הנשענת אך ורק על השקפת התורה כפי שהונחה בעם ישראל מדור לדור ע"י רועיו הנאמנים של עם ישראל — גולי התורה, ובבחינת ראיית הנולד מתנוועת שمد נוספת המכרצה בגלוי — "אין לנו חלק באקליק ישראל", והשואפת לעkor כל חלקה ولو הקטנה ביוצר של אמונה מלבי של כל מי שרק תוכל, בשאלות אלו ועוד, ובעובדות רבות הקשורות אליהן המוסתרות מהציבור הדתי לאומי החל מגן הילדים הממ"ד, ועד האוניברסיטה ה"דתית", וכן באולפנות, בישיבות התיכוניות, בישיבות ההסדר, במכלולות החמ"ד ואפילו בישיבות הציוניות הגבוהות, עוסק בהרחבה ספר זה.

سمותיהם של רבני הציונות הדתית, הוגי הדעות שלה, ועסקניה הפוליטיים לדורותיה מופיעים גם הם בספר זה רק כדי לאפשר לקוראים לבדוק ולאמת את הדברים וכי להוכיח כי מקורות של הדברים החמורים שנאמרו או נעשו בשם הציונות הדתית היה בצמראת ההנאה הרוחנית והפוליטית של הציונות הדתית ולא ברחוב, או בשוליים של הצבור הדתי לאומי, ולא משומם סבה אחרת. אישים המוכרים כרבנים ב הציבור הדתי לאומי, מוצגים מסיבה זו כרבנים גם בספר, אך אין בכך שום הודהה שהם ראויים לתואר זה במובנו היהודי. (אדם שהוסמך להוראה ע"י גולי התורה בדורו, ושדעתו תואמת את דעת התורה).

כמו כן חשוב מאד להבהיר שאע"פ שרוב הדברים המובאים בספר זה נאמרו ונכתבו ע"י גולי הדורות האחרונים אין ספר זה בא לפסוק הלכה למעשה בשום עניין, ובכל שאלה המתעוררת למעשה מקריאת הספר יש לפנות למורה הוראה מובהק ומוסמך. הדברים המובאים בספר הם חומר למחשבה בלבד המוגש באחבה לאחינו ואחיוותנו ובפרט לבני ובנות הציבור הדתי לאומי

על כל חלקיו, חומר אשר זכותו של הציבור הדתי לאומי לדעת אותו, לבדוק את נכונותו ולהגיע, אם צריך, למסקנות.

מאחר וسمותיהם של גדולי ישראל מזכירים לרוב בספר לא הוספו הציונים שליט"א או צצ"ל כדי לא להזכיר על הקריאה ועל דרך כלל אומר כאן: יזכירו לזכרון עולם כל גדולי ישראל רועיו הנאמנים של עם ישראל לאורך כל הדורות אשר עמדו כחומה בצורה מול כל הרוחות המאיימות לשבוף את עם ישראל אחר ההבל והשקר אשר באור תורתם הזוכה והשלמה האירו לנו את הדרך באפלת גלותנו ובברוך אלקינו שברחמי המרובים העמידם לנו, וכן להבדיל בין טהור לטמא לא הוספו ציוניים כמו שר"י (שם רשיים יrokב) אחרי שמותיהם של רשיין ישראל, מיסיתיו ומדיחינו, או ציוניים כמו עפ"ל (עפרא לפומיה — עפר לפפי) אחרי דבריהם והתחבטאותיהם ועל דרך כלל אומר: יזכירו לחיפה ולדראון עולם כל העומדים על עם ישראל להעבירו מדרתו ואמונהו, מקדושתו וטהרטו, הם, ומייעיהם, ומchnיפיהם, ואל ה' אשא תפילה, שבמהרה יתקיים לעינינו "וכל קרני רשיים אגדע ותרוממנה קרנות צדיק", וכל אויביו מהרה יכרתו, ושיאיר עיני העם ההולכים אחריהם בשגגה, לחזור בתשובה שלמה לפני ית'.

כמובן שבנושאים הנידונים בספר יש עוד הרבה מה לומר, אלא שהשתדלתי לזכור עד כמה שאפשר, ולהביא את עיקרי הדברים, ולאחר שייעין בהם הקורא וירגיש כי עניין כלשהו מצריך באור נוסף, או התיחסות מרחיבת יותר, אשמה אם יודיעני על כך. (ובהזדמנות זו אומר כי כל שאלה, הערה, בקורת, או השגה, מתקבל בברכה). אסימם הקדמה זו בתפילה לקב"ה שהיא ספר זה לתועלת הרבים ולקروب לבבנו לעבודתו וلتורתו הקדושה, ושלא יצא תקלה תחת ידנו, ושנזכה במהרה ביוםינו לגואלה השלמה והאמיתית אמן.

יואל אלחנן

פרק א'

דעת תורה ואמונת חכמים – הגות בנימ או קבלת אבות?

בספר דברים פר' שופטים (י"ז, ח'-י"ג) מצוה אותנו התורה: "כי יפלא ממן דבר למשפט וכור... וקמת ועלית וכור..." – לעלות אל בית הדין הגדול ולדרוש מהם שיאמרו את דבר המשפט ויביאו את המשפט לידי הכרעת הדין, ומזכה כמו כן לעשות ככל אשר יורו הדיינים ("על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה") ומוסיפה אזהרה חמורה: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושםאל" שבדידה עונש מיתה לעובר על דבריהם על מנת לבער הרע מישראל.

בפירושו על התורה מסביר רשי כי כונת התורה היא לכל השופטים לאורך כל הדורות ואפילו אם השופט בדור מסוים אינו כשאר שופטים שהוא לפני צרייך לשמווע לו ואין לך אלא שופט שבימיך.

עוד מבאר רשי גודל חובה הה牴טלות כלפי השופט ואומר שאפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין חובה عليك לצית לזו [ומבואר שם ה"שפט חכמים" פירושו שאפילו אם אומר לך על ימין שאתה סבור שהוא שמאל ועל שמאל שאתה סבור שהוא ימין תשמע לו ולא תחל את הטעה בו אלא בכך כי השיתות נותן רוחו על מشرתי מקדשו תמיד ויישמר מכל טעות שלא יצא מפיהם כי אם אמרת].

בבארו שרש מצוה זו כותב "ספר החינוך" (על פי מה שכותב במצב הטיה אחרי

רבים בספר' משפטים מצוה ע"ח) כך: "שנצטוינו בה לחזק קיומ דתנו שאלו נצטוינו קיימו התורה כאשר תוכלו להשיג כונת אמריתה, כל אחד ואחד מישראל יאמר דעתך נוחנת שאמתה עניין פלוני כן הוא ואפלו כל העולם יאמרו בהפכו לא תהיה לו רשות לעשות העניין בהיפך האמת כפי דעתו. יצא מזה חורבן שתיעשה התורה ככמה תורות כי כל אחד ידין כפי עניות דעתו, אבל עכשו שבפירוש נצטוינו קיבל בה דעת רב החכמים, יש תורה אחת לכולנו והוא קיומו גדול בה ואין לנו לזווז מדעתם וכן בעשותנו מצותם אנו משלימים מצות האיל ואפלו אם לא יבואו לפעמים החכמים אל האמת חלילה, עליהם יהיה חטא ולא עליינו", עכ"ל.

על המצוה שלא לסור מדבריהם (ספר' שופטים מצוה תז"ז) כותב "ספר החינוך": "נמנענו מחלוקת על בעלי הקבלה עליהם השלום ומלשנות את דבריהם ולצתת מצותם בכל ענייני התורה ועל זה נאמר:

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" ואמרו ז"ל בספר: "לא תסור — זו מצות לא תעשה"!! וסביר החינוך שורשי המצוה ז"ל: "לפי שדעתם בני אדם חולקין זה מזה לא ישתתו לעולם הרבה דעתם בדברים, וידע אדון הכל ברוך הוא שאלות תהיה כונת כתבי התורה מסורה ביד כל אחד ואחד מבני אדם איש כפי שכלו, יפרש כל אחד מהם דברי התורה כפי סברתו, וירבה המחלוקת בישראל בנסיבות המצאות, ותעשה התורה ככמה תורות.

על כן 알קינו שהוא אדון כל החוכמות השלים תורה אמרת עם המצוה הזאת שצונו להתנגד בה על פי הפרש האמתי המקובל לחכמים הקדמוניים עליהם השלום ובכל דור ודור גם כן שנשמע אל החכמים הנמצאים שקיבלו דבריהם ושתו מים מספריהם ויגעו כמה יגיאות בימים ובליות להבין עמוק מיליהם ופליאות דעתיהם, ועם ההסכמה הזאת נכוון אל דרך האמת במידעת התורה וזולת זה אם נתפתח אחר מחשבותינו ועניות דעתנו לא נצליח בכלל. ועל דרך האמת והשבח הגדל בזאת המצוה אמרו זכרונם לברכה לא תסור ממנה ימין ושמאל אפילו יאמרו לך על ימין שהוא שמאן לא תסור מצותם,

דת הציונות

כלומר, שאפילו יהיו הם טוענים בדבר אחד מן הדברים אין ראוי לנו לחלק עליהם אבל נעשה כטעותם וטוב סבול טעות אחת יהיו הכל מסורים תחת דעתם הטוב תמיד ולא שיעשה כל אחד ואחד כפי דעתו שbezeh יהיה חורבן הדת וחילוק לב העם והפסד האומה למגורי, ומפני עניינים אלה נסורה כונת התורה אל חכמי ישראל ונצטו גם כן שייהיו לעולם הכת המועצת מן החכמים כפופה לכת המרובים מן השרש הזה". (עכ"ל).

תוֹךְ שְׁמִירָה קְפֻדָּנִית וּמוֹחֲלָתָה עַל מִזְוָה יִסּוּדִית וּהַכְּרָחִית זוּ שֶׁלֹּא לְסֹור מדבריהם של בעלי הקבלה חכמי ישראל לדורותיהם, כלליה, ופרטיה, הועברה התורה לאורך הדורות החל ממקבלה הראשון מסיני — משה רבנו שמסורת ליהושע, דרך הזקנים והנביאים, אנשי הכנסת הגדולה והנתאים, האמוראים הסבוריים והగאוןים, וכן רבותינו הראשונים והאחרונים, עד ימינו אנו.

בשלב מסוים התעורר צורך דחוף להעלות את דברי התורה שהועברו עד אז ממוסרי התורה למקבילה בעל פה, על הכתב כמו שמבואר הרמב"ם בהקדמתו לחיבורו ההלכתי המפורסם "היד החזקה" וזו"ל: "ומיימות משה רבנו ועד רבנו הקדוש (הכוונה לרבי יהודה הנשיא — מסדר המשנה) לא חברו חבר שמלמדין אותו ברכבים בתורה שבבעל פה, אלא, בכל דור ודור ראש בית דין אוنبي שהיה באוטו הדור, כותב לעצמו זכרון השמועות ששמע מרבותיו והוא מלמד על פה ברכבים. וכן כל אחד ואחד כותב לעצמו כפי כחו מביאור התורה ומהלכותיה כמו ששמע, ומדברים שנתחדשו בכל דור ודור בדיינים שלא למדו מפי השמועה אלא במידה משלש עשרה מדות והסבירו عليهم בית דין הגדול וכן היה הדבר תמיד עד רבנו הקדוש והוא קבע כל השמועות וכל הדיינים וכל הביאורים והפירושים ששמעו ממשה רבנו ושלמדו בית דין שבכל דור ודור בכל התורה כולה, וחייב מהכל ספר המשנה ושננו לחכמים ברכבים, ונגלה לכל ישראל וכ כתבוهو כולם ורכזו בכל מקום כדי שלא תשכח תורה שבבעל פה מישראל.

ולמה עשה רבנו הקדוש כך ולא הניח הדבר כמות שהיה, לפי שראה שהتلמידים מתמעטין והולכים, והצורך מתחדשות ובאות ומלכות רומי פושטת

פרק א

ט

בעולם ומתגברת, וישראל מתגללין והולכין לנצח, חיבר חבר אחד להיות ביד כולם כדי שילמדו בו מהרה ולא ישכח, וישב הוא ובית דינו ולמדו המשנה ברבים". (עכ"ל).

לאחר מכן נמשכה שלשלת הקבלה והמסורת ע"י התנאים תלמידיו של ר' יהודה הנשיא ולאחר כך ע"י האמוראים שקיבלו מהם עד שנחתמה בסוף תקופת האמוראים ע"י רבינא ורבashi (כמו שאומרת הגמרא בבבא מציעא פ"ו ע"א: רבashi ורבינא סוף הורה). (ניתן לעין עוד בעניין זה בהקדמת הרמב"ם לפירושו על המשנה לסדר זרעים).

נמצא אם כן, שהتلמוד הוא היסוד לכל התורה שבידינו והוא המועתק איש מפי איש, דור אחר דור במשך ארבעים הדורות שמשה רבינו ועד רבashi, ולכן ברורה ומובנת סמכותו העלונה והבלתי ניתנת לעירעוור הן בהוראת האסור והמותר, הטהרה והטהורה, החייב והפטור, הקשר והפסול, והן בכלל עניינו בהם הورو לנו חז"ל הקדושים את הדרך בה נלך ואת הדרכים העקלקלות מהן נרחק ונשמר לשעה ולדורות.

ואכן, לאורך הדורות דברו וככתבו רכובינו רבות אודות חשיבותו המכנית של התלמוד והזהירו מפני האיסור החמור לגורע ממנו או להוסיף עליו, או חלילה לחלק עליו או לערער ולהטיל ספק בדבריו מדבריו.

הרמב"ם בהקדמתו לפרושו על המשנה (המופיעה בהקדמתו לפירושו על סדר זרעים) כותב כך:

"וכשმתו כל החכמים ע"ה שאחרון מהם היה רבינא ורבashi והتلמוד כבר נגמר וכל אשר קם אחריו הייתה תכלית כונתו וכל מאודו להבין דבריהם שכתבו בלבד ועליו אין להוסיף וממנו אין לגורע".

עוד כותב הרמב"ם בהקדמתו ל"יד החזקה" ווז"ל: "כל הדברים שבגמרא הכספי חיבורן כל ישראל ללכת בהם וכופין כל עיר ועיר וכל מדינה ומדינה. לנוהג בכל המנהגות שנגנו חכמי הגמרא ולגזר גזירותם וללכת בתקנותם. הוואיל וכל אותן הדברים שבגמרא הסכימו עליהם כל ישראל ואותם החכמים

דת הציונות

שהתקינו או שגזרו או שהנהיגו או שדנו דין ולמדו שהמשפט כך הוא הם כל חכמי ישראל או רובם, והם ששמעו הקבלה בעיקרי התורה כולה דור אחר דור עד משה רבנו ע"ה.

בספר "נפש החיים" לרבי חיים מولוזין (הגדול והמובה בתלמידי הגרא"א מילנא) כתב ז"ל:

"וכאשר נחתם התלמוד הקדוש אנו אין לנו אלא לשמר ולעשות ככל הכתוב בתורה הקדושה שבכתב ושבבעל פה ככל משפטם וחקתם, ובזמןם, ופרטיהם ודקדוקיהם, בלי נטוות מהם נטיה כל דהו". (שער א' – פרק כ"ב).

עוד בעניין זה כותב רבנו חיים מולוזין בהקדמה בספר "שנות אליהו" של מоро ורבו הגרא"א ז"ל:

"ומיום שנסתם ונחתם התלמוד נסתם כל חזון מלחות להבין ולהורות מדעתנו. רק כעורים נגש דבר מה נראה בתלמוד הקדושה בה נחזי אנן, לאורם נסע ונלך, כל דברי קודשם הם מה נר לרגלנו ואור לנתקותינו ומבלעדי אור תורהם כמהתי עולם במחשכים הושבענו כי גנז האור בתורה החתום אשר בידינו שם כללו וגנוו כל המאורות להtaglot לצדיקים הזוכים בכל דור ודור להנות מאורם" (עכ"ל).

עוד בעניין חשיבותו המכרצה של התלמוד, בדברי קודשו של גאון ישראל ותפארתו, מהగאנונים שזכה לאורם עם ישראל בדורות האחרונים, הגאון רבי ישראל מסלנט, רבן של כל בני הגלות ובABI תנועת המוסר המפוארת שהעמידה לעם ישראל שורה של רועים נאמנים בתקופה הרת ההפוכות וקשיים במאבקה הנחש בروحות זרות שאימיו לחדר אל נשמת העם, והצילה רכבות יהודים ממלחמות ההשכלה והכפירה והעמידה לעם ישראל דורות של גדולי תורה שהלכו לאורו של ربם בעל ה"אור ישראל" ז"ל: "מעט החימת התלמוד נגעלו דרכי התורה להבין ולהורות מכתבי הקודש על פי המdot המסורות מסיני ורק אל התלמוד עינינו צופיות לשאוב ממנו תורה ה' ודרךיו וגם האדם הגדול

בענקים אין בידו רק לחפש ולגלות תעלומות סתרו ועל התלמיד אין להוסיף ואין לגרוע מואה". (מכתבי ר' ישראל מסלנט – מכתב י"ח).

לאחר חתימת התלמוד נמשכה העברת הتورה מהאמוראים לסביראים, ואח"כ לגאנונים ורבותינו הראשונים. הראשונים גם הם, כתוצאה מצוקה הזמן וירידת הדורות המשיכו בכתיבת חיבוריהם בהלכה, כמו שכותב רבנו חיים מולוזין בהקדמתו לביאור הגרא"א מווילנא על השו"ע ז"ל:

"וכראות רבותינו הראשונים ז"ל אשר אחר חתימת התלמוד כי מלחמת כובד הgalות נתמעטו היישובות וראו כי מעטים מהם בני עלייה השטימים ביום התלמוד מצויו בו את המעשה בכל דיקודקי פרטיו הדינניים ואחינו בית ישראל יפוץו בכל פינה ונתרכזו הקהילות מבני ישראל והמוראים מתוך הש"ס נתמעטו, ולזאת חיבורו חיבורים שהוא הלכות פסוקות וכן בדורות שאחריהם ואחרי אחירותם הכל לפי הספיקות וספק הפסיקות המתוחדים בכל דור".

כמובן שגם כלפי רבותינו הראשונים מוטלת علينا חובת התבטלות מוחלטת ונביא מעט מדבריהם של גדולי הדורות בענין זה.

כתב הגאון ר' אריה לייב בעל ה"קצotta החשן" באחת מתשובותיו: "איبرا דאןן יתמי דיתמי (אמת שאנו יתומים בני יתומים) חלילה לנו להרים ראש ולפצתה פה נגד פסקי רבותינו הפסוקים הראשונים ואחרונים והדבר הקשה לנו נטהה בחסרון דעתנו וקוצר השגתנו שהוא האמת" ע"כ. (תשובות ה"קצotta החשן" סימן צ"ד דפ"ד סע"ב).

מן בעל ה"חzon אי"ש" (רבנו אברהם ישעה קרלייז), מענק ההוראה של הדור הקודם בפרט ושל הדורות לאחרונים בכלל כותב אף הוא בענין חובתנו להבטלה מוחלטת כלפי רבותינו הראשונים וכן לשונו הקדושה: "דין המתרבר בהדייא (כפיروس) מן הגمرا הוא אצל יסוד ההוראה ואם היה מפורש הפכו באחד מן הראשונים מוכראhim אנו לבטל את לימודנו ואת דעתנו". וכן כותב רבן של כל בני הגלות הגאון ר' משה סופר (הידוע בכינוי ה"חתם סופרי") על מעלה הראשונים ומחויבותנו כלפי דבריהם זולחה"ק: "הרוי שם ז"ל

דת הציונות

חשבו לדעת ולהכיר אשר יחסר דור אחריו דור ומידה זו היה שעמדה להם שידעו את ה' ואת תורתו כי ידעו והבינו והאמינו באמונה שלמה כי דברי רבותם כগהלי אש יסודתם בהררי קודש אין לו זו מהם ואחר דבריהם לא ישנו כקוצו של יוד, יגעו וטרחו בכל ממצוי כוחם לירד לסוף דעתם של רבותם וה' ראה את יגיעתם ותשוקתם אל דברי תורה הננס דעה והראם נפלאות מתורתו וזהו חלקנו מכל עמלנו לירד לסוף דעתם של הראשונים ולמצוֹא דעת קדושים".

רבנו יעקב מליסא (בעל ה"חוות דעת" ו"נתיבות המשפט") כותב בהקדמתו לשׂו"ע יורה דעת וז"ל: "אין דעתנו ח"ז להשיג על הראשונים כי אולי מה שמדוברין אנו בדבריהם הוא היפך מה שכינו מלחמת חלישות ודיל שכלו".

רבנו יוסף חיים (בעל ה"בן איש חי") כותב בהקדמתו לשׂו"ת "רב פעלים" וז"ל: "אם הראשונים כמלאכיהם אנו כבני אדם ואם הראשונים כבני אדם אנו כחמורים כלומר: כשהאנו יודעין לשער כבוד הראשונים אז אנחנו חשובין כבני אדם אבל אם אנחנו נדמה כבוד הראשונים בעיננו כערק בני אדם אז אנחנו נחשבין כחמורים שאין בהם דעת להבחן". עכ"ל.

על כל פנים ברור הוא שאין ביכולתנו לחלק על דברי רבותינו הראשונים שנמסרו לרבותינו לאורך הדורות, ובטה לא על דבריהם של התנאים והאמוראים, וחיבים אנו לבטל דעתנו וסבירותינו בפני דבריהם לגמרי. (ובאופן המותר לחלק על דברי האחרונים עיין הקדמת הגאון רבי עובדיה יוסף בהקדמתו לשׂו"ת "יביע אומר" ועכ"פ הוא רק שיש לחלק ראיות מוצקות והכרעות מיסודות על אدني פז ולאחר שעין היטב, וקיבל רשות מגולי הדור לפסוק הלאה למעשה נגד דברי אחרון עי"ש דבריו).

לאור הדברים שהובאו לעיל המחייבים אותנו להתבטלות לפני רבותינו מתעוררת ה"בעיה" הבאה: יעקב סבר הבעיות והצורות של הגלות הארכאה בת אלפיים שנה בה אנו נתונים התעוררו להן מעת לעת בעיות שונות וביניהן בעיות חדשות שלא היו בעבר ולכן לא נתנו עליהם את הדעת גדולי התורה בעבר.

אי לכך עליינו לשקל בדעתנו כיצד לפותרן (אחרי עין בדברי רבותינו, כמוובן) וגם במידה שהפתרונות נוגד את מה שקבלנו מרבותינו עליינו לפעול על פיו מתוך הנחה שם היו הם נמצאים בדורנו היו נהגים כמוותנו בפתרון בעיות אלה. ומעבר לכך הרי התורה עמוקה עד אין קץ ובזה שمبرילים אנו את עצמנו להבנת דברי רבותינו בלבד ולא ממשיכים אנו לחדר מסברותינו אנו "מצמצמים" את אור התורה הנצחי במקומם להאדרו ולגלותנו.

מקורה של "בעיה" זו הוא בהנחה יסוד הטוענת שישנה מציאות כלשהיא ולמציאות זו נותנת התורה את הפתרון המתאים וממילא כאשר משתנים תנאי המציאות יש צורך גם בפתרון שונה.

ולכן דבריהם של רבותינו עלולים להציג מתיאים למצבים מסוימים בהם נהייה חייבם לסמך על שיקול דעתנו. אך האומנם צודקת ההנחה יסוד זו? כתוב הזוהר הקדוש בפרשת תרומה (קס"א א'): כד ברא קודשא בריך הוא עלמא אסתכל בה באורייתא וברא עלמא ובאורייתא אתברי עלמא [כשברא הקב"ה את העולם הסתכל בה בתורה וברא את העולם, בתורה נברא העולם] ככלומר, על פי התורה נבראו העולמות כולם על כל כללים ופרטיהם וסדרם בכל עניינם ומשך זמן קיומם. נמצא אם כן שהتورה היא הקובעת את המציאות עוד לפני יציאת המציאות אל הפועל וראשיתה של המציאות באמת היא הייתה כוללה בתורה (ולהבדיל כמו שראשיתו של בנין רב קומות היא בהיותו כולל בתוכנית הבניה) ואם כל מציאות שהיא, כולל תורה על כל כלליה ופרטיה עוד לפני יציאתה לפועל הרי שבתורה ואך ורך בתורה ימצא הפתרון לכל בעיה המתעוררת למציאות כלשהיא.

ביבאוו ל"ספרא דצניעותא" (מספריו הייסוד בחוכמת הקבלה והוא חלק מתוך ספר הזוהר בסוף פרשת תרומה) בפרק ה', כתוב הגדר"א מווילנא וז"ל: "והכללי כי כל מה יהיה והוה יהיה עד עולם הכל כולל בתורה מבראשית עד לעיני כל ישראל (כלומר בה' חומשי התורה). ולא הכללים בלבד אלא אפילו פרטיו של כל מין ומין ושל כל אדם בפרט וכל מה שאירע לו מיום הולדו עד סופו וכל גלגוליו וכל פרטיו ופרטיו פרטיו. וכן של כל מין בהמה וחיה וכל בעל חיים שבעולם וכל עשב

וכזמה ודומם וכל פרטיהם ופרטיהם בכל מין ומין ואישי המינים עד לעולם ומה שיארע להם ושורשם".

ובספר "מדרגת האדם" להגאון ר' יוסף יוזל הורביץ תלמיד הגאון ר' ישראלי מסלנט הידוע בכינויו "הסבא מנובהרדוק" כתוב (בהקדמה לחילוקו השני) ז"ל:

"כל שאלותיו יכול האדם לפתרן מן התורה, הן שאלות הרוח הן שאלות החומר כי התורה מקיפה כל דמיונתו וכל הרגשותיו של האדם. וכל הרגלו וכל רצונו וכל ההכרחות שלו, מהכל התורה יודעת ודרכה אודות כולם. וננתנה לו דרך בכל פרט ופרט איך להתנהג בחיים. ובדרך התורה יש פתרון על הכל עד שאין אחריה התורה כלום. כי התורה אינה צריכה עזר וסיוע ממוקם אחר, לא על ענייני החומר ולא על ענייני האנושיות ולא על כל ענייני הרוח, כי הכל בה". ע"כ.

הגאון ר' צבי פסח פרנק מרבני ירושלים כותב בספרו "שבבי אור": "התורה מקיפה את האדם מבית ומחוון, אין שום פעולה, דיבור, ומחשבה והרהר הלב, שייהי האדם חופשי לעשותו כרצונו אלא כל תנועה שבאדם יש לה משפט עפ"י התורה איזה אסורה ואיזה מותרת איזה כשרה ואיזה טריפה, איזה טמאה ואיזה טהורה — ואף על הרף וGBT העין יש דין ואזהרות לאיסור ולהיתר". ע"כ.

מן ה"חפץ חיים" היה אומר ממשו של ר' איצ'לה מולוזין: "אין שום שאלה בעולם שאין למצוא בתורתנו הקדישה תשובה עלייה, צריך רק לעניינים מיידות ב כדי לראות היכן זה כתוב". (קובץ מאמרים להגר"א וסרמן).

באשר למחשבה כי אפשר להתחשב בשיקול דעתנו ובחכירתו שככלנו נגד דבריהם המפורשים של רבותינו במקום שלכאורה נראה כי הוראותיהם אין מעשיות, או מכל סיבה אחרת כתבו ריבותינו רבות ונביא מעט מדבריהם.

"ספר החינוך" בהקדמתו: "מצד חקירתנו לא נוכל להשיג בדבר אלקים כלום כי גם בענייני העולם השפל לא יכלו כל חכמי הטבע לבוא עד תכליתם. וממשיך וכותב: חילתה לנו חילתה לבוא אחרי המלך בגביהינו ולהרים יד ולהשוב מחשבות ממה שלמעלה מחשבותינו ואין צורך אלינו כי הנה אבותינו

זכרונם לברכה מהה סדרו שלחן ערוך לפניו, הם העמיקו שאלה ובאו אל תכילת הידיעה האמיתית והשיגו לדעת כי ידבר אלקים את האדם וחיה ומה לנו אחרי זאת לחקור ולהחטט אחר דבריהם, האמתם אתם, רק לשותה את דבריהם כתובם וכלשונם".

דברים נפלאים בעניין זה כותב רבנו בחו"י בספר המפורסם "חוות הלבבות" (שער יהוד המעשה): "הזהר שלא יהיו צעדיין נוטים מדרך אבותיך ומנתיב הראשונים לדרך חדשה ובדודה מן הלב, וזהר, שלא תסמו על שכלך ושלאלתך רק אחר עצחך, ושלא תהחש ברק בדעתך, ולא תהשוד את אבותיך שהדריכים איך להגיע לטובותיך שהנחילו לך אינם נכונים ולא תסתור את העצות שלמדו אותך כי אין אף עצה שתעללה ברעיוןך שהם לא ידעו אותה כבר לפניך ושלא הבינו את כל הטוב והרע שיצמח ממנה וקח בחשבון שיכול להיות שלכן נדמה לך כי עצחך היא יותר טובה מעצת אבותיך מפני שבין לך את הצד החיוובי שיש לכואורה בעצחך אבל הנזק שיצא ממנה בעheid נעלם ממן ומפני שבמייעוט עיונך הנך רואה רק את הצד ההגוני שבעצחך ואינך רואה את הטעות שלה ואת הנזק שיצמח ממנה וכבר אמר שלמה המלך: "אל תשג גבול עולם אשר עשו אבותיך" (משל כי"ב כ"ח) ע"ב.

ספר הכוורת (מאמר ראשון, כ"ז): "תורת האלוקים היאומי שקיבלה בתמימות (בשלמות) מעולה הוא מן המתחכם והחוקר אך מי שנטה מן המדריגת העליונה הזאת אל המחקר מوطב לו כי יבקש טעם לדברים האלה אשר יסודם בחוכמה האלקית מאשר יעוזם לסבירות רעות ולספקות המביאים את האדם לאבדון".

בספרו המפורסם "מכחוב מאליהו" מסביר הגאון ר' אליהו אלעוז דסלר את הסיבה להסתמכות על דברי חז"ל ואת הסכנה שבהסתמכות על חקירת שכנו ווז"ל: "טעות היא לחשוב שכוכבים להשיג את האמונה המוחלטת על ידי חקירות שכליות ופילוסופיה. הרי השכל משוחד על ידי כל מיני נגיעות, הרצון מטה את השכל لأن שהוא חפץ. כשהאדם פונה אל שכלו בטרם התעמק בתורה וביסס את אמונו על קבלת אבות ואמונה חכמים ורוצה ששכלו יהיה השופט הבלתי עלי ענייני אמונה סימן שהוא אינו רוצה להאמין, لكن פונה אל שופט

משוחד שיורה לו כרצונו. אומנם חווינו לבירר את האמונה על ידי השכל בדברי בעל חותם הלבבות בהקדמתו אך הגישה לא תהא מה שאני מבין בשכל אקובל ומה ששכלתי איננו מושג לא אקובל, חלילה, אין הכוונה שיסמוך על שכלו בלבד כי בזה לא יוכל להגיע אף פעמי אל ברור האמת כי הוא משוחד מרוצונתו וגם מוגבל. גדר ברור האמונה על ידי השכל הוא: אחרי שנתיישבה כבר האמונה בלבו ע"י קבלת אבות וע"י לימוד תורה הקדושה והכרת גדלותה וגדלותו חכמינו יעסוק אדם לרוב אל שכלו את יסודות האמונה לברור לעצמו בברור שכלי". (מכח מאליהו חלק ג', אמר "מיןות ושלא לשמה").

מן ה"חזון אי"ש" כותב: נרתעים אנו לשמעו הטלה ספק בדברי חז"ל בין בהלכה בין באגדה כسمועה של גיזוף ר'יל, והנוטה מזה הוא לפני קבלתנו ככופר בדברי חז"ל ושחיתתו נבלה ופסול לעדות". (קובץ אגדות החזו"א א', טו). ונשים בדברי קודשו של רבנו הגאון הקדוש רבי שלמה עליישו בעל הספרים הקדושים "לשם שבו ואחלמה" מגDOI חכמי האמת בדורות האחוריים וז"ל: "והעיקר המחויב לכל מי אשר בשם ישראל יכונה להאמין באמון שלימה שכל מה שנמצא בדברי רז"ל בהלכות ואגדות בש"ס ומדרשים הם כולם דברי אלקיים חיים כי כל מה שאמרו הוא ברוח ה' אשר דבר בהם ומסוד ה' ליראיו וכמו שמצוינו בסנהדרין (מ"ח סוף עמוד ב') שגם בעניין שאיןנו נוגע להלכה ולמעשה כלל, שאלת האם רנא ידע והיתה התשובה שם: סוד ה' ליראיו.. וכן כל דבריהם ז"ל אשר בנסיבות ותקנות אחרות ע"פ שכל אנושי כלל אלא כולם הם ברוח ה' אשר דבר בהם מכיון ה' בכח קול גדול ולא ישפט דעתן תורה והקהל הזה היה משתמש והולך בכל מיסדי התורה שבעל פה... והרי נמצא מזה כי כל המתחכם על דבריהם להתבונן על אמיתתם הוא מכניס את עצמו בסכנה גדולה כי אין שכל אנושי אפשר להשיג אותו ועלול הוא לבוא לכפייה רחמל ועל זה נאמר (קהלת ז): "וזאל פתְּחַפֵּם יוֹתֶר לִמְהָפְּסֹמְם". כי המכניס עצמו בזה קשה לו מאד ליכת נגד דעתו והוא פוסף תמיד על שתי הסעיפים. וכך אמרו עובודה זרה י"ז ע"א כי על כל דרכי מינות ואפיקורוסות הנה על זה נאמר כל באיה לא ישובון ולא ישבו לא ישיגו אורחות חיים. אבל, וצדיק באמונתו יהיה

פרק א

כִּי הָוָא יִסּוֹד כָּל הַתּוֹרָה כָּלָה... כִּי הָרֵי מְחוּיב כָּל אֶחָד לְבַטֵּל שְׁכָלוֹ וְדַעַתוֹ תָּמִיד נְגֻד כָּל מָה שָׁנְטוּעָה בְּאֶמְוֹנָת לְבָב כָּל יִשְׂרָאֵל מִכָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁלְפָנֵינוּ בְּכָל הַנוֹּדָע וּמְפֹרֶסֶם בְּתוֹךְ כָּל יִשְׂרָאֵל. וְכָל הַמְהֻרְר אֲחָרֵיהֶם גַּם בָּאיּוֹה פָּרֶט קָטָן וּקְلָל שְׁבָהֶם כָּאִילוּ מַהְרָהָר אַחֲרֵ שְׁכִינָה. כִּי קֹדֶשׁ בָּרִיךְ הוּא וְאוֹרִיתָא וַיִּשְׂרָאֵל אִינּוֹן מַתְקִשְׁרִין דָא בְּדָא כִּמְשׁ בְּזֹהָה ק פ' אֲחָרֵי מוֹת דָף עֲגָ' א'. וּבְפָרֶט מָה שְׁנָזַכר בְּדָבָרִי רֹזְ"ל בְּשָׁ"ס וּמְדָרְשִׁים וּזְוֹהָר וּתְיקָנוֹנִים וּכְنָן בְּכָל סְפִּירֵי הַגָּנוֹנִים קְדוּשָׁי עַלְיוֹן. וְכָל הַמִּתְחָכָם וּמַהְרָהָר עַל אַיּוֹה פָּרֶט שְׁבָהֶם הוּא בְּכָלְל הַכּוֹפְרִים וּהַאֲפִיקוֹרִים וּוְהָוָא גְּרוּע בְּפָרֶט אֶחָד מְרַשֵּׁע גְּמוּר וּכְנָל'.

(”לִשְׁמָ שְׁבָו וְאַחֲלָמָה“ — ספר הדעתה חלק ב' דרוש ד' סוף ענף י"ט).

סיכום

הארכתי בפרק זה בהסביר החשיבות הגדולה והמכרעת אשר ישנה לדברי רבותינו הקדושים הזקנים והנביאים, התנאים והאמוראים שלשלת הקבלה והמסורת, וכן לדבריהם של רבותינו שאחריהם הסבורהים והగאנונים, הראשונים והאחרונים, ועד למראן ורבנן הקדושים שהעמיד לנו הקב"ה ברחמיו ובשפעת חסידיו בדורות האחוריונים ובדורנו אנו, אשר בדבריהם ואך ורך בדבריהם, נמצוא את הפתרונות למאורעותנו ולביעיותינו, ומה ירוו לנו את הדרכם בה נלך, ועל פיהם ועל פי דבריהם הקדושים, נדע לזהות את מסלפי התורה והמושciאים דבריה לминות, גם אם כלפי חזון לבושים הם אצטלא דרבנן ומתחדרים בכל מיני תארים רשמיים שלכאורה מחייבים יראת כבוד כלפייהם, ולהציג מידיהם את אחינו האוהבים ההולכים אחריהם כבחמה בבקעה. ראיינו גם את חומרת תוקף הציוני שלא לסור מן הדבר אשר ירוו לנו ימין ושמאל גם כשלדעתנו נראה שיש הכרח לעשות זאת ואת חובת התבטלותנו המוחלטת כלפייהם ותוקף ציווי התורה: "ושמרת לעשות הכל אשר יורוך".創ת נותר לנו לקיים את הפסוק: "ודרשת והגידו לך את דבר המשפט" ולראות בדבריהם אשר כגחלי אש מהי דעת התורה על המאורעות שפקדו את עם ישראל החל מלידתה של תנועת ההשכלה ועד ימינו אנו לראות את הקשר בין האירועים לאורך התקופה והאם תואמות היו פועלותיה של הציונות הדתית והעומדים בראשה לאורך כל הדרכ לדעת תורה זו. ועל כן בהרחבה בעה"ת בפרק הספר הבאים.

פרק ב

הרעיון הלאומי או רגויים או נחיה כגויים?

לאורך ההיסטוריה בת אלפי השנים של העם היהודי הושפענו מתחליכים ומאירועות של העמים בעולם ומהתנагותם, אם משכיננו כשהיינו על אדמתנו, ואם מסביבתנו לאחר שביעונותינו גلينו מארצנו ונתרחקנו מעלה אדמתנו ונתפזרנו לכל קצוות תבל, ולא אחת נוצרו כתוצאה מתחליכים שונים אותם סובבה ההשגחה בקרוב העמים כמו מהפכות חברותיות ותרבותיות או חילופי שלטון ל민יהם מצבאים ותנאי שטח חדשניים שהופיעו על הקהילות היהודיות שבתחומיהם. לעיתים היו שינויים אלו לטובה והביאו עמהם הקללה והרוויה ליהודים ולעתים, בעוננותינו הרבים לגוראות קשות ולהחרפת שיעבודנו.

הרמב"ם בספרו "היד החזקה" (הלכות דעתות פ"ו ה"א) כתב: "דרך בריתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רعيו וחבריו, נהג מנהג אנשי מדינתו". ע"כ. ואכן לדאבותנו נמשכו יהודים בתקופות שונות ונסיבות שונות מנהיגיהם במקדם או מאוחר לעזיבת היהדות ולהיטמעות בגויים. אך בין אם עשו זאת קבוצות של יהודים ובין אם היו אלו יהודים בודדים, פֶּרְשׁו או הופרשו מן הקהילה היהודית שהתבדלה מהם, כך שהקהילה היהודית שהונגה תמיד על פי התורה ונשלטה בידי רמה ע"י גדולי התורה שככל דור, שמרה על צבון היהודי מוחלט, ועל מרחק מירבי מאורחות הגויים ומנהיגיהם, ומחברתם.

דת הציונות

שונה לחולטין היה המצב שיצרה תנואה חדשה שῆמה בשלתי המאה השמונה עשרה — תנועת ההשכלה.

הניריה הכללית בעולם במאות ה-16 וה-17 במערב אירופה ואחר כך גם במרוחה, אחר קדמה והשכלה יקרה שורה של Shinonim חברתיים בעולם. התפתחות המדע מהירה ובעקבותיה המהיפה התעשייתית, יצרו בעקבותיהם עולם חדש של אפשרויות ושנו את פני החברה למגרא. השכל האנושי הפך את לאليل חדש כשהאנושות רואה בו כח בלתי מעורער לפתרון בעיותה. כל תפיסות העולם השונות אשר גובשו ע"י האנושות עד אז הועמדו לביקורת מהודשת של סכלם של אנשי המדע השונים, וסביר כל תחום התרכזו קבוצות חוקרים אשר בחנו כל תופעה, והעבירה תחת שבת הביקורת ה"אמין ביותר" — המוח האנושי.

תופעה זו הביאה לרפורמה ורדיילית גם בקרב הקבוצות הדתיות באירופה. האמננות והדתוות השונות שהו עד אז מסגרת מסוימת מאחדתן מבחינה דתית והן מבחינה חברתית, פילוסופית, ומוסרית, מצאו את עצמן הולכות ונונחות כשהן נאלצות לפנות את מקומן לתפיסות עולם חדשות, פרי השכל האנושי, והן אבדו כמעט לגמרי את השפעתן על החברה.

בנוסף לכך תפיסות חדשות אלה בזו ל"צורך הדתי" של ההסתמכות על "כח עליון" כהסבר לתופעות שונות ולעצם מציאות ההוויה, ויצרו את הרושם שאת התשובות לכל השאלה יספק השכל האנושי מוקדם או מאוחר. למקורות הדתיים המתיחסים לקיומו שלALKIMI התיחסו כאלו יצירות ספרותיות לכל דבר והעמידום לביקורת סכלם שכיריע (על פי קרייטריון ספרותיים) מה לקרב ומה לרחק.

המהיפה התרבותית והרוחנית שעבירה על החברה הכללית בכל רחבי אירופה חדרה בעונונתינו את גם אל הרחוב היהודי שהיה עד אז מסוגר ונבדל מכל קשר תרבותי או רוחני עם הסביבה הנוכנית.

כאמור לעיל לוֹוְתָה מהיפה זו בכוּז עַמְקָה לדת, והדבר הוביל לרגשי נחיתות בקרב יהודים רבים.

פרק ב

לט

אחד מהם היה יהודי בשם משה מנדלבו שסבירו התאספו אנשים נוספים נספחים שהושפעו מהתפקידים שבביבתם והשתכנעו כי החברה היהודית חייבת לעבור שינויים בכל הקשור לצורת חייה שנרא לכאורה מנונים ושגרתיים, חסרי תרבויות, וחסרי יצירה, חשוכים ופרימיטיביים, לעומת זאת חי הקרים של שכיניהם הגויים, התוססים והשופעים חדשנות, תרבות, והשכלה, והמפוחחים מבחינה חברתית.

יחד היוו את ראשיתה של תנואה שלילית נקראה — תנועת ה"השכלה". תנועה זו שאפה לבדוק את המגע התרבותי והרוחני של החברה היהודית עם החברה הכלכלית, תוך העתקת ערכיהם רוחניים וחברתיים אוניברסליים לתוך אורח החיים היהודי של יהודי אירופה.

ביחד, פתחו תוכנית ל"מודרניזציה" של החברה היהודית שעיקרה שינוי דרמטי בכל מבנה אורח החיים היהודי.

מאחר וחיה הקהילות באירופה (ובכל מקום אחר) התחנלו עד אותה תקופה על פי חוקי התורה והונגו בידי רמה ע"י גдолו' התורה עמדה בפני המשכילים אפשרות פעולה אחת בלבד על מנת ליצור תשתיות להצלחת מזימותם — ערעור שלטון התורה על חיי היהודים, וע"י כך תערער מAMILא הנגמתם של גдолו' התורה.

המשכילים ידעו היטב כי יסוד היישודות של חי היהודים על פי התורה הוא חינוך הבנים והבנות לידענות התורה, אהבת התורה וננותנה, והדבקות בקיומה על כל פרטיה ודקדוקיה, ובתחום זה היו עיקר פועלותיה. היא לא הסתפקה בהכנסת שינויים בחוקי התורה וגם לא בסילוף דבריה כמו שבד"כ פעלו תנומות שמד שונות לאורך ההיסטוריה, אלא נגשה להגדלה והערכה מחדש של עצם מהות היהדות, יעדתה ונחיצות קיומה, והכל על פי קритריונים שמקורם בהשכלה האירופאית הכלכלית.

על פי קритריונים אלה הועמدة הדת היהודית לביקורת השכל האנושי של המשכילים, ובמudgetם הפכה מ"תורת האלקים" ל"חכמת ישראל". חז"ל

דת הציונות

הקדושים הפכו לחברות "הוגי דעתות" אשר את דעותיהם המוכאות ב"מקורות השוניים של הספרות היהודית העתיקה" יש להעביר תחת בקורס הscal ולהחליט מה מתוכן ראוי ומתאים לעולם המודרני ומה מתוכן עבר זמנו ושיך לארכיאוני המוזיאונים.

לצורך רפורמה זו יסדו המשכילים מערכת "חינוך עניפה", ואפלו מוסדות לה"הכשרה ובנים" בהם למדו מחדש את המסורת הי"הודית" החדשה והמתוקנת ובהם עצבו מחדש את דמותה של היהדות כשהכל על טהרת ההשכלה האירופאית הcpfנית.

ב"בתי מדרש" מתוקנים אלו הפחלה תורהנו הקדושה על כל רבדיה, שבמשך אלפיים שנות גלות מסרו יהודים את חייהם על קדושת ה' בעבורה לקובץ של "ענפי מדע שונים". התורה, הנביאים, והכתובים, הפכו ל"ספרות מקראית".

ההיסטוריה היהודית המפוארת הפכה ל"סיפור עם קלאסים" ודברי חז"ל הקדושים אשר כגלי אש, הפכו לעוד חומר מתחומי המדע – "מדעי היהדות".

אגודות שונות של חוקרים החלו לבקר כאוט נפשם את כתבי הקודש של עם ישראל על פי קרייטריונים המקובלים ב"ביקורת ספרותית".

כמובן ששיטתם זו הייתה הרסנית הרבה יותר משיטותיהן של תנויות שמד אחריות בהיסטוריה היהודית מפני שאלה שאפו לסתות מן היהדות אם לשמאן ואם לימין ואם בכלל, בעוד שתנועת ההשכלה הגדרה מחדש את עצם מושג היהדות, סלפה לגמרי את מהותה ורונגה מכל תוכן את חשיבות הזותות היהודית, ומעל לכל נתקה כל קשר בין עם ישראל לבורא עולם ע"י יצרת הרושות כי תורה ישראל היא יצרה ספרותית אנושית, והדת היהודית אינה שונה משאר הדתות בעולם, ואם כך אין לה שום חשיבות מעבר להיותה מסורתו התרבותית הקדומה של העם היהודי.

כאמור לעיל הייתה המשכotta אחורי ההשכלה חזקה מادر והחלה חודרת לשכבות רבות בתוככי החבורה היהודית.

כמובן, שגדולי הדור שראו כבר עם התחלת פעולותיה של התנועה את סכנת השמד האיומה הנשקפת ממנה, יצאו ללחמת חורמה נגדה על מנת להציל ממלתעותיה כמה יהודים שרק אפשר, וכדי להגן בכל דרך על קודשי ישראל מפני עותם וטשטושם ע"י המשיכלים.

חלק פעל ביותר במלחמה זו נטלו גדולי ישראל באירופה (ביניהם נמננו ר' ישראל מסלאנט ותנוועת המוסר שהקם, שלחמו ללא לאות במשיכלים ומיזמותיהם והקימו עשרה ישיבות לצערוי הצאן לפני ילבו בצייפורי המשיכלים, האדמו"ר בעל ה"צמח צדק" מחב"ד, ה"חתם טופר", והרש"ר הירש) וכן גדולי ישראל בארץ ובראשם ה"שער מבריסק" — מהרייל דיסקין, שלחם בכל כונה ליד הארץ בתים ספר בנוסח ההשכלה, או לשנotta את פניו היישוב בארץ ע"י אותם משיכלים מושמדים. גדולי התורה זההו מפני כל מגע או קשר עם אותם משיכלים ועם ספריהם שהופצו לרוב רחוב היהודי והרעילו בתים רבים.

המשיכלים לא הסתפקו בכיבוש הרחוב היהודי ואף אל ד' אמות של הלכה, הישיבות הקדושות, לטשו את עיניהם.

בתחילתה היו שולחים את חיבוריהם מלאי ארס הכפירה לבתי הדואר על מנת שבשבעה שיבואו בחורי הישיבות לקבל את הדואר שנשלחה להם ממשפחותיהם יקרו בהם, ולאחר שראשי הישיבות התגברו על תופעה זו, החלה תופעה של הלשנה לשולטוניות אוזות היישיבות וראשיהן והסתה פרועה נגדם בטענה שאינם מלמדים לימודים כללים בישיבות, והשלטונות בתגובה החלו להצהר צעדיהן של הישיבות.

במיוחד פעלו המשיכלים נגד אם כל הישיבות — ישיבת וולוזין, שהיתה אז בתוקף גודלה ותפארתה וספקה לעם ישראל רבים מגודלי הדור הבא, כשהיא מונהת ביד רמה ע"י שני המאורות הגדולים הנצ"ב מולוזין (ר' נפתלי צבי

דת הציונות

יהודא ברלין) ור' יוסף דב הלוי סולובייצ'יק (אביו של ר' חיים מבריסק — שכיהן אף הוא אח"כ כמשנה לראש הישיבה והיה ברבות הימים לגדול הדור הבא).

בתחילה ניסו המשכילים לעורר דעתם של תלמידי השולחנות להכנס בסדרי הלימוד בישיבה שעה של לימודי השפה הרוסית, תוך מחשבה שכך יוכלו להחדיר לישיבה את מוריהם שמלבד לימוד השפה יכולו להחדיר את אופ השכלה לתלמידים, אך ראשי הישיבה התגברו על כך, והמשכילים נזקמו, שוב פנו לשולחנות וגרמו לדרישות נוספות מרוצי הישיבה לשינויים בסדרי הלימוד. (אחת הדרישות הייתה לצמצם את לימודי הקודש לשלש שעות בלבד בלבד בשעות אחה"צ, ולהזכיר שיש שעות לימודי השכלה ממש שעות הבוקר מתשיע עד שלוש).

בהתכנסות של הנהלת הישיבה וראשיה נתקבלה החלטה הקשה מכל — לסגור את הישיבה, ובכללן שלא לשנות את דרך הלימוד כפי שהונחה לאורך הדורות ע"י רבותינו הקדושים. (ראה "הגדה של פסח ואלאזין", מכון מורשת הישיבות, ירושלים, תש"ס).

סרווקם של גדולי הדור וראשי הישיבה הכרוך יחד ולן למראית עין בלבד את לימוד התורה הקדושה יחד עם לימודי השכלה הגן למשעה על שמירת העברת התורה ללא כל שינוי ואדרבא ישיבות רבות קמו אח"כ במקום ישיבת וולוז'ין ששמרו על העברת גחלת התורה לדורות הבאים, כשולוז'ין מהוה תזכורת עבורם כיצד ואיך צריך ללימוד תורה, ועד כמה צריך להיות לימוד התורה נקי מכל תערובת של לימודי השכלה, או לימודי חול מכל סוג שהוא.

תוצאות פועלותיה של תנועת ההשכלה

זמן לא רב חלף וביכורי פרוטיה של תנועת ההשכלה הבשילו. התברר כי "התיקונים" ביהדות הובילו לשירות להתבולות ולהמרת דת, ובמקום יהודים "מתוקנים" הופיעו מומרים לתא奔ן ולהכחיס, אשר שום הבדל לא ניכר בין הגויים אשר בקרם ובמחיצתם חי. אך למרות זאת נאלצו אותם משכילים

להבין כי הנאמנות לחברה הכללית ולערכיה המודרניים מחד גיסא ועוזיבת היהדות מאידך גיסא לא רק שלא הובילו להשתלבותם בחברה הנוצרית ולהתעצמות חיויבות אחרות, אלא גרמו לתחליק הפוך לגמרי. השנאה עתיקה היומין של הגוי ליהודי הייתה כайн וכאפס לעומת שנות הגוי ליהודי המנסה בכל דרך להתנהג כגוי ולהדרמות לו.

במקביל לכך החלה באותה תקופה תודעתם הלאומית של עמים שונים באירופה להתעורר לחיים.

איטליה התאחדה, ומשנות החמשים ואילך (1850) נעשו מאמצים להקמה מחדש של המדינה הגרמנית. בנוסף היה התעוררות לאומית גדולה בקרב עמי הבלקן. תהליכיים אלו הביאו לפעולות נרחבות של עמים שונים ומיוחדים שונים (שהגידרו עצם מבחינה לאומית) שהובילו לשינויים חוקתיים במדינות רבות ובמדינות מסוימות אף לשינויים זכויות מלא.

הצלחתם זו של עמים קטנים לקבל הכרה רשמית מצד השלטונות השונים ולהיחשב שווים בין שווים בתחום מהחברה בלאומות הפהיתה רוח חדשה במפרשייהם של צאצאי המשכילים. כאמור לעיל בכך שנות פעלותה עקרה ההשכלה כל זיק של יהדות מרובות לפני יהודים באירופה, וגרמה להתפוררות ההوية היהודית המסורתית בת אלפי השנים, ולאובדן הזאות היהודית של היהודים שנפלו ברשותה ועוד יותר, של צאצאיהם.

עתה חשוב, כי ע"י הדגשת יהודו הלאומי של עם ישראל יפיחו רוח חדשה בנשנת העם ויזיררו לו את זהותו, ומайдך כאשר יוכרו כלואם יוכל להשתלב בחברה הנוצרית ולהנות משוויון זכויות מלא שיוביל לחים מאושרים בתוך החברה הנוצרית. העיתונות והספרות של אותן משכילים הchallenge את סמניון הלאומיים של עם ישראל (כמו כן רק סמנים לאומיים אוניברסליים השיכים גם לגוים כמו שפה, מולדת, חגים לאומיים ועוד. מהסמן הלאומי העיקרי המיוחר לעם ישראל בלבד, התורה הקדושה, התعلמו לגמרי) כשהבסיס לכך הוא הסתכלותה של תנועת ההשכלה על היהדות כפי שהובאה לעיל.

דת הציונות

העתונאות והספרות ה"עברית" בהן באו לידי ביטוי דעתיהם הכווצבות של המשכילים, החלה להציג במאמרים רבים את רעיון הלאומיות כשהביס הוא כМОבן ההסתכלות הכהרנית על ההיסטוריה היהודית ארוכת השנים (המתעלמת מעצם מזיאותו של הקב"ה בכלל, ומכל קשר בין עם ישראל לקב"ה ולתורתו בפרט) כפי שהיא ניבטה מתוך מחקרים ה"ספרות המקראית" ההופכת את עם ישראל מ"עם קדוש לה'" לעוד לאומי משפחת הלאום.

במדינות שונות בהן זכו מייעוטים בעלי הגדרה לאומית לשווון זכויות חלקי או מלא השתרף גם מצבם של היהודים והם השתלבו בתחוםם רבים (גם, ובעיקר בשרותם מכובדות ובכירות) בכל תחומי התעסוקה.

בקרב המשכילים הלאומיים בלטו שתי דעות עיקריות לגבי מטרתה של האומיות והדרך להגשהתה.

האחד נתה לכוון השגת שוויון זכויות, ושווון מעמדות במקומותיהם, דבר שיבטיח את אפשרות ההשתלבות בחברה הנוצרית, וימנע את האנטישמיות והשנאה.

האחרת (שמצד אחד לא תלהה תקוות ורכות במתן שוויון זכויות מלא ליהודים כתריס בפני האנטישמיות והשנאה ומצד שני הרגישה בחיסרון גדול ב"רעיון הלאומי" כשהוא נעדր את מאפיינו העיקרי – ארץ הלאום) חתרה לכוון פיתרון טרייטורייאלי (שבתחילתה הייתה הכוונה לכל טרייטוריה שהיא כמו שכותב פינסקר בספריו אוטואמנציפציה – "לא אל ארץ קדשנו עליינו לשאת נפשנו עתה, כי אם אל ארץ שלנו. אין לנו דורשים מאמנה זולתי כברת ארץ גדולה לאחינו העניים, ארץ אשר לנו תהיה לעולם ואדונים זרים לא יוכל לגורשנו מעלה").

על כל פנים, הפרעות הקשות ברוסיה והtagברות השנה והאנטישמיות באירופה (ובמיוחד באוֹן מדינות שבהן נהנו יהודים משווין זכויות מלא) יצרו את התהווצה כי פיתרון טרייטורייאלי עם שלטון עצמי ליהודים הוא הפיתרון היחיד, וכי לרוב הפלא, דוקא הגויים הם המפריעים לעם היהודי לחיות ככל הגויים,

פרק ב

מה

ושנאת הגוי ליהודי היא אכן וכאפס לעומת שנתה הגוי ליהודי המנסה בכל דרך להידמות לגוי.

חלום ה"אמניציפציה" התמוגג ללא היה ואות מקומו מלא חלום ה"עצמאות הטרייטוריאלית".

אגודות רבות (שהבריחן היו בעיקר צעירים תומסים שהושפעו מן התנועות המהפכניות ברוסיה, ומכוראות בשם "חובבי ציון") החלו להטיף לפעולות מעשיות בכוון זה, כשוובן מדרגות על עלייה לארץ, רכישת קרקע, ועובדות אדמה.

את הכח הרוחני לצעירים אלה (שנתגלו ברכובם ע"י אבותיהם ואבות אבותיהם המשכילים כמומרים לכל התורה כולה, ולא ידעו קדושת ישראל מהי, ובתח לא מקדושתה של ארץ ישראל) ספקו משכילים לאומיים כמו לילינבלום, פינסקר, הס, וחבריהם, מעל דפי העיתונות, ומעל דפי ספריהם, כשמעבר להטפה הלאומית בולט ביכולם עיקרין מנהה משותף — "הס כי לא להזcid בשם ה'" (עמוס ז' י').

כמו כן תמכו בעלייה לארץ ישראל, וישובה, גם רבנים (כמו ר' צבי הירש קלישר, ר' אליהו גוטמן, ר' שמואל מוהליבר, ועוד) אשר ראו בה שלב ראשוני של הגאולה שהוא למעשה הגדולה הטבעית שבאה לידי ביטוי בעלייה לא"י והתיישבות של יהודים בארץ ישראל, בשמרות התורה והמצוות בה, ובבנינה, שיביא אחריו את הגאולה הניסית ע"י הקב"ה. (על שיטתם ועל הקשר שיש לכאורה לרבניים אלו לציונות הדתית יתALAR בהמשך בפרק ה').

היעדרו של מרכז עליון המוכר ע"י כל האגודות שיכוון את פעולותיהם הקשה על פועלתן, והוביל להכרה שיש לכנס ועידה כללית שתאחד את כל האגודות לתנועה מאורגנת בUNDER הנהגה מרכזית.

ביזמתו של פינסקר והרבנים ש. מוהליבר ו.פ. ר宾וביץ' כונסה בנווכember 1884 בקטוביץ', ועידה של כל אגודות "חובבי ציון" שוובן היו מروسיה וארדות מהן מדינות אחרות באירופה. הוועידה עסקה בשאלות מעשיות בלבד ולא בלבון הבדלי ההשקפות והדעות. (ובמיוחד אלו שבין הרבניים למשכילים).

דת הציונות

על אף התקנות הרבות שעוררה ועידה זו, לא הצליחה התנועה להגיע לידי היישגים מעשיים בעלי משמעות בשל סיבות שונות (בינהן אי הסכמה בין הרובנים למשכילים, היעדר אמצעים כספיים, והיעדר הכרה רשמית בתנועה מצד השלטון הרוסי).

במיشور הרעיוני הצליחה התנועה להטיף بعد האומיות, ולהמתיק את סבלם של היהודים תחת האנטישמיות הגוברת, בחלומות על "תchiaה לאומית" ו"שיבת ציון" וחסר היה רק פתרון מעשי שיאפשר להגשים חלומות אלו לאחר כשלונה של תנועת "חובבי ציון".

בשלב זה הופיע מי שהתיימר להציג פתרון מעשי להגשמה החלומות, תאודור הרצל. עליו ועל תוכניתו, בפרק הבא.

פרק ג

תאודור הרצל — שליח ההשגחה או מישיח שקר נספּה?

תאודור הרצל^a (או כפי שהוא נקרא בשמו ה"גלותי" בנימין זאב) נולד ליעקב הרצל, שהיה מתבולל שומר על זיקה להילאה הניאולוגית בבודפשט. שני דודיו של יעקב היו מומרים כך שלעומתם נראה יעקב יהודי נאמן. במשך ארבע שניםות ילדותו המוקדמות נשלה תאודור לביה"ס של הקהילה הרפורמית בבודפשט אך בגיל עשר הועבר לבתי ספר נוצריים מובהקים. בשנת תרל"ז בהיותו בן שמונה עשרה עקרה משפחתו לוניה שם נכנס תאודור לאוניברסיטה, ובhayothו בן עשרים וארבע הוכתר כד"ר למשפטים וניסה את מזו במקצוע המשפט אותו נטש בעבור שנה, ומאו ואילך התמסר לתחום הספרות והחל לפרסם סיורים, מחזות, ורשמי מסעות. בשנת תרנ"א בהיותו בן שלושים ואחד, שימוש כתובו הפיזאי של העיתון הוויני רב ההשפעה "נויע פריעע פרעסע".

שהותו בפאריז גרמה לו לחזות בהtagברות האנטיישמיות בתוככי אותה צרפת שהביאה לעולם את רעיון השוויון והחירות יהודים בימי נפוליאון בונאפרטה. הוא חשב כבר אז על פיתרון מקרי לפתרון בעיותו של העם היהודי: **תנועת שמד גדולה ומאורגנת** כפי שהוא כותב ביוםנו:

a. ראה ספרו של הרב ב.ש. המבורגר "משיחי השקר ומתנגדיהם", עמ' 321, הוצ' מכון מורשת אשכנז, בני ברק, תשמ"ט.

דת הציונות

"בערך לפני שניםים חפצתי לפתור את שאלת היהודים, לכל הפחות באוסטריה, בעזרת הכנסתה הקתולית. בקשתי להבטיח לעצמי בראשונה את עזרת נסיכי הכנסתה באוסטריה ולהשיג על ידיהם ראיון אצל האפיפיור כדי להגיד לו: עוזר לנו מפני האנטישמים, ואני מוחלט תנוועה כבירה בין היהודים, שיעברו באופן חופשי וגאה לניצרות. חופשי וגאה במובן זה שמנהייגי התנוועה — ביהود אני — ישארו יהודים, ובתורת יהודים יטיפו לקבלת הדת השלטת. בעצם היום, בראשון בשבת, בשעה שתים עשרה, הגיגית ובצלצול פעמוניים, בכנסיית סנט סטיפן. לא בכושת פנים, כמו שעשו ייחדים עד כה, יצא לפועל המרה בתהלה כי אם בגאון. והעובדה שהמנהיגים יקימו בידם את יהודותם, ובלוותם את העם עד מפטון הכנסתה ישארו בעצמם בחוץ — תרומם את כל העניין ותשווה לו קוו של כנות רבה". (כתב הרצל כרך 2 היום א' הוצאה ניומאן תש"ב, וכן ספרי הימים בעמודים העוסקים בתאודור הרצל עמוד 7 הוצאה מצפה, ת"א, תרצ"ט).

כמו כן שהעובדה שהמרת דת נתפסת כ"פתרונות" לשאלת היהודים במוחו של הרצל שחונך על ברכי הרפורמה והנצרות אינה מפתחה, מה גם שהרצל וחבריו הרי ראו את היהדות כבעיתם העיקרית של היהודים, וכמעקב העיקרי לתוכיתם ושאיפתם — נחיה כגויים, ولكن המרות דת נחשבה בהחלט כפתרון מעשי וייעיל בעבורם.

הרצל עצמו לא האמין בדת הנוצרית, או בדת כלשהיא אחרת. ביוםנו הוא כותב: "מושגי על אלקים הם כפי שפינואה" (יוםנו 18 באוגוסט 1895, ספרי הימים, ח"א, עמ' 227).

בהתempt הדת ראה רק צעד להיעלמות בחברה הנוצרית כמו שהוא עצמו מסביר: "יש לטבול ילדים יהודים לניצרות קודם שהם אחראים למעשייהם, קודם שיוכלו לפעול בעד או נגד, וקודם שהמרת הדת תוכל להתפרש כחולשה מצדדים. מוכראחים להיעלם בהמון". ("הרצל" עמוס איילון הוצ' עם עובד, ת"א, התשל"ז).

גם חינוך ילדיו על ברכי הדת הנוצרית היה אקט תרבותי ולא נבע ממנייעים

דתיים כלשם, אם כי בפועל הbia לכך שבנו ייחדו של הרצל, האנס, הגשים למעןשה את חלומו של אביו, וביום השנה העשרים למותו, המיר את יהדותו בדת הנוצרות.

העתונאות הציונית תקפה אז את צערו זה והוא חשף את צביותו ופרסם את יומנייו של אביו שבהם עוד חוותה מבית אבא, כמו למשל, שאביו סייר למולו (גם אחרי שנעשה מנהיג התנועה הציונית), שהדליק בכל שנה ושנה את אילן המולד הנוצרי, וציווה על המחנכות שיתפללו עם ילדיו בוקר וערב את התפילהות הנוצריות. (mobaa azel יי' נדבה, נגוהות מן העבר, ת"א התשכ"א, עמ' 69).

לא ארך הזמן והרצל נוכח לדעת (כמו מתבוללים רבים אחרים) כי אין למי הטבילה הנוצרית כח להדוף או לשכך את השנאה העמוקה ליהודים ויש צורך בפתחון אחר, מעשי יותר.

הוא הבין מה שהבינו חברי המשכילים הלאומיים אנשי אגודות "חובבי ציון" למייניהן, כי הדרך היחידה לחיים לכל הגויים ללא הפרעת הגויים היא אחת: מציאת טריטוריה מתאימה לריכוז העם היהודי בה, בהסכמה מדינית העולם.

במרץ רב, כשהוא נחוש מאד בדעתו החל לפנות לאנשים שונים (בעיקר כאלו הידועים בעשירים נדבנים) בניסיון לעניין אותם בתוכניתו החדשה.ראשית, פנה אל הبارון מורייס הירש, יהודי גרמני שהיה ידוע או גדול הנדבנים, אך הלה התייחס בזוויל לרעיונותיו המקוריים ומתרך אכזבה החלטת הרצל להקדיש זמן לניסוח רעיוןתו בכתב בכתב渺茫 משבכנת ומסודרת יותר. מחשבותיו בעניין זה הסעירו אותו עד כדי כך שלא יכול עוד לעסוק בשום דבר אחר. באותו ימים הוא כתב כל מה שעלה בדעתו בנושא זה, בכל מקום בו נמצא, ובכל שעות היום והלילה והגדיר את מצבו הנפשי כ"השרות השכינה" (להבדיל). כמו כן הודה ששיגען גדלות אחז בו, וכי הוא משאיר אחריו ירושה רוחנית לכל בני האדם. עוד אמר: "דומני שם יזכיר בין אלו שהרבו יותר להיטיב לאנושות". (יומנו 16 ביוני 1895).

כتوزאה מרשימות קדחתניות אלה נתהוויה החוברת המפורסתה "מדינת היהודים". חברי הקרובים של הרצל הגיעו לתוכן יצירה זו. אחד מהם שהיה רופא אף קבע שהוא פרי וזוועע עצבים של מחברה הזקוק בדחיפות לטיפול רפואי. תגובתו של הרצל לגליל הלעג שהקיפווה הייתה בוז עמוק ליהודים.

בכתבו אל הארון הירש (מיומ' 18 ביוני 1895, אגרות הרצל ירושלים תשכ"א עמ' 23) הוא כותב על היהודים כך: "אם מישחו יראה להם ארץ חוץ יתלוצטו עליו שכן מנוניהם הם על כן ילעגו למושיע", ע"ב.

למרות התగובות השליליות לא התייאש מתוכנito, וכשהחלו מותיו על הזכרת
שמו בין גדולי האנושות נותרים לו כח להמשיך, החליט לפניו אל עשרי
ישראל על מנת שיואילו למן את תוכניותיו, וגם כאשר אלה לא הזרעו
להפקיד עושרם בידו לא ויתר על תוכניתו והחליט לפניו עם החברת "מדינת
היהודים" [שהוצגה כנסיזן לפיתרון "מודרני"] של בעית היהודים וככליה תוכנית
מוסדרת להקמת מדינה עצמאית בהסכמה של המעצמות בכל מקום בעולם
כגון ארגנטינה או ארץ ישראל, בהתאם לשיקוליו של העם היהודי ובחריתתו] אל
הازיבור הרחב.

**היעתונות
החילוגנית לא
מתביחסת לפרשנ
את האמת.
כzieונות הדתית
לעומת זאת
משמעותם
להפתיר אותה.**

כאן המקום לציין כי הרצל לא ראה כלל בארץ ישראל פתרון טריטוריאלי יחיד וגם לא פתרון אידיאלי.

בביקורתו בארץ ישראל התיחס בשילילה למצבה של הארץ ובמיוחד לירושלים. אך לחץ מצד חבריו והניצוץ היהודי שבൺ העם שסרב אפילו להשוו על פתרון טריטוריאלי כלשהו מלבד ארץ ישראל גרם לו להציג את ארץ ישראל כיעד הבלעדי למימוש תוכניתו.

באשר למהותה של "מדינת היהודים" לא מסתיר הרצל כי תהיה זו מדינה לא יהודית בתכלית וכותב מפורשות: "האם יהיה לנו באחרונה גם שלטון הדת? לא! האמונה היא הקשר המאחד אותנו, אך המדע עושה אותנו לאנשים חופשים. כל נדנו מחשכה של כוהנו ליסוד שלטון דת, נפר בראשיתו. אנו נדע לכלא אותם בתחום בתיה הכנסיות, כשם שנחזיק את חיל צבאנו בכתי הקסركטן לצבאי. לכוהנה ניתן כבוד גדול, כאות לתפקידם הנכבד, אבל לא להם לחיות דעה בענייני המדינה, אשר מידתניתם להם הכבוד. כי התערבותם תהיה לנו למכשול מבית ומוחון" ("מדינת היהודים" עמ' 85, מבחר כתבי הרצל).

במכתב ליד ימינו בתנועה הציונית מכס נורדאו כותב הרצל (בתוך איחוליו למכס נורדאו על "nishawio" לגوية) כך: "החששות שלך בנוגע ליחסים של חוגי הקנאים שלנו אל נישואין התערובת שלך הם אולי מופרזים, אני אינני מאמין שאפשר להוכיח אותך על כך מתווך מחשכה קרה והיגיון נבורן, מה אנחנו היום? אזרחי המדינה היהודית שבאיידיאל שאת דבר התגשותה עלי אדמות אנו רואים כתוכן חיינו הנעלם ביתר. לו כבר התגשם מפעלנו כיום, הרי בודאי לא נבצר מאזרחה היהודי, ככלומר מאזרחה המדינה היהודית הקיימת לשעת נוכרייה בת חזן לארץ, על ידי נישואין אלה היא תיהפך ליהדות מבלדי לשימם לב לדתך. אם יהיו לה ילדים הם יהיו יהודים ממילא. אגב, הרי יכול אתה להוכיח, כי דוגמא טובה הייתה נגד עיניך, אם אין אני טועה הרי נשא משה בת מדין...". ("זכרון נורדאו", עמ' 108).

דת הציונות

עוד כותב הרצל: "בהמישן זמן מה מצב הרוחה הפליטית, מתבוללים אנו בכל מקום. לדעתי אין בכך ממשום פחיתות כבוד" (מדינה היהודים). על כל פנים פרסום "מדינה היהודים" שינה לחלווטין את ההתייחסות אל הרצל ותוכנתו, והביא לlidתה של התנועה הציונית, ועל כך בעז"ה בפרק הבא.

פרק ד

לידתה של הציונות — עם יהודי חופשי או עם חופשי מיהדות?

בקבוצת פרסום "מדינת היהודים" לקהל הרחב של העולם היהודי באירופה של סוף המאה ה-19 שברוכו בעונותינו ולצערנו פרק מעליו על התורה והמצוות ונתחנן על ברכי תנועת ההשכלה הפך הרצל במהרה לדמות נערצת בעיני ההמוניים.

ד"ר נתן בירנבוים (שפעל רכובת למען הרעיון הלאומי ושב אחר כך אל חיק היהדות) העמיד עצמו לרשותו של הרצל והוא זה שטבע את המושגים "ציונות" ו"ציונות פוליטית". במהרה הצליח הרצל לארגן כינוס קונגרס ציוני רב משתתפים (197 צירים) ובו נבחר פה אחד למנהיגה של ההסתדרות הציונית העולמית (בין היתר גם ע"י שומרי תורה ומצוות שהפכו יותר מאוחר לסייעת "המזרחי") וספינת ה"ציונות" החלה מפליגת לדרך.

כמובן, שרובם המכريع של הצירים בקונגרס, ונוטני הטון בהסתדרות הציונית היו או מומרים לתא奔, או מומרים להכעס. חילוקי דעתות רבים, וקשיים, היו בין הצירים לגבי אופייה המדינה והחברתי של המדינה שבדרך, ולגבי המקום המתאים להקמתה. (באחד מהם אף נורו יריות אקדח לעבר נורדים או בשל הצעת אוגנדה ע"י אחד הצירים).

אלו רוצים מדינה סוציאליסטית ואלו קומוניסטית והאחרים דמוקרטית, אך בעניין אחד היו כל הדעות מאוחדות והוא: שנאת היהדות המסורתית,

דת הציונות

ה”גלוותית”, זו שחלקם עוד זכו לראות בבית אבא או סבא, ובאזור המידי ללחום כנגדה ולמעט את כוחה והשפעתה בכל דרך אפשרית.

כמשמעותה הנאמנים של תנועת ההשכלה, ידעו ראשי הציונות כי המubbב היחיד העומד בדרכם והעלול למנוע את תמיכתם של יהודים ורבים בתנועתם (דבר שיקשה מעד על פעילות התנועה נוספת לקשיים הקיימים האחרים) הוא אותן רבנים השומרים ב”קנאות” על המסורת היהודית, ושהפקעת סמכותם בעיני העם היא תנאי בסיסי להצלחת הרעיון הציוני בכלל והתנועת הציונית בפרט.

כח פיזי לעשות זאת לא היה בידי התנועה (זולת כמה ברינויים מהמודונים הציוניים השונים שהפלו מכותיהם באברכים מדי פעם) ועיקר פעולתה ומלחמתה ביהדות התנהלו בשדה הקרב התעמלותי עיי’ מאמרם בעשרות עיתונים, הציגות תאטרון, ונואמים מוכשרים, אשר הטיפו למען קדושת הציונות והעתיד הורוד שאליו טוביל מחד גיסא, ומайдך גיסא שפעו לעג, בוז, והתרסה כלפי קודשי ישראל, אלוקי ישראל, וכל אלו מישראל שלא כרעו והשתחחו לעגל החדש – הציונות, או גרווע מאך, חיללה, שעוד העיזו בגלווי להביע את סלידתם, וכפירותם בו. ראשיה הציוניות הוגדרו כגואלי העם ומושיעיו מהగלות ארוכת שנים, ומתנגדיהם, שהיו בעיקר שומרי תורה ומצוות הוצגו כ”אהובי הגלות” המסרכיבים להtentek ממנה.

כאמור לעיל תנועת ההשכלה שהרסה באופן מלא או חלק, כמעט כל חלקה של יהדות באירופה ועקרה מלבותיהם של רבבות מישראל כל שורש של זהות יהודית, הכינה את הקרקע לתעומלה הציונית, וססמאוטיה והבטחותיה הקוסmot, מצאו דרכן בנקל ללבותיהם הריקים מיהדות של יהודים מסכנים אלה, והدلיקו בהם את שלhibit האומות כפי שלמדו להכירה מן הגויים אשר סביבותיהם.

לא ארך הזמן והשוויה אודות התנועה הציונית, שאיפותיה ומטרותיה, התפשטה בעולם היהודי כולם.

סניפים ומרכזי של התנועה נפתחו כמעט בכל ריכוז יהודי, כנסים מרשים

פרק ד

נה

ועזרות המוניות שמשכו אליהם קהיל רב נערכו ברוחבי העולם היהודי כשמייטב הנואמים משלhbאים את הקהיל לטובת הרעיון הציוני.

בדמיונים כבר ראו המוניות את ראייתה של תקופה חדשה שתנער מעל עם ישראל את "אבק הדורות" ותביא עמה ברכה לעם היהודי החדש, זה שרצתה ליצור תנועת ההשכלה ובת הזקונים שלה, התנועה הציונית.

כמו שרוקנה ההשכלה את היהדות ממהותה וערכיה ויצקה לחיל הריך שנותר את ערכי הגויים, כך שעבدهה הציונות את לשון הקודש לצרכיה ומשמעותם של מושגי יסוד חשובים בייחדות השתוות לטובת הרעיון הציוני, וכך שכותב אליעזר בן יהודה מראשי מחללי לשון הקודש: "כמו שהיהודים אינם יכולים להיות עם חי באמת אלא בשובם לארץ האבות, כן אינם יכולים להיות עם חי אלא בשובם ללשון האבות, ולהשתמש בה לא בלבד בספר, בדברים שבקדושה או שבחכמה בלבד... אלא דוקא בדבר פה, מגדולים ועד קטנים, בכל ענייני החיים ובכל שעות היום והלילה, **כל הגויים, גוי גוי בלשונו**". (מתוך המבוא ל"מלון הלשון העברית הייננה והחדשה", מפעל היו העברי של בן יהודה, מצוטט בספרו של דוד שחר "מגילות לאומיות – תולדות עם ישראל בדורות האחרונים", עמ' 137, הוצ' עידן, התש"ז).

העומדים בראש התנועה הפכו ל"שליחי העם היהודי" ומוסגים כמו "תחיה", "גאולה", "קדושה", ועוד רבים נוספים קבלו משמעות חדשה המנתקת אותם ממקורם, ובעיקר מכל מה שקשרו למשמעות האמיתית עפ"י תורתנו הקדושה.

כך הפכה התנועה הציונית לתנועה של "תחיה", מטרתה ל"גאולת ישראל", והעומדים בראשה ל"גדולי האומה".

יחס התנועה הציונית ליהדות לפניהם ואחריהם קום המדינה

لتנועה הציונית חשוב היה לקבל את תמיכתם של כמה שיותר יהודים ובתעומולתה פנתה גם אל חלקים נרחבים הציבור החרדי. נורדראו ממהר להרגיע בנאומו בקונגרס הציוני השלישי את חשדנותם של החרדים מפני התנקשות התנועה הציונית בנפש האומה ולהבטיח כי בתוך הציונות ניתן לכל אדם חירות גמורה לנוכח בהתאם להשופוטיו הדתיות! האומנם קיימה התנועה הציונית ואחריך מדינת הבטחה זו? וכייד התיחסו העומדים בראש התנועה ליהדות בכלל וlorotsim להשאר יהודים בפרט?

פעולותיה ההסברתיות של התנועה הציונית בראשית דרכה היו בעיקר במישור התעומומי בו ניתן לראשה ולהוגי דעתיהם לבטא את דעתיהם, ואלה מצדדים לא הסתיירו את דעתיהם ובמיוחד את אלה המתיחסות ליהדות.

מ.ל. לילינבלום מראשי תנועת "חכמת ציון" כותב: "אין לשאול מהי מטרת קיום היהדות כי כמו שהחיצים הם מטרת החיים כן הקיום הוא מטרת הקיום". ("השלח", י"ג, עמ' 485).

בורוכוב: "אי אפשר שאדם בריא בנפשו ישאל במה אנו יהודים, או מפני מה علينا להשאר יהודים, כמו שאי אפשר הדבר שבמוחו של אדם בריא בגופו וברוחו תיקבע השאלה מפני מה علينا להיות. שאלות כאלה אין להם תשובה מצד ההיגיון, עליהם אפשר להסביר רק במעשה. צריך להבריא את השואל כדי שלא תקבעה במוחו שאלות כאלה". ("השלח", כרך י"ד, עמ' 97).

הסופר י.ח. ברנר: "כשאני לעצמי, הברית החדשה ספרנו הוא, עצם מעצמננו, בשדר מבשרנו... אין שום סכנה לאומית איך שייתיחסו לזה. יכול אדם מישראל להיות יהודי טוב, מסור לאומו בכל לבבו ונפשו, ולא לפחד מפני הליגינדה הזאת (הנצח) כמו מפני אייזו טריפה", אדרבה להתייחס אליה ברטט נפש דתיכלייאונרדו דה וינצ'י הגוי בשעתו" ("בספרות ובעיתונות", הופיע הצייר, כ"ב חישון התרע"א 1910).

"אחד העם": "יכול אני להוציא משפט כלכלי על האמונה והדיעות שהנחלת אבותי מבלתי שאירה פן יינתק על ידי זה הקשרبني וביון עמי, יכול אני להחזיק באומה הception המדעית הנושאת עליה את שם דרוין מבלתי שתצא מזה איזו סכנה ליהדות" (דבריו הובאו ע"י בן גוריון ב"האחדות", י"ט שבט התרע"א 1911).

נחמן סירקין (מראשי "פועלי ציון") : "המוני העם שקוועים בהבלוי הדת, רבני העדה מחזיקים את המון העם בעבורתו זו ובhablim אלה. הציונות הסוציאליסטית מטילה על עצמה גם תעודה תרבותית רוחנית גדולה. היא קוראת בשם האור, בשם האמת, בשם רעיון התהיה הלאומית — למלחמה בכל כוחות השחור והזדון הללו". ("כתב נחמן סירקין", הוצאת דבר, תרצ"ט).

יל גורדון : "גאות הנפש מן ה"שולחן ערוך" צריך שתקדם לגאות הגוף משעבוד הגלות" (מצוטט בספר אדמונו"ר ה"צמחי צדק" ותנוועת ההשכלה).

הסופר חיים חזז (מגדולי הטופרים והוגי הדעות של התנועה הציונית) : "אין הציונות והיהדות דבר אחד הם, אלא שני דברים שונים זה מזה, אולי גם, שני דברים הסותרים זה את זה, בודאי שני דברים הסותרים זה את זה, כשאדם אינו יכול להיות יהודי הוא נעשה ציוני... הציונות מתחילה ממוקם הרישת היהדות, ממוקם שתssh כוחו של העם !!! עדין לא נאמר דבר למהותה של הציונות. היא הרבה יותר עמוקה, הרבה יותר הרת תוכחות עצומות וגורליות, مما שנראית לעין. בודאי שאני יודע לומר מהי ציונות. לא אני האיש זה אבל דבר אחד ברור: הציונות היא לא המשך, לא רפואי למכה. שטויות! היא עקירה והרישת, היא ההפק מההשהה, הסוף, כמעט שאין לה חלק מן העם, היא מסיחה דעתה מן העם, מתנגדת לו, הולכת נגד רוחו ורצונו, ... אני מאמין שארץ ישראל זה כבר לא יהדות כבר אפילו עכשווי, כל שכן לעתיד לבוא — ועוד חזון למועד...". (מתוך המזהה: הדרשה).

זאב ז'בוטינסקי (מנהיג התנועה הרבייזונייטית) : מצהיר כי לדעתו יש לאחו בamusaim כדי לשולב מהיהדות החרדית הבלתי פרודוקטיבית כל אפשרות להשתתף בבניין ארץ ישראל! "אף אצל עממים אחרים מבחנים בין

דת הציונות

נאציו פוליטיקה וסתם בני אדם. אפילו ברוסיה של טרוצקי אין זכות בחירה לילדיים! לא מפני שאינם די טובים או די פקחים, אלא מפני שהסר להם הניסיון האזרחי. ואיזה נסיוון אזרחי או פוליטי, תרבותי או מසחרי, ישנו לילדיים בעלי הזקן והפיאות העומדים לפנינו?!" (גלוון 96 של "חדשות הארץ").

"לפנִי בואנו לארץ ישראל לא היינו עם ולא היינו קיימים. על ארמת ארץ ישראל נוצר משברי עמים שונים העם היהודי" (זאב ז'בוטינסקי, צוטט ע"י מנחם בגין בנאום בו ביקש את אמון הכנסת, "הארץ" ה' תМОו התשל"ז).

דוד בן גוריון (יו"ר הסוכנות היהודית, וראש הממשלה הראשון): הגלויות המתחסלות ומתקנסות בישראל, אין מהוות עדין עם, אלא עבר רב, ואבק אדם. ללא לשון, ללא חינוך, ללא שرحים... הפיכת אבך אדם לאומה תרבותית וכו' — היא מלאכה לא קללה. (מתוך ספרו "יהود ויעוד").

חيم גרינברג (ראש המחלקה לתרבות בסוכנות היהודית, וחבר בהנהלתה): "אם אנו אומרים "קהילה יהודית" הננו מתכוונים לדבר פשוט: לרוב היהודי. לאחר שהוחקם הקהיליה אייעץ לחבריה היהודים להשמיט את התואר 'יהודית'. מトー עדותו לפני ועדת החקירה האנגלו — אמריקנית לענייני ארץ ישראל בשנת 1946. "ועדת החקירה האנגלו — אמריקנית לענייני ארץ ישראל", כרך ראשון, עמ' 105, הוצ' צ. ליאמן, תל אביב, תש"ו).

התבטאות אלה ורבות שכמותן הן שהובילו את התנועה הציונית מאז הייסדה, וברוחן שאפו ראשי תנועה זו לחנק ולעצב את דמותו כלל ישראל.

התנועה הציונית עשתה כל שביכולתה לדכא ולהחליש את כוחה של היהדות בארץ ישראל, ולהעביר על דתם כמה שיותר יהודים, ובמיוחד דרך המסגרות של קלייטת העליה. בין היתר הגיעו אנשי ה"הגנה" ששמשו כשליחי הארגון להצלת יהודים באירופה והעלאתם ארץ, הוראות מפורשות לא להעלות יהודים חרדים ארץ. כך מספר יגאל בן דוד (סאל במייל).: "את חתאי אני מזכיר היום. בהיותי בן 17 הגיעו ארצת ידיעות על השמדת היהודי אירופה. התנדבתי לצבא האנגלי כדי לקחת חלק במלחמה בנאצים ובעיקר כדי להציל יהודים. בתום המלחמה נשארתי

באירופה, בפקודת ה"הגנה", כדי לאטור ולהציל יהודים ולהעלותם לארץ ישראל. מאחר והעליה סתרה את מדיניות ה"ספר הלבן" ערכנו מהצבא האנגלי. בתוך הפעולות החשובה באירופה, העברנו כחצי מיליון יהודים ממזרח אירופה למערבה, וזכינו להעלות ארצה כמה אלף יהודים (כלי לבדוק בצדויותיהם). באחד הימים הופיעה בפנינו קבוצת יהודים חרדים מהונגריה, שאף היא בקשה לעלות לארץ ישראל. קיבלתי פקודה חמורה לא לאפשר להם לעלות ארץ. לצורך העניין, נשלח אליו שליח מהמפקדה של המוסד בפריז. במשך כל הלילה הוא עבד לשכנע אותו **שייהודים חרדים אינם רצויים בארץ ישראל ועדיף שימושו בהונגריה**". (יתד נאמן, ט"ז בתמוז, התשנ"ח).

פרק ד' **ילדיו טהראן**

לקראת סוף שנת התש"ב נתקטו בפרס ילדים ונערים יהודים רבים שהגיעו אליה אחר נדודיים של שנים בברח מפני חרב החורר הנאצי, כשהם ללא הורייהם ומשפחותם. חלקם אף הגיעו במזוודה את הורייהם שמתו לצד עיניהם בערבות סיביר המושלגות בנדודיהם אחר מקום מקלט).

הילדים שהיו פליטי פולין היו ברובם המכريع ילדים ממשפחות חרדיות והשתיכו למחנה "אגודת ישראל". הממשלה הפולנית הקימה בעבורם מחנה גדול ודאגה לכל מחסורם. היא אף הבינה, כי מסיבות חינוכיות דתיות יש להפריד בין הילדים היהודים והילדים הנוצרים.

עתון "הברкар" מיום א' אלול של אותה השנה מפרסם עדותו של אחד מ"חשובי הcamarines הנוצרים" שסיר במאזה: "משהחלו פליטים רבים נוהרים מעבר הגבול הרומי לפרס, נשלחו כמה מאנשי הכנסתה לטפל בפליטים אלה טיפול גשמי ורוחני. נתברר, כי חלק גדול מפליטים אלה היו יהודים מזע רעב ומוציא מחלות, קרועים וכלאים שכל עוד נשם בהם עברו לפרס בתקופה להגעה לארץ מולדתם — ארץ ישראל.

דת הציונות

מצבם הרוחני של הפליטים היה נוח במאד לפעולות מיסיונריות, ואילו העיטה פעולה רחבה, בודאי שאפשר היה להעביר נפשות ורבות לדת הנוצרית. אולם, לנוכח הידיעות האיוומיות על מצבה של היהדות באירופה, לא נתן להם לבם של שליחי המיסיון להעביר את הפליטים על דתם.

סמוך לכך נתקבלה הוראה מלונדון שלא לעשות שום פעולה מיסיונרית בין הפליטים היהודיים. לסייע להם במובן גשמי, מבלתי לנסות להשפיע עליהם במובן דתי. הוראה זו נשמרה ונשמרת גם עתה במלואה".

אך את מה שאיפלו לבם של אנשי הכנסתה וה miesion, והממשלה הפולנית, לא נתנו לעשות, נתן גם נתן לבם של אנשי "הסוכנות היהודית", שההרו באמצעות משרדיהם בטהרן לבקש כי יימסר לידיים הפקוח על הילדים היהודיים.

המחנה המיוחד הוקם באול התש"ב. התקרכותם של ה"ימים הנוראים" עוררה בקרב הילדים התרגשות עצה אחר שבמשך שנים לא יכולו לחוג כל חג בתנאים תקינים. את מה שתכננו עבורם מדריכי ה"סוכנות" לא העלו בדעתם.

בליל ראש השנה הופסקה תפילת ערבית של הילדים (שנראתה למדריכי "השומר הצעיר" כ"עצביות היסטורית") בامي, בדרישה להזדרז לקראת המסיבה החגיגית לכבוד החג. בשעת המסיבה לא נמנעו המדריכים מעישון סיגריות (היה זה ראש השנה של בשת). לתפילה שחרית שהחלה בשעה שש בבוקר הורשו הילדים לצאת רק בתשע, כשהמדריכים אוסרים עליהם להכנס אל תוך ביתכון", ומונעים אותם אף משמעית תקיעות השופר. לאחר חצי שעה לקחו משם והובילו אל ...בית קפה.

ילדים אחדים שהתגנבו אל תוך ביתכון"ס הושעו בעל כורחם במנית חזרה למנה. למחמת בקשו שופר לתקיעות והאחים סרבו לתת להם.

ביום כפור אחרי תפילת "כל נdryי" הכריז המפקח החינוכי דוד לוינברג (איש "השומר הצעיר"):

”ילדים לאכול“! כל המדריכים ישבו במשרד, פתחו את החלונות לרווחה, וערכו סעודת לעיני הילדים.

למחמת הוסעו הילדים העירה באוטובוסים לביהכנס (אעפ”י שלא היה מדובר במרחך וב) כדי לעורר את רחמי עשרי טהרן על הילדים ולאחר שעזה קלה (של איטוף כסף עברו המנה) נלקחו משם. ילד שבקש להישאר לתפילת ”יזכור“ כדי להזכיר את נשמת הוריו הוכה ע”י המדריך והוצא בכך מביהכנס.

בסוכות לא הורשו הילדים כלל ללכת העירה לתפילה. כשהבקשו אתrogate נunner: ”שלש שנים יכולתם יותר על אתrogate, תותרו גם השנה“. בשמחת תורה אורגן נשף, וחלקו לילדים להם, חמאה, ובשר חזיר לבבוד החג. הציגו הצגה שתוכננה היה שריפת בית המקדש, יהודים מתאבלים ובוכים על חורבנו, מופיעים חולצים ואומרים להם: — ”לא בתפילה ובאבל, אלא בלבגנים יבנה בית ישראל.“.

עוד פרטים על הטיפול ”המסור“ לו זכו הילדים ממדריכי הסוכנות היהודית: המטבח היה טרפ, והדבר הוביל למקרים של התקפי לב, והתעלפויות של ילדים שסרבו להתגעל במאכלות אסורות והסתפקו בלחם בלבד. לרופא שטפל באחד הילדים אמר דוד לוינברג: ”אין דבר, ימות אחד או שניים מהם ברעב, אז יותרו על הקשרות“. כמו כן אסרו על הילדים תפילה הציבור, ואמרית קדיש על הורייהם, ילדים בני שבע הוכרזו לאכול בגilioי ראש, פאותיהם נגزو, ועם המורה לעברית שהגיע למhana הותנה במפורש שלא לימד שום דבר הקשור בתורה ובדת. (זה רק מעט מסכת ההתעללות וההשמד המכונן המתוארת לפתריה ביתר הרחבה בספר ”ילד טהרן מאשימים“, משה שנפלד, ירושלים, תשנ”ד).

למרות שפרשה זו עוררה הד רב בעולם היהודי, לא הייתה זו הפרשה היחידה והדבר חוזר על עצמו גם לפני עולים שבאו אח”כ עם קום המדינה. המדינה הציונית הצעירה הייתה זקופה לכמה שיטור יהודים שייעלו לארץ על מנת לייצור רוב היהודי בארץ אלא שאחרי חורבן רוב יהדות אירופה הייד הדרבר

דת הציונות

היה אפשרי רק ע"י עלייתם של יהודים מזרחה שהיו רוכם כולם שומרי תורה ומצוות ולכל הפחות מכבדי מסורת, דבר שראשי המדינה לא יכלו להסכים עמו בשום אופן. גם כאן חזרה התופעה של גזירות פאות, החרמת תפילין, אי מתן עכודה למי שלא הסכים לשולח את ילדיו למוסדות החינוך הממלכתיים (ספרותם החד ממשעי – עקירת הדתו של התלמיד) ורצתה למוסרים למוסדות "המזרחי" וכל שכן למוסדות של אגו". אך מעבר לכך הופרדו נשים מבועליהן מלחמת ש"התחתנו מוקדם מדי", נחטפו ילדים מההוריהם ולא הוחזרו אליהם, ועוד פשעים שאין כאן המקום לפרטם, ופורסמו בעשרות מאמרם בעיתונות ובספרות, כך שהיום הדברים גלויים וידועים. באוטה שיטה עקרו גם את יהודותם של יהודים צפוני אפריקה, וכל יהודות המזרח המפוארת נחלשה ברובבה מחיי התורה עם הגיעם לארץ. השיטה הייתה ניתוק הילדים מההורים ו"חינוך מחדש" עפ"י תורת הסוציאליזם ותרבות המערב, על מנת לשרש מהם את שני ה"חולאים": יהודותם, ותרבותם המזרחתית.

"עם הקמת המדינה, קבעה לעצמה מערכת החינוך הגדרה שהכתיבה את דרכנו לאמיר: "אנחנו איננו מטעקים עם דור המדבר! ככלומר, ההורים הם אבודים, וכמו "דור המדבר" הם ימותו בדרך, ואנחנו נעצב את הילדים שלהם ברוחינו! ההווים הם שונים, גלותיים, נושאים אותם תרבויות שאנחנו מתקנים לשנות אותה. המודדים לא היסטו לבטא את הדברים. התפיסה של בית הספר הייתה כמו בית יתומים אחד גדול! המערכת של החינוך הממלכתי תפקדה ללא הבנה, ללא הכרה ולא ידיעה בקיומו של הבית, ובקייםם של ההורים!" (מנכ"ל משרד החינוך, אליעזר שמואלי).

כך מחר גدعון ספיירו (איש השמאל, יצא קבוץ מרוחבייה) את אוחם הימים: "בתחילת שנות החמשים הייתה תלמיד במוסד החינוכי של קבוץ השומר הצעיר מרוחבייה. בשנת 1953 בכיתה י"א, נשלחת ע"י הקבוץ להקים "קן" של תנועת השומר הצעיר בעפולה עליית. זו הייתה אז עיררת עולים נידחת, הרבה עוני ודלות, שנבעו מ אחוז גבוה של חוסר עבודה, או משכורת מעלה, אלא

שעבדו במה שהיא קרויה אז "עבודות דחק". הרוב המכרייע של האוכלוסייה היה מורכב מבני עדות המזורה שווה מקרוב הגיעו לישראל, וכולם, או כמעט כולם, היו דתים ושומריו מצוות בדרגות שונות של חומרה. ההנחה שקיבלה אז מהתנוועה הקיבוצית היו חדות ופשוטות: להוציא את הבנים והבנות של עפולה עילית ממעגל ההשפעה הרוחנית של בית ההורים ולטעת בהם עולם רוחני אלטרנטיבי של השקפת עולם חילונית סוציאליסטית. את זה כמוון עשינו בשיטות ובدرיכים מותאמות לילדים צעירים, שגילו סקרנות לשמווע את השכנים העשירים מהקיבוץ. אנו היינו עبورם עולם של שפע ושגשוג בלתי מושג. כל כך קרובים וכל כך רחוק מהישג ידם. אני הייתי הגשר דרכו היו צריכים לעبور מעולם ההורים, אותו העירכה החנועה הקיבוצית בחשוך ומפגר, אל עולם האמונה שלנו אותו ראיינו כנואר, מאיר ומשחרר. **לפעה שעשית איז אין שם יותר קולע מאשר להעיר צעירים על דתם.** ("עתונת" .(3/92).

כלומר מדינת "ישראל" לא רק שלא קיימה את מה שהכריזו ראשיה בהכרזות העצמאות כי "מדינת ישראל" תבטיח חופש דת, חינוך, ותרבות" אלא פعلاה במכoon על מנת לעקור מיהودים את יהדותם, דבר העומד בסתרה מוחלטת לעצם ההגדרה "מדינה יהודית" ואפילו להגדירה "מדינה דמוקרטית".

כמוון שפועלות אלה המשיכו ועדין ממשיכות עד ימינו אך רק בצורה הרבה יותר מסודרת וסקטת, שכן רובם המכרייע של היהודי המזורה שהועברו על דתם כבר הפקידו את ילדיהם בידיו של החינוך הממלכתי שם יתחנכו לכפירה בכורא עולם, את התורה למדו כקובץ אגדות עם עתיקות שככל קשור בין לבין המציאות הוא מקרי בהחלט, يولעטו בספרות הגויים, ובספרות ה"עברית החדשה" שאינה יותר מהיקוי זול בעברית של ספרות הגויים על כל החלואיה ותועבותיה, ויגדלו כפי שגדל כל גוי מモוצע בעולם המערבי, והכל בחסותו "משרד החינוך" של "מדינת היהודים". (ולהלא פרק ז' נראה שהמצב בחינוך הממלכתי דתי אינו שונה כמעט מהחינוך הממלכתי בכל הקשור לחיקוי ערכי הגויים ותרבותם, והחדרותם לתוכנית הלימודים).

העברה על הדת
פישוטו כמושמעו – "קלות"
עליה" ג'סח מדינת יהודים

ביכך נהג בחניכים דתיים

בין חניכנו אנו פוגשים לא אחת בחניכים דתיים ביחיד בהדרכה במערכות יישובי-עלים. מובן שכונתו היא להbiasם לידי הכרה, כי אמוןתם באקלים שלשלות הגיון והצדקה וכי הדת היא פרי המשטרים הריאקציונרים ואין לה זכות קיום אצל הנלחמים למשטר מתקדם. אולם דרך החינוך להבראה זו אינה קצרה. נאלת השאלה מה צריכה להיות תגובתנו הראשונה של המדריך ומה הדרך בה יחנן את הנערם והנערות להבנת מהותה של הדת והתרחקות ממנה.

נחלק את הבעיה לשני חלקים:

א. בתקופת ארגון הקבוצה אין המדריך צריך לומר לחניכים כי הוא רוצה להbiasם לניטשת האמונה הדתית, להיפך, הוא צריך לחזק את דעתו של החניך שעביה זו ניתנת לשколо האישית ואיש לא יבריחו להאמין או לכפר. אם ישאל המדריך על יחסו הוא לעביה – אין הוא צריך להסתיר את האמת אלא לומר אותה בצורה שלא תפגע בחניך.

ישנם מדריכים המפריזים בפחד מפני פגיעה באמונתו של החניך ומשתדלים לשכנעו שgem ה"ם – המדריכים – דתיים הם. מובן שזה הוא משגה כי הקשר האישית של המדריך, תוך ידיעה שהוא אכן מאמין, מהות גורם חזק בראיחוק החניך מהדת. נוסף לכך יש לשקר רגילים קצריות, ואם הוא يتגלל לחניך תתרערר כל אמונו במדרך. בקיצור – בשלב זה ינהג המדריך בסובלנות ותשדל לבטל את חשיבותה של הדת כגורם מפיער לחברות בתנועה.

ב. לא די לדעת מה צריכה להיות תגובתנו הראשונה של המדריך זה הוא שלב ראשון. עיקר הפעולה צריכה לבוא אחר כך ולהתבסס על הסברות הבסיס החמרי של העולם שאינו משאיר כל מקום לכוחות עלילוניים על טבעיות בהכרתו של האדם. יש לתת הסברה זו בצורה פשוטה, הנושא "דע את העולם" להתבסס בעיקר על הוכחות לתופעות הטבע השונות, הנושא "דע את העולם" הואמצוין למטרה זו. בגין שכבה א' או שכבה ב' צעירה תתකשר הסברה זו עם התעניינות החניכים במושגים ריאליים שאפשר להbiasם בדרך ההוכחה והניסוי.

לאחר הסברה זאת, שלא כולל בה התקפה ישירה על הדת, כי אם השמטת הבסיס מתחתייה יגיע החניך בעצמו להבראה שאין אלקים ויתוש את האמונה הדתית.

ולסכום: כמו בפתרון כל בעיה חינוכית יצטרך המדריך גם בגישתו לבעה זו, להציג בסבלנות רבה וללבת בדרך הארכוה יותר אך היסודית יותר מבלי להחפש וambilי לרדו הצלחות קלות ומפוקפות.

שרה

(המדריך השומר / לשאלות בחנוך השומר בהוצאה הסדרות השומר)

כמובן שגדולי התורה שראו את העתיד להילך מתרנעה זו לא עמדו מנגד ויצאו למלחמה חורמה נגד התנועה הציונית על כל מה ששיקר אליה, כבר בראשיתה. להלן חלק מדבריהם של גדולי התורה בדור בו הופיעו התנועה, ובדור אחר כך, שהםם אפשר להבין בTORAH ברורה וחדר משמעית את דעת התורה לגבי מהות התנועה, העומדים בראשה, ומטרותיה האמיתיות.

חשיבות ציון כי מדובר בגודלי הדור לכל הדעות בעולם היהודי כולם ולא במנהיגים של קבוצות מסוימות או רבני קהילות קטנות, וכן בגודלי ישראל שםם הlk לפניהם ללא קשר לדעתם אודות הציונות ולא באנשים שםם התפרנס בעולם היהודי רק אחרי שהביעו דעתם בנוגע לצוינות, וכמובן שמדובר רק בדברים מקורות נאמנים.

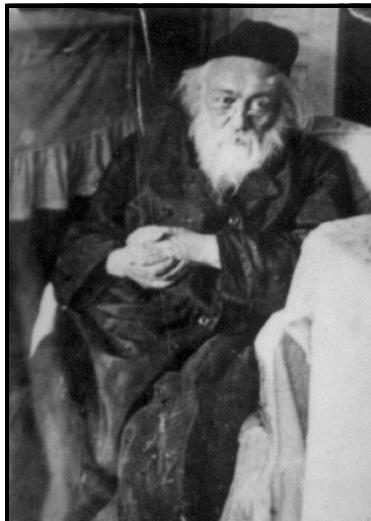
מרן ה"חפץ חיים": "מלך השיא בתו לכפרי, גדו ורומו והשפיו לו מכל טוב. לימים שכח הכהני מנין הוא ומהיכן הגיע, גבה לבו והתחיל לבודות את אשתו, בת המלך. גרשו המלך מביתו. באו שרים ובקשו עבورو, החזירו המלך לבתו, עבר זמן ושוב שכח וכו', ושוב גרשו. שלח הכהני שליח ואמר למלך: נכון שעם בתק' אני יכול לך, אבל זכור נא כי הייתה פעם חתןך — תן לי לפחות דירה בארכמנך ..."

שליח לו המלך: טיפש שבטיפשים ! באיזו העזה אתה פונה אליו ? ! בחוי יושבת בודדה ולמودה, ואתה מוסיף ומצהיר שלא תدور עמה, ועוזך מבקש שאtan לך דירה, והיכן — בארכמן המלך ? ! הגם לכבות את המלכה עמי בביית ? ! ..." (משל אמר בדבריו על הציונים בכנסיה הגדולה של אגו"י, מתוך פנקסו של הגרא"ש מרודי הכהן שברוזן, מובא בספר "קול הוצב", מכון "דעת תורה", ירושלים, התשנ"ט).

מרן ר' חיים הלוי סולובייצ'יק מריסיק (אב"ד בריסק, ומשנה לראש הישיבה בישיבת וולוז'ין, מנהגי העולם היהודי ומגאנני דורו):

"העולם טועה כאלו מטרתה הסופית של הציונות היא הקמת מדינת יהודים. מטרתה הסופית של הציונות היא עקרת התורה ח"ו ואילו בהקמת המדינה הם רואים רק את האמצעי הטוב ביותר לעקירה זו" (מפני בנו הגראי"ז, ילקוט דעת תורה מצורף בספר עקבתא דמשיחא להגר"א וסרמן).

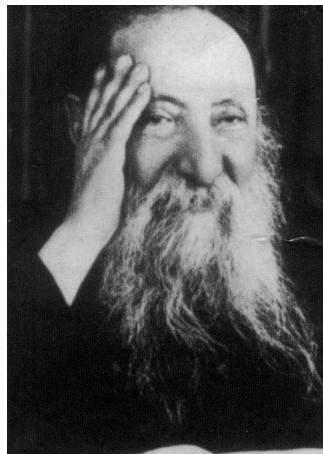
דת הציונות

**ר' חיים הלוּי
סָלוֹבִיְצִ'יק מַבְרִיסֶק -
מִתְרָת הַצִּוּנוֹת -
עֲקִירַת הַתּוֹרָה. הַקְּמַת
הַמִּדְיָנָה - הַאֲמָצֵעִי
הַטּוֹב בַּיּוֹתֶר לְכָךְ**

"חובה קדושה מוטלת על כל מי שכבוד ה' וכבוד תורתנו הקדושה יקרים בעינו וונגעים לכלבו, לדוש בכל תוקף, שיסירו את שמו מתווך רשות עדת החופשים, למען לא ישאר חבר בעדה, אשר בתקנותיה מרימה יד בתורת משה, ובហיות וכל המתרשל נשאר עפ"י החקקה ממילא חבר לעדת החופשים, מהחייב כל בר ישראל על פי דין תורה קדושה, להיות זרייז ונשבר לעשות את כל הדרוש על פי חוקי המשלה ירא", ששמו יוסר מתווך רשות עדת ועד הלאגומאי" (פסק דין אודות רשות הוועד הלאומי מאת גדוולי הדור בארץ ישראל ובחוץ לארץ ובתוכם: מרן ר' חיים עוזר גרודזינסקי, מרן ה"חփ' חיים", מרן ה"אור שמח", מרן ר' יוסף חיים זוננפלד, מרן ר' דיסקין, מרן ר' שלמה עליישאוו בעל ה"לשם שבו ואחלמה", ר' משה קליערס, ר' איסר זלמן מלצר, האדמו"ר מגור, האדמו"ר מבעלז, האדמו"ר מסוקולוב, ועוד.. "אגרות ר' חיים עוזר", חלק א', עמ' שי"א, סי' רפט').

א. הוועד הלאומי היה המוסד העיקרי של היישוב היהודי המאORGן בארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי. ומשם למעשה כ"מדינה בדרך" עד קום המדינה שאליה הועברו סמכויותיו. תחת פיקוחו של ועדי זה היו גם הרכבות הרכבתית והקילוחית. דרישת הפרוש מהועד הלאומי פרושה החלשתו, והחלשת המפעל הציוני כולם, כך שמדרישה זו ניתנת לראות בכירור את דעת גdots הדור אודות התנועה הציונית, וההתחברות אליה.

מרן הגר"ח עוזר
גרודזינסקי – מחויב כל
יהודי ששמו יוסר
פרשימת עדת ה"זעדי"
הלאומי"

המהרי"ל דיסקין שהייתה רובה של ירושלים בתחילת המאה (שנותיה הראשונות של התנועה הציונית) שלח מכתבים לרבני חוויל בהצעה לכנס אסיפה כדי לטקס עצה נגד הציונות המתפשטה. הוא הציע שייחרימו את הציונים ויוציאום מכלל ישראל, ולגוזר על פיהם ווינם ולאסור חיתון בהם, כמו שעשו חז"ל עם הכותים. (مراה דארעה ישראל חלק ב', עמ' י"ט).

בשנת תרס"ב כשהגיע מנהם מנדל-aosישקין לירושלים להפייץ את השקל הציוני, נתקנסה בירושלים אספה של גдолוי הדור, והוחלט פה אחד כי ר' שמואל סלנט והادر"ת, (חוותנו ורבו של הראי"ה קוק) יפרסמו כרוז שאסור לרכוש את השקל הציוני, דבר שגרם לאוישקין לעזוב את ירושלים בפחי נפש.

השקל הציוני –
ר' שמואל סלנט
והادر"ת אפרון
לרכשו ואוישקין
נאצץ לעזוב את
ירושלים

דת הציונות

הרה"ג ראובן גרווזובסקי (ר"מ בישיבת קמיניץ, ראש מועצת גודלי התורה בארה"ק):

"הציונות היא מינות, כי "בא חבקוק והעמידן על אחת — וצדיק באמונתו ייחיה" (מכות כ"ד ע"א), והיינו שבכל דור ודור היצר הרע חותר תחת יסודות אחדים. ועל כן בימי דוד היה צריך לעמוד נגדו בקשרי מלחמה באחד עשר מקומות, ובימי ישעה בששה, ומימי חבקוק נתרכז הרע לחותר תחת יסוד האמונה. ועובדת הציונות היא לבטל דברי חבקוק לומר שלא האמונה והتورה הם היסוד אלא הנאצינליזם — לאומיות".

הרה"ג יוסף רוזין (מגאוני דורו, בעל שו"ת צפנת פענה, ידוע בכינויו: "הרוגוטשובער") : "קבלתי מכתבם אודות כת המעווקשה המכנים עצמן ציוניים, לא לחנם רק משום מה שכח רשי' ביוםא דף ע"ז ע"ב דציוון חז"ל לירושלים והוא שוק העליון. המובא בירושלמי שקלים פ"ח ה"א, וזה קוצר של גויים המובא שם כי המינים הידועים היו בשוק העליון בכל מקום". (שו"ת צפנת פענה סימן ס"ט).

מרן רבי אברהם ישעה קרליין (בעל ה"חzon אי"ש) : "הציונות שלבשו בה אידיאלים רוח ונפש משכחה אחריה החינוך הcpfני ושאר חוקות הגויים והבעלי אליל, והנכנס לחברתם נכנס מלכתחילה לעבוד את פסilm המקיף בעבודותיו את כל תחומי החיים". (מתוך מכתבו להגר"א וסרמן, "ה"חzon אי"ש" בדורותיו", אהרון سورסקי, עמי רצב).

מרן רבי אלחנן וסרמן (גדולי דורו, ראש ישיבת ברנווביץ', גדול תלמידי מרן ה"חפץ חיים") : "הנה ידוע כי כלל ישראל סובל תמיד שני דברים : מבחוץ, מעליות דם, ומבפנים ע"י משיחי השקר אשר מתחילהן הם מפתים וGBTechim להעלות לארץ ישראל, וסוף כל משיחי השקר הוא שמד לאלפים ולבבות מישראל. והמסתכל בעין חודרת יראה כי גם בזמןנו ישנו למשיח השקר הזה, אשר התלבש בכת הידועה האומרת בפה להוליך לארץ ישראל, ובאמת היא מוליכה לכפייה גמורה בעיקר". (קובץ מאמרים להגר"א וסרמן חלק א' עמי רנג, הוצ' ישיבת אור אלחנן, התש"ס).

הרחה"ג יחזקאל סרנא (ראש ישיבת חברון, מגדולי הדור שעבר): "פריצי עמו כנביאי השקר בשעתם, הם מתנסאים להעמיד חזון, אבל לא חזון המועד לישראל, אלא חזון של "היה נהיה בכל הגוים" .. שתוודתו היא לשמור על גוף ישראל ולשרוף את נשמתו, ומכיון שגוףו של ישראל אין אלא נרתיק לנשומו, לכן בסופו של דבר עם שריפת הנسمות נשרפים גם הגופים". (דילות יחזקאל, ח"ב, ירושלים תשל"ז, עמ' תנ').

הגאון ר' אליהו חיים מייזעלס (אב"ד לאוז', מגדולי דורו): "הציונים אינם דורשים לציון, הם אומרים ידינו תרום ושפתיינו איתנו, וلتשועת ה' לא ייחלו, ואדרת ציון לבשו להונאות בה רכי לב ולצדם בחרם, כהברדלים אשר בפגשו איש יركד לפניו, יצחק גם יבכה, עד אשר ימשכו בחבליו הוללותו אל חורו, ונפל לפניו ואז ימיץ לשד מוחו. וע"כ כל איש אשר יראה ה' בלבבו ירחק מהם, אל ילקך בדרך אitem וימנע רגלו מנתיבותיהם". (מכחט מיום ג' טבת התרע"ס, מתוך קובץ "לחובבי שמוא" מס' נ"ט, אייר החנוך').

כמובן שדרעתם של כל גдолוי הדור הייתה מבוססת על דברי רבותינו הקדושים הראשונים ואחרונים והיתה זו דעתה אחידה של כל גдолוי הדור, ראשי היישוב, והאדמוריים ברחבי ארופה, וכמו שכותב מרן ה"חזון אי"ש": "ובזמןנו כולם הושוו בהשכפתם על הציונות וה"مزוחה" וכן בכל המתרחש על ידם וכמעט שאינו יודע חילוקי דעתות בין היראים בעניינים אלה, עד שכל מי שדעתו לקרבם במקום שאנו מרחקים, נשפט ע"י הרגש החרדי למי שצורך בדיקה אחריו".
(אגרות ה"חזון אי"ש חלק ב', אגרת ע"ה).

למרות מלחמת העיקשת של גдолוי הדור בתנועה הציונית והעומדים בראשה ואזהרותיהם החזרות ונשנות שלא ללכנת בדרך אתם ולמנוע רגלי מנתיבותם והסכמה הנשכפת לכל ישראל מתנווה זו, מצאה התעמולה הציונית מסילות גם ללבוטיהם של שומרי תורה ומצוות וביניהם גם רבנים, ותלמידי חכמים.

סיסמאות המכחן אודות שיבת עם ישראל לארצו וחתוכה שכביבול זו היא מטרת התנועה הציונית, החלו להשפיע גם על אלו שעדי עתה שמרו מרחק מן

דת הציונות

המשכילים ומכל מה שקשרו לתנועת ההשכלה, ויחד עם אוריית הרחוב הסוחפת נסחו רבים לחלומות הגדולה שתכיה הציונות לעם ישראל, והפכו לתומכים נלהבים בתנועה הציונית במחשבה, בדבר, ובמעשה.

מעבר לכך, עצם הרעיון של שיבת לאדמת ארץ ישראל הנאהבת והנערגת, רעיון שהוא בעל משמעות דתית מובהקת, ובעל משמעות בעניין כל יהודי, ועל אחת כמה וכמה בלבו של היהודי שומר תורה ומצוות וביחוד אחרי אלפיים שונות גלות רוויות דם היהודי שנשפט כמים, ויסורים שאת חלקם קשה אפילו לנשות ולהעלות על הכתב, ואחרי תפילות רבות כל כך בהן שפכו היהודים דמעותיהם כמים בבקשתם לזכות לחונן את עפר ארץ הקודש, נחלת ה', עטף בהילה של קדושה את התנועה הציונית, וגרם לה ולראשה להתפס בעניין שומרי תורה ומצוות רבים כ"שלוחי ההשגחה" אשר דרכם תחול גאולתו הסופית של עם ישראל בארץ, תפיסה שהובילה למחשבה כי סיוע לתנועה זו הוא מצוה חשובה ונעה מבחן דתית.

חברתם של הגורמים אשר לעיל ייחד הובילו גם להווצרות תנועה של שומרי תורה ומצוות התומכים בציונות ומכירים בה כניציגתו ומניגותו של העם היהודי, אשר בתחילת דרכה תמכה בציונות והשתתפה בקongressים הציוניים באופן כללי, ואח"כ כסיעה בפני עצמה — תנועת ה"מזרחי" (יום המפד"ל). על תנועה זו, ועל התפיסה הציונית (והכbicול דתית) שהובילה להקמתה, בעז"ה, בפרק הבא.

פרק ה – הציונות הדתית

השפעה יהודית על הציונות או השפעה ציונית על היהדות?

כפי שהובא לעיל, הצליחה הציונית לסחוף אל שורות התומכים בה מספר לא מבוטל של שומרי תורה ומצוות, שחיקם וראו בה תנועה חיובית שתשפר את מצבו הירוד של עם ישראל ותפתור רבות מבעיותו בנכרכו, וחיקם וראו בה תנועה בעלת תפקיד יудוי נשגב של קיבוץ גלויות, "אתחלתא דגאולה", והכנה לקרבת הגאולה השלמה.

הרבי יצחק יעקב ריינס (מייסדי ה"מורחיה") מחה נגד הטענה שמדובר בתנועה חילונית ואמר: "כל מי שמחלית שרעין הציוני יש לו יחס עם החופשיות צריך בדיקה אחריו והוא בכלל המחלל את הקדשים, כי אין לך חילול הקודש יותר מזה להחליט כי הציונות מתיחסת לחופש" ("זכור זאת ליעקב" חולdot rabbi Reines, ילה פישמן, ירושלים, תרצ"ד).

בשנים הראשונות של התנועה הציונית, לא היו מאורגנים החוגים הדתיים בתנועה במסגרת סיעתית נפרדת משתי סיבות עיקריות: האחת, מפני שראו את עיקר מטרתה של הציונות ברכישת קרקעם בא"י, התישבות בא"י, ועלית יהודים לא"י, מה שעולה בקנה אחד עם מצוות התורה (לכארה).

השנייה, מפני שלא ראו בעיה בכך כי עניינו הלאומיים של עם ישראל ינווהו ע"י פורקי העול באשר בלאותיהם אין כל פסול. (על עצם תפיסה זו בהרחבתה בהמשך פרק זה, ובפרק הבא).

דת הציונות

כך כותב הרב רייןס לתאודור הרצל: "לך אישי הנעלמה והגדול אני אומר בשמי ובשם כל חברי הربים לאמור: ידוע תדע לך, כי אתה הוא האיש שעיני כל בית ישראל-Colo למקצתו תלויות אליך. זה שמונה עשרה מאות שנים שהננו גולים בארץות ניכר שלא היה לנו כל מנהיג לאומי ועובד מדיני שיצא ויבוא לפני עמו, עד שקמתה אתה, שקמת אב ישראל, ותצא להאריך לנו את הדרך לחילצנו מן המיצר. זה שמונה עשרה מאות שנים שהננו נעים ונדים בעמים לבקש מנוח לרגלנו ומפלט לנפשנו, עד שהופעת אתה אלינו ובעוז רוחך בראת לנו את המקלט הזה. ולכן ידוע תדע, כי בך ובמעשיך תלויים חyi בית ישראל-Colo, וממך הם מקוימים לדרכך והצלחה" (הופיע במאמרו של הרב רייןס: "נס ציונה" בירחונו "המזרחה" שהופיע בקראקה תרס"ג — תרס"ד, עמ' 391, מצוטט בספר: "משיחי השקר ומתנגדיהם", ב.ש. המבורגר, מכון מורשת אשכנז, בני ברק, תשמ"ט).

רק בקונגרס הציוני החמישי (בשנת תרס"ב, דצמבר 1901), בעקבות הופעת הסיעה הדמוקרטיבית שתבעה ועמדה על כך שה坦נו תהדי שזמנם ומשאבים לעובודה חינוכית לאומית (ברוח חילונית כמייטב מסורת ההשכלה כמובן), ועקב התנגדות החוגים הדתיים בתנועה לדרישת זום, התגבשה ב-1902 ביוזמתם של הרובנים יעקב יצחק רייןס, יצחק ניטנבוים, א.י. סלוצקי, י.ל. פישמן, והסופר זאב יעבץ, — תנועת "המזרחה" (קיצור של המילים מרכז רוחני).

בקול הקורא של הוועדה המייסדת הראשונה של ה"מזרחה" הציגו ראשי התנועה את יעודיה של התנועה, ומטרת הקמתה, ובין השאר נאמר בו: "בארכיות הגולה אי אפשר עוד לנשمة האומה שהיא תורהנו הקדושה להתקיים במלָא כוחה, ולמצותיה שהן לבן כל חייו רוחה להשתמר בעצם טהרתון, מפני הזמן ההורק וסוער עליו בתביעות צרכיו הקשיים שהוא מטיל עליו, ושאי אפשר לפורען בלתי אם נעלם עינינו מאוצר הקודש המופקד בידינו מסיני".

כלומר, לטענת מייסדי ה"מזרחה" קיום המצוות ושמירת התורה במלואם ובתרתם אינו אפשרי כי אם בארץ ישראל, ולכן, הדרך היחידה להחזיר עטרה ליוונה, ולהזור לחיים יהודים תקינים, היא ע"י העליה לארץ ישראל שהיא

מטרת התנועה הציונית, ואם כן, מטרת הציונות היא לחזק את התורה, וכמו שנאמר מפורשות בהמשך ה"קול קורא": "אין לנו מוצאים כלי מחזק ברכה ומשמר לרוח תורתנו במלואה וערובה נאמנה להשיב לב אבות בלתי אם תנועת הציונות".

כפי שראינו בפרקם הקודמים, שה坦ועה הציונית היא תולדתה והמשכה היישר של תנועת ההשכלה שיעיקר מהותה התבטה בשאייפה: "נהייה כগויים", שאייפה שהייתה גם את הבסיס לכל הרעיון הלאומי שבעקבותיו ובעתיו הוקמה התנועה הציונית, ולאור התנדותם של גדולי התורה שבדור — ראשי העולם היהודי, לתנועה הציונית, מטרותיה, וכל הנעשה על ידה, באוטה התקיפות שגדולי הדור הקודם גילו לפני אמה "ההשכלה" תמורה מאד כיצד תמכה בתנועה זו שמורי תורה ומצוות ועוד רואיה כ"כלי משמר לרוח תורה תורתנו", ואם ננסה לומר שעשו זאת משומ שראו את עיקר מטרת הציונות בעלייה לא"י, יישובה והפרחת שמותיה, דבר התואם לכארה גם שאיפות יהודיות בתקלאית, וכעורך נשגב המאפשר על חסרונות התנועה והעומדים בראשה, מדוע אם כן התנגדו גדולי הדור לתנועה זו? ואיך בכלל ניתן כי אותה התנועה תיחס מצד אחד לסכנה לקיום היהדות ועקבות התורה כולה, ומצד שני לכלי מחזק ברכה ומשמר לתורתנו הקדושה?.

נססה בז"ה לבאר מה היה שורש המחלוקת וטענות הצדדים, האם הייתה זו מחלוקת "היל ושםאי" או מחלוקת "קורח ועדתו"? מה מקומה של הלאותיות ביהדות? ומה מקומה של המצוה או המעלת הגדולה של ישיבת א"י והיחס שבינה למצאות האחרות?

הלאומיות ומקומה ביהדות

בספר בראשית פר' נח (יא', א') אומרת התורה כי אנשי הדור החדש שקסם לאחר המבול מתולדותיו של נח לא היו מובדים זה מזו בשפטם ובבריהם

דת הציונות

(”ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים“), אלא שככה אחדותם רצוי למורוד בקב”ה.

הקב”ה בלט את שפטם, ופרק ע”י כך את האחדות ביניהם, דבר שמנע מהתווצאת מזימתם לפועל.

כך לראשונה התפלגה האנושות לעמים שונים, אלא שהתנכרות האנושות לקב”ה המשיכה, ועובדות האלילים הייתה נחלתם של העמים החדשניים. (עיין משנה תורה להרמב”ם בתחילת הלכות עבודה זורה).

בתוך מציאות זו של פולחן אלילים ועל ברכי הסוגדים לאלילים השונים מתחנן אברהם אבינו, אך מגיע למסקנה כי אותם האלילים הבל וריק הם ואין בהם מועיל, ומתוך דרישת וחיקירה של הבריאה המופלאת מגיע להכרת האמת כי יש מנהיג לבירה, ואף מוסר עצמו להריגה על אמרת זו. הקב”ה מתגלה אליו ומצוחה להפדר מארציו, מולדתו, ובית אביו המלאים בגילולי העבודה הזורה והוא הופך להיות הבסיס והחוליה הראשונה בשלשלת חדשה וניצחית זו שחוליותיה המחויבות יחד בחיבורם בלבד יתקם לקב”ה, מהוות את סוד נצחותו וחיוותו של עם ישראל מאז ועד בכלל.

אברהם אבינו עומד בעשרה נסיונות קשים, וברית עולם נכרתת בין הקב”ה ואברהם וזרעו, להיות להם ה’ לאלוקים ולחתם להם את ארץ ישראל הקדושה לאחוזות עולם.

התורה גם מנמקת את הטעם לגודל שבח מעלה זכותו של אברהם אבינו ולסיבה שבגינה נכרתת עמו ברית חשובה זו: ”כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט וכו’“.

בנוסף מבטיחו הקב”ה כי יזכה לזרע של קיימת משרה אשתו והוא אשר ייחסב למשיכו. (”כי ביצחק יקְרָא לך זרע“).

את בנו الآخر ישמעאל משלח אברהם מביתו יחד עם הגר amo לבקשת שרה (ובהסכם הקב”ה) המבחןה במעשייו המקולקלים (בראשית כא’ ט’ בראשי’, נדרים לא’ ע”א) וחוששת מפני השפעתו על יצחק.

יצחק הולך בדרכיו אביו ונושא לאשה את רבקה בת בתואל הארמי שילדה לו את שני בניו: יעקב ויעשו.

עוד בתקופת הריוונה מתבשרת רבקה ע"י הקב"ה כי שני גויים בבטנה ושני לאומיים ממעיה ייפרצו ואכן יעקב הולך בדרכיו אבותיו אברהם ויצחק ועשוי ברשעותו הולך בדרכים עקלקלות, וכבר ביום מות סבו אברהם מתחילה במרדו כמו שמספרת הגמara במסכת בבא בתרא (טז' ע"ב): "א"ר יוחנן: חמש עברות עברו אותו רשע באותו היום בא על נערה מאורה והרג את הנפש וכפר בעיקר וכפר בתחית המתים ושט את הבכורה" (בזה את הבכורה).

יעקב עוזב את ביתו לבקשת הוריו לאחר קבלת ברכתו מיצחק ולאחר ארבעה עשרה שנים באלה של תורה בבית מדרשם של שם ועבר, מגיע לבקשת הוריו אל דודו לבן הארמי כדי לשאת אשה מבנותיו על פי צווי אביו.

הוא נושא את רחל ולאה ולאחר שזרעו מהן נמצא ראוי להמשך ברית העולם בין הקב"ה ואברהם וזרעו אחריו, חלה הברית על שנים עשר בני יעקב, שנים עשר שבטי ה' המהווים את יסודתו האיתנית של בנין עם ישראל וכמו שכוחב ר' יהודה הלוי בספר הכוורי (מאמר א' צ"ה): "אולם בני יעקב היו כולם סגולה, כולם יחד ראויים לענין האלקי... כי מאותה שעה התחיל הענין האלקי שעדי הנה לא חל כי אם על יחידים, שוכן בקרוב קיבוץ".

מאמר ה' לאברהם: "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וכור" מתקיים אף הוא לאחר מות שנים עשר בני יעקב, והשעבוד הקשה במצרים מתחמש לתקופה רבת סבל ויסורים המצעידה את עם ישראל לעבר הבטהחו הנוספת של הקב"ה: "והקימו את בריתךبني ובינך ובין זרעך אחריך לדורותם לבורית עולם להיות לך לאלקים ולזרעך אחריך".

הקב"ה גואל בחסדיו בנסים גלוים ומופלאים את אבותינו מטומאת מצרים והשעבוד הקשה ומclin את בני ישראל משך חמישים يوم למאורע החשוב ביותר בכל ימות עולם ותכלית הבריאה כולה — מתן התורה לעם ישראל, ובני ישראל המקדימים נעשה לנשמע מקבלים על עצם ועל זרעם עד עולם בברית

דת הציונות

ובשבועה ובערבות ילדייהם לקיים את כל דברי התורה בלי לסור ממנה ימין ושמאל.

מאותו רגע הופכים בני ישראל מצאצאי האבות הקדושים ושנים עשר השבטים ל — עם ה' אשר כל תכילת עצם קיומו הוא לתקן עולם במלכות שמיים ולהביא את העולם להכרה כי ה' הוא האלקים ואין עוד מלבדו. בנוסף זוכה עם ישראל לאחר ארבעים שנה בדבר למתנה היקרה שהובטחה עוד לאברהם אבינו והוא — נחלת ה' הקדושה, ארץ אשר תמיד עני ה' אלקיך בה, ארץ זבת חלב ודבש, וזאת במטרה לקדשה ע"י קיום המצוות הרבות ה תלויות בה וע"י חי קדושה וטהרה ועובדת ה' בה, וההתעלות בה מעלה מעלה במעלות הקדשה המובילות בית ה'.

ממהלך המאורעות המובילים להיווצרותו של עם ישראל ומהווים יסוד ל מהותו השונה והיחודית של עם ישראל ניתן לראות כי עם ישראל מנוטק ב מהותו למגרא מכל מאפיין לאומי אוניברסלי כמו ארץ, שפה, או מוצא.

אברהם אבינו מנוטק מכל קשר לסבירתו הלאומית, מארצו, מולדתו, ואפילו מסביבתו הלאומית הקרובה ביותר — בית אביו, בטרם הפיכתו לאבי האומה היהודית ולאב המון גויים, וכל המאפיין את אומתו של אברהם אבינו הוא האמונה בקב"ה וההתבטלות המוחלטת כלפי ובכך גם מתבטאת לאומיותו של עם ישראל מאברהם עד ימינו אנו מהוות גם בסיס לעודו של עם ישראל להגיד קבל עם ועולם כי ה' הוא האלקים, ולהיות לו לעם קדוש ע"י קיום תורתו הקדושה, וגם סיבה שבבעורה הנחילנו את ארץ ישראל, נחלתו הקדושה.

אומה חדשה למגרא מתחילה מאברהם אבינו ואשר שכותה אינה למולדת, ללשון, או לשפה כלשהן, כי אם לה' לבודו. לו כתר המלוכה, וכל חבר וחברות לעמו קשורה בקשר כל ינתק ובתנאי כל יעבור בהכרה במלכותו ובקבלת על עבדותו בנאמנות.

"**היום זהה נהית לך**" נאמר עם ישראל בהיותם בדבר לפני כניסה

לאرض ישראל, כך שלא ישיבה בארץ משלנו היא ההופכת אותנו לעם וכמו שבסבר הנצי"ב מולוז'ין (הגאון רבי נפתלי צבי יהודה ברלין) את הפסוק במלacci (ג, י"ב): "ונאשׁרו אתכם כל הגויים כי תהיו אתם ארץ חפץ" ווז"ל: "כי משונה לארם ישראל מכל הלאומים דצורתם המיעוד בצביוון לאומם, המה בתורה ומעשים טובים ולא בארץכם ומלאותם, ככל הלאומים. וזהו דבר מלacci הנביא ואשרו אתכם כל הגויים כי תהיו אתם ארץ חפץ".

עוד מובא שם (מה שהוסיף בכת"ק להעמק דבר בראשית מו, ג. שם נאמר לאברהם: "אל תירא מרדת מצרים כי לגוי גדול אשימך שם"): "פרוש, לא כאותות העולם שאיןם נקראים גוי אלא נשיש להם מדינה וארץ בפני עצמן, אבל בישראל כי תהיו אתם ארץ חפץ". ע"ב. (ראה בספר "דבר העמק" – הנצי"ב על נביאים וכותבים, ר' אריה שפירא, ירושלים, התשמ"ט).

מקור נוסף ממנו ניתן לראות בבירור כי השיקות לארם היהודי תלולה בקשר לבורא עולם ומצוותו ולא בארץ, שפה וכי הוא עניין הגרות.

הגר"א וסרמן מסביר כי בתורה רואים את הציורי לאחוב את הגור ואת האזהרות על כך החזרות ונשנות בשלושים ושה מקומות בתורה. (בבא מציעא נ"ט ע"ב). אין כל חשיבות למצאו הלאומי של הגר, לשון השגורה על פיו, או בארץ בה חי, וממנה בא. עצם רצונו להסתופף בצל ה' ולשמור חוקותיו משפטיו ומצוותו, להדק לאומתו ולהיות לו לעבד נאמן אחר התగירותו כדת וצדין, הופכים אותו לאח אשר חובה לאחovo.

מайдך גיסא בנו של הגדול בישראל שהשתמד (פרק מעליו עול תורה ומצוות או שכפר באחד העיקרים שלא מתוך היותו תינוק שנשבה) מבטל בכך מידית את שיקותו לעם ישראל אף אם נולד לכשרה שבאי מהות היהודיות והיחס אליו הופך לגורוע מהיחס אל גוי. (עבודה זורה כ"ז ע"א) ואפילו אל בעל חי. (עיין קונטרס "עקבתא דמשיחא" להגר"א וסרמן עמ' 47).

מהותה של לאומיותנו רוחנית היא ואני תלולה בדבר פרט לקשר אל בורא כל העולמות. (קשר שאינו אפשרי ללא שמירת תורה ומצוותיה, והאמונה בו).

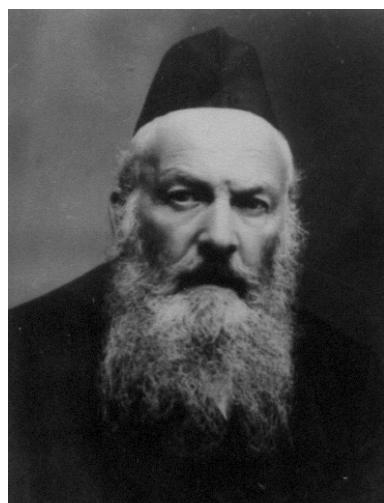
דת הציונות

רק באומתנו אפשרי המצב שני לאותם יפרדו מרחם אחת, כי לא שייכתו הביולוגית של הولد לאביו ולאמו היא המשיכת אותו לאומה, כי אם מהותו הפנימית הרוחנית, ובនיתוק הקשר עם בורא עולם וכל שכן ע"י כפירה בו ח"ו מבטל כל יהודי את שייכותו לעם ישראל. כמו שכותב הרמב"ם בהקדמתו לפירוש המשניות של פרק חלק בסנהדרין אחרי שביאר את שלושה עשר יסודות התורה וז"ל: "וכשנתקלל לאדם יסוד מלאה היסודות הרי יצא מן הכלל וכפר בעיקר ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות ומוצאה לשונאו ולאבדו, ועליו נאמר (תהילים קלט): "הלא משנאר ה' אשנא". ע"כ.

מכאן גם, שחווננו הלאומי של עם ישראל (כמו גם חוסנו של היחיד מישראל) הוא ביחס ישיר לחזק הקשר שלו עם בורא עולם, והשייכות לאלם היא תוצאה של השייכות לבורא עולם המותנית באמונה שלמה בו ובתורתו, ובקיום מצוותיה.

ניסיונה של הלאותיות החילונית, ושל המשכה היישיר, הציונית, לייצור בסיס לאומי חדש לעם ישראל המורכב מההיסטוריה של העם שעברה ניפוי מכל קשר עם בורא עולם, ולהציגו כעוד עם משפחתי העמים תוך שהאמונה באלקים הופכת לעניינו האישי של המאמין, והלאומיות ה"יהודית" החדשה שברו מלבים לבסיס ולערך בפני עצמו המחייב כל יהודי באשר הוא, על מנת לייצור מרכיב אחד חדש היכול לאחד יחד מאמינים עם כופרים, מעבר להיווטו שקר גלי, מהוועה התירה תחת יסודות מהוועה והגדתו של עם ישראל, כמו שכותב הגרא"א וסרמן בספריו עקבתא דמשיחא ז"ל: "הנה שיטת הלאותיות בישראל נולדה זה כשישים שנה ע"י בעל ה"שחר" הידוע אשר כל ימי היה אחד מראשי הלחמים נגד התורה, (הכוונה לפִרְץ סָמֹלְסָקִין מייסד עיתון "השחר", מראשוň העיתונים שהטיפו ללאומיות, ואחד הבולטים שבהם) וכי למלאות את החלל הריק הנשאר אחרי חורבן התורה – כפי מהשบทו, המציא תחليف, לאומיות, ללאומיות, לירש את התורה בחיה. והנה באמת לא הייתה זאת המצאה אוריינלאית ממנה כי אז ביום מלחמת עמי הבלקן נולדה התנועה הזאת בין אומות העולם, והוא מצוי לפני נתיחה מן המוכן ויטעך על אדמת ישראל.

תוך תוכה של התורה החדשה הזאת היא: כדי להיות יהודי אין צורך, רק להיות לאומי במחשבה — ובזה יוצאים ידי חובת יהדות, והבאים אחוריו הוסיף על תורה רבם כי גם מי שהמיר לדת אחרת אפשר לו להיות יהודי לאומי כשר. נניח את הצד השילילי שבשיטתה этаות וNSTCAL רק מצד החיווי שבה אם היא מתאימה לדעת תורה, וכאשר רק נתחיל לעיין בה נמצאת הלוויות גלויות על דבר יחס התורה לעקרון הלאומי בישראל. כל המקביל עליו על תורה אף אם הוא מבני בניו של המן כתוב: "תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם", "ואהבתם את הגר". וכל הפרק מעליו על תורה יהיה מי שהיה דינו ידוע. הננו רואים כי השיטה этаות אין לה מקום אצלנו, והיא באה במחתרת על התורה ואיננה אלא עבודה זרה... במשך הזמן הוליד הרעיון הלאומי בן ונקרה שמו: לאומי דתי. השם מוכיח כי התואר דתי לא יספיק לבדו, אלא יש להשלימו בתואר לאומי. השם הזה לכשעצמם מהו כפירה באחד מעיקרי האמונה. נאמר: "תורת ה' תמיינה" (תהלים י"ט, ט'), אין היא חסירה בדבר ומום אין בה. הוזהרנו: "לא Tosifot" (דברים ד', ב'), וכל המוסיף גורע" (סנהדרין כ"ט ע"א). אם הרעיון הלאומי הוא בבחינת עבודה זרה, אז הרעיון הלאומי דתי הוא בבחינת עבודה זרה בשיתוף". (קובץamarim להגר"א וסרמן, הוצ' ישיבת אור אלחנן, התשס"א).

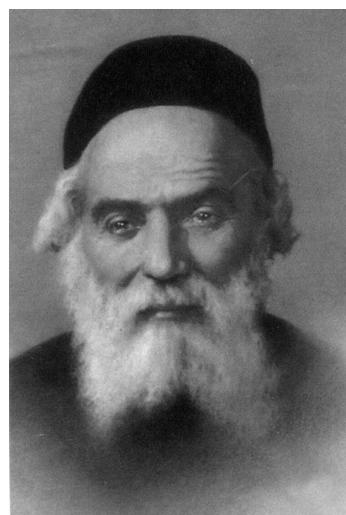
הగאון ר' אלחנן וסרמן:
הלאומיות – עבודה זרה
הלאומיות הדתית –
עבודה זרה בשיתוף

דת הציונות

עוד מביא הגר"א וסרמן דברי רבו, מרן ה"חפץ חיים" ז"ל: "אומרים: 'יהודים חופשים' (כך נহגו לכנות עצם המשכילים וממשיכיהם הציוניים). איני מבין מה משמע יהודים חופשים? אםنم הם חופשים, אולם יהודים אינם כל עיקר והוא תרתי אהדי כי יהודי אינו חופשי והחופשי אינו יהודי".

עוד היה אומר ה"חפץ חיים": "בעוננותינו הרבים אנו סומכים על דברי הטעמך יותר מעלה דברי רוזל. אם אבי ורבא פוסקים ומהליטים על פלוני שאיננו היהודי, אין אנו סומכין על זה ועודין הוא אצלנו בחזקת היהודי, אבל אם הטעמך יעד בחתימתו על אותו איש שיצא מכלל היהודי, אז גם אנחנו מכירין אותו לנוכרי. אבל באמת צריך לידע בכירור שאין אדם היהודי בלתי אם התורה תכירתו היהודי, ואלו שהتورה גמרה דין יהודים לא תועיל להם שום תחכולה בעולם להיות יהודים. (זולתי אם יחורו בתשובה אשר זה מועל אפילו אם כפר בעיקר כל ימי) והרי הם איברים מותים באומנתנו המרכיבים את כל הגוף. ואם הם קוראין את עצם יהודים הלא דעתם זו ככל דיעותיהן היא נגד דעת התורה, כי היא בנויה על יסוד הזיווף שאפשר להיות היהודי ללא תורה ומצוותיה, והדעתה הזאת היא עקירת התורה כולה". (שם, בקובץ מאמריהם).

מרן ה"חפץ חיים":
רענון הלאומיות –
בני על יסוד הזיווף
ומהוה עקירת
התורה כולה

לאור הדברים האמורים לעיל מדברי חז"ל ומדברי גדולי הדורות, מבואר בבירור כי הלאומיות אותה בקשו הציונים להפוך לנחלת הכלל עומדת בסתרה מוחלטת ליהדות, ו מבחינה זו, אין ולא יכול להיות שום מכנה משותף בין יהדות לציווית כך שעצם המושג "דתי לאומי" מעבר להיותו מרכיב מצמד מיילים הסותרות זו את זו מהויה סילוף חמור ביותר של דעת התורה לגבי מהותו של עם ישראל עם ה' וכמו שמסביר הגאון ר' ראובן גרויזובסקי (יו"ר מועצת גדולי התורה באראה"ב, ר"מ ישיבת קמיניץ המפומסת, מגDOI הדור שעבר) את אחד התעמים העיקריים להתקנות של גדולי הדור לציווית וז"ל: "וואז יצאו הגאנונים והגדולרים ואסרו להשתתף עמם בהפצת רעיונות ובמעשייהם, כי ראו בזה רפורמה יותר גדולה מזו של הרפורמים בהכרזתם כי לא עם התורה אנחנו כלל אלא עם בעל רקע לאומי, ואת כל מקבלי התורה ומוסריה מאז ומעולם סילפו להעמידם בתור לוחמי הלאומיות ומהתורה ומצוותיה וחגיה לא השאירו אלא מה שיכלו לשלוף ולהפכו לחגיהם ומנהגיהם לאומיים ולעקרם לגמרי מושרם ודקותם בבורא עולם וצור ישראל. ואפלו יאמר המשתתף שהוא עווה רק לשם מצוה ה', הלא אסור להתחבר לרשעים אפילו לדבר מצוה.

וכל שכן כמשמעותם כי גדולי הרעיון הלאומי יעדמו בראש, הרי בזה הוא כמסכים לשיטתם הכהונית שהלאומיות היא דמותו הכללית של עם ישראל, בעוד שהדת ועובדת הבורא אין אלא עניין פרטני ולא תכלית הייצירה". ("בעיות הזמן", ר' ראובן גרויזובסקי, עמ' מד' – מה', הוצ' נצח, בני ברק, תשמ"ח).

ונשים עניין זה דוקא בדבריו הכוונים והכנים של אחד מגודולי הוגי הדעות של הציונות הדתית, הרב משה אביגדור עמיאל, שנאמרו בהרצאה שנשא בועידה העולמית של ה"مزרחוי" בקראקא בשנת התרצ"ג (1933): "הננו מרמים רק את עצמנו אם אנו חושבים כי כבר הגיענו לידי שלום אמיתי בין התורה והציונות, בין הדת והלאומיות, כי באמת הגענו בזה רק לידי שתי רשותות שכלי אחת יונקת את יניתה ממוקור אחר, ואם אין אנו מרגישים את ה"תרתי דסתרי" שיש בזה, הרי רק מפני שבהמשך הימים הולכת אחת מהן, מתכווצת יותר ויותר

דת הציונות

ומצטמצת יותר ויותר לקרן זיהה, עד שלא ירגישו בה כל כך". (הציונות הדתית — מוסד הרב קוק, עמ' 3). (ולהלא יתבادر איזו היא האחת שמתכוצת יותר ויותר עד שלא ירגישו בה כל כך).

העולה מן הנאמר לעיל הוא כי בין הלאומיות החלילונית שעלייה הושתת כל הרעיון הציוני ובין היהדות אין כל קשר או בסיס ריעוני משותף היכול להביא (אפילו בrama העקרונית) לידי חיבור בין שומרי תורה לכופרים בתורה ואין לאומיותנו כי אם באמונתנו וכמו שכותב רבנו סעדיה גאון בספרו "אמונות ודעות": "אין אומנתנו אומה כי אם בתורתיה" (דהיינו שכחוב ושבע"פ).

עתה יש לבאר האם יש בסיס לטענה כי חשיבותה של מצות יישוב ארץ ישראל והעליה אליה היא שחייבת את ההתחברות של שומרי תורה ומצוות לתנועה הציונית והאם באמת נכללות במצוות יישוב ארץ ישראל גם מטרותיה של התנועה הציונית כפי שהוצעו בקונגרסים השונים וכפי שייצאו על ידה מן הכה אל הפועל בארץ ישראל בשנים שקדם הקמת המדינה ובמשך שנות קיומה.

מהותה של מצות יישוב ארץ ישראל

במקומות רבים בתורתנו הקדושה, שבכתב ושבע"פ, מפליגת התורה בשבחיה וביחודה של ארץ ישראל, וביתרונו מעלה על כל שאר הארץ, בעבר הייתה אחד מקניינו של הקב"ה אשר בה בחר לשכן את עמו ולהשרות שכינתו.

מחצית הש"ס עוסקת במצוות הטלויות בארץ, וגם למצות האחרות המקומות בה יש ערך נשגב ביותר.

במשך כל תקופה הגלות הארוכה בה הורחקנו בעוננותינו ובחטאינו מעל אדמת ארץ ישראל, לא נשכח הארץ מליבו של כל יהודי ועם ישראל לא חדל מתפללות ותחנונים לפני הקב"ה שיזכנו לשוב אליה ויישיב שכינתו לתוכה במהרה.

כמו כן ניסו תמיד יהודים לזכות במצוה יקרה זו ולפעמים ע"י סבל ממושך ותלאות רבות אשר קבלו על עצם באהבה ובלבד שיזכו לחונן ואפילו לרוגע קט את עפרה הקדוש או לפחות להיקבר בה.

מעלותיה ושבחיה של ארץ ישראל המופיעים בתורה ובמקורות נוספים במסורת היהודית בשפע, וכן גודל מעלה זכותם של העוסקים בלבנה, ביישוב ובהפרחת שממותיה, תרמו מאר למאציה של התנועה הציונית למשוך אל שורות תומכיה יהודים שומרי תורה ומצוות, ולהצלחתה בניסיון לשכנעם כי מגמתה של הציונות להפריח את שמות אرض ישראל ולהופכה לבית חם לעם היהודי כימי קדם, תואמת את שאיפותיהם הדתיות ואת מצות התורה, ואף לగרים לחלק מהם לדומם את התנועה הציונית ולשנות לה אופי מישיחי ומקום של כבוד במהלך הגאולה הכללית של עם ישראל וליצור תחושה שתמיכה בתנועה זו היא חובה המוטלת על כל מי שתורתה היא לנגד עיניו. האומנם זו היא דעתה התורה?

חומר דברים מעבר להיותו "משנה תורה" שנין התורה לעם ישראל לפני הפרדים ממשה ורבינו מתאר גם את ההכנות האחרונות לכינוסה לארץ ישראל, כיבושה, וההתישבות בה על כל המשתמע מכך.

לאורך חומר זה מוזכרת פעמים רבות הכניסה לארץ ישראל וירושתה וכמעט בכל הפעמים מודגש יחד עם זאת כי חי עם ישראל על אדמת הארץ תלויים וקשריהם בשירות התורה ומצוות, הן אלה התלוויות הארץ, והן אלה שאין תלויות בה, ובנוסך, אזהרות מפני עבירות וחטאיהם על אדמת הארץ.

להלן הפסוקים:

פרק ד' פס' א': "וועתה ישראל שמע אל החוקים ואל המשפטים אשר אנחנו מלמד אתכם לעשות למען תחיו ובאתם וירשתם את הארץ וכו'".

שם, פס' כה' כו': "כי תולד בנים... ועשיתם הרע בעיני ה'... אבד תאבדן מהר מעל הארץ אשר אתם עוברים את הירדן שמה לרשותה..."

דת הציונות

פרק ח' פס' ז' – יא': "כִּי ה' אֱלֹקֵךְ מַבְיאֶךְ אֶל אָרֶץ טוֹבָה... הַשְׁמֵר לְךָ פָּנָى תִשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹקֵךְ לְבָلְתִּי שְׁמֵר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפְּטוֹ וְחִקּוֹתָיו....".

שם, פס' יט': "וְהִי אֵם שְׁכַח תִשְׁכַח אֶת ה' אֱלֹקֵךְ... הַעֲדֹתִי בְּכֶם הַיּוֹם כִּי אָבוֹד תִּאָבוֹד כָּנוֹיִם אֲשֶׁר ה' מְאַבֵּיד מִפְנֵיכֶם כִּן תִּאָבוֹד עַקְבָּךְ לֹא תִשְׁמַעַן בְּקוֹל ה' אֱלֹקֵיכֶם".

פרק יא': "הַשְׁמְרוּ לְכֶם פָּנֵי יְפָתָה לְבָבְכֶם וּסְرָתֶם וּעֲבָדְתֶם אֱלֹהִים אֶחָדים... וּעֲבָדְתֶם מִהָּרָה מִלְּעָלָה אֶרְצָתְּנוֹתָה...".

שם, פס' לא' לב': "כִּי אַתֶּם עֲוֹבָרִים אֶת הַיַּרְדֵּן לְבָא לְרֹשַׁת אֶת הָאָרֶץ... וּשְׁמַרְתֶם לְעַשֹּׂת אֶת כָּל הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפְּטִים...".

פרק טז' פס' כ': "צַדְקָה צַדְקָה לְמַעַן תְּחִיה וְיִרְשָׁת אֶת הָאָרֶץ...".

פרק כא' פס' כג': "וְלֹא תִטְמַא אֶת אָדָמָתֶךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֵךְ נוֹתֵן לְךָ נְחָלָה".

פרק כח' פס' סג' (בפרשת הקללות הבאות בעקבות): "וְהִי אֵם לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹקֵךְ לְשֻׁמּוֹר לְעַשֹּׂת אֶת כָּל מִצְוֹתָיו וְחִקּוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצּוֹּךְ הַיּוֹם").: "וְהִי כִּי אֲשֶׁר שְׁשָׁה ה' עַלְיכֶם לְהִיטִּיב אֶתְכֶם וְלַהֲרֻבָּה אֶתְכֶם כִּן יִשְׁישֶׁ ה' עַלְיכֶם לְהִאֲבִיד אֶתְכֶם וְלַהֲשִׁמיד אֶתְכֶם וְנִסְחַתֶּם מִלְּעָלָה אֲדֹמָה אֲשֶׁר אַתָּה בָּא שְׁמָה לְרֹשְׁתָה" ... (קשר זה שבין קיומם המצוות לשמרות הארץ מופיע עוד פעמיים רבים בתורה, בנכאים, בכתביהם, ובחז"ל, ומפני הארכיות לא הובאו כל המקורות).

רואים אם כן בבירור כי ישיבתנו בארץ ישראל ועצם ירישתנו אותה קשרות קשורות קשר בל ינתק בשמרתה על קדושת הארץ ובקיים מצוות תורה על כל פרטיהן וסוייגיהן. את הטעם לכך מסביר רשב"י בפירושו לפוסק: "וְלֹא תָקִיא הארץ אֶתְכֶם בְּטַמְאַכְלָתֶם אֶתְכֶם אֲשֶׁר קָאָה אֶת הָגּוֹי אֲשֶׁר לְפָנֵיכֶם" ווז"ל: "מַשְׁלֵל לְבִן מֶלֶךְ שְׁהָאֲכִילוּהוּ דָבָר מָאוֹס שָׁאֵן עוֹמֵד בָּמַעַן אֶלָּא מַקְיָאוּ כֵּן אָרֶץ יִשְׂרָאֵל אַינָה מַקִּימָת עֲוֹבָרִי עַבְירָה".

וידעוים ומפורטים דברי חז"ל (ילקוט שמעוני שמות פרק י"ב ס"י קפז) המובאים בפירוש רשב"י על הפסוק הראשון בתורה שהביא בשם רבינו יצחק, שלכארוה לא היה צריך להתחילה התורה אלא מהחדש הזה לכם שהוא מצוה

ראשונה שנצטוו ישראל (והרי התורה נתנה לישראל בשל המצוות שיקיימו אותן ומה טעם פתחה בעניini בריאת העולם?) ומה טעם פתח בבראשית, משום מה מעשיו הנגיד לעמו לחתם להם נחלת גויים, ופרש רשי' שם אמרו אומרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם שככשתם ארצות שבעה גויים הם אומרים להם: כל הארץ של הקב"ה היא. הוא בראה וננתנה לאשר ישר בעניינו, ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם וננתנה לנו. כלומר: ארץ ישראל שייכת לקב"ה וכמו שראינו לגבי מצות היובל שנאמר שם: "ואהארץ לא תמכר לצמיתות כי לארץ" ובנביא בספר ירמיה "ותבואו ותטמאו את הארץ ונחלתי שממה לתועבה" ולכן עצם הנוכחות בה מחייבת התנהוגות זהירה יותר ומקודשת יותר, מכל הארץות. גם בדברי חז"ל דובר רבות על כך ולהלן מספר דוגמאות מהז"ל ומרבוזינו הראשונים והאחרונים:

ב"תנא דבר אליהו" מובא בעניין "פילגש בגבעה" ש"כשעשנו בני בנימין דברים מכוערים ודברים שאינם ראויין באותה שעה בקש הקב"ה להחריב את כל העולם כולם אמר הקב"ה: לא נתתי לאלו ארץ ישראל אלא כדי שיקראו ויישנו ויעסקו בתורה כל עניין בזמננו וילמדו דרך הארץ".

בספרי פר' יעקב סוף פסקא לח' על הכתוב: "לא הארץ מצרים היא", "הפריש בין ביאתה של זו לביאתה של זו, בית הארץ מצרים רשوت, בית הארץ ישראל חובה, הארץ מצרים בין עושים רצונו של מקום בין שאין עושים רצונו של מקום הרי לכם הארץ מצרים, הארץ ישראל אינו כן, אם אתם עושים רצונו של מקום הרי לכם הארץ כנען, ואם לאו, הרי אתם גולים מעלה".

ובמכילתא ס' יתרו מסכתא דרישמע פ"ב: "שלשה דברים נתנו על תנאי: ארץ ישראל, וביהם"ק, ומלכות בית דוד. ארץ ישראל מנין? שנאמר: "השמרו לכם פן יפתח לבבכם" .. (והובא גם בילקוט שמעוני מלכים רמז ק"ע, ובמדרש תנחותמא).

בגמרה במס' בבא קמא (פ' ע"ב) מובא: "הלוקח בית הארץ כותבין עליו אונו (שטר מכירה) בשבת" ומיד מקשה הגمرا: "בשבת קא סלקא

דת הציונות

דעך"? ! ומתרצת הגמara שמדובר שהישראל אומר לגוי והגוי כותב, שאעפ"י שאמירה לנוכרי שבוט היא, משום ישב ארץ ישראל לא גزو ביה רבנן.

ובשו"ע סימן ש"ו ס"ק י"א (שם הביא מרן המחבר הלכה זו כתב הרמ"א בהגהה, שמדובר בכתב שלהם אסור רק מדרבנן וציין מקור לדבריו ב"אור זרוע" (ובכיאור הלכה האריך המשנה ברורה לדוחות את דבריו ה"אור זרוע" מפני שאור הגודלים שאמרו שוגם כתב שלהם הוא איסור מדאוריתא).

עכ"פ בדברי הגמ' והפוסקים מוכח דאיפלו על איסור דרבנן אסור לעבור במעשה משום מצות ישב ארץ ישראל, ורק באמירה לנוכרי דלא גزو ביה רבנן, ולדעת ה"אור זרוע" רק בשבות דשבות (דהוי תרי דרבנן) הותר.

הרמב"ן בפירושו על התורה כתב בפרק יירא בענין סדום ועמורה כך: "וזду כי משפט סדום היה למעלת ארץ ישראל כי היא מכל נחלת ה' ואינה סובלת בני תועבות, וכאשר תקיא את הגוי כלו מפני תועבותם הקדימה וקאה את העם הזה שעמדו מוכלים לשמיים ולבריות ושםו עליה השמים והארץ והושחתה הארץ ולא רפואה לעולם מפני שבabor טובה נתגאו וראה הקב"ה שייהיה לאות לבני מרי לישראל העתידים לירשה כאשר התורה בהן: "גופרית ומלח שריפה כל ארצה כמחפת סדום ועמורה אדמה וצבאים אשר הפק ה' באפו ובחתמו", כי יש באומות רעים וחטאים מאד ולא עשה להם ככה, אבל למעלת הארץ הייתה הכל כי שם היכל ה'". עכ"ד.

במקומות רבים נוספים מזכרת חובת ההוירות מפני עבירות בארץ ישראל והמחויבות להתעלות ולהתקדש בה. ואכן, לאורך הדורות עלו גדולי ישראל לבודם או עם תלמידיהם לארץ ישראל ורק לאחר שהכינו עצם לכך מבعد מועד והוסיפו עליהם חומרות ודקדוקים לפני עליתם לארץ, וכן בעלייתם לארץ הוסיף קדושה על קדושתם בהעלותם על דעתם כי בהם הם אל פלטرين של מלך.

ברור אם כן מעבר לכל ספק כי עליה לארץ ישראל שלא על מנת להתקדש

פרק ה

בָּה וְלֹקִים אֶת המצוות בָּה וְכֵל שָׁכֵן כִּי לְחִיּוֹת בָּה חַיִּים הַפְּקוּרוֹת כָּל הַגּוֹיִם אִינָה בְּכָל מִצּוֹת יִשּׂוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וכך כתוב ה"פני יהושע" בבראו את דברי ר"א בגמרא: "כל הדר בא"י שרוי בלא עוזן" (כתובות קי"א ע"ב):

"נראה דהינו דוקא במיל שדר בה לשם מצות ישיבת א"י שהיה מקום קדושה וכדי שתגין עליו זכות א"י שלא יבוא לידי חטא, ואז אף אם לפעמים חטא בא לידי או אפילו עוזן שהוא מזיד ע"י שתקהע עליו יצרו, מכל מקום מסתמא, גורם לו זכות ישיבת א"י שלאلن ועבירה בידו, ולאחר שחטא ומצא עצמו עומד במקום קדוש וداعי תוהה על הראשונות ושב ורפא לו מה שאינו בן מי שדר שם דרך מקורה או מפני שהוא מולדתו או מפני שבבח פירוטיה וכיוצא בו, ומכל שכן במיל שהוא מבצע בה ומולזל בקדושת הארץ לילך אחר יציר הרע — לא דברה התורה במתים.ADRABA, עליון נאמר: "ותבאוו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתחם לתועבה". ומפני כן מצינו, כשהגברו עוננות אבותינו גלינו מארצנו ושם מקום קדשנו... רוח"ל."

(וראה עוד בארוכה בנושא זה בספר "זאת הארץ", ר' מנחם גריילק, שער שני — "ארץ על תנאי", גנזך קדוש השם, בני ברק, התשנ"ח).

טענה נוספת שהיתה בפיהם של מיסדי הציונות הדתית היא כי ע"י ההתחברות לתרבות הציונית יצליחו לקרב את אנשיה לتورה ולהשפייע עליהם לעזוב את דרכם החקלאית ולשוב אל היהדות.

איסור התחברות לרשות

"רבי נתאי הארబלי אומר: הרחוק משכנן רע ולא תתחבר לרשות ולא תהייאש מן הפורענות" (אבות א', ז').

כמו כן שהמשנה מדברת על ההתחברות לרשות לדבר מצוה או לדבר היתר,

דת הציונות

שכן לדבר עבירה פשוט שאסור להתחבר לרשע. וכן הוא באבות דרבי נתן: "אל תתחבר לרשע ואפילו לךבו ל תורה". (פרק ט', ד').

ובנוספ' נאמר שם: "רבי עקיבא אומר: כל המתלבק בעובי עבירה אף על פי שלא עשה כמעשייהם הררי זה מקבל פורענות כיוצאה בהן" (אבות דרבי נתן פ' ל', מ"ג).

ופרש באבות שם רבנו יונה וו"ל: "ואל תתחבר לרשע — שהוא עונש גדול שאין כמותו כי החטא החמור פשע בו, עשה עבירה אחת, אבל זה, בכל העבירות שעושה הרשע יש לו חלק בהם ונמצא עושה חטאים רבים גדולים ועצומים.

והרמב"ם שם כתוב שלא להתחבר אליו במיין אחד מימי האהבה והחברה כדי שלא תלמד ממעשו.

ובמדרשות קהילת רבה אמרו חז"ל על הפסוק "עת לחבק ועת לרחיק מהבק" — "עת לחבק, אם רأית כת של צדיקים עומדים עמוד וחבק ונשך וגפנס, ועת לרחיק אם רأית כת של רשעים רחק מהן ומכיצדא בהם".

וב"שער תשובה" לרבנו יונה כתוב בבראו את דברי הגמרא במסכת סוטה (מ"ב ע"א): "ארבע כתות איןן מקבלות פני שכינה: כת ליזנים, כת שקרים, כת חנפים, כת מספרי לשון הרע", כי בכת חנפים כלל גם המתחבר לרשע שלא דיו אשר לא יוכיחו בשבט פיו והרחק לא יರחיקו אבל כמו חבר יקרבהו ונאמר: "בהתחברך עם אחזיה פרץ ה' את מעשיך" והצדיקים מאוס ימאסוהו את הרשע כמו שנאמר נבזה בעניינו נמאס ואמרו חז"ל (ב"ק צ"ב ע"ב): "לא לחינם הלך זוריר אצל עורב אלא מפני שהוא מינו" ואמרו: "כל עוף למינו ישכון ובן אדם לדומה לו". ע"כ. (ודברים דומים כתוב באורחות צדיקים).

� עוד הרבה הארכיו בעניין זה חז"ל, הראשונים, והאחרונים, והוא דבר שאין בו כלל מחלוקת ועכ"פ נותר לבורר מי הוא רשע על פי הגדרת התורה?

הרבה פעמים ובענינים שונים מופיע בתורה ובchez"ל התואר רשע, כך שמדובר בודד בכתב או בחז"ל קשה לקבוע הגדרה מדעית, אומנם בפוסקים

מוצאים אנו הגדרה ברורה, וכן כתוב בטור חושן משפט (סימן ל'ד סק"ב לאחר שהביא בסק"א ההלכה שרשע פסול לעדות): "אייזהו רשע כל העובר על עבירה שחיברים עליה מלוקות וכל שכן אם עובר על חיברי כריתות ומיתות בית דין לא שנא אם עובר לתיابון לא שנא להכweis" (וכן כתוב הרמב"ם, וכן פסק גם מラン בשו"ע).

ננסה להבין מדוע אסורה התורה את ההתחברות לרשות בכל צורה שהיא? אולי כשמדבר בהתחרבות על מנת לקרכו לתורה או לשמרת המצוות?

כל התחרבות בין נפרדים מיועדת לתכילת כלשהיא, שעל מנת להשיגה יש צורך בחיבור ובאחדות הנפרדים, והנה כשרוצה האדם להתאחד לרעהו למטרה כלשהיא בודק הוא את כדיות ההתחברות והתועלת שתצמח ממנו מצד אחד, ואת הסיכון האפשרי בהתחברות זו והנזק שי יכול לצמוח ממנו מצד שני. וכך, כאשר מתהבר לרשות כלשהיא מגלה בדעתו כי אותה מטרה לשולמה מתהבר לרשות נעלית יותר מהפודה בין צדיק לרשות, והיות והמראתו ששומר הצדיק מן הרשות הוא גופא מעלוותיו של הצדיק מגלה הוא בדעתו שיש דבר נעלה יותר מלהיות צדיק. מכאן כבר קצר מאד המראתו לטשטוש מוחלט של האבול בין צדיק לרשות והרשות אף הופך לצדיק (שהרי הרשות שותף עמו למטרה הנעלית יותר מעצם היותו צדיק) לעומת הצדיק העומד מנוגד והופך לרשות השרי מתעלם מחשבות המטרה.

יתרה מזו, בין הצדיק לרשות ישנים ערכיים מפרידים (לדוגמא בין אדם שאינו רוצה לאדם הרוצה לעמוד בערך המפריד: "לא תרצו"), וכשהמתעורר ערך המורה בכיוול על צורך התחרבות בין הצדיק לרשות ועל פיו מחייב הבדיקה להתהבר לרשות השרי פרoso שהערך המחבר גובר בחשבותו על הערך המפריד.

וכן בעניינו, אם רוצים שומר תורה ומצוות להתהבר לרשותים לצורך הערך "ישוב ארץ ישראל" או לצורך "עצמות מדינית לעם ישראל" כלומר, מדינה בשלטון ציוני עצמאי, הרי מגלים בכך דעתם שהערך המחבר של יישוב ארץ ישראל או של עצמות מדינית עולה בחשבותו על הערכיים המפרידים וכשמדובר ברשותים הkopfim במצוות הקב"ה ובתורתו, ואשר כל שאלפתם

דת הציונות

ומגמתם לעקור את ערכיו הדרושים מעם ישראל (כפי שהכריזו הם עצמם בכתביהם ובנאומיהם, וכפי שפועלו ופועלים למשה לנגד עיננו) מגלים הם בדעתם כי ערך יושב ארץ ישראל והשגת שלטון עצמאי בה עולה בחשיבותו על האמונה בקב"ה ובתורתו ואין לנו סילוק הדעת גדויל מזה, שהרי כל מה שארץ ישראל כל כך מקודשת עבורנו הוא רק מכח מה שהעidea עליה התורה בכללות, ומה שפרטו רבותינו בפרטות, והכופר בתורה מAMILא כופר גם בקדושתה של ארץ ישראל, וכל שכן אם רוצה להשתמש בארץ ישראל לביסיס למיריה במאי שאמר והיה העולם ובנותן המתנה היקרה ששם הארץ ישראל לעם ישראל, וכל מגמותו היא שינוי פניו של עם ישראל והתאמתו למשפחת הגויים ע"י אימוץ כל חουכויותיהם ושיקוציהם, ודאי שאין כאן יושב ארץ ישראל אלא חורבן ארץ ישראל כמו שנתבאר לעיל.

אם כן, מעבר לסכנה של מיריה בקב"ה בארץ ישראל, ישפה איסור נוסף של התחרויות לרשות.

טענה נוספת שנשמעת במחנה הציונות הדתית היא כי התחברותם לתנועה הציונית הייתה בבחינת שעת הצורך והוראת שעה מפני הורידיפות והסכנה הקיומית שהבחן היו נתונים רבים מיהודי אירופה שהייבבו מציאת מקום מקלט ליהודים באופן מיידי ולא הותירו פנאי לעסוק בעמידה על טיבה של התנועה הציונית, כך שהחברה לתנועה הייתה לצורך הצלה הכלל באופן מיידי, ובבחינת "פיקוח נפש". טענה זו נדחית אף היא מכמה סיבות:

א. הצלחה גשמית במחירות כליה רוחנית אסורה ואין סכנה רוחנית גדולה יותר לעם ישראל מהפרקתו בידי שוני יהדות בנפשם אשר מצהירים בכל הזדמנויות כי מטרתם ליצור עם יהודי חדש המנוח לגמרי מכל קשר לבורא עולם ותורתו, שהרי יהודים רבים יכולים להמיר דתם ולהשתאר בחיים ואף "לזכות" לעלות עם הצלבנים או עם צוררים אחרים לארץ ישראל וכי עלה על דעת איזה יהודי להצטרף אליהם או אל דומיהם? (והם עוד האמינו לפחות בתורה, בנגדו לראשי הציונות).

ב. המצוותו של עם ישראל במצב קשה של רדייפות והתקנוליות מצד הגויים

מחייבות אותנו לדעת שבגלל מעשינו הרעים הורע לנו, ולתken את אשר עיתנו, כמו שכתב הרמב"ם בתחילת הלכות תענית ז"ל: "מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחוצרות על כל צרה שתבא על הציבור שנאמר: "על הצר הצורר אתכם ורעוותם בחוצרות" כלומר כל דבר שייצר לכם כגון בצרות ורַקְבָּר ואֲרַבָּה וכיוצא בהן זעקו עליה ויריעו וזה הוא שיגרום להסיר הרעים הורע לך: "עוננותיכם הטו וגוי" וזה הוא שיגרום להסיר הצרה מعليיהם אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במשיהם הרעים ותוסיפ הצרה צרות אחרות הוא שכחוב בתורה: "והלכתם עמי בקריohlכתה גם אני עמכם בחמת קריי" כלומר כשאביא עלייכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהיא קרי אוסיפ לכם חמת אותו קריי. עכ"ל. (משנה תורה, הלכות תענית פרק א' הלכות א'-ג').

כמו שתבהיר לעיל (בפרק ד'), השקפתה של התנועה הציונית על מהותו של עם ישראל הייתה אותה השקפה של תנועת ההשכלה, שראתה את עם ישראל עוד עם המשפחה העמים, והתייחסה אל מאורעותיו השונים, כפי שמתייחסים להיסטוריונים לאותות עמים שונים, וכמוון, ללא כל קשר והתייחסות לקב"ה וקשר של עם ישראל אליו, ולא קשר להשפעה הישירה של קשר זה על מאורעות עם ישראל.

לכן, הסיבה לצרות של עם ישראל הייתה תמיד "אנטישמיות" או "היעדר זכויות לאומיות" או "חסרין בית לאומי" וכו' אך בטח לא תוצאה ישירה של מעשיהם הרעים כמו שכתב הרמב"ם. וממילא גם הפתורנות שהוצעו ל��חים היו מן העמים, כך שהפתרון שמכią הרמב"ם (שהוא כמובן הפתרון היחיד במאן שנגע להשתדלותנו אנו בהסתור הצורות) לא נלקח כלל בחשבון. וכך, אם חוזבים שומרי תורה ומצוות כי בהתהבות לתנועה שמטרותיה עקיירת עם ישראל ממהותו והפיכתו עם כל הגויים יש משום הצלחה, אין במחשבתם זו כי אם כפירה בדברי התורה ובדברי חז"ל והuttleמות מוחלטת

דת הציונות

מהעובדת הפשוטה שהחטא הוא הגורם לעונש ולא תיקון החטאילך העונש ייגדל, ומעבר לכך מובילת מחשבותם זאת לאובדן יראת חטא ולזוזול בשמירה מפני החטא, ומפני חברות החוטאים. ועם המחשבה כי הבעיה היא אנטישמיות או חוסר מולדת וכו' ולא מעשינו הרעים מהדייה פנימה את המחשבה כי אין במעשים הרעים סכנה כה גדולה וכי אפשר להתגבר על הצרות גם בלי תיקון המעשים, וניתוק הקשר בין הצרות למעשים הרעים הוא השיא של "זהלכם עמי בקרין" ובכחורה יוביל ל"זהלכתם גם אני עמכם בחמת קרי", ואדרבה לא רק שלא תוביל התחרבות זו להצלחה של עם ישראל, אלא שתגרום להתקומות הצרות של עם ישראל וכן שעוד נראה להן.

ג. בפועל, לא הגנה התנועה הציונית מפני הסכנה בה היו נתונים יהודים בעולם ובארץ, וגם כשה坦ועה הציונית הייתה כבר מבוססת ובבעל סניפים רבים ברוחבי העולם, הדבר לא מנע כלל את השמדת יהדות אירופה (שלא לדבר על אדישותם הפושעת של ראשי התנועה בכל הקשור לאפשרויות הצלת יהודים גם כשהיה הדבר ביכולתם).

[כאן המקום להתייחס גם לטענה הנשמעות לא אחת מhogim דתיים לאומיים, כי אילו הייתה קמה המדינה והיה לנו את זה"ל לפני השואה, לא הייתה השואה מתחרשת, טענה שמקורה בהשיקפת הגויים שאמיצה התנועה הציונית כי מדינה בעלת כח צבאי מסודר היא ערכאה להגנה ולביטחון, וכן לטענה כי אילו היו בעלים לארץ ישראל יהודי אירופה היו ניצלים.]

באשר לטענה הראשונה היא מופרכת מעיקרה לאור דברי הרמב"ם הנ"ל כי רק ע"י תשובה יסورو הצרות ומדינה עם כח צבאי או כל פתרון אחר המופקע מהזורה בתשובה ושינוי דרכנו לטובה יכולים רק להגביר את צרותינו ולא להסירן או למעטן.

הטענה השנייה אף היא חסרת יסוד מפני שכמו שכבש היטלר ארצות רבות והרבה יותר חזקות מארץ ישראל של שנות הארבעים, יכול לככבש גם את ארץ ישראל וגזרם של היהודי הארץ לא יהיה שונה מזה של היהודי אירופה ואף יותר גרווע, וכן שסביר מרן הגרא"ם שך: "ובשנות המלחמה השנייה

כשהגרמנים עמדו על יד "אל עלמין" וחיו אם היו נכנסין לארץ ישראל אfilו אם היה כאן חמישה מיליון איש, היה החורבן גדול מאד, והיה יותר גרווע מקומן אחר כי כאן אין ערונות שהיה פרטיזנים ומצד אחד הים ומסביב מוקפים אנחנו באויבים ושונאים, ורק יד ה' היתה להסביר לכם להלחם ברוסיה למען הצליל את שארית הפליטה שהיתה בארץ ישראל". (מחברים ומאמרים להגרא"ם שם, חלק א' עמ' כח').

כלומר, אין שום קשר בין התנועה הציונית לשפור מצבו הגשמי של עם ישראל, ואדרבא פעלותיה של התנועה הציונית רק החמירו ודרדרו את מצבו של עם ישראל הן בגשמיות והן ועוד יותר, מבחינה רוחנית.

כמו כן שדעת התורה של כל גדוֹלי הדור בקשר לציווית בכלל, ולהתחברות עם אנשיה בפרט, הייתה ידועה היטב לראשי הציונות הדתיות אך במקומות להיות בין הנוטלים עצה מן הזקנים ואינם נכשלים ובמקומות להבין כי סתירה זקנים בניין ונערים סתירה (וכל שכן כשהנערים מודדים בגלי תורה ובנותנה) העדיפו ראשי הציונות הדתיות למרוד בדעת התורה ולהצטרכ לתרבות הציונית, ולא הפסיקו להלל ולשבח את מנהיגי התנועה ואת פועלותיה. כמו כן שכתנוועה המגידירה עצמה דתית היו זוקקים להצדקה הלכתית למעשייהם ולהחמייכתם בתנועה שחרטה על דגלה "נהיה כגוים... בארץ ישראל" והתנגדותם של כל גדוֹלי הדור הקשתה למצוא הצדקה זו, אך בכל זאת נסתה הציונות הדתית לעצב לעצמה הצדקה הלכתית.

כיוון שלא מצאה בין גדוֹלי הדור דמות שתעמדו לימינה הchallenge לדריש אל המתים (המת הרוי לא יכול להכחישם, וכבר אמרו רוז'ל: "הרוצה לשקר ירחק עקייר", ראה פ"י הרא"ש, מס' שבועות, פרק ו', סי' י"ג).

תחילה נסוו להזכיר בין התחברותם לציווית להתחברותם של גדוֹלי תורה בדור הקודם כמו הגר"א גוטמן, ר' צבי הירש קלישר, ר' שמואל מוהליבר, לתנועת "חבת ציון" זוatta למורות שגם בראשה עמדו פורקי עול. כמו כן שאין הקבלה כלל בין התנועות זוatta מכמה סיבות:

דת הציונות

א. פעילותם של הגאנונים הנ"ל בתנועת "חכמת ציון" הייתה רק על בסיס הבטחות מצד הנהנאה החלונית שלא תעשה שום פעולה הנוגדת את ההלכה בכל נקודות ההתיישבות בארץ ישראל.

וכשראו הגאנונים כי אין בכונת מנהיגיה החלוניים של התנועה למש את הבטחות התפרקה התנוועה, בעוד שתמיכת הציונות הדתית בציונות נמשכה במקביל להעbara על הדת של רבבות יהודים ונמשכת גם היום כשלעצמה ממיילון וחצי ילדים במערכת החינוך הממלכתית מתהננים לכפירה בברוא עולם ובתורתו, וכשהוחקى המדינה נוגדים לגמרי את חוקי הדת היהודית.

ב. תנועת "חכמת ציון" עסקה בעיקר ברכישת קרקעות בדרך חוקית ובהסכם השלטונות והאוכולוסיה היושבת בארץ ולא התירה לדבר על הקמת מדינה ע"י טרור, או כבוש צבאי, המנסנים את כל ישראל. (ובטע לא על מדינה שהתרמוד במלכות שמים ותחנק את עם ישראל לכפירה בתורה כולה).

ג. תנועת "חכמת ציון" לא דברה על מסירת כל ישראל בידי הנהנאה המתכחשת לבורא עולם ולמהות עם ישראל והעשה כל שביכולתה להגשים שאיפתה: "נָהִיא כְּגֹויִים כִּמְשָׁפְחוֹת הָאָדָמָה", והשותפות הייתה רק בעניינים הגשיים הנוגעים ליישוב אדמת הארץ.

ד. הרבענים הנ"ל נפטרו הרבה לפני שהרצל הגיע עם רעיון הציונות כך שאף לא אחד מהם הביע תמיכתו בתנועה הציונית וכל ניסיון לכנותם "ציוניים" הוא סילוף היסטורי (מעבר להיותו לעז על גדולים אלה שיתמכו בתנועה החוררת על דגליה "נָהִיא כְּגֹויִים"). הקונגרס הציוני הראשון התקיים ב-1897.

הרב צבי הירש קלישר והרב אליהו גוטמקר נפטרו עשרים ושלש שנים לפני כן (תרל"ד - 1874) הרב יהודה אלקלעי נפטר תשע שנים לפני כן, (תרל"ח- 1878) ולגבי הגר"ש מוהליבר הוא היה בחולייו האחרון בעת קיום הקונגרס הציוני הראשון ולא היה במצב שיכל בכלל לתהות על קנקנה של תנועה זו ומובא בספר "הדור והתקופה" להגר"א שלעזינגר (ממקרובי הגר"ז מבריסק) כך:

"שאלתי פעם את מREN ז"ל (הגר"ז מבריסק) הרי אומרם שהגאון ר' אליהו חיים מייזעלס זצ"ל נתן יד להציונים, ואמר מREN ז"ל ברייחא: "חלילה, זהו לעז של הציונים", גם הגר"ש מוולבלר לא היה עמהם והגר"ץ קלישר חזר בו, רק רב ריענס הלך עמהם, והוא היה קייליקער".

בנוסף אין לשכוח, כי למורת ההבדלים התהומיים הנ"ל שבין התנועה הציונית ומטורטיה לתנועת "חבת ציון" התנגדו לא מעט מגדולי הדור וביניהם הרש"ר הירש, ה"חות דעת" — הגאון ר' יעקב מליסא בעל "נתיבות המשפט", הגאון ר' יצחקאל הלברשטאם בעל ה"דברי יצחקאל" (בנו בכורו של גאון ישראל מREN ה"דברי חיים"). גם בארץ נוהלה מערכת גדולה נגד תנועה זו שבראה עמד המהרי"ל דיסקין, קבוניטו של עולם התורה בארץ ובחו"ל, שבעוינו הפקואה ראה כי רוממות ארץ ישראל בגורונם וחרב ההשכלה בידם וכי ברבנים שתתנוועה אינם משתמשים כי אם ככשות עניות על מנת למכוד בראשותם ישראל הכהרים שבחו"ל ובאי".

כך כותב הגאון רשי"ר הירש להרב יעקב הלווי ליפשין: "הנה ע"ד מהר"ץ קלישר ז"ל לא נודע לי ולאנשי בריתוי מאומה, ואין לתמונה על זה כי אני הייתי מתנגד מוחלט למהר"ר קלישר ז"ל בעניין זה, אשר יותר משלשה וארבעה פעמים כתוב אליו ושלח כתבייו וחייביו והפיצר בי לעמוד לראש עצתו בעניין ישוב אי", עד אשר לבסוף בא אליו בתוכחות עלי און כאילו אני מעכבר הגאולה וכור', ובקשתיו להרף ממני בדבר זה, כי את אשר הרה למצודה גדולה יחשבו היא בענייני עבירה לא מעט, ואם כן אי אפשר כלל לבוא בזה בעמק השווה עמו, וכתבתתי אליו טעמי ונימוקי אז מצאתי מנוחה ממנה וכור' עכ"ד ("קובץ מכתבים", מכתב נ', הוצאת "לחובבי שמו", בני ברק, התשנ"ו).

ובמכתב להרב קלישר עצמו, כתוב הרש"ר הירש זוז"ל: "וזאת דעתך קצראה מהכיר את הטוב והאמת אשר יפרחו כפי דעתו הרמה מהשתדלותו בעניין ישוב אי", ואת אשר לבכו למצודה וגם חובה גדולה יחשוב, **לקט שכלי לא כן**

א. ראה מכתבו המפורש של הגר"א חיים מייזעלס אודות הציונים לעיל פרק ד', עמ' סט'.

דת הציונות

ידומה. ואני בעניין אשר אין לי עסק בנסתורות אין טוב לי כי אם להחזיק בדרכָ הכבושה מאבותינו קדמונינו ז"ע, אשר לא שמו لنגד עינינו כי אם להיות חרדים בכל מאמץ כותנו לתקן דרכנו בדרך התורה לפני אלוקינו ולהרים מכשול מקרבנו, ולצפות לגאולה בכל יום אם בקולו נשמע. ומעולם לא שמו על שכמנו לפנות דרך הגאולה ע"י חיזוק ותיקון אדמת קודש כי אם ע"י חיזוק ותיקון לבבנו ומעשינו לתושיה... והוכתי בסנורים מלדמות בלבד בלבבי אשר kali הדת יבחר אלקים להיות שלוחים לפניו וגם DAGTI לא תנוח אשר רק בזה נחזה עוד מכשול על אדמת הקודש בחילול שבת ובבעור על מצוות התלויות בארץ". ע"כ הנוגע לעניינו. (שם בקובץ מכתבים, מכתב נ"א).

גם הגאון ר' יעקב מליסא (בעל "נתיבות המשפט", "חוות דעת") כותב לגר"ץ קליישר במכח בהתיחס לרעיוןיו של הגרא"ץ קליישר בדבר קירוב הגאולה ע"י היתר להקרבת קורבנות בזמן זהה, וע"י עליה המונית של יהודים לא"י) וז"ל:

"כבד מעלה תורה יודע שמעולם לא הлечתי בגדיות ואני מבקש גם אותו שישמר את פיו ולשונו וקסת הספר שלו בעניינים אלה, ויתרבה חילו בחידושי תורה אשר ידיו רב לו בהם כמו שהכרתו, ומאד מאר נצערתי על מה שכח שבקרבנות נרצה פני ה' שיקרב את גואלתן. חיללה להעלות דברים כאלה על הדעת כי רוחקים ממרכז האמת, וחיללה לנו חלושי השכל לעשות מעשה כמו שהוא אומר לעשות ולפרוץ גדרן של ראשונים, ולהלאי שנזכה לשמר מה שמוטל علينا מפי הפסקים, והם שמרו את נפשותם מפיעולות והשתדרלות בענייני הגאולה וקבוצת הגלויות, ומה זאת עשה לנו אלקים שира וחרד לדבר ה' כמותו בא לגלות רזי עולם בענן הגאולה, בפרט שכל עין בודק יראה שדבריו סותרים זה את זה ומשתנים זה זהה... ובשביל שמתירא אני שכיוון שנכנסו ללבו דברים זרים אלה קשה יהיה לו לסלעם, באתי בזה לאסור עליו להפיץ דעתיו חוצה, וממש לא ידעתי איך מלאו לבו לבקש הסכמתי".

אבל אם בענותנו שאל בדעת, אני אומר לו לכך מדרך זה כי הוא נותן מכשול לפרייצי הדור ח"ו, ומצאתי כמה דברים באים מכח סברות הנפסדות

הגם שכתמיות לבו כתובם. בקוצר דעתנו נעדר מאיתנו ליחסן מאמרי הש"ס בעניין הגאותה והדעתות אינן שוות, ופשט הדבר שעליינו להוכיח עד שיבוא אליו לעשות חלק, ועוד אז עלינו לשמר ולעשות דברים שיש להם עיקרי הדת והאמונה, ולמה לו ולצראה הזאת שיאמרו גם הצלב"י הזה קופץ בראש. ועתה אדבר בעניין החיוב לדoor בזמן הזה בא"י ואודיע לו בזה שלא ישרו בעיני הפלפולים והධוקים, כי אין להם שחר, והוא דורש מזולתו מה שלא יעשה בעצמו והרי זה כתובל ואוחז וכו'... וריאמין לי שהרבה דנתי עם עצמי אם להшиб ומה להшиб, ועתה כשאני משיב אשנה ואשלש בקשתי שישΚול היטב בדעתו קודם שיצא חוצה עם דעתינו, בשרי נעשה חידודין חידודין ואש תוקד בקרבי שעשה עניין הגאותה לדבר זול וכותב שגואל צדק יופיע בדרך הטבע. עדין לא נתהרכנו מחלאת בעלי הכת האורה (הכוונה לנכת של שבתאי צבי) ושוב סכנה לירידה ח"ו, וחשבתי בלבבי כי צריך תשובה וכפירה על דעתינו. ובהכרח אני אומר כי נפשי בחלה בהוכחות וראיות בדברי הנביאים בידעך איך אנשים רעים וחטאיהם עקבו ועקבם פסוקים והפכו דברי אלקים חיים לרעה, זוכור נא כמה אלף מהחינו טבעו ברגליהם וראשיהם בכוון ע"י ש"ץ (שבתי צבי) ואנשיו שבבללו המוחות ודרשו דופי ולכדו בחורם גם הרבה גדולי תורה בראשות מש"ס וזוהר הקדוש, שע"י הכת תצמיח קרן ישועה". ע"כ דבריו לעניינו. ("עמוד אש" — היו ופעלו של השרפ' מבריסק המהרייל' דיסקין, יוסף שיינברג, ירושלים תשנ"ח, עמ' קסג'קסז') (והמתבונן בchein בראיית הנולד של גאון קדוש זה בעל ה"נתיבות המשפט").

הगאון ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם בעל ה"דברי יחזקאל" (בנו בכורו של מרן ה"דברי חיים" הקדוש מצאנז, וגאון וקדוש בזכותו עצמו, שלשםעו חדד כל העולם היהודי) כותב במכתבו להרחה"ג ר' שרגא פיביל שרייער אב"ד בראדשין:

"השגתני מכתבו במרכיבת דברים וקושיות, لماذا איני מסכים לכל החבורה שקוראים עצם שיבת ציון. וגופא דעובדא כך הוא: בקש אותו איש אחד מכך טארנא שייכנסו יראי ה' בחברה זו, והשבתי לו שהחוויל אי אפשר לידע על בוריו אם הוא דבר טוב באמת או הוא לרעה, אמרתי לו שאשאל את מכירינו בשם

דת הציונות

שאנחנו מכירים אותם לאנשים נאמנים ויראי ה' וכן שלחתי שם לשאול. ובתחלילה השיבו כי אינם יודעין, שעדין לא באו אנשים מהחברה זו, כי זה היה מעשה כשלש שנים, ובתוך הזמן היה לمراה עני הספר "שבית ציון", וראיתי בהקדמתושמי שדר בא"י אפלו פורק ממנו על תורה ועל מצות די, אז אמרתי חלילה להתערב עמם, והאי חובר של ספר זה הראה לנו בהתחלת הספר, שכותב שבא"י פטורין מהתורה ומצות, והלא אדרבא הקב"ה הקפיד בתורתו הקדושה על יושבי ארץ ישראל יותר, כמו שכותוב: "ולא תקיא הארץ אתכם וגורי", כי אינה יכולה להכיל, רק אנשים טהורם, ומ שפרק על תורה כמו שכותב החובר הנ"ל הוא טמא מטומא, ומה שתלה עצמו באילן גדול הגאון הצדיק בעל ספר הפלאה, על כך אמרו: "חכמים הייזרו בדבריכם וגורי וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימתו, ונמצא שם שמיים מתחלל". גם בדברים אלו עשה החובר הנ"ל חילול השם גדול לומר, כי בא"י מותר לפרוק ממנו על תורה רק לעבד את האדמה. אווי לאזנים שכך שומעין!... ועל חברה זו אי אפשר להסכים, כי היה לנו ידיעה ממש, שהבאם לשם פורקים על תורה והולכים בשירותם לכם ואינם רק מהרבי ארעה. ...יעוין בירושלים גיטין שכותב על דברי הגمرا: "מושם ישב ארץ ישראל", היינו Lager Novarim וליישב ישראל בה, ועתה החבורה הזו התירו ליישב א"י בפרקת על תורה ומצות, כמו שכותב הרראש שלהם בהקדמת ספרו, הרי הוא מהריב א"י ביושbihen, لكن מבקשי שלא יכתוב עוד כ"ת אליו בדבר הזה, כי לא אסכים בשום אופן בעולם, והיה זה שלום לנפש הכותב למען המצוה של ישב ארץ הקדושה באמת". (דברי יחזקאל, כתבי קדש עמ' קעכ-קעג, מכתב ז' ועיי"ש במקتاب ט"ז שכותב ז"ל: "זו זאת מצוה גדולה לפרש, שלא יתחבר שום בעל נפש לחברה זו, כי ברע הוא נגד ישב ארץ ישראל שתבנה ותكون במהרה ביוםינו"). ע"כ.

דרך נוספת של הצעה להצדקת מעשיהם הייתה לגייס מאמרי חז"ל ורביהם המذكورون בשבחה של ארץ ישראל והמיישבים אותה בניסיון להפוך את מצות ישב ארץ ישראל לאחד מעיקרי היהדות, עד שכל האמצעים הננקטים למען מצוה זו כשרים לבוא בקהל, כולל מסירת השלטון על כלל ישראל לכופרים בה!

פרק ה

צט

ובתורתו. (שהרי כמובן ישב ארץ ישראל עיקר העיקרים חשוב יותר מדברים "משניים" כמו אמונה בה' ובתורה). גם כאן התעלמה הצה"ד מכל המקורות המזהירים מפני חילול קדושת הארץ וההתוצאות הרסניות של חילול זה, ונשענה רק על אגדות חז"ל שאינן מזכירות עובדה זו כלל.

כל גודל בתורה שדבר אי פעם בהקשר לעלייה לארץ ישראל הפק לתומך נלהב בציונות, אף אם אמר את דבריו מאות שנים לפני קום התנועה הציונית, ובלי כל קשר למטרות הציונות.

אך בכל זאת הייתה חסירה לצה"ד דמות תורנית מקובלת בין החיים שעלייה יכולים להשען בהצדקת דרכם. האישיות הבולטת ביותר שהצליחו למצוא בעולם התורה, ושעד היום מתימרים ראשי הציונות הדתיות להקרה "ممשייכי דרכה" הייתה הרב אברהם יצחק הכהן קוק. עליו, על משנתו, על יחס גדול הדור אליו ואל שיטתו, ועל אמינותו טענת הציונות הדתית בנוגע להיותה "ממשייכת דרכו" בשני חלקיו הפרק הבא.

פרק ו'**הראי"ה קוק ז"ל****חלהך ראשון****מה בין גדור הדור ל"ר' רב הראישי?**

אחת הדמויות המרכזיות ואולי אף הדמות המרכזית ביותר שעלייה נסתה ועדיין מנסה הציונות הדתית להשען על מנת לנסת להצדיק את דרכה והשקפתה הינה הראי"ה קוק. משנתו של הראי"ה היפה כביכול ל"אניאמין" של הציונות הדתית על רכניתה, הוגי דעתויה, ואנשי החינוך שלה.

ספרים רבים חוברו על תולדות חייו של הרב קוק, הנוגעים בין היתר בחלוקת שבינו ובין גודלי דורו. בחלקו הראשון של פרק זה עוסוק בהרחבה בחלוקת זו תוך הוספה עובדות, ואירועים בעלי משמעות רבה שהושטטו מן הספרים שנכתבו אודוטיו, ובעיקר בנושא יחס גודלי הדור אל הרב ואל שיטתו, כשהתחילה ראיינו לנכוון לתת קצת רקע על חיי הרב בשנים שקדם תקופת הקמת הרבנות הראשית, תקופה שעלייה נעמוד בהרחבה. יש לציין שהספרים מהם לוקט החומר העוסק בחיו עד הקמת הרבנות הראשית נכתבו על ידי סופרים בעלי השקפה דתית לאומית, דבר שיש לקחו בחשבון באשר לצוות הציגת העובדות והאירועים ובאשר להשמטת עובדות, וסילופים שונים שהובאו בספרים אלו ויוצגו בהמשך).

תלמיד חכם וגדור בתורה היה אברהם יצחק הכהן קוק. בילדותו למד בעירה לוציאין שבבלטביה, עיררת למדנים, שם התעללה בתורה בשנות צעירותו.

בזמן בחרותו שלים את לימודיו בעיר סרגון שם למד תורה מפי הגאון ר' חיים אברהם שפירא. לאחר מכן עקב היכרות עם רבה של העיר ראגובה הגאון ר' משה מישל שפירא והתרשםתו הרבה של רב מגנו הוציא לו לשאת לאשה את בתו של הגאון הצדיק ר' אליהו דוד רבינוביץ' תאומים (הידוע בכינוי האדר"ת), רבה של העיר פונייבז'. הלה התרשם גם כן מאברהם יצחק הצעיר ולאחר מספר פגישות עם המיעוט, ובין ההורים, יצא השידוך לפועל. לאחר נישואיו המשיך הראייה בלימודיו בישיבה המפוארת ולוז'ין שהיתה אז בראשותו של הנצי"ב מולוז'ין, אליה נתקבל בזרועות פתוחות. לאחר שנת לימודים אחד בישיבה¹ חזר להיות סמוך על שולחן חותנו האדר"ת בפונייבז' כשברצונו להמשיך ללימוד ולהתעלות.

באחד הימים הגיע גדול הדור, הגאון בעל ה"חפץ חיים" לעיר פונייבז' כדי לארגן כהנים תלמידי חכמים מופלאים לעסוק בלימוד סדר קדשים כדי שייהו מוכנים לעבודת המקדש, שמא יבנה במהרה ולא ימצאו כהנים היודעים את

א. כותבי קורות היו אינם מצינים מדוע למד בישיבה ולוז'ין זמן קצר בלבד (שנה אחת), ובספר "הדור והתקופה" להר"ג אליקים שלזינגר ראש ישיבת "הרמה" בלונדון, מקורבי מרן הגראי"ז סולובייצ'יק מביריסק מספר מה ש所述 באזינו מן הגראי"ז: "פעם שאל אותו אם הנני יודע איך הגיא רב קוק שלונדון, וספר לי כי רב קוק הורחק מישיבת ולוז'ין לפני קייליקער ועסק בלימודי השכללה², ואח"כ התחנן ושמע הגרא"ח זיל (ר' חיים הלוי סולובייצ'יק מביריסק, מגאנני וגDOI דורי, ומורם ורבם של אלף תלמידי ישיבת ולוז'ין בה כיהן כמנשה לאיש הישיבה (הנצי"ב מולוז'ין) כשהם עשרה שנה שבתוכן הגיע גם הרב קוק לישיבה) שהוא מחפש רבנות, וחורה דבר זה להגרא"ח מאד, אמרו לו הלא הוא כבר עשה תשובה, אמר להם וכי מנים בעל תשובה להיות רב, וכותב הסבא לכל העירות ליטא שלא יקבלו לו רב, ולכן הוכרח לשוב לונדון" ("הדור והתקופה" עמ' קצט', הרה"ג אליקים שלזינגר, ישיבת "הרמה" לונדון, תמו התש"ס).

ב. הרב יצחק ניסנבוים (מראשי ומיסידי "המזרחי") כותב על הראייה קוק לאחר שנפגש עמו בבוויסק לפני עלייתו של הראייה לא"י:

"ראייתי לפני רב לא רגיל, שאינו הולך בדרך הכבושה לרבים, כי אם איש הרוח, הסולל לו דרך לעצמו. את הדרך לא מצא עדין, אבל מתחפש הוא אותה בכל אורכה ורוחבה ועומקה של היהדות. צולל הוא בים התלמודים, המדרשים, הפילוסופיה, הקבלה, החסידות, וגם בספרות העברית החדשה, ומעלה אבניים יקרים לככוש את דרכו". ("רב ומנהיג", עמ' 125, יעקבaben חן, אלינר, תשנ"ט).

דת הציונות

העובדת. במסגרת הגעתו לפוניבז' הגיעו אליו הראי"ה ולאחר שיחה ביניהם ביקש ממנו ה"חפץ חיים" שיקבל עליו על רכנות באחת העיירות במידה ויפנו אליו בבקשת צדאת.

הראי"ה חשש קצת מן הבקשה. הוא כבר דחה מספר הצעות לקבלת עולן הרכנות בעיירות שבביבה מחשש שעבודת הרכנות תטרידו מעבודת העיון וסדרי לימודיו הקבועים עם חותנו האדר"ת, אך מצד שני לא העלה בדעתו לסרב לבקשתו שיצאה מפי קודשו של ה"חפץ חיים".

חותנו האדר"ת תמן אף הוא בהצעת ה"חפץ חיים" ולאחר שבדקו מספר הצעות התקבל כרבה של העיירה הקטנה זימל. בהירה נתחבב הרב על אנשי העיירה הקטנה וגם הם נתחכמו עליו אלא שאISON קשה פקד את הרוב והפר את השלווה הקסומה שבעיירה. אשתו של הרב נפטרה בפתאומיות כשהיא מותירה אחריה את בתם התינוקת פרדריל שהיתה אז בת שנה בלבד. מות אשתו העיקן עליו מאד על אף שטרח להסתיר זאת מעיני הסובבים אותו, והוא מצא את עצמו מתנחם ע"י התעמוקות נספת בלימוד שסיעעה לו בהתחמדדות עם האבל והצער הכביד.

בשנת תר"ץ הגיע לעיירה בויסק על מנת לחלק בכבוד אחרון לגר"ם עליישברג שעמו עמד בקשר הדוק, ובמסגרת שהותו בעיירה הוצע לו לקבל בה את עול הרכנות. בוויסק הייתה קהילה גדולה וחסונה (יחסית לזמן) והראי"ה נענה להצעה. במשך תקופה כהונתו כרבו של בויסק, נקרא חותנו האדר"ת לכחן ברכנות עיר הקדש ירושלים בארץ ישראל (הוא היה אמר למלא שם את מקומו של הגאון הישיש ר' שמואל סלנט אך נפטר עוד בחייו).

כשנפטר רבה של יפו הרב נפתלי הרץ הלוי הועלתה הצעה לפנות אל הראי"ה ולקבל את הסכמתו לקבלת רכנותה של העיר. לאחר משא ומתן עם רבנים החליט הרב לקבל את ההצעה ולהגישים בכך גם את חלומו מנעווריו — העליה לארץ הקדש.

לא קל היה הפקיד שנטל עליו הראי"ה קוק בקבלו את רכנות העיר יפו

(תפקיד שהוא כרוך גם בטיפול במושבות החדשנות בשפלה). הקהילה ביפו הייתה דלה וחיכוכים פנימיים רבים היו בה בין חרדים לחילוניים שהחלו להתרכז בה באותו ימים.

בנוספַּךְ אפיין את הימים בהם הגיעו הרוב לא"י מפני רוחני מדאיג מאוד בתולדות היישוב בארץ.

הייתה זאת ראשיתה של תקופה המוכרת בכינויו: "העלייה השנייה" ששנתה בהדרגה לגמרי את צבינו הרוחני של היישוב היהודי בארץ. פורקי עול מסוגים שונים היו מצויים עוד לפני כן בארץ בחלוקת מהמושבות והערים, אך בדרך כלל היו אלה פורקי עול מטעמי "נוחות" או ככל שהיתה נראה להם כי אין מקום לחיים של שמירת התורה כהכלתה במציאות היום יומית הקשה וראו עצמן "אנוסים" לחיות ללא הקפדה יתרה על שמירת מצוות.

שונה לגמרי היה המצב שיצרו אנשי "העלייה השנייה". אנשים אלו שהיו ברובם עיריים תומסים זהה עתה נכשלו נסיוון להביא למהפכה ברוסיה בקשו להפנות את מרצם ומטרותיהם לארץ ישראל. בנגדם לaicרים והחקלאים קשיי היום שראו ברובם קושי בשמירת התורה היו אנשי ה"עליה השנייה" שונים תורה ויהודوت בעצם, וראו עצם כמו שחווכתם להכניס את כל ישראל תחת כנפי השקפת הסוציאליזם שהועתקה מן הניכר יחד עם מרכיבת העיקרי — שנאה ובוז לדת בכלל, וליהדות בפרט. (וכמו שראינו לעיל בפרק ד').

כרכוביהם המובהקים אנשי "ה歇כלה" הייתה עיניהם מופנית לעבר "חינוך ילדי ישראל" שפירשו היה חד משמעי — העברתם על דתם והחלפתה בדת ה"סוציאליזם העברי" החדשה.

הסנה לחינוך היהודי הטהור הטרידה מאד את הרוב, ולילות רבים היה שקוע בהרהוריהם אודות ההתמודדות מול החינוך הcpfני המאים מכל עבר, מה גם שבתחומי קהילתו נוסד אחד ממרכזי החינוך cpfני: "הגימנסיה הרצליה" והורים רבים פנו אל הרוב לקבל חוות דעתו בנוגע למוסד בכלל, ולאפשרות של שליחת ילדיהם אליו בפרט. הרוב לא הסתייר את התנגדותו לרוח ה"חינוך"

דת הציונות

הנושבת ממוסדות אלו אך נמנע מכל חיכון עם הצביע החילוני כי ראה בכך החלטה של כח היישוב בשעה שמדובר דל וחלש הוא.

במקום מאבק כולל ופומבי נגד הגימנסיה העדיף לטפח את המוסד הדתי "תיכמוני" (מוסד שהיה תחת חסותו של הרב קוק ובו למדו לימודי קודש וחולן יחד) **כפיiron בדייעבד לאלו שלא היה כל סיכוי שישלחו את ילדיהם לחינוך תורני.** כמו כן ניסה לפעול אצל האחראים על דרך ה"חינוך" בגימנסיה שעה שפנו אליו בבקשת להצטרף אליהם למאבק בחינוך המיסיונרי, יש לציין כי החינוך המיסיונרי בין שקרים וסילופיו למד לפחות את הבאים בצל קורתו כי יש בORA לעולם שנותן תורה לעם ישראל דבר שבגימנסיה לא העיזו לאומרו אף בחדרי חדרים ולנסות להשיג הסכמתם לתקן את החינוך המעוות שניתן בגימנסיה לילדי ישראל, אך אלו סרבו לתקן את המעוות גם במחיר ויתור על עמידתו של הרב לימיינס.

סיבה נוספת שהקשתה על הרוב לצאת למאבק נגד הגימנסיה הייתה העובדה מוסדות חינוך חלופיים ביישוב אשר דרכם החינוכית תהיה דומה בדרך הגימנסיה למעט החינוך החקלאי וההתיחסות המשפילה לקודשי ישראל.

המחשבה על עניין החינוך ביישוב המתחשד בארץ הטרידה אותו מאד ובמחשבותיו על אפשרויות לפיתרון הבעיה החל לתרגם בראשו הרעיון של יסוד ישיבה מרכזית עולמית בארץ ישראל שתתן מענה לחינוך החילוני המתפשט ביישוב החדש.

דרך נוספת בה פעל בניסיון לבלום את התפשטות החילוניות ביישוב החדש הייתה יסוד במה לספרות תורנית שתהוו משקל נגד ליבורנות הרבות של הספרות החקלאית החדשה שהתקשתה בארץ, אך רוב נסיוונו היו בכוון זה היו ללא המשך והיו מוגנות לא זכו לתמיכה הדורישה להמשכתם.

ביפוי בה **הן** כרב באותה התקופה, התגוררו לא מעט מאותם סופרים שהריעלו את ישראל בחיבוריהם מלאי הארץ והתועבה, וקבעו מהם יחד עם עוד כמה שעוד נקראו דתיים הייתה נפגשת עם הרוב בביתו לדון בענייני ספרות

פרק 1

קה

וסופרים. בקיומתו הרבה גם בספרות החדשיה יחד עם שליטתו החזקה בשפה העברית עשתה רושם רב על הספרים וחלקם נקשר עמו בקשר חזק. כאמור לעיל שנה "העליה השנייה" לגמרי את פני היישוב החדש בארץ, ויצרה מצבים והתרחשויות שהחומרת הלכה והחריפה מיום ליום. רמיסתם של אנשי "העליה השנייה" את קדושת השבת וההתמוטטות חומות הצניעות דכאו את הרב מאד.

הוא כתב ופרסם אגרות ומאמרים רבים בעיתונות במקץ שפטים ובלשון עדינה בניסיון לשכנעם להימנע מעשייהם אך לרוב נפלו הדברים על אוזניים ערלוות, דבר שהסביר לרבות הרבה רבי, והעסיק את מחשבותיו רבות.

בין היתר פעל לשכנוע ארגונים שונים מהוויל שהשיבו על אפשרות הקמת יישובים ורכישת קרקעות ליהודים חרדים, שיוציאו לפועל את תוכניתם כדי שיтворר רוב של שמורי תורה ומצוות בישוב החדש.

בשנת תרע"ד מקבל הרב קווק אגרת מר' יעקב רוזנהיים מזכירה הכללי של אגודה ישראל העולמית בה הוא מוחמן לכנסייה הגדולה הראשונה של "אגודה ישראל" כדי לשאת את ההרצאה העיקרית על אי".

הרבי רואה בכך הזדמנות אדירה לנסות להשפייע על "אגודה ישראל" לשנות את יחסיה ליישוב החדש ולציונות מחד גיסא, אך מайдן המחשבה על יציאת הארץ ישראל ואפילהו לצורך חשוב מקשה על החלטתו בעניין זה. לבסוף, בעקבות זוגתו הרבנית שחלהה ואף בשל חוליו הוא, מתעורר צורך לדרש ברופאים בחו"ל ולהגיע שם אל מעינות רפואי, ונופלת ההחלטה כי יש להשתתף בכנסייה הגדולה.

מיד כשהגיע הרבי לבירלין פורצת מלחמת העולם הראשונה שגורמת לביטול הכנסייה העולמית של "אגודה ישראל", והצטרפותה של תורכיה (שלטת איז בא") למלחמה מונעת אפשרות של חזרה לאرض. הרבי נאלץ להגר לשוויץ שם הוכן עבורו רישיון שהיה. במשך שהותו בשוויץ הוטרד הרבי מאד מסבלים של היהודים בעולם כולם יעקב המלחמה, יהודים רבים מצאו את עצםם לוחמים בצבאות

דת הציונות

השונים עקב גזרות הגיטו, ואחרים נאלצו לעקור ממקום אחד למשנהו בבריחה מקומות הקרים), ובפרט מסבלם של היהודים בארץ ישראל, ונסה על ידי הרצת מכתבים לכל מי שרק יוכל באיזו שורה לעוזר, לסייע לישוב בא"י שסבל קשות מادرמן המלחמה.

היות והיה פניו מהטיפול היום יומי בבעיות הקהילה ביפו נתפנה לעסוק בכתיבת והשלים את ספרו "אורות".

לאחר תקופה ממושכת של טרידות עקב הקשי בהשגת סיוע עבור היישוב בארץ ישראל ואחרי שמכתבו למקרה מכל קצחות תבל לא נשאו פרי קבל הרבה הצעה לשמש כרבה של קהילת "מחזקי הדת" בלונדון.

הרב נענה בחיקוב להצעה זו ומאהר ולונדון הייתה מרכז לעשייה למען הציונות בארץ ישראל, ואחד מן המרכזים העיקריים של הפעולות הציונית, תרם הרב יחד עם חלק מבכיריו ההנהגה הציונית ששחו שם אז להכשרת הקרכע לקרהת השגת הצהרת בלפור.

תפקידו החדש החיזרו לעבודת הרבנות שפסק ממנה מאז צאתו מארץ ישראל. בעיקר עסק בתחום שהרור בני היישוב מגיסוס ובהצלת נתינים מרוסיה שלטונות בריטניה רצוו להם. בפועל אלה סכנ הרוב עצמו פעמים רבות למען הצלה חיים של יהודים רבים.

בין היתר חזר לפעילויות בנושא רעיון אגודה "דגל ירושלים" אותה חשב להקים במקביל לתנועה הציונית ול坦ועת ה"مزוחה" על מנת שתתפעל למען ארץ ישראל על טהרתו הקודש. הרב קיווה לאגד באגודה זו את כל העורגים לציון שחששו מה策טרופות לתנועה הציונית בשל חילוניותה המוצהרת והሞבהקת וגם את אלה שהתאכזו מתנועת ה"مزוחה" ומכשולונה (או יותר נכון מחשורה נסiona) להשפיע במשהו על התנועה הציונית ומגמותיה. הוא יסד תוכנית פעולות מסודרת באשר לאופיה ותפקידה של אגודה זו והשיג תמיכתם של רבנים אנגליים באגודתו, שבאה לידי ביטוי ב"קול קורא" שפרסמו הרבנים. אך ההכנות וההשתדלות נקטעו בעיצומן עקב מכתב שהגיע ובו הצעה עבור הרב

לכהן כرب העיר ירושלים, ומכתב נוסף ע"י קהילת יפו הקורא לרבים לחזור אל הכהילה. הרוב שמח על ההזדמנות לחזור לארץ ישראל אך התלבט קשות בין החזרה לקהילתו ביפו הזוקה לו מאד ואשר נקשר אליה בנימי נפשו, לבין קבלת עול הרבנות בירושלים עיר הקודש, הצעה שרגשה אותו מאד, מה גם שראה בה חובה משפחית המשיך את חותנו האדר"ת שלא זכה לכחן בתפקיד בשל פטירתו עוד בחיי הגאון ר' שמואל סלנט רבה הקודם של העיר. לבסוף נפללה ההחלטה לטובת העיר ירושלים, דבר שגרם להכנות לקרה התקמת הרבנות הראשית ועורר את הציבור החרדי למאבק נסוף מולת המאבק בתנועה הציונית בכלל, ואת המחלוקת המפורסמת בין גדולי הדור ובראשם הגראי"ח זוננפלד והגראי"י דיסקין, ובין הראי"ה קוֹק, מחלוקת המשלيبة למשה גם על ימינו anno בכל הקשור להבדלים ההשकתיים המהותיים שבין היהדות החרדית והכח"ד ושורשיה נתועים עוד בעצם הויכוח שבין היהדות לציונות.

הקמת הרבנות הראשית^a

על מנת להבין את המניעים להקמת הרבנות הראשית ולהעמדת הרב קוֹק בראשה, יש להקדים סקירה היסטורית קצרה של אותה התקופה. כמו שהוזכר לעיל עשתה התנועה הציונית כל שביכולתה על מנת להביא לשוליטה הבלעדית על העם היהודי בעולם כולו מחד גיסא, ומайдך גיסא, להציג את עצמה לפני העולם כנציגתו הבלעדית של עם ישראל לכל עניין בעולם כולו באמצעות תעමלה ופעולות פוליטית שהתרכזו בעיקר בלונדון. ברוב הricוזים היהודיים באירופה הצליחה התנועה הציונית בפועל להציג מאמץ מיוחד שכן רוב היהודים היו כבר נгуים בחידק הלאומית,

a. רוב החומר הנוגע להקמת הרבנות הראשית לוקט מן הספר "בדoor תהפוכות" תולדות מראן הגראי"ח זוננפלד, ש.ז. זוננפלד, תשנ"ד).

דת הציונות

ואף במקומות שבהם היו מתנגדים לציונות לא היה כוח מספיק על מנת להפריע לפעולות התנועה כך שכמעט בכל מקום מצאה הציונות קרקע פוריה ומדושנתה לפעולות חופשית. בארץ ישראל, לעומת זאת, עמדו קשיים בפני התנועה. השלטון הטורקי בארץ שלא אחד במילוי את התנועה הציונית צמצם מאר את אפרות פעילותה בתחום ארץ ישראל. חלק ממנהיגי התנועה הציונית אף הוגלו מן הארץ ע"י השלטונות עקב פעילותם שונות שבצעו או חיש שערורו.

כמו כן חשוב לציין כי בניגוד לאזרחי אירופה השונים בהם היה קושי רב לייצור חומה בצורה של התנגדות ציונית ומטרוטה בשל העובדה שהציונות כבר הספיקה לכבות את לבותיהם של רוב היהודים, היה בארץ גרעין מלודד של יהודים (בראשם של גאוני וגDOI הדור, בהתחלה המהרייל דיסקין ור' שמואל סלאנט ואח"כ ר' יצחק ירוחם דיסקין ור' יוסף חיים זוננפלד) שהיו נוכנים לכל מאבק למען שמירת צביונה של היהדות המקורית בארץ ישראל וכנגד כל המאים על קודשי ישראל והם בורחים לעקוור התורה מעם ישראל.

עכ"פ מלחמת העולם הראשונה ובמיוחד כיבוש הארץ ע"י הבריטים פתחו בפני התנועה הציונית אפשרות פעולה רבתה ותוקה ובה מלאה את הלבבות כי חלום חייהם – המדינה העצמאית, ושליטה מלאה על כלל ישראל עומד להתגשם בקרוב.

כעת התאפשרה ביתר שאת פעילות מדינית הי יכולה להשפיע ולקדם מאר את הקמת המדינה העצמאית.

(כפי שציינו מנהיגים ציוניים רבים שהוא בלונדון, דבר שישיע מאר לפעולות המדינה של התנועה). בנוסף לכך הצהרת בלפור בדבר מתן זכות לבית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל, נתנה אף היא דחיפה לעגלת הציונות שהתקדמה גם כך במהירות רבה.

אך ככל זאת שני גורמים עמדו בדרך של הציונות בדרך להגשמה שאיפותיה: מן הצד האחד ערביה הארץ, ומן הצד השני היהדות החרדית

שהיתה בתקילה הרוב בארץ בראשותם של הגאנונים הנ"ל, שלא בלבד שהעוזו לא לכrouch ולא להשתחוות, ולא הכירו בתנועה הציונית כבאת כח אלא שהעוזו אף לצתת למלחמה על עצמאותה של היהדות, ועל הגנתה מפני המבוקשים לעזקה מן העולם ולהחליפה בשיטתם: "נהיה כגויים", דבר שהיה לצנינים בעיניהם של ראשי התנועה ובמיוחד בעינוי של ד"ר חיים ויצמן ששאף יחד עם חבריו לחסל את היישוב היפני וראה בו איום מוחשי להצלחת התנועה הציונית כפי שהתבטא בעצמו: "כל עוד שה'קליפורניה' הזה קיים, אין תקופה למוסדות שלנו להשיג את hegemony על היישוב" ("על חומת ירושלים" עמי' סח – עג, עי"ש).

אם לתנועה הציונית תרמה מלחה"ע הראשונה הרי שלעם ישראל בכל קצווי אירופה ובארץ ישראל גרמה היא נזק רב. קהילות רבות נ.ukrho ממוקמן, ויהודים רבים שירתו בצבאות השונים נהרגו בקרבות העקובים מדם בכל זירות הלחימה. אך עבר היישוב היהודי בארץ וביחוד בירושלים שגם בימי שקט ושלווה ידע עוני ומחסור והתקיים בדוחק רב, הייתה מלחמה זו ותוczothiah גורה קשה וכואבת מאד. מחלות ומגפות, מקרים רבים של מוות, ובנוספ' ניתוק הקשר עם הקהילות היהודיות בחו"ל שהקסף שנשלח מהן היה עיקור ההכנסה של יהדות ארץ ישראל באותה הימים, החלישו מאד את היהדות ובעיקר את בני התורה העמלים יום ולילה על לימוד התורה אלא אפשרות לטעם ולפ' פת לחם דלה להשביע את רעבונם ורבעון לידיהם.

התנועה הציונית הייתה עתירת ממון ונכסים היה בטוחה כי תמורה הטבת מצבם יסכלמו בני היישוב היפני לשנות את עמדותיהם ולהתאפשר בunosaim השונים אך הופתעה לגלוות כי ניצבים מולה יהודים איתנים ברוחם ובעמדותיהם ואשר כל סכום כסף אין בכחו לשנות כהוא זה מנאמנותם ל תורה שקיבלו מרבותיהם ואבותיהם, ולഗודלי הדור שטוככו עליהם ועמדו בשער נגדי הרוצים לפך ולבוט את חומת היהדות על מנת להיות כגויים ולהכריז קבל עם וועלם: "אין לנו חלק באקלם ישראל".

דת הציונות

גם כשהשתלטה התנועה הציונית על מרבית מקורות הכנסה מחו"ל של היהדות החרדית (שהתנועה הציונית קבלה לידיים לאחר הבטחת השקרית לראשי היהדות החרדית ולתורמים כי הכספי הגיע ליעדו) לא נכנעה היהדות החרדית לשום דרישת של הציונים בעבור בצע כסף כלשהו למורת רוחם של מוסדות היישוב החדש.

בשלב מאוחר יותר הצטרף למאבק לימינה של היהדות החרדית ד"ר יעקב ישראל דה האן, משפטן מבריק ומחונן ועיתונאי מוכשר שבתשובה אל היהדות, ונפשו נקשרה בנפשו של גדור הדור ר' יוסף חיים זוננפלד. מתוקף מעמדו הרם (כמשפטן מבריק, ועיתונאי מפורסם) ואישיותו החיננית היו פתוחות לפניו דלתותיהם של מדינאים ואנשי תקשורת בעולם כולו, וכן דלתותיהם של אישים בכירים בשלטון הבריטי וביניהם אנשים בעלי השפעה חوبקת עולם על דעת הקהל.

בעזרתו יזמה היהדות החרדית מהלכים עצמאיים ובהם גם משא ומתן עם הנהגגה הערבית שהוכיחו את עצם כיעילים מאד. (על מסכת חייו והשיגיו ראה: "קדוש דה האן – הרץ הציוני הראשון בא"י" צ. ו. משיזהוב, ירושלים, תשמ"ו). אך הנהגת הציונות לא הייתה מוכנה להכיר בעובדה כי גורם כלשהו מבולדיה יביע עדשה עצמאית כלשהיא מול העربים והעולם, ויצאה בשצוף קצף נגד ד"ר דה האן והיהודים החרדית תוך שהיא (בשותף ה"מורחיה" כמובן מכנה אותם "בוגדים" וכיו').

השיגיו בהסבירה עדמת היהדות החרדית וביחוד פעילותו בהסבירה כי התנועה הציונית אינה מיצגת את היהדות החרדית הדאגנו מאד את הנהלת התנועה. עיקר פעילותה של התנועה הציונית באותה ימים היה בשני מישורים: האחד, לדagog ליצירת רוב היהודי בארץ, והאחר, להציג את התנועה הציונית בפני העולם ובמיוחד בפני הבריטים כמנהיגות יהודית המיצגת את העם היהודי כולם כך שפעולות היהדות החרדית והכרזתה כי אין לה חלק בתנועה הציונית וכי הנהגת התנועה אינה הנהגתה (ובפרט שהציבור היהודי היה אז הרוב בישוב היהודי). פגעה מכך בניסיון הציונים להיראות כבעלי כחו של העם היהודי.

לא עבר זמן רב ובצמראת הנהגת היישוב התקבלה ההחלטה כי לא ניתן לאפשר לפעולות זו להמשיך וכדרכה של התנועה הציונית לפיתרון בעיות קובל ארנון הטרור "הגנה" את ההוראה לחסל את דה האן והוא נרצח ע"י מחבר הארגון אברהם תהומי (שהורה בכך רק לאחר שירות שנים, שם ב"הקדוש דה האן", פרק כ"ד) ב匝תו מתפקיד ערבית בבית הכנסת של בית החולמים שערי צדק בירושלים בסיוון תרצ"ד.

אך לדאבונם של הציונים הרץ חזק וביצר את היהדות החרדית ואת מדתה נגד הציונות ונגד קבלת מרotta ונתן לה את הכח שלא לסור מימין או שמאל מכל אשר ירוו ראשי העדה, הרבנים הגאנונים ר' יצחק ירוחם דיסקין ור' יוסף חיים זוננפלד.

כבר כמה שנים לפני כן הבינו הציונים כי רק אם יצליחו להפיקיע מיד גדוולי הדור את השליטה על הציבור יש סיכוי למאבקם ביהדות החרדית ולשם כך היה צורך בהקמת רבעות מטעם התנועה הציונית, דבר שגם יתרеш כלפי הבריטים כదאגה מצד התנועה גם לאוכלוסייה החרדית וצריכה.

היתה רק בעיה אחת, היכן מוצאים רב שהיה מוכן לעמוד לצד התנועה הציונית נגד החלטת גדוולי הדור שלא להתחבר בשום אופן לתנועה זו, אך לשם כך פנו אל עבדיהם הנאמנים: "המזוחי", ואלה הציעו את הרב קוק כמועמד המתאים ביותר לתפקיד המינוי: "הרבי הראשי לארץ ישראל" (בתחילת דובר רק על רבעות ירושלים).

חכים ויצמן שהיה אז נשיא ההסתדרות הציונית לא אחד כל כך את בחירותו של הרב קוק כמועמד לתפקיד זה, ונחום סוקולוב הזהירו כי מדובר באדם "בעל תפיסת עולם מיוחדת, ובאינדיבידואליסט שאינו מסוגל לקבל משמעת אירוגונית", מה גם שבאותה שעה היה נתק מסויים בין הרב קוק למנהיגות הציונית (עקב סיורבו של סוקולוב לביקשת הרב קוק להקים ישיבה ביבנה) שהביא את הרב קוק למסקנה (שלמעשה לא החזיק בה זמן רב) כי "לא יתכן שהתחיה הלאומית תהא נטולת זיקה ליסודות היהדות, ושבראשה

דת הציונות

יעמדו אנשים הרחוקים מהיהדות **בפנימיותה** (אגרות הראי"ה ג' אגרת התס"ח).

ביזמתם של רבני "הழוחי" פנה ה"זעך הכללי" אל הרב קוק עם הצעת המינוי שכלה חתימתם של שלשה מוסדות בלבד. (העוד הכללי, ת"ת וישיבת "ען חיים", בית החולים ביקור חולים).

פניה זו עוררה חשד אצל הרב מהסיבה שלא הייתה חתימתו של כולל כלשהו או אחד מבתי הדין בירושלים וכל שכן לא חתימתו של רב או דיין כלשהו. הוא בקש להרחיב את מסגרת המזמינים אותו לכהן כובה של ירושלים וכשנכשלוمامציו הוועץ הכללי להרחיבה נתקה הקשר ביןו לבין הראי"ה.

כשראו אנשי הוועץ הכללי כי הרב קוק לא נענה להצעתם החליטו להציגו לו (במקום ובנות ירושלים) את "נשיאות הארץ הקדושה", וגם כנס רבניים בירושלים באירוע טרער"ט שלח הودעה כי "אסיפת רבני א"י שנקראה ע"י משרד הרכנות בירושלים מהכה לבאו להרמת קרן התורה והדת" מבליל להזיכר כלל עניין הרכנות.

לבסוף החליט הרב קוק לצאת מלונדון לארץ ישראל כשהוא מודיע בברך לוועץ הכללי: "קטונתי מלשאת עלי את משא הקדש זהה שהיה ראוי ליהודי עולם. אך אם טובת עיר הקדש שזה כל מעוני דורות זאת, לא אוכל לסרב".

הסכםתו הסופית של הרב קוק לקבל את המינוי לרבעות ירושלים המוקמת ביזמתה של התנועה הציונית והamodel הבריטי חייבו את גודלי הדור להקרים ולמנות רב ואב"ד לעיר הקודש, כשהמוצע לתפקיד הוא הגרי"ח זוננפלד (שלמעשה מילא תפקיד זה בפועל ולמעשה, אך ברוח תמיד ממינאים ומתחאים שכאלח). כדרכו, ניסה גם הפעם לשרב אלא שזקן גאונאי א"י הגרי"י דיסקין הכריז בקול נמרץ וחד ממשמעי: "גוזרני על מר לקבל את כתבה של רבעות ירושלים עיר הקדש" ומן הגרי"ח נאלץ להכנס ולקבל את המינוי.

עם כל זאת נמשכו הרכנות לקרהת הקמת "הרכנותת הראשית לא"י" כאשר מלאכת ניסוח תקנות היסוד של מוסד הרבנות הטיל הנציב העליון הרברט סמואל על היועץ המשפטי של הממשלה מר נורמן בנטוביץ' לאחר שהודיע משרד המושבות בלונדון כי הסמכות החוקית לרבותה זו תותנה בהקמת "בית דין לעירעורים", וברפormות שונות כמו למשל התאמת דין הירושה לחוקי הגויים (ירושת הבת וכד'). מחשש לתגובה גדולי הדור לדרישות המסוכנות של המஸל הבריטי התקיים המומ"מ בין הרב קוק לממשלה בחשאי. בהתחלה התנגד הרב להתניתה ההכרה הממשלהית בהסכמתו להקמת ב"י"ד לעירעורים אך נאלץ להכנע לדרישתו של מר בנטוביץ' ולהסכים לבסוף להקמת גוף זה.

בעקבות הסכמתו זו נשלחה אליו בשם זקני הרבנים וראשי הציבור בירושלים בקשה להمنع מהמשך הרכנות לקרהת הקמת ב"י"ד לעירעורים (דבר שמעבר להיותו מהוה פגיעה חמורה בצדונה המקורי של הרבנות כפי שהיא מודורי דורות, נוגד את ההלכה. מעבר לכך, הרב קוק עצמו עם באו לירושלים הביע הסתייגות מהקמת מוסד שכזה ואמר שלפי דעתו אין מקום עפ"י ההלכה לב"י לעירעורים משום שכבר פסקו חז"ל: "בית דין בתר בית דין לא דיקי") (בבא בתרא קלח) והציע לשנות את האיות ולקרוא לו: "בית דין להירוחרים", ככלומר שרואין שבית הדין ישב ויהרהר איך להרים כבוד וקרן הרבנות המצויים בשפל המדרגה).

מאחר ופניהם של גדולי הרבניים אל הרב קוק הושבה ריקם פורסם מטעם "גילוי דעת" נגד הכוונה להניג סדרים חדשים ברבנות ובבתי הדין, אך הרב קוק לא משך ידיו מהמשך הרכנות תוך ביטחון שיוכל לروم את כבוד הרבנות ולהגביר השפעתה על היישוב המתחדש.

לא ארך הזמן, ודרישות חדשות הופיעו, הפעם מכיוון התנועה הציונית. "הוועד הלאומי" החליט לتبוע צירוף שלשה משפטנים חילוניים לבית הדין הגדול לעירעורים.

בד בבד נמשכו הרכנות לקרהת ועידת היסוד של הרכנותת הראשית, כשבוע לפני כן התקימה אסיפה רבנים בביתו של ז肯 גדולי הדור הגראי"י דיסקין בכדי לדון באמצאים שננקטו נגד כינוס הוועידה. בין השאר הוחלט על איסור השתתפות

דת הציונות

רבניים בועידה זו, גזירת תענית ביום י"ג אדר א', יום לפני כינוס הוועידה, ותפילה וזעקה אל ה' שיגן علينا ועל תורתו הקדושה בפני המקמים עליינו.

כאן המקום לציין כי התנגדותם של גדולי הדור להקמת הרבנות הראשית לא הייתה קשורה כלל להתנגדות לשיטתו ומשנתו של הרב קוק, כי אם התנגדות עקרונית להקמת רבנות אשר תהיה כפופה למרות חילונית, יהיה העומד בראשה אשר יהיה.

י"ד אדר א' התרפ"א, יום פתיחת ועידת הייסוד הגיע. מתוך ששים ושמונה הרבניים שהוזמנו הגיעו רק שלושים וארבעה. (כשדיוה על כך הגור"ש יונגרייז למן הגרי"ח זוננפלד השיבו כי יש לכך סימוכין מן התורה: "בפסוק הארוך ביותר בתורה (שמות לב' א') אנו מונים שלושים וארבע תיבות ומה אנו קוראים בהמשכה של אותה פרשה שבה מתחילה אותו פסוק: 'ויצא העגל הזה'").

כבר בועידה זו היה ניתן להבחין במבט הטהור של רأית הנולד הנשקף מעיניהם של גדולי הדור בהתנגדותם להקמת הרבנות הראשית.

בנאום הפתיחה של היועץ הממשלתי לממשלה נורמן בנטוביין' הביע בין השאר תמייה בהצעה לצרף לרבות הראשית כוחות משפטיים חילוניים, ובהכנסת תיקונים מסוימים בסדרי המשפט. עוד הוסיף, כי בכך יוכל כי"ד לתפוס את מקומו הרואי, נחוין שההוראה שיורו אותה וסדרי המשפטים בכתבי הדין, יתקבלו על לב רוב המתישבים היהודיים שבארץ ישראל, ושזהו יזכה להתקבש על מסורות מורי ההוראה הגדולים, אך באותה שעה, צריכה היא גם להיות מתאימה לרעיונות הצדק והיושור שבזמן הזה וכו'.

קрайות ביניים כמו "לא נהיה רפורמים" קטעו את דברי היועץ המשפטי מצד ספסלי הרבניים, והעינים הופנו לעבר הרב קוק שישב ושתק כשהוא מתאם להבליג על סערת רוחו.

כאשר הועלתה גם הצעה לבחור את הרבניים לתקופה של שנה אחת בלבד שבה יצטרכו להוכיח את "התאמתם" לכהונה של שנה נוספת פקעה גם

סבלנותו של הרב קוק והוא אמר כי "מה שמציעים לנו הוא לחזור למה שהיה בימי בית שני — לשכת פלהדרין, כשהכהנים הגדולים עלו וירדו, ורוכבם אף לא הוציאו שנתם. ההצעה יש בה משום חילול ה' והשפלת כבוד הרבנות. לאחר מכן המשיך והתיחס להצעה של השתתפות חילוניים בבחירה מוסדות הרבנות ואמר: "אנו אהובי שלום ורודפי שלום, אבל צריך להיות ברור, כי על עקרונותינו לא נוכל לוותר בשום פנים ואופן. יש לנו עקרונות מקודשים לא פחות מאשר לציבור החילוני ועליהם נعمוד. גם אם כל הרבניים יסכימו לכך, אי אפשר לעקור דבר מן התורה. אנו יכולים להדול להיות רבניים, ניהפך למطبع פסול, אך העיקרים לא ישתנו".

יכולhim רבים בין החלונים לדתיים ליוו את ששת ישיבות הרועידה. בישיבה השישית שהיתה גם ישיבת הנעילה דיבר שוב נורמן בנטוביין' וחזר והודיעו בהדגשה, כי נוסף על ששת הדינאים שהיוו את בית הדין הגדול ייחרו עוד שלושה חילוניים שיהיו יחד עם ששת הרבניים את המועצה העליונה של הרבנות הראשית. השתיקה ששרה באולם כספים בנטוביין' את דבריו הופרה ע"י הרב קוק שקדם והכריז באכזבה: "נדמה לי כי רבי יצחק ירוחם דיסקין ורבי חיים זוננפלד שגוזרו תענית ביום פתיחת ועדתנו — צדקנו. בוואו ונעלה כולנו אל הקנאים ונאמר להם: צדקתם מאייתנו! אמנם החומרות מימין ומאמורי הגידוע משמאל, לא נחשבו עד כה בעני, תוך ביטחון בה' יתברך עשייתך דרכך. אולם, עתה עלי לעזרך ולומר: די! עד כאן. אני לא אשכ" בראונות שחילוניים מייצגי המשפט הזר ישבו בה".

נדמה היה כי הישיבה על סף פיצוץ, אלא שברגע האחרון הצעיר הרב קוק הצעת פשרה: לבחרו שלושה חילוניים יודעי תורה ושומרי מצוות (???) שישמשו כמועצה ליד מועצת הרבנות הראשית, אולם לא יתערבו כלל בחוקים עצםם.

ההצעה נתקבלה, והמשתתפים נגשו להצעה בה נבחר פה אחד הרב קוק

א. אך כבר אמרו חז"ל (ילקוט שמעוני תהילים פרק א' ס"י תרי"ג): "אם עמד סופו לישב".

דת הציונות

כרב האשכנזי הראשי, וכברוב קולות הרב יעקב מאיר כרב הראשי הספרדי. למרות הצלחתו בהשגת פשרה מאולצת לא הסתייר הרב קוק את הסתיגותו מיציר כפיו וכמו שמספר הרב מנחם מנדל פורוש בספרו "בתוך החומות" (עמ' 303): "יש להזכיר כאן דבר שלא ידוע לרבים, שבכל משך הזמן מיום הופעתו, וגם אחרי שקיבל את כתוב הרבנות וייסד את ועד הרבנים, עד שנבחר כרב הראשי לארץ ישראל ולנסיא הרבנות הראשית, לא ביקר הרב ז"ל בבית משרד הרבנות, אף שהרי היה סמוך לשם. ודבר זה גרם לתרעומת רבה מצד הרבנים הגאנונים, חברי משרד הרבנות. וכשפעם שאלתי לרבענו על זה, השיב לי: 'רבניות שנוסדה על ידי יידיים חילוניים אינה רבנות נכונה. אך אז היה המצב קשה במיוחד, והרבנים היו אונסים לזה'. גם הרב הספרדי הראשי הנבחר ר' יעקב מאיר שהודיע ממד מהדברים שנאמרו בועידת היסוד של הרה"ר לא הסתייר אכזבתו ממוסד הרבנות שהוקם בחסותם של גורמים חילוניים ותלוי במקורות מימון של גורמים שככל תמיכתם ברבניות באה משיקולים פוליטיים מובהקים.

בימי הקמתה של הרה"ר עוד היו אי אלו אנשים שפקפקו בהתנגדותם של גורלי הדור להקמת הרה"ר, וראו באזהרותיהם אוודות הנזק שיצמח מסוד זה קיצניות או קנאות יתר, אך זמן קצר בלבד לאחר מכן כבר אפשר היה לראות בבירור כי התנגדות זאת הייתה מבט טהור של דעת תורה הניבט מעיניהם של גורלי הדור הרואים את הנולד.

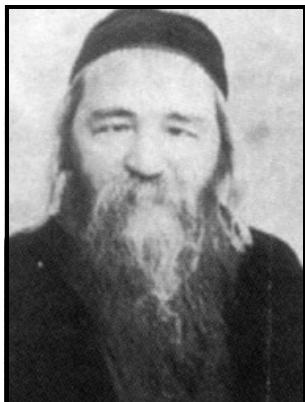
לא ארך הזמן והשלטון הבריטי קיצץ בסמכויות בית הדין הרבני והוציא מאחריו עניני אפוטרופסות על הקדשות ועוזבונות, מזונות האשאה, ירושה, ואיומן ילדים, (בעוד שלבתה דין המוסלמיים נשאו הסמכויות הללו בתוקפן ובמלואן).

בשאלות הציבוריות שעמדו על הפרק לא הצליחה הרבניות לגבות עמדה אחידה ולשמש מקור של סמכות וקבעת הלכה לרבים. גם הרב קוק עצמו שעד אז יכול להשמע דעתו ברבים היה כובל עתה על ידי עמייתיו ברבניות ודעתו נמצאה מותקפת מכל הצדדים. (ראה "הרה"ר בא"י – "יעודה ורגונה", עמ' 413). גם מי שעמד לימינו של הרב קוק בעניין הקמת הרה"ר יהיה אחד מגודולי

פרק 1

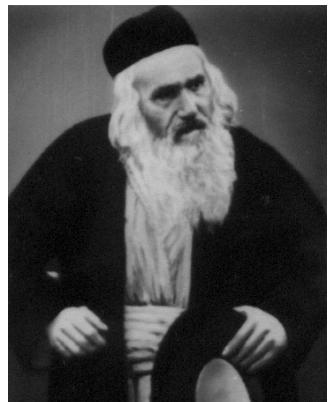
קיי

הרבניים שידעה הרבנות הראשית מАЗ הקמתה הגאון ר' צבי פסח פרנק הכריז בפני מקורביו כשנתים לפני פטירתו: "כשאני רואה עד היכן התדרדרה הרבנות ועד כמה הושפל כבודה ונכפפה קומתה, הריני מהריהר בלבבי: אכן צדק ר' חיים זוננפלד!".

מרן הגראי"ח זוננפלד
- איזהו חכם הרואה
את הנולד

הרבי צבי פסח פרנק
- " אכן צדק ר' חיים
זוננפלד"

מאז הולכת ומשיכת השפלת הרבנות הראשית, והמעניין שאפלו הציונות הדתית המנסה להציג את עצמה כמשיכת מורשתו של הראי"ה קוּק לא שמרה אמונה למועד זה למורות הדיבורים הגבוהים על המחייבות המוחלטת להחלטות הרה"ר. (כפי שיווכ'h בהמשך הספר).

חלומותיו של הרב קוּק אודות היהתו של הרבנות גרעין ראשוני לחידוש הסנהדרין מתנפצים מול הדיבורים על אפשרות של התמודדות "רבנים" רפורמיים לתפקיד רבניות, ומול כניעתה המואלצת של הרה"ר לחוק הגויים שאמזה וחברקה בשתי זרועותיה המדינה הציונית, יחד עם עוד חוקים שבדו מלבים באשר הם מדינת "חוק" ולא "מדינה הלכה", ואשר הביאו לרומיית כבוד התורה, וכבוד הרבנות באופן יותר משפל וMbpsה שיכול להיות.

בניגוד לשותפיו בהקמת הרבנות אשר מניעיהם בהקמת הרה"ר היו מטעמים גשיים (בשל המצב הקשה מאד שמר באرض משך מלחה"ע הראשונה

דת הציונות

ובשנים שללאחריה) כמו שהודו בכך בעצמם, ראה הרב קוק בהקמת הרכבות הראשית עוד משבצת בפסיפס הכללי של "התביה הלאומית" שהתרעם במעופו ובדמיונו.

הציונות הדתית כמו שיווכח לקמן, לא שמרה אמונה למוסד הרכבות הראשיתAufyi שאמצה את הלך המחשבה של הרב קוק אודות התביה הלאומית של עם ישראל בארץ, ואודות החלק הגדול של התנועה הציונית בתהיליך חשוב זה שאימץ לעצמו את הכינוי "אתחלתא דגאולה",Aufyi שהיא הייתה זו שהזמיןנה את הרב קוק להקמת מוסד זה,OKENAH מעלה דפי עיתוניה וע"י רכינה את קנאתה של הרה"ר, תוק שליחת חיצים בכל מי שהעוז להביע או אפילו לרמז על התנגדותו למוסד זה, (ואפילו כשהיו אלה גדולי הדור) אך עם כל זאת עשתה שימוש נרחב במעטדו של הרב קוק כ"רבה הראשי של ארץ ישראל" כדי להצדיק את דרכה והליכתה יד ביד עם התנועה הציונית וכדי לנסות לחת להליכה זו הקשר הלכתי.

כמו שביארנו לעיל, הצה"ד קוממה נגדה את עולם התורה בכלל, ואת גדולי הדור בפרט, מסיבות רבות, שהעיקרית ביניהן (ואשר ממנה נולדות שאר הסיבות, שככל אחת מהן עומדת בפני עצמה) היא הפניה העורף לגודלי הדור ומסירת ההנהגה על כלל ישראל בידי מומרים לתיאבון ולהכעיס, מה גם שתת ניצני השפעת הציונות על שומרי התורה שנגררו אחריה ניתן היה לראות זמן קצר בלבד אחרי אימוץ הציונות כאידיאל רוחני נעלה ע"י אותם שומרי תורה.

גדולי תלמידי החכמים שמרו על מרחק והתבדלות מתנועה זו על פי הוראת גדולי הדור, ולצה"ד חסירה הייתה דמות רוחנית המקובלת בעולם התורה שתהיה מוכנה להגן על הרעיון הדתי לאומי בגלוי ולהכנס לעימות עם גדולי הדור ובראשם מラン הגר"ח מבריסק, מラン ה"חפץ חיים", וראש הגולא רבנו חיים עוזר גרודז'ינסקי, וכן גדולי האדמו"רים שעמדו לצדם במלחמה בתנועה זו.

אם כי בפועל התעלמו מקיים "המזרחי" מדעת התורה של גדולי הדור ואף

פרק ו'

קיט

יצאו נגדם, הרי שלפחות למראות עין חפשו דמות תורנית שתפרקוש עליהם את חסותה.

לרב קוק, על אף היותו תלמיד חכם מופלג, מלאו בסה"כ שלושים ושתיים שנים בשנה בה התכנס הקונגרס הציוני הראשון בבאזל, כך שהייתה צער ביחס לגDOI הדור שדעתם נגד הציונות הייתה אחידה. (מה גם שבין המתנגדים היו גם רבוחיו, חותנו ורבו – האדר"ת, ור' חיים מבריסק מورو ורבו בישיבת וולוז'ין).

בנוסף לכך תמייתו של הרב קוק בתנועה הציונית ובהרבה מפעולותיה לא הייתה מבוססת על ראיות הלכתיות כלשהן, אלא על הגיגי רוחו ובעיקר על תוכניות גדולות שאעפ"י שהרבה כוונות טובות הובילו אותו אליהן, אפשרות הגשטן הייתה בלתי אפשרית, והן נרכמו במעופו של הרב בהתעלות מוחלטת מה策חותיהם הגלויות של ראשי הציונות, וממעשייהם בשטח שתאמו להפליא את策חותיהם. מה שאין כן התנגדותם של גDOI הדור שנשענה על דעת תורה ברורה, שמקורה בדברי חז"ל, ובדברי רבותינו הפסקים, ראשונים ואחרונים שאינם משתמשים לשני פנים.

לכן, להקמת רבעות הראשית מטעם הנהגת היישוב החלונית בכלל ולבחרותו של הרב קוק לתקיד הראשי בפרט היתה חשיבות מכרעת בעיני הצעה"ד כי שינוי הגדרת מוסד הרבעות סייע לצה"ד להציג את התנגדות כל גDOI הדור לשיטת הרב קוק כהתנגדות רבעים "טפלים" (וთהיה גדולות אשר תא) לר' רב הראשי לארץ ישראל".

אך גם זה לבדו לא סייע לצה"ד משום שבנקל היה אפשר לראות כי שיטתו של הרב קוק בנוגע לציונות ולרבנות מטעם התנועה הציונית לא בלבד שלא הייתה בזמן לדעת תורה כפי שראינו בפרק ה', אלא שקוממה נגדה את עולם התורה וגDOI הדור שבראשו, וכותבי קורות היו של הרב קוק רצו להביא מקורות שעלה פיהם, כביכול, גם גDOI ישראל מחשבים אותו כגדול הדור.

כך לדוגמה, מביא הספר שמהה ר' בספרו המפורסם על חייו של הרב קוק "מלאכיהם כבני אדם" מכתב מן החזון אי"ש אל הרב הנפתח במלילים: "הוד כבוד מרן שליט"א" וכן ציטוט חלקו ביותר מהתיחסותו של האדמו"ר מגור הגה"ק רבי אברהם מרדכי אלתר אל הרב במכתבו אשר כתב על האנניה בשובו מארץ ישראל אחר שנפגש עם הרב קוק בניסיון להשכנן שלום בתחום המחנה החזרתי. ובכן, כיצד באמת התיחסתו גדולי הדור אל הרב קוק ושיטתו? להלן מספר עובדות המראות בבירור כי גדולי הדור התיחסתו בחומרה רבה לשיטתו של הרב קוק ובמיוחד להתבטאותיו בכתב ובע"פ בהזדמנויות שונות. (חשיבותו של הרב קוק כמי שהזכיר במאמריו לעתים קרובות מודיעות שטנה נגד הרב קוק שתוכנן חלק מהן היה שקרי, لكن הנסיון מוגיש שמתרת הדברים המוכאים לקמן אינה להכפיש את שמו של הרב קוק או לערער את מעמדו כתלמיד חכם מופלא, אלא רק להוציאו מלב הטוענים והטענים הטוענים כי פעולותיו של הרב קוק בכל הקשור לתנועה הציונית ולהקמת הרובנות הראשית היו בהסכמה גדולי הדור ולואו ולא היה צורך בפרסום דבריהם אלו, אך המצב אליו התדרדרה הציונות הדתית בעטיו של המידע השקרי בנוגע לרב קוק, ובעיקר בעטיה של התלמידותם מרוב דבריו הרב קוק, מחייב בבחינת "עת לעשות לה" לפרסם את הדברים כחוitem, וכך הובאו רק דבריהם של גדולי ישראל עצם או של אנשים נאמנים ששמעו הדברים י Shirot מפייהם ולא מדברים אונוניים שפורסמו בחוזות ע"י אנשים שונים באותה תקופה, או שימושו שהמקור להן אינו מבוסס).

כשנסאל מרן החזון אי"ש ע"י מפי הספרים י.ל. אם טוב יעשה לסהור בספריו הראייה קוק השיבו: "ספר הילכה כן, אבל ספרי מחשבה לא! ושאל אותו על דבר ה"סדרור" ואמר לו החזון אי"ש שצרכיכם לראות אותו. (ילקוט דעת תורה, עמ' 46, מופיע בסוף קונטרס "עקבתא דמשיחא" להגר"א וסרמן).

ה"חזון אי"ש" לא עלה לירושלים כל מי שבתו של הרב קוק שם. (ראה שם,

עמ' 34)

בספר "מעשה איש" על חייו של החזו"א (חלק ב' עמ' רטו', ר' צבי יברוב, בני

ברך, חננ"ט). מובה שאמר פעם ה"חzon א"י"ש": "הגיהנים שלו יהיה שיראו לו מה שעולל, ויגידו לו: קוק. תשכל!

בז' בניסן התרפ"א הגיע האדמו"ר מגור דאו רבי אברהם מרדי אלטר (בעל ה"אמרי אמת" ומגדולי הדור של אותה התקופה) לביקורו הראשון בארץ ובין היתר פעל להשכנת שלום במחנה החדרי ולהרגעת הרוחות במחליקת שהתעוררה סביב הקמת "הרבות הראשית".

בצאתו את הארץ, על האניה, כתב אל מקורביו מכתב בו הוא מסכם את ביקורו בארץ. בין היתר הוא מספר על פגישתו עם הרבה קוק וכותב: "והה"ג ר' אברהם קוק שיחי הוא איש האשכולות בתורה ומדות תרומות, גם רבים אומרים כי הוא שונה בצע. אלם אהבתו לציון עיבורת כל גבול עד שאומר על טמא טהור ומרהה לו פנים, אותו שאמרו חז"ל בפרק קמא דעירובין על מי שלא היה בדורו כמותו ומטעם זה לא נקבעה ההלכה כמותו, ומזה באו הדברים הזרים שבחרבוריו, והרבה התוכחת עמו, כי אם כונתו רצiosa אבל מעשייו וכו', שנוטן יד לפושעים כל עוד שעומדים במרدم ומחללים כל קודש. ואשר הוא אומר, כי בזה הוא דבוק במדותיו כמו שכותב: אתה נותן יד לפושעים וכו' — אני אומר כי על זה מתודים מפני היד שנשתלה במקדש, ובנין צעראים סתייה ואפיקו לבניין ביהם"ק כמ"ש רש"י... אמת כי הוחלט בזין לב Lager נזק להבטחת הזכיות שניתנו לנו בארץ ישראל ואפיקו ח"ז לאחרם כי יבוא הטוב מכל מקום, אבל להגדיל התעמלות פושעים ולהחניפם באופן נבהל לקרווא להם "שלום عليיכם מלאכי השרת וכו' מלאכי עליון", זה מרגיז את החדרים באופן שאי אפשר לתארו. גם שיטתו בעניין העלאת הניצוצות הוא דרך מסוכן. כי כל עוד שאינם שבים מפשע, ואז הניצוצות אין בהם ממש, וmbיא בזה סכנה לנפשות טהורות ונקיות, שיתחברו עי"ז לפושעים בכח ייפופו של יפתח... אריכות הדברים קשה להעלות על הכתב ולכן אקצר, כי התחרתי בשולם ופעלתמי אצל הרה"ג אברהם קוק שיחי ונתן לי כתוב וחתום בחתימת ידו לאמור, שהgam שכונתו הייתה לשם שמי, עכ"ז

דת הציונות

כאשר שמע שיש חילול השם ומיועט כבוד שמים ע"י הלשונות שבספריו, הוא מבטל לשוניות ודבריהם הללו. ... כי אני שמעתי מהרה"ג ר' אברהם קוק שיחי כי איןנו לא ציוני ולא מזרחי, אולם בתור רב כללי מוכחה הוא לקרב בימין והוא יודע כי איש אחד חרדי שיבוא שמה, עולה יותר מהתישבות אלף חופשיים". ע"כ. (והמבחן בין מדוע בחור הספר שמחה זו בספרו " מלאכים כבני אדם" לצטט רק את השורות הראשונות והאחרונות במכתב והתעלם לغمרי מהדברים המובאים כאן. ראה בספרו עמ' 344 ו-345.).

בג' אלול התרפ"ג התקימה בוינה הכנסיה הגדולה הראשונה של "אגודת ישראל העולמית" בהשתתפותם של גדולי ומורי הדור וביניהם מרן ה"חפץ חיים", האדמו"ר מגור, והగאון ר' חיים עוזר גורדז'ינסקי.

בין השאר נתקבלה החלטה לשגר לירושלים משלחת רמת דרג שתנסה להמשיך את פעולתו של האדמו"ר מגור משנת תרפ"א להשכין שלום בין הראייה קוק ותומכיו ובין הגר"יח זוננפלד ועדתו.

המשלחת כללה את האדמו"ר מגור, האדמו"ר מסוקולוב (ר' יצחק זליג מורגנסטרן), והגאון ר' חנוך הניך הכהן מבנדין. הם הגיעו לירושלים בי"ז שבט תרפ"ד ושהו בה חמישה שבועות עד כ"ג באדר. בזמן שהותם נפגשו עם אישים שונים משני הצדדים וביקרו במוסדות שונים תוך מאמץ להביא לשלום בין המהנות בציור החradi.

בשבעה מארץ ישראל מסרה המשלחת דו"ח מפורט באמצעות חבר המשלחת, האדמו"ר מסוקולוב ובו בין השאר התייחסות להראייה קוק: "הרב קוק, על אף היותו תלמיד חכם מלא וגדוש במקצועות שונות וגם נואם מצוין, אייננו יכול להיחשב כמלא מקום וממשיך דרכם של הגאנונים והצדיקים של הדורות הראשוניים. הרב קוק מקשור כבר עם רוח הזמן ומדובר על "תהיית עמו". ולמרות הירidea המוסרית והדתית של דורנו רואה הוא בעיני רוחו "תהיית הלאום" וכדומה, והוא מועד לרבעות הראשית תפkid חשוב בתהילך זה". ("בדור תהפוכות", ש.ז. זוננפלד, עמ' 358).

בשנת התרצ"ד עלתה הצעה לミוזג בתי הדין של "העדת החרדית" עם בתי הדין של הרבנות הראשית.

הגאון ר' אלחנן וסרמן (גדול תלמידי מרן ה"חפץ חיים", ומגדולי הדור או) שלח מכתב להרבה"ג ר' יוסף צבי דושינסקי (גאב"ד ירושלים) בו כתוב בין השאר כך: "כפי הנשמע עלתה הצעה לחבר ב"ד של החזרם לרבות הראשת. והנה ידוע כי העומד בראש הנ"ל כותב וחותם קול קורא לעורר יהודים לחת כסף לקרן היסוד", וידוע ג"כ כי כספי קרן היסוד הולכים לגדל קופרים להכweis², וא"כ המעורר לתמוך בקרן זה הוא מהטיא את הרבים במדרגה יותר נוראה. וכבר פירש רבנו יונה ב"שער תשובה" הכתוב (משלוי כ"ז, כ"א): "מצרף לכסף וכי לזהב ואיש לפי מהללי", היינו כי הבחינה על איש היא להסתכל את מי יהלל, ואם רואים אנו שהוא מהלל רשעים יודעים אנו שהוא רשע גמור באופן שהדבר ברור שאסור להתחבר לאיש כזה. ולולא שאיני כדאי אני אומר כי המחזק בהצעה זאת ראוי לנדותו". ע"כ. (קובץ מאמריהם להగ"א וסרמן, חלק א' עמ' קג', הוצ' ישיבת אור אלחנן, ירושלים, תש"ס).

חלק מגדולי ישראל אף התיחסו בצורה הרבה יותר חמורה לספריו ולמעשיו של הרב קוק.

א. כידוע, תמק הרבה קוק בקרנות הציוניות. (ראה "מלכים כבני אדם", שמחה רז, עמ' 238.).

ב. ראה מכתב האדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת" שכתב בעית מלחה"ע הראשתה בקרנשא בו כתוב בין השאר: "כאשר שמעתי לא טובה השמורה שהרבבה מהחרדים ממעמידים בכitem הקופסאות היהודיות של הציונים לטובות הקרנות שלהם, וגם בעית האחרונה הגידו לי שהציונים הפיצו בריבים דברות שזו שאנכי כמסכנים חלילה על הקון הקיימת שלהם, ההני בזה להביע דעתן גלויל עוד הפעם מה שכבר ידוע ומספרם, שאי אפשר להעלות על הדעת לתמוך בקרנותיהם של הציונים שמכספיהם תומכים במוסדות ובקבוצות הפורצים גדרי הדת ומחללים השבת וכל קדשי בני ישראל בפרהסיא כאשר נודע הדבר מעדי ראייה, אויל לאוזנים שכך שומות מהנעשה על אדמתה אה"ק, ורבים מבקשים להם סוף בהעברת פסל מיכה שעשו כן שלום, אבל לדעת זה היה נחשב לחטא לאבותינו וימרו על ים בסוף בהעברת פסל מיכה שעשו כן כדי להחזיק השלום עם העرب רב, ולתמוך בישוב א"י צרכיהם רק אם הבניון הוא על פי התורה וחוקי הדת ו מקודש בקדושת א"י, וזה יוכני לראותה בבניין ירושלים האמת ובגאולה שלמה". ("אמרי אמת – ליקוטים", בנימין מנחים אלטר, חלק מכתבים – עמ' ק"ל, התשמ"ח).

דת הציונות

מן הגדה"ק רבי יואל טיטלבוים (האדמו"ר מסאטמאר) כותב: "כאשר זכיתי ת"ל להיות בירושלים עיה"ק טובב"א ולחכבר אה"ק, שאלוני רבים וכן שלמים עד הרב קוק העומד בראש להרחיב גבול הציונים וה"مزורחים" הטמאים והמטמאים ר"ל, אשר לדעון לבינו הן מהה אריכו קיצינו והשרישו שורש פורה ראש ולענה של המינות והכפירה ר"ל באה"ק, וזה איזה שנים אשר ראייתי מכתבים של כבוד יידי הרב הגדה"ץ האבדק"ק סאטמאר ז"ל ולהבל"ח הרב הגדה"ץ האבדק"ק קאשויא שליט"א ועוד משאר גאנונים וצדיקים שבמדינת אחירות שחצרו עלייו משפטו שאסור ליקח הוראה מפיו וחלילה להתחבר עמו, ומקצתם של מכתבים אלו כבר נדפסו, גם אנחנו בעניין חברנו איז בזה באריכות כאשר היה לمراה עניין חיבור עצבים שלו המלאים מינות וכפירה ר"ל, וממש בוטהCMD קידורו הרב על ה' ועל מישחו, ועל זה דוח לב המאמין בהשיות ובתורתו הקדושה באופן נורא, אבל עוד גרווע מזוה מעשי הרעים אשר ממשיך לב העם ובני ציון היקרים לרשות המזורחים ובתי ספריהם אשר הן מה מהחריבים יסודות אה"ק ומטיילים ארס ביידי בני ישראל לחנכם בדרכי המינות ולסוד מעיקרי ויסודי דתוה"ק, ואין להאריך בהם כי כבר נודע אשר מיסוד מים הרעים מקורים ומיום שניתנה תורה לישראל לא היו יסוד מינות כאלה אשר הדיחו אלף נפשות מישראל לכפור בה' ובתורתו הקדושה, ולא يستפק בזה לב אמרת אשר העומד בצדדים להרחיב גבולם גרווע מהם". ע"כ. (שווית "דברי יואל" חלק חו"מ סי' קל"ב, ועיי"ש גם סי' קל"א).

כשחזר הרב קוק מהלוית חותנו הגאון האדר"ת בירושלים סר לבית רבה של העיר הגאון ר' שמואל סלנט. וכשהשאלו הרב מתי הוא harus לשוב ליפו (שם כיהן או הרב קוק כרב העיר והמושבות) ענהו כי בדעתו לשוחות בירושלים כדי לסדר את כתבי היד של חותנו המנוח. מיד עם צאתו מבית הרב, פנה הרב אל הנוכחים בחדרו ואמר: "מkommenו הוא ביפו, שם הוא יכול לפעול הרבה ולהביא ברכה — אך בירושלים?!" ("בדoor התפוכות", ש.ז. זוננפלד, עמ' 365, 365,

וכן הייתה גם דעתו של מרטן הגרייניך זוננפלד שכינה תמיד את הראייה בחיבת "הרב של יפו", ראה שם עמי' (363).

בტקסט הפתיחה של האוניברסיטה העברית בירושלים פתח הרב קווק בדברי הנחמה של הנביא: "שאי סביב ענייןיך וראי כולם נקבצו באו לך, בניך מרוחק יבואו ובנותיך על צד תאמנה. אז תראי ונחרת, ופחד ורחב לבבך, כי יהפוך עלייך המון ים חיל גויים יבואו לך" והוסיף — "המאורע הגדול של היום הזה, פתיחת המכלה העברית בירושלים בהר הצופים, בטקס כל כך נادر, בחגיגה כל כך מלאה נהרה, בקיבוץ אלפים ורבותות של בניינו ובנותינו מכל אפסי ארץ ישראל ומארצאות הגולה, מציג לפנינו את חזון הקודש של נבואה זו כמו כי בצורה של עיר אנטיפאינה" בהמשך דבריו הביע את החששות מן הנזק האפשרי ממוסד שכזה לשלוות האמונה היהודית והציג את חזונו למניעת חשותות אלן, כי רק ע"י ההכרה כי מכלה זו בכלל הקשור ליהדות תדע את טפלותה לעומת היישובות הקדושות, "וזעם זה תהיה המכלה עומדת על גובה כזה שיתקדש שם שמים ושם ישראל וארץ ישראל על ידה, ולא יתחלל בשום אופן בגינה, בין מצד המנהלים, בין מצד המורים ובין מצד התלמידים, וביחוד שייהיו המורים אשר ללימודיו היהדות, החל מספר הספרים, התנ"ך, אורח חיינן, עד כל אפקטי התלמידים וכל אגפייהם וחכמת ישראל ותולדתו, אנשים אשר עם כל גדלות המדע שלהם כל אחד במקצועו יהיו גם שלומי אמוני ישראלי בדרותיהם, בריגשיותם, ובכל דרכיהם". ("תולדות האוניברסיטה העברית בירושלים — שרשיהם והתחלה", בעריכת שאול כ"ץ ומיכאל הד, הוצ' האוניברסיטה העברית, ירושלים, תשנ"ז עמי' 311).

כמובן שחזונו זה של הרב קווק היה מנוטק לגמרי מן המציאות וכמו שכותב בפרשנותו לנאומו של הרב קווק (שם עמי' 317) ישראל ברטל: "אילו הייתה דרישת למורים אורתודוקסים בלבד ולהוראה בלבד ביקורתית של מדעי היהדות באוניברסיטה מתמלאת, לא הייתה האוניברסיטה העברית מתקינה וללא שעיה אחת, שהרי הן רעיון האוניברסיטה והן רקעם וחינוכם של רבים מן

דת הציונות

האנשים, שנמננו לימים על סגל המוסד, עמדו בסתירה להזנוו האורתודוכסי".

בצורה אחרת לגמרי התייחס מרן ה"חפץ חיים" ל"מארע הגדול" של הקמת האוניברסיטה וכמו שכותב בין השאר ווז"ל: "וכהיום נמצאים אנשים אשר מבלוי דעת ותכוונה מכנים ומדמים את האוניברסיטה אשר בנו בעה"ק בשם "בית המקדש השלישי" ואכסניה של תורה, והרעיון הזה מפרסמים ומפיצים אותו בקרב בית ישראל. זה חילול בית מקדשינו ותורתינו הקדושה אשר לא נשמע מעולם כמוותו, אויל לאוזנים שכך שומעתו! מהויב אנכי להגיד לכל כל ישראל כי האומרים את זה והמסכימים לוזה הם רוצחים לעקור את כל התורה כולה ומצוותיה ואסור לילך בשיטותיהם וכל המתאמים ומהזיקים בתורת ה' ית' מהויבין למחות נגד בזיוון קודש זהה". ("קובץ מכתבים לרבותינו גדולי ישראל", עמ' צג, החוץ "לחובבי שמור", בני ברק, תשנ"ו).

עכ"פ ברור הדבר שגדולי הדור בארץ ובחו"ל התנגדו לפועלותיו ובעיקר להתבטאותיו של הרב קוק, אף שרבבים מהם כבדוו והערכוו כ תלמיד חכם אף לא אחד מגודלי הדור העניך לו את התואר "גדול הדור" או חיוה דעתו כי החבטאותיו ומעשיו של הרב קוק בנוגע לכל מה הקשור לתנועה הציונית תואמות או עלות בקנה אחד עם דעת התורה.

אך הצה"ד לא הودאגה לכך במילוי, מפני שהתוואר "הרבה הראשי לארץ ישראל" כבר הספיק כדי להציג את הרב קוק כ"גדול הדור" ואת כל גדולי הדור כ"קובצת קנאים" בעיני אנשי ה"مزוחהי", גם ככה לא התענינו כל כך ברכנים באשר הם,震震' שלמעשה הוענקתוואר זה לרב קוק ע"י 34 רבנים בלבד (שהתעלמו מהאיסור של גדולי הדור ובאו להשתתף בועידת יסוד הרובנות), ועוד כמובן דומה של חילונים אשר אינה מן המניין שלא רק שלא יצגו את רוב הציבור בארץ ישראל יכולה כדי שמתירים לבחור את רבבה הראשי של ארץ ישראל,

א. כך כינה חיים נחמן ביאליק את האוניברסיטה בנאומו בטקס הפתיחה.

אלא שאפילו רוב הציבור הנאמן לה' וلتורתו בירושלים לא יוצג על ידם, וסר למרותם של גדולי הדור.

כאן המקום לבאר מה בעצם הייתה הסכנה בשיטתו של הרב קוק, ובחלק גדול מהתבטאותיו שככתב ושבע"פ שעוררו את התנגדותם של גדולי הדור לשיטתו ואשר גרמו נזק רב לתפיסת השקפת היהדות המקורית, בעיני הציונות הדתית על רבניה והוגי דעתה לאורך השנים.

יחסו לרעיון הלאומיות

כמו אצל רבים מהרבנים שנמננו על הנהגת הצעה"ד בולטת אצל הרב קוק התייחסות לאומות כערק בפני עצמו אלא שצורך לחברו לערכי התורה الآחרים לשם השלמות הכללית של עם ישראל, ועל כן יש לשלבם ולאחדם יחד, וכן שכותב הרב ב"אורות התהיה" (סעיף יח'): "הקדש, האומה, האנושיות, אלה הם שלושת התביעות העיקריות שהחאים כולם, שלנו ושל כל אדם, באיזו צורה שהיא מרכיבים מהם. איך שהן מנויותה של הרכבה זאת אם חלק אחד מלאה תופס מקום פחות או יותר עיקרי אצל איזה יחיד או אצל איזה ציבור, אבל לא נמצא ולא נוכל למצוא שם צורה של חיים אנושיים שלא תהיה מורכבת משלוותם. ההטمزות הדורשה של שלושת התביעות הגדולות הללו מוכרת היא לבוא בכל קבוצה שיש לה תקופה של חיים עתידיים... שלושת הseiutes היותר רسمיות בחוי האומה אצלנו: האחת האורתודוקסית כמו שרגילים לקראתה הנושאית את דגל הקודש, טוענת באומץ, בקנה, ובמרירות بعد התורה והמצוה, האמונה וכל קודש בישראל. השנייה, היא הלאומית החדשת הלוחמת בעד כל דבר שהנטייה הלאומית שואפת אליו שכוללת בקרבה הרבה מהטבעיות הטהורה של נטיית האומה החפזה לחדר את חייה הלאומיים אחרי שהוא זמן רב עלומים בקרבה מתגרת ידה של הגלות המרה והרבה מה שהיא חפזה להכיר לטובה את אשר קלטה מרושם רוחם של עמים אחרים באותה מידת שהיא מכרת שהיא טובה

דת הציונות

ונאותה גם לה. השלישית היא הליברלית שהיא נושאת את הדגל של ההשכלה בעבר הלא רחוק ועדין ידה תקיפה בחוגים רחבים. היא אינה מתכוна בחתיבה הלאומית אלא דורשת את התוכן האנושי הכללי של ההשכלה, התרבות והמוסר ועוד.

הדבר מובן שבמצב בריא יש צורך בשלושת הכוחות האלה גם יחד. ותמיד אנו צריכים לשאוף לבוא לידי המצב הבריא הזה אשר שלושת הכוחות הללו יחד שולטים בניו בכל מילואם וטיבם במצב הרמוני מתוקן שאין בו לא חסר ולא יתר כי, הקודש (הדת), האומה (החברה), והאדם (הפרט) יתדרקו יחד אהבה אצילה ומעשית ויחד יתועדו היחידים וגם הסיעות שכל אחד מוצאת את כשרונותיו יותר מסוגלים לחלק אחד משולשת החלקים הללו". ע"כ. (ובספר "רב ומנהיג" עמ' 64) הביא שעוד בימי כהונתו כרב העירה זימל עוד לפני שקמה התנועה הציונית עליה בראינו להוציא לאור כתוב עת בשם "שלום לעם", שטרתו: הטפה לשולם בין שלוש התנועות העיקריות ביהדות מזרח אירופה: מתנגדים, חסידים, ומשכילים. הוא בקש לדון על כך עם הנצי"ב כשנפגשו בוריילנא אך "השעה לא הייתה כשרה לכך", (ומי שמכיר את עדותו של הנצי"ב ושאר גדולי ישראל לגבי תנועת ההשכלה יודע היטב כי לא יכולה להיות שעה הכשרה לכך כשמדבר ב"שלום" עם המשכילים).

ראשית, עצם הצגת האומה והאנושיות כשםדובר על עם ישראל כרשותו העומדות בפני עצמן מחווץ לדת (ל"קדש") היא חתירה מסוכנת תחת יסודות התורה (כפי שנתבאר לעיל בפרק ב') מפני שגם האומה וכל הקשור אליה וגם האנושיות הן פרטים בתחום המסגרת הדתית ומהווץ למסגרת הדת אין כלום. את שליט האומה ממנים הנביא והסנהדרין על פי מצוות הדתomi ומי שאין בו יראת שמים הוא מהווץ לתחום של מיולי תפקיד "לאומי" כלשהו גם בהעדך מלך, ואם כופר הוא באלקוי ישראל ובתורתו לא רק שנכרת מסגרת האנושיות של היהדות, גם היא מוגדרת ע"י מצוות הדת אלא מאבד הוא דרגת אנוש בכלל וגורע הוא מגוי, ואף מבעל חי. (כמובא לעיל עמ' נו'). שנית, הצגת הדת כזקוקה לשינוי מצד האומה והאנושיות כאילו הדת לבדה אינה מספיקה למלא את עולמו

פרק 1

קפט

של היהודי כיחד או את עולמו של עם ישראל עם אף היא אינה כי אם חתירה תחת התורה (כמו שנתבאר לעיל בפרק ה') מאותה הסיבה.

בנוספ' לנכ' הרב קוק מציג את הסיעה הלאומית כקבוצה שמטרתה לחדר את חייה הלאומיים הטבעיים ואת הסיעעה הליברלית כדורשת תוכן אנושי כלל של השכלה תרבות ומוסר, ומתעלם לגמרי מן האידיאל הנשגב של מייצגי "האומה" תנועת הלאומיות, ומיצגי ה"אנושיות" התנוועה הליברלית: "נזהה כגוים כמשפחות האדרמה" אשר כל כולם הרישת חייה הלאומיים של האומה היהודית והפיקתה ללאום חדש ככל העמים כשהאמצים המרכזים להגשתו הם מלחמת חרמה נגד הדת ועקריה מן השורש של כל דבר שיש בו ריח של דת, וכן מהעובדת שכל קיומן, שאיפותיהן, ופעולותיהן של תנועות אלה היה בכוון זה, הליברלית ע"י השכלה שהובילה לשמד, להמרת דת, ולאובדן הזיהות היהודית, וחברתת הלאומית ע"י סילוף מהות היהדות והפיקת העם היהודי מעם ה' המובדל לגמרי מן העמים, ועוד עם משפחת העמים, הצד השווה שבהן: "לכדו ונכחדם מגוי ולא יזכיר שם ישראל עוד", מרידה גלויה בכורא עולם ובתורתו, ושאייפה להכנס תחת כנפי הכפירה את כלל ישראל, ואם כן חיבור בין סיועות אלה לדת הוא בבחינת תרתי דסתורי במלוא המובן של מושג זה.

מעבר לנכ' העמדת הלאומיות בפני עצמה, והדת בפני עצמה מובילות (כפי שקרה בפועל בעוננותינו) מהר מאד למסקנה (גם אם לא אמורים זאת בפירוש) כי את מהלכו הלאומיים של העם יכולים להוביל גם אנשים שבמקורה הטוב רחוקים מיהדות ובמקורה הפחות טוב שונאי יהדות מושבעים (שהרי מוטב שייעסקו הלאומיים בעניין הלאום והדתיים בעניין הדת) אלא שרצוי הדבר שתושג אחדות ביןם לבין הדת דבר שבאופן חד ממשמעי מנוגד לדעת התורה כמו שנתבאר לעיל, ומעבר לנכ' נוגד לגמרי את המציגות, כי בעוד שהדרתיהם הלאומיים אמצו בידיהם חובקות את הלאומיות כבסיס וכמכנה משותף לכל ישראל, הציונות המשיכה תמיד לראות בדת "ענינו האישי של כל אדם" בלבד, שאינו קשור כלל לבסיס הלאומי המשותף עליו נשענה התנוועה הציונית, ולימים, המדינה הציונית.

דוגמא נוספת, הפעם להתבטאות בע"פ של הרוב בענין זה. בחגיגת סיום

מסכת בביה"ס תחכמוני בipro השתף הרב. הsofar אוז"ר ששימש כמורה לשון דבר בשבח הלשון העברית, שהיתה שפת הלימוד בבייה"ס. המורה לתלמוד סבר שאסור לשבח את השפה העברית, משום שהיא היפה לשפטם של המשכילים והאפיקורסים וכידוע "חדש אסור מן התורה" ועוד, חז"ל אמרו "שמע" – בכל לשון שאתה שומע" ולפיכך אין יתרון לשפה העברית". על דבריו של המורה לתלמיד הגיב הרב קוק ואמר: "יש בתורה שתי מילות שנתחברו למלה אחת והיא: "אש דת" (דברים לג, ב') הא' והש' הן ראשיתיבות: "ארץ" "שפה" והן קודמות לדת".⁸ אין צורך להוסיף.

ארץ ישראל

לא ספק, הנושא שסבירו הוזכר ועדין מזכר שמו של הרב קוק יותר מכל הוא "ארץ ישראל".

התבטאותיו של הרב קוק בנוגע למעלותיה של ארץ ישראל ובמיוחד למצות יישוב ארץ ישראל לשם ומשמשות עד היום את הציונות הדתית כראיה להצדקת דרכם. גם בנושא זה שדעת התורה לגבי ברורה לחלוותן (כמו שנתבאר לעיל בפרק ה') נשמעו מפיו של הרב קוק התבטאות הנוגדות דעת תורה ברורה זו וモתאמות לדעתם הכלוזת של הציונים, או התבטאות שמצד עצמן אין נוגדות את דעת התורה אלא שבאופן או בمكان בו נאמרו אפשר בקהל להגיע למסקנות הנוגדות את דעת התורה.

לדוגמא: בספר "מלכים בני אדם" מובא שמו של פרופ' ש.ק. מירסקי כי בשנת תר"פ בעת שביקר אצל הרב נכנס אליו יהודי ואמר: "רבים אומרים שאלו היה רבנו מגלה עכשו את דעתו, דעת תורה, וכותב בגלוי, שאין ברצוננו לכבות את הארץ וליסד בה מדינה עברית, כי אם לשבת בה לפני ה'

א. "רב ומנהיג", יעקב בן חן, עמ' 220 - 219, אלינר, התשנ"ט.

פרק 1

כלא

כאבותינו "שומרי החומות" מעולם, כי אז היו גם ראשי הדת האיסלאם קוראים לשולם והפרעות היו נפסקות, ולא היה נשפך עוד דם נקי בירושלים עיר קדשנו". לשמע הדברים האלה נזעزع הרב, וכשהוא מסתכל بي אמר בקול רועד ובהתרגשות: "כיצד יכולה להכנס לבב האיש הזה מחשבת מעלה כזאת בה' ובعمו, שאני אחთם על זה? הלא בזכות בנין הארץ וכיבושה ניגאל".

בנקל אפשר להבין מן הדברים, כי לשבת בארץ לפני ה' ולקיים תורה הקדושה בלי דרישות מדיניות ודיבורים גבויים נגד השלטונות מצות התורה (וכדבריהם של רבני "חובבי ציון", וראשי ה"מזרחי") — מחשבת מעלה בה' ובחורתו. לעומת זאת להלחם בערבים ובבריטים באמצעות הטרוור הציוני, ולהמשיך לסכן את חייהם של יהודים רבים בארץ ישראל (ובשאר העולם), ולדבר גבואה על יסוד מדינה עברית שתפקיד התורה מעם ישראלי מצות ה"ציונות" — הזכות שב揄ורה ניגאל. ואין צורך להרחיב עד כמה מסוכנים הדברים, מעבר להיותם נוגדים את דעת התורה. (כפי שיתבאר חלק ב' של פרק זה).

אם באוטם ימים היה נראה כי התנגדותם של גדולי הדור לרבי קוק ולשיטתו נבעה מ"קנאות קייזונית" ולא מדעת תורה הרואה את הנולד הרי שהמציאות לא איה אף היא להראות את צדקתם של גדולי הדור בחלוקת יסודית זו. כל הכניותו של הרבי קוק על אף הכוונות הטובות שהיו בהן נכשלו כישלון מוחלט. מוסד הרבנות הראשית שתפקיד רם ונישא יועד לו במחשבותיו של הרבי קוק שראה בו גרעין ראשוני ל"חדש הסנהדרין", ו"הרמת קרנו של מוסד הרבנות והרמותו מעלה למפלגתיות" מוטט למעשה לגמרי את מושג "מוסד הרבנות" כפי שהיא נתפסה ביהדות מאז ומעולם. תחת היותו של מוסד זה מאז ומתמיד מקור להשמעת דעת תורה, האסור והמותר, בכל תחומי החיים, הפוך מוסד הרבנות בעיני שומרי תורה ומצוות רבים למוסד שתפקידו לחתת "שירותי דת" בתחום מסוימים בלבד, ואל לו להתערב כלל מהווים לנושאים אלה. שאלות בטחוניות, יוכלו ע"י מומחי הביטחון, שאלות

דת הציונות

כלכליות יוכרעו ע"י מומחי הכלכלה וכו', ע"פ החלטת אנשי "החוק והמשפט" המבוססת על חוקות ומשפטים הגויים, והרבנים יעסקו בשאלות של כשרות מאכלים, נישואין ונירושין, מקוואות ובתי כנסת, (תחת פיקוח של חוקי הגויים של מדינת "ישראל", כאמור) ויקשטו בנסיבות אירופיים מלכתיים.

ע"י העמדת הרובנות בצל המדינה ומערכותיה נרמס כבודה, ובהתאם, טושטשה לגמרי העובדה שסמכות התורה כוללת את כל תחומי החיים של היהודי הן של הפרט והן של הכלל.

טשטוש זה הוביל במהרה גם לטשטוש בתפיסה של מהותו של "רב" בישראל ואם עד עתה לתקיד נעלם וחשוב זה הגיעו רק תלמידי חכמים מופלאים שעמלו ויגעו בכל חלק התורה אחרי שקיבלו את סמיכתם להוראה מגדולי הדור שהכירו כי חוכם כברם והכירו את דעותיהם והשקבותיהם ומצאים מתאימים לעול הרובנות, הרי שעתה כל מה שצורך הוא לעבור את בחינות ההסמכה של הרובנות הראשית (דבר שבמוצע אינו מצרך יותר מכמה שנים מועטות של לימוד שטхи של אותם סעיפים הלכה בסמכות הרובנות), ללא בדיקה של דעתו והשקבות וללא חוות דעת של גדול בישראל, והרי לפניו "רב" בישראל, ואם אומר שאסור לוותר על שטхи ארץ ישראל בשום אופן הרי הוא כבר "גדול הדור" וכל גורי ישראל הם כקליפת השום לעומתו, אף אם למעשה חושב ומדובר ומורה הוראות בניגוד להלכה, וכל דעתיו (המעברות גם לתלמידיו ולשומיעו) הן כזבota ומנוגדות לדעת תורה.

פרק 1

כלג

6 שעות שבועיות למשך שלוש וחצי שנים ודרי לנו "רב עיר"...

מכללת חושן
הקשר הארצי - טענים רבנים.
מרכז הלכה ומשפט עברי בישראל.
e-mail: hoshen1@bezeqint.net

הנהלה הראשית
רח' בן יהודה 34, ירושלים
טל': 02-6242265 Fax: 02-6242265
34 Ben Yehuda St. Jerusalem

MESSAII LEI'MUR

מסלול א' – רב צבאי

הלכות מלאיה (יורה דעה).
הלכות בשור וחלב (יורה דעה).
הלכות טיענות (יורה דעה).

מסלול ב' – רב שכונה / רב ישוב

הלכות שבת (אורח חיים).
ניזה ומקוואות (יורה דעה).
הלכות אבלות (יורה דעה).

מסלול ג' – רב עיר

הלכות ברכות ופילה (אורח חיים).
מצוות הילויוט בארץ (יורה דעה).
פסח ויום טוב (אורח חיים).
ראיה"ש י"כ וטוכחות (אורח חיים).
הלכות ס"מ (אורח חיים).

תקופת הלימודים

מסלול א': 4 שעות שבועיות למשך שנת לימודים.

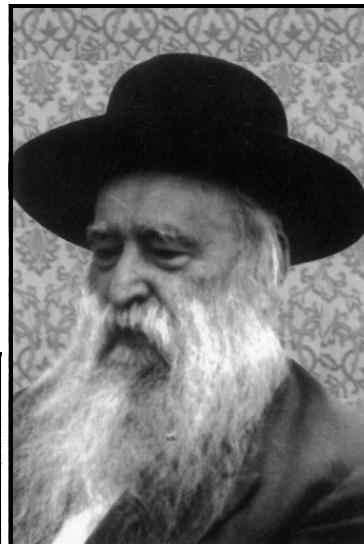
מסלול ב': 6 שעות שבועיות למשך שנים ורבע עד שנתיים וחצי.
לבעלי תעוזת כשר יוrah (רב צבאי) מסלול הלימודים לשנה וחצי בלבד.

מסלול ג': 6 שעות שבועיות למשך שלוש וחצי שנים.
לבעלי תעוזת כשר רב שכונה ארוך מסלול הלימודים לשנה בלבד.

गמili התשתלוות – שנת שבועות

וכאים לגמול השתלמות, שנת שבועות, הכהירה מקצועית מטעם משרד העבודה, משרד החינוך, משרד הביטחון.

חדר אסדות	גבעת ישענגן	גבעת דרום	גבעת קבריה	גבעת צפת	חדר בירם	חדר בון בירס
צפת – אשדוד	Ashdod	Beer-Sheva	Beer-Sheva	Tiberias	Haifa	Ramat-Gan

**הגאון ר' יחזקאל
אברמסקי – מזודען
מהחכעה שתת
הודיעים תבחר ועדה
מאשרת שרובה
חילונית**

מתוך "קובץ מכתבים לרבותינו גדולי ישראל",
הו' "לחושי שמו", בני ברק, תשנ'ג.

הגרח"ש קראין –
אב"ד "sharp" ישראלי –
מחאה גלויה

חוב חיים שאול קראין

ראשית חטא

אלוי, אך בהמשך הזמן הולכת ושולטת השכחה וההעלמות, ע"י חווים שלמען סובת הנאה ובכור עניינים נסמיים, שיש בקיימות ללק בתוך מוסdotיהם, שיש לכל עבטים שעמדו לדם של בברויותו וдолוי דור שלפנינו בתהנוודות להויסות רבעות זר דומקורי „ברנות הראשתי“, שינו העודם להכט במרק הולם ועמדו תחת טמונהם.

ומצאנו יהובה נצאת במחאה על התודורות עצמה שארעה עם סגירות הללו, אשר ציין ציבור הקתומיים שדעת תורה מכונות עדיהם, ירחבו עז ביחס לבנות המכתר ונשימתו אלוף לאחסם, לאחד שיטלה בזדון אמונת גזה"ק, ומראשי מעמידי הדת לששת הרים, לאש פורץ תחת גדרי התורה וזרכי הלהבה. אין זאת אלא אחר שהשבר בכיה וההויר אצלן ובפחים להישת לבב בצללה, لكن מלואם לבב כלי שמוסחה, להכתרור דם, בשעה שניניה קלונו בלבם, שותר כתת קדשות ישראל וטהרתה, ופורץ בקדשות המקדש.

הפסוק ואינאת מהברים שאנארו, בוגוד הרוח להרחק ממלות הטעות על קלם, ואצ"ל שהסכנות דות ודין משכלה מוטידות אבל הקופר פיט ל„רשות“ — שרחת על דגלו ומגשימה לעשנה כפרה וכחשה לכל אמונה גזה"ק. ועל אחת כו"כ שברתורה החרד על נשוא ומלות תורה ותום אמונו לא בקש תכליו ועתינו בנסיבות אלו שהמסחל והתקלה כrho על עקבו על כל צעד וועל.

לעינינו, דואשית של הפרץ היהת בז' כל חווות, ע"י שבבו בעיל לשון להואת תורה והומפה על מושמתה ותורת ולבדור דורה — הומפה על מושמתה ותורת ומקומות של אלו שכל מושמת עקרו לשוט ולפסק כפי דעתם ורצויהם, ובכך תורה משירה, להיות מונחות ע"פ עצם, להכנייע וכל תחמות להראות זהה כי אם עניין דת וין תנווה בידם ובל אשר אמרו להפקי אמות תורתינו ולשתת פירשו יטנו.

וביוור גלה התעצמה חילתה של תורה וס' שמים, ע"י אלו גונשאש לימייה שיטם מסודה ذات עליונה מירידתא, ולהדרים ולהשתיקות תחתהן למען עד עפיה, ובשכמתם להעוז לתבישם לילה, ובירכה בה עצת שיטם מול דעתם להמייר תורה ולהתפלל ותקופת, דבר שחייב של גזוי חזיר שראוי זהה שכחה מושמת, „וחילתה הרופאות דת זדיין“, ואשר יביס לפסור נשאו על זה, עירין לא נשעיה חמואה בכל עוזה ותקופה, שייבטה קריא הגה"ק מהרש"א אלפזר ז"ל: „לון עליכם לדעת כי רובון התורה והידור בכל עולמו,, כי המשפט לאליך, ודר אלקו יקום לעולם, וכל הנגע בח לא ינקה.“

ורבראותינו כל זאת, איך שהגע של המורה להתייר איסורי תורה בריש גלי, השבנו שזורך בעקב זה, להובנו ולענאת מהו השורש פורה ראש, שגורם ומביא למציאות, וזהו ענידות פניה.

ולכשtabנו ונאה שבסודה של ברנות זו חונגה גגינו להתפתחות זו, והרשוש בכל זאת, הוא מה שנאור בח"ל עלי"בashi אשר האיש אשר לא חלך בעצת רשותם כל זמן קיומה, מראשת התיניסות, ובדרך חטאיהם עד לעשיית ליננות מכל התורה, בהיות תהיילית טזה, הוא למנע משפטה שאיה למורי הפקה ממשרנת. וואשר הוברים גלים ודויטם בשמש זר, מונה כבר הצבב זהה של עמידה בדרכ' האחיכס". ובהילכת קדשות היהת קדשות ישראל, ופזרה כביה וההויר הפקה ממסורה, ורשותה הגעינו להתפתחות זו, והרשוש

בכל זאת, הוא מה שנאור בח"ל עלי"בashi אשר האיש אשר לא חלך בעצת רשותם כל זמן קיומה, מראשת התיניסות, ובדרך חטאיהם לא נעז וככשוב לצים אל האמונה, וקלקל הדין, וועות משפט, יש, ואמר על זה ח"ל (במ"י ע"י י"ח) וכי מאחר שלא חלק הין עד וכי אין מציאות בה למכביר. אך שלפנינו מן מההברים לומר לך שם הילך ספו למזרו ואם עמד ספו לישב ואם שיב ספו ללוי, וכל מההלך זהה שהודיעינו ח"ל או רואים

מתוך קובץ "לחשבי שלו", בני ברק, תש"ג, מובא בספר "מחשבת התקופה".

לא ארך הזמן, וגם במעט הסמכויות שניתנו לרבניו, חולל השילוטן شيئاוים, והפקיע סמכויות מן הרבנות. כמו כן שככל מקרה בו פסק כלשהו של אחד מבתי הדין של הרה"ר לא מוצא חן בעיני מאן דהו יכול להלה לפניו אל ערכאות המדינה על מנת שה"חוק" יצליח מה"עוול" שנגרם לו מחוקי התורה. במקרים אלו יכול בג"ץ לבטל הכרעות הלכתיות של הרבניו הראשית ולבטל את פסיקת ה"בלתי צודקים", שהרי הרבניו הראשית היא לא יותר מאשר סניף קטן וצדיי של "מערכת המשפט" של המדינה.

הרבניו הראשית לישראל

בסייד
לכבוד
הרבניו הראשית
ויר' המועצות הדתיות
מנצלי מה' הפלורות
ורוגני טראל בל אטור ואטר

הודעה בדבר הקשרות
במשחתת

הגנתה המשחטה הניל הפרה את הוראות הקשרות של הרבניו הראשית לישראל אשר התפרסמו בקובץ ההוראות גנולי הקשרות, אשר על פיהם מתנהלת כל מערכת הקשרות בכל המשחחות בארץ.

**הרינו להודיע בזאת כי אי
הורדת הקשרות מהמשחטה הניל הוא
אך ורק בגין הצע של הבג"ץ**

רב יעקב סברג
ראש אגף הקשרות הארצי
רב דוד רונן
רב העיר חדרה

הרבניו הראשית
 - תМОנות מצב
**תשס"ב. הוראות
הקשרות כורעות
ומשתחוות לציי
הbag"ץ.**
 (ועדיין שואלים: מה לא
טוב בהכשר ש^ט
הרבניו?)

ובשות'ת "מנחת יצחק" (להרה"ג יצחק יעקב ויס — אב"ד ירושלים עיה"ק) בהקדמתו לחלק ג' הביא דבריו הידוע ביהודה" (תנינא סי' קי"ט) שכותב: "דנגדאע לעפר קרע התורה, דכל הגדולה שקורין אותו גдолין זמנו איננו מצד חוכמת התורה, אבל מתגדלים בנימוסיות ובכטבניות ובכידעות ספרים היוצנים, ולאה מתגדלים בריקוד ולאה בזמר ואין יגעים בתורה כלל, ומספחת זהה פשטה בדור ולכון לא תשים לב למה שאומרים בשם איזה הורה". עכ"ד. והוסיף ה"מנחת יצחק": "ומה נוענה אבתראיתה בדורותינו אלה אשר ירדנו עוד עשר

פרק 1

כל

מעלות אחורנית, והגרמא בזקין מה מרבניים המסמכים את הבאים לבקש סמיכת חכמים ולא לחקור ולדרוש על טוב מעשיהם וליידע היטב את תוכם וברם אם מהה באמה ראויים לאותו אצטלא, והנמשך מזה שנקראים בשם רבניים וחכמים, אותם הרחוקים עמוק ידיעות התורה, ושמירת מצוותיה, וכל תפארתם בחכמתם ובידיעות אחרות ומחליפיהם הד' אמות של הלכה באלופים אמות של מדעתות אחרות, ביציאת חז' לתהומות שבבלו לנו רבותינו ז"ל".

גם בעצם מיניהם מושבעים הרבניים אמורים למדינה, ובשנת תשט"ז כשקרה על כך מרן ה"פחד יצחק" (הגר"י הוטנר) אמר: "יש להאמין לי כשקרatoi בבוקר על... [הנ"ל] בכיתתי כתינוק בן יומו ממש. כל הפרוצדורה של השבעת אמונים למדינה — וזה פאר אין אנשיקעניש איז דאס. מי שמע מעולם על השבעת אמורים של דין בישראל — לא רק למדינה, אלא לשום אדם, לשום גוף או לשום דבר — מלבד לדיני השולחן ערוך? אין כאן אלא חיקוי זול להצהרה האנגלור-סקסונית כשהאדם מתמנה למשרה ממלכתית" (ספר הזכרון למラン ה"פחד יצחק", עמ' מג).

הרבות הראשית, שבידינו של הרב קוק הייתה אמורה להיות מרוממת מעל המפלגתיות והפוליטיקה, הפכה למוסד הרבני המושפע יותר מכל מהתערבות פוליטית, כשההתנצחוויות הפוליטיות מתפרסמות לציבור הרחב ומוסיפות הרבה "כבד" למסורת היהודית בכלל, ולמוסד הרבות בפרט, עד כדי כך שאפילו בציונות הדתית כבר נשמעות קריאות בעד סגירת מוסד הרבות.

גדולי הדור הזהירו – הרב קוק נשאר עם החזון, ביום דורשים " ממשיכי" הרב קוק: "לפאו את הרבנות "

דב שורב

סגור את הרובנות ולא תתוודע לרשوت

הרכבות הראשית של חיים נחפה לאגד אקדמיינוסטרטיבי גריידא. המעודד הרשמי מאפשר התערבותם פוליה של רשותו של שלטן. לא את זה דאה הר בוק בחזונו

ANSWER THE QUESTIONS
BASIC KNOWLEDGE TEST
IN THE SPANISH LANGUAGE
AND IN THE ENGLISH LANGUAGE
BY THE END OF THE TEST
YOU WILL HAVE LEARNED
A LOT OF NEW WORDS
AND EXPRESSIONS

(11 גליון, "שביעי")

יתרה מזאת, הצביעו הדתית ותנוועת ה"مزוחה" שהיו דוחפי רעיון הקמת הרובנות הפנו לה עורך ודרשו את אי התערבותה גם בעניינים הכלכליים מובהקים. [לדוגמא, בכוام של ילדי טהרן לארץ התחוללה סערה ע"י אגדת ישראל שדרשה חינוך דתי לכל הילדים ואף נסעה להגיא לשתוּפַ פעולה עם ה"מזוחה" בתוכו של הרב הרצוג (הרבי הראשי אז) ולהקם ועדת רבנים משותפת שתדון בדבר על מנת להציג את הילדים ממשם. הרוב נזיף מסביר מדוע ה"מזוחה" סייבו להקמת ועדת רבנים בטענה: "כלום יש כאן דבר של בירור הלכה? משומ צורך עיון בגדר של שאלה?" (שכן עפ"י תפיסת ה"מזוחה" תפקידה של הרובנות הוא לסדר קידושים, ולהת כשרות למזון, ומה לה ולענני חינוך ילדים והצללים ממשם) על דברים אלה הגיב הרב הרצוג ואמר: "כמה מגוחכת

ומכאייה כאחת היא הדעה האומרת שאין לרבעים וגדולי התורה לחוות דעתה בעניין ילדי טהרן, סיורים, וחינוכם. להיפך, לפי דין תורה הבית דין הוא אביהם של יתומים. ורבני ישראל הם האפוטרופסים והאחראים לחינוכם של יתומי ישראל, ומחובתם לחוות דעתה ולפסיק בהחלט בעניין חינוכי כזה".

הרב פישמן מיזמי הקמת הרבעות ששימש בתקופת ילדי טהרן גם כיו"ר הסוכנות היהודית (שהיתה אחראית להעברתם על הדת של מאות ילדים ניצולי חרב הנאצים אלה במחנה בטהרן ואח"כ בכואם לארץ) אף הזuir את אנשי הסוכנות שלא ימסרו את הילדים לאגודה ישראל כי בברכו בישיבות נוכח לדעת, כי כל הילדים והבחורים הלומדים שם, הם שונאי ציון וזה הוא החינוכה של אגודה ישראל.

הוא אף לא מהסס לומר (בمعدוד הרב הרצוג) כי מעדייף הוא את חינוך השומר הצעיר, השלם מבחינה לאומית, על פני חנוך אגודה ישראל הפגום מבחינה אנושית ולאומית. (כמוון שرك על פי אמוןתו בדת הציונות יכול חינוך לכפירה וshedד להיחשב בעיניו כ"שלם מבחינה לאומית"[].(ראה "ילדי טהרן מאשימים", משה שנפלד, ירושלים, תשנ"ד).

גם בסוגיית ה"שירות הלאומי" התעלם רוכבו המכريع של הציבור הדתי לאומי מדעת הרבעות הראשית ומדעת כל גдолוי הדור ושלח, ועדין שולח את בנותיו לשירות לאומי למורות האיסור ההלכתי (כפי שיפורט להלן בחלק ב' של הפרק) שגם הרב צבי פסח פרנק שהיה יד ימינו של הרב קוק בהקמת הרבעות וכן גدول תלמידי הראי"ה הגרי"ם חרל"פ פסקו לבבו: "יירוג ואל יעבור". מוסדות החינוך של ה"مزוחה" שנהנו מתחמיכתו של הרב קוק בהם עם בואו לארץ לכהן הרבה של יפו לא הלכו בדרך ולמדו רק את מקצועות החול ה"הכרחים" אלא מצאו את החינוך החלוני כמעט במלואו כפי שיוכח להלן בפרק ז'. גם בכלל הקשור לקרוב רחוקים נכשלה לגמרי שיטתו של הרב קוק. על אף נסיוונתו לעטוף את הלאמיות החלונית בהילה של קדושה פנתה לו ההנאה החלונית עורף. הוא לא שותף בשום הכרעה חשובה בסוגיות הציבוריות גם לא כשהיו אלה שאלות דתיות מובהקות (כמו למשל שאלת הכותל).

דת הציונות

כתביו הרבים לא רק שלא קרכו את החילונים אל היהדות, אלא ששמשו במקרים רבים ככיסוי לפעולות הנוגדות את ההלכה שבוצעו ע"י הציונות הדתית, ובמקרים רבים התעלמה הצה"ד אפילו מפסיק הלכה מפורשים שלו כשכתבי ההגות שלו משמשים לה כנימוק לכך.

גם "היתר המכירה" המפורסם נפרץ לגמרי. בשעתו כשהטען כלפי הרידב"ז כי הוא מבקש לע考ר שביעית מא"י כתוב לו (אגרתת תקנ"ה): "ומי לא חזרתי כמה פעמים על דברי ש"הורה זו היא הוראת שעה ורק לפי הצורך והכרה הגדול"? ! כי, חיללה להפקיע מצוה גדולה וככללית לקדושת השמיטה, ללא הכרה גדול הנוגע עד הנפש... אבל בכל עת... שכבר הوطב המצב... חילילה וחיללה לשולח יד בקדש ולהפקיע בקדושת הארץ, ולהכניס ראש בין הרים גדולים", אך התעלמות הצה"ד בדבריו והסתמכות על היתר המכירה שהפכה לדבר שבשגרה עד שבשובים שאינם שמיטה נמכרת הקרע בשבייעת לנוצרים, והעבדה מתבצעת בה קרגיל, (בניגוד לדעת הראייה שגם כשהתיר המכירה הדגיש שארכעת המלאכות האסורות מן התורה ייעשו ע"י נוצרים שו"ית משפט כהן סי' ס"ז) הוכיחה עד כמה ראה הרידב"ז ועמו שאר גדולי הדור את הנולד מ"היתר מכירה" זה. (ובשות"ת "דברי יואל" להאדמו"ר מסאטמאר יו"ד סי' צז) הביא מה ששמע מאחד מזקני ירושלים שהיה נוכח בשעה שנאספו אצל הגרא"ש סלנט גדולי הרבנים בשנת תרס"ט לדון על דבר השמיטה והיה שם גם הרב קוק ואמר שלכן נכנס בעובי הקורה של היתר מפני שאמרו חז"ל: (קידושין כא:) מוטב שיأكلו ישראל בשר חממות שחוטות ולא יאכלו בשר נבלות, והשיבו מאן רבינו שמואל סלנט כי ההיתר שלו הוא נבלה ממש...).

חלק שני

ממשיכי דרכו או מפלפי משנתו?

כאמור לעיל הצה"ד לא הסתפקה בהסתמכות על דמותו של הרב קוק כnymok להצדקת דרכה בעבר בלבד, אלא הציגה (ועדיין מנשה להציג) עצמה כ ממשיכת דרכו בכל מעשיה ופעולותיה גם בהווה.

על אף התנגדותם של גdotsoli הדור לדרך של הרב קוק, שכפי שריאנו לעיל באה לעתים בתקיפות ורבה, יש לזכור כי אחורי הכל היה הרב קוק יהודי חרדי והתנגד בניימי נפשו לכל חריגה מן השלחן ערוך מצד שומרי תורה ומצוות, אלא שלחילונים שהתרחקו מן התורה ופרקו מעליהם עול תורה ומצוות התייחס בחמלה וברוחמים וראה צורך להשתתף עמם במה שקשרו לישוב ארץ ישראל ובניה הארץ בודאי שלא ע"י עבירות, וכמו שכתב מפורשות במחבת בשנת ח'יו האחרונה (זכרון ראייה עמ' קצ"ד): "בכל חיבתי לבניין אה"ק... הנני מכירז ומודיע תמיד בכל מקום..שעיקר העיקרים שביסוד אורחות הגאולה, בצמיחת ישועתה, הוא קשר הקדושה, הדבקות בה' יתברך בתוה"ק ובכל קדושת ישראל, מראש ועד סוף".

אבל לצער רבו הטוענים והמטיעים, הרוצים לדון מתוך הדברים של החיבת לבני הארץ שנשמעים ממני בע"פ וشنקראים בכתב, כאילו ח"ו יש כאן אייזו פשרה ואייזו הסכמה כל דהו, על הנסיגות אשר כמה שדרות מהעסקים בבניין הארץ נסוגים מדרך הקודש, אם הרבה ואם מעט — ד' יודע שלבי כואב על זה אין הפוגות.

דת הציונות

וכל מנהגי הקלות, נגד הדין ונגד מנהגים קדושים, שהתחילה להתנהג בהם גם מבני תורה, ומאללה המkosherim ביראת שמיים, ושומריו המסורת היהודית... הכל הוא נגד רוחני ונגד שאיפותי, ואני מוחה נגדם, וממחיש מפורש כל מי שאומר איזה דבר לסייע למכשילים הללו בשם ח"ו". ע"כ.

בחילק זה של הפרק נעסק במשנתה של הציונות הדתית כפי שבאה לידי ביטוי בעמדתה כלפי נושאים שונים (וכיוון שהנושאים רבים נעסק בעיקר בנושא העיקריים השניים בחלוקת בין היהדות החרדית לציונות הדתית) ונבחן עד כמה הם תואמים אם בכלל את דעת התורה כפי שנפסקה להלכה בחז"ל, בראשונים, ובאחרונים, ואח"כ את מدت התאמתם לפסקים כלשהם של הרב קוק או פוסקים אחרים.

לא ספק הנושא הבוער ביותר בחברה בישראל הוא עניין "השתמטות" הצבור החרדי משירות בצבא העולה על סדר היום הצבורי בתדריות גבוהה, הן בהיותו מוצג בצבא החילוני כהשתמטות מהובחה אזרחית ומוסרית הכרהית, והן בהיותו מוצג בחוגים מסוימים בצה"ד כ"בריחה מהצטפנות למלחמה מצויה" והתעלמות ממצויה דאוריתית: "לא לעמוד על דם רעך", תוך תפיסת מחסה תחת דברי הרמב"ם המפורטים בסוף הלכות שמיטה ויובל הפורטים לכאה את שבט לוי מיציאה למלחמה.

תחילתה ניתנת רקע הילכתי לנושא (באופן עקרוני מבלתי להתייחס לשירות בצבא זה או אחר) ואח"כ נדון באמיתות הטענות מצד הצבא החילוני ובמיוחד מצד הצבא הדתי לאומי בכל הקשור לשירות בצה"ל.

כיבוש הארץ בזמן הזה – מלחמת מצויה?

שלשה מצבים של מלחמה מוזכרים בהלכה:

האחד, מלחמת מצויה – רשות ועוד ראשונים פירשו שرك כיבוש א"י (כגון מלחמת יהושע) הוא מלחמת מצויה, והרמב"ם הוסיף שגם מלחמת עמלק וגם מלחמה לצורך עזרת ישראל מיד צר הבא עליהם נכללות מלחמת מצויה.

פרק 1

קמג

השני, מלחמת רשות — לදעת רש"י, כל מלחמה שאינה כיבוש א"י נקראת מלחמת רשות, ולදעת הרמב"ם נקראת מלחמת רשות מלחמה של הרחבות גבולות א"י מעבר לגבולותיה המקוריים.

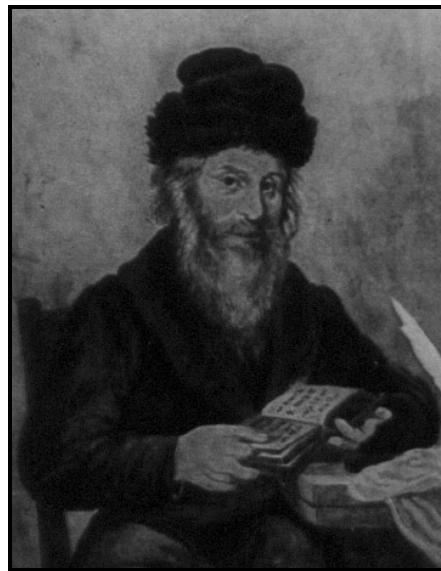
לשני סוגים מלחמות אלה מתיחס הרמב"ם בהלכות מלכים ומלחמותיהם והן לפרטיהן כוללות את כלל "הלכות מלחמה".

המשותף לשני סוגים מלחמה אלו הוא שלשתיין יוצאין על פי ציווי המלך, וההבדל העיקרי ביניהם הוא שלמלחמה מצوها יכול לכוף המלך את העם ללא אישור הסנהדרין (בית הדין של שבעים ואחד דיינים) ולא שאלה באורים ותומים ולמלחמות רשות לא יכול המלך לכוף את העם ללא רשות הסנהדרין וכןו שכתב הרמב"ם בפירוש בתחילת פרק ה' מהלכות מלכים הלכה ב' וז"ל: "מלחמות מצואה אינו צדיק ליטול בה רשות בית דין אלא יוצא מעצמו בכל עת וכופה העם ליצאת, אבל מלחמת הרשות אינו מוציא העם בה אלא על פי בית דין של שבעים ואחד.

הלכות מלחמה הכוללות שני סוגים מלחמה אלו אינן נוהגות בזמן הזה כלל מפני שרק מלך יכול להוציאו אליו ו כבר פסקו חז"ל (בתוספתא סנהדרין פרק ג') שאין ממנו מלך אלא עפ"י ב"ד של שבעים ואחד וברמב"ם (הלכות מלכים פרק א' הלכה ג'): "אין מעמידין מלך בתחילת אלא עפ"י בית דין של שבעים זקנים ועל פי נביא". (ועי"ש ברדכ"ז). ובימינו בעוננותנו, אין לנו לא בית דין של שבעים ואחד ולא נביא כך שיציאה למלחמות בין מלחמת מצואה ובין מלחמת רשות אינה נוהגת ביום כלל.

וכן מבואר בפרש גם בדברי האחרונים. בש"ת "חתם סופר" (חלק א'ב"ע תשובה קנה) לענין עשה דנקין יהיה לבתו כתוב דאיינו נוהג אלא במלחמות, ואין דין מלחמה בזמן הזה, ותדע שהרי הסמ"ק שלא מנה רק המצוות הנוהגות בזמן הזה השמייט מצואה זו, לפי שאינו נוהג אלא בשעה שיש מלכות לישראל ויש להם רשות להלחם עם אויביהם ולא בזמן הזה עכ"ד.

מרן
ה"חתם סופר"
- אין דין מלחמה
בזמן הזה

ובספר "נודע ביהודה" (מהדורה תנינא אהה"ע שאלה קכ"ט) לעניין יפת תואר כתוב דלא משכחת לה האי דין לאחר החורבן, דין דין זה נהג אלא בשעת מלחמה, והרי אין מוציאין למלחמת הרשות אלא עפ"י ב"יד של שבעים ואחד וכו', וכבר נתקבל ב"יד של שבעים ואחד ביום התנאים ועוד, שלאחר החורבן אין לנו מלך ולא חלוצי צבא שהיה שיק כיבוש מלחמה עכ"ל.

ובקונטרס "על הגאולה ועל התמורה" למרן ר' יואל טיטלבוים מסאטמאר במאמר האחרון הביא דבריו ה"נודע ביהודה" וה"חתם סופר" הנ"ל והוסיף ז"ל: "זה חינוך ז"ל בהזכירו כל אלה המצוות הנוהגות במלחמה הכליל ושנה בכל אחת ואחת, שאין נהוגות אלא בזמן שישראל על ארמתן ובישובן, כי אז להם הרשות והיכולת בידם עי"ש. וכל הפסיקים הרי"ף והטור והשו"ע ונ"כ לא זכרו הר' מלחמת מצוה ללחום בעזרת ישראל מיד צר הבא עליהם שכח הרמב"ם אלא ודאי דין נהגת בזמן הזה ולית דין צרייך בושש. וברור שלא היה רצון הבו"ית ודעת התווה"ק מסכמת למסורת הרשות ביד מי שהוא לכוף את ישראל ולהוציאם למלחמה, כי אם המלך אשר יבחר בו הוא ונמנה עפ"י נבי נסחדרין, והיה הולך בדרך התורה והמצוות, כמו"ש הרמב"ם ז"ל שכ"ז

הוא מתנאי המלך, ولو לבדו נתנה תורה רשות לכוף את ישראל למלחמה מצוה לבא בעורת ישראל מיד צר, וממלך כזה היה לו סיעתא דשמייא והשראת השכינה בכל מעשי ידיו, לדון ולהכריע כדת של תורה בעניין המלחמה הנוגע לפיקוח נפשות, ובזמן הבית שיצאו למלחמה עפ"י סנהדרין ועפ"י מלך, היו הסנהדרין והמלך דניין בדבר בכובד ראש באימה וביראה, אם יש הכרח בדבר להוציא את ישראל למלחמה, והרי אף בעורת ישראל מיד הצר לא הותרה כי אם ל투עתה ההצלה, ויש לדון בדבר אם ההצלה קרובה, או ח"ז הסכנה קרובה לסכן את ישראל ח"ז למיתה". ע"כ לענינו, ועיי"ש.

וברבמ"ם בהקדמתו בספר המצוות כתוב במפורש בשורש הארבעה עשר ווז"ל: "וידוע שהמלחמה וככישת עיריות לא יהיו אלא במלך ובעצת סנהדרין גודלה וכছן גדול כמה שנאמר ולפניהם אלעזר הכהן יעמוד, ולכן פרוסום אלו כלם אצל רוב האנשים כל מצות עשה או לא תעשה שתתלה בקורבנות, או בעבודות, או בmittat בית דין או בסנהדרין או בנביה ומלך או במלחמה הרשות (נקט מלחמת הרשות ממשום החדש שיש בה צורך למלך וסנהדרין אך מלחמת מצוה שגוי במלך ואין צורך לאישור הסנהדרין כבר כלל לפני כן, ובספר המצוות מהדורות שבתי פרנקל כתוב במפורש: "או במלחמה מצוה או במלחמה רשות") לא אצטרך לומר בה זאת לא תהייב אלא בפני הבית אחר שזה מבואר לפי מה שזכרנו. ע"כ. ובטור או"ח כתוב (ס"י רמת' ס"ק א'): "אין צריך לפרט כל לפני כן, ובספר המצוות מהדורות שבתי של גויים אלא אם כן התחילו שלשה ימים קודם השבת ואם התחילו אין מפסיקין אבל מלחמות מצוה מתחילה אפילו בשבת".

וכותב שם מרן הבית יוסף על דבריו הטור הנוגעים למלחמה מצוה בפירוש ווז"ל: "זה אידנא שאין ישראל הולכין להלחם ולצורך על עיריות לא היה צריך רבינו לכתוב דין זה אלא דמשום דmittani בגם' בהדי אין משלחין אגרות ואין מפליגין בספינה פחות שלשה ימים קודם השבת כתבה".

ובשו"ע שם כבר השמייטו מרן השו"ע לגמרי ולא הזכיר מאומה לגביו מלחמת מצוה כיון דאיינו נהוג כלל !.

דת הציונות

מעבר לכך, עיון קצר בהלכות מלכים ברמב"ם (כאماור לעיל שאר הראשונים המשיטו הלוות אלה שאינן נוהגות בימינו) בהלכות הנוגעות ליציאה למלחמה מראה כי גם מבחינת פרטיה ההלכות מצהה ואחד מלחמת הרשות ממנין כהן א' כתוב הרמב"ם כך: "אחד מלחמת מצהה ואחד מלחמת הרשות ממנין כהן לדבר אל העם בשעת המלחמה ומושחין אותו בשמן המשחה וזה הנקרה משוחה מלחמה (וכהן משוחה לא מצוי כיום בעוננותינו).

כמו כן כיבוש הארץ מותנה מעיקרו בטורתה מעובדה זורה וכמ"ש בגמרה במסכת ע"ז (מ"ה ע"ב) ש"גידוע עכו"ם קודם לכיבוש א"י" (עיין שם) ומן ה"פחד יצחק" הפליג בהדגשתו של היסוד שאין מקום לדיבורים על מצות כיבוש הארץ, כל זמן שאין כח לקיים את ה"לשוש אחריה" של ע"ז שבתוכה:

"דכל שאין הכיבוש יוצר את התקיפות היד לעקוּר עבודה זורה של נוכרים בא"י ביד רמה — אין זה הכיבוש האמור בעניין; ואין שום הבדל בין אם מניעת האפשרות של עקרת ע"ז דנוכרים באה היא מצד השעבוד לטורקיה או לאנגליה ובין אם מניעה זו באה היא מצד השעבוד לאו"ם, או לאפיפיור ברומה, או לדעת הקהל העולמית. כל אלו המצביעים נכללים הם בהביטוי ש"יד עכו"ם תקיפה על עצמן". ותקיפות ידם של העכו"ם בא"י בעניין עקרת עבודה זורה (כפי דין העקירה המיוחד לא"י דוקא, כדי רמב"ם פ"ז מהלכות עבודה זורה) — היא סותרת את מצב הכבוש". (ספר הזכרון למרן בעל "פחד יצחק" זצ"ל עמי נב' נג').

לכן גם אם הייתה האמת כשיתם (שמלחמת מצהה נוהגת גם בימינו) הרי היו צריכים לקיים את מלחמת המצוה כהלכה ובין היתר לבער עבודה זורה מן הארץ. ומדינת "ישראל", לא בלבד שאינה מבורת עבודה זורה מן הארץ אלא תומכת בעבודה זורה בכל הארץ, ומהזאת ידי עובדי עבודה זורה. בשנת התשמ"ח במלאת ארבעים שנה למדינה, מחולק פרס שר הדתות לעדות הלא יהודיות ואנטואן שהין מנצחת זוכה בפרס עבורי פעילותתו "להיזוק והידוק הקשר של המסדרים הנוצריים עם המדינה"

שר הדתות זבולון המר (מהמפד"ל) אמר בטקס כי פורס ממלכתי זה בא לבטא את הערכתה של המדינה והחברה הישראלית לאללה הפהולים בהתמדת ובמסירותם למען הערכיהם הנצחיים שעלייהם מושחת קיומו של עם ישראל ומדינת "ישראל" ... (שבת בשבתו – תזריע מצורע התשמ"ח). לא יאומן כי יסופר ...

**"מצות עשה היא לאבד עבודה כוכבים
וממשניה וכל הנעשה בשבייה שנאמר אבד
תאבדון את כל המקומות ונאמר כי אם כה
תעשו להם וגוי. ובארץ ישראל מצווה לרדוף
אחריה עד שנאבד אותה מכל ארצנו. אבל
בחוץ לארץ אין אנו מצוין לרדוף אחריה אלא
כל מקום שנכבוש נאבד כל עבודה כוכבים
שבו. שנאמר ואבדתם את שם מן המקום
ההוא. בארץ ישראל אתה מצווה לרדוף אחריהן
אחריהן ואי אתה מצווה לרדוף אחריהן
בחוץ לארץ".** (רמב"ם פרק ז' מהלכות עבודה זרה, הלכה א').

הסוג השלישי של מציאות מלחמה הוא מה שמובא בטoor ובס"ע בהלכות שבת סי' שכ"ט (הדין בעניין פיקוח נפש שמלחין בעבורם שבת) בס"ק ו'. ווז"ל השו"ע שם: "עובד כוכבים שצרו על עירות ישראל, אם באו על עסקיהם ממון אין מלחין עליהם את השבת, באו על עסקיהם נפשות, ואפילו סתם יוצאים עליהם בכלי זין וממלחין עליהם את השבת ובעיר הסמוכה לספר אפילו לא באו אלא על עסקיהם תנן ורק מלחין עליהם את השבת הנה: ואפילו לא באו עדין אלא רוצים לבוא"

דת הציונות

הלכה זו אינה קשורה כלל להלכות מלחמה, אלא לענייני פיקוח נפש שכידוע דוחה שבת.

ענין נוסף נכנס כאן והוא באשר למצות "לא תעמוד על דם רעך" כלומר חיוב הצלת הנמצאים במצב ע"י אחיהם שMahon למצוור.

בענין זה כתב מרן בש"ע (ס"י תכו' ה"א): "הרואה את חבירו טובע בים או ליסטים באין עליו או רעה באה עליו ויכול להצילו הוא בעצמו או שישכור אחרים להציל ולא הצליל או ששמע עכו"ם או מוסרים מחשבים עליו רעה או טומנים לו פח ולא גילת אוזן חבירו והודיעו, או שידע בעכו"ם או באנס שהוא בא על חבירו ויכול לפיעסו בגל חבירו ולהסיר מה שבלבו ולא פיעסו וכיווץ בדברים אלו עובר על לא תעמוד על דם רעך". ע"ב.

ובשם"ע שם (אות ב') כתב: "ובהגבות מימוניות כתוב דבירושלמי מסיק דצריין אפילו להכנס עצמו בספק סכנה עברו זה והביאו הבית יוסף וכותב ז"ל: "ונראה שהטעם הוא מפני שהלה ודאי והוא ספק" עכ"ל גם זה השמיתו המחבר ומור"ם ז"ל ובזה יש לומר כיוון שהפוסקים הר"ף והרמ"ם והרא"ש והטור לא הביאו בפסקהין משום הכוי השמיתו ג"כ. ע"ב.

ובפתחי תשובה שם כתב: "ועיין בספר אגדות איזוב מהגאון מהר"ם זאב זצ"ל שכותב טעם נכון מה הר"ף והרמ"ם והרא"ש והטור לא הביאו דברי הירושלמי בזה משום דסבירא להו דתלמידא דידן פlige על הירושלמי בהא ע"ש. ושם בסוף הספר בהשماتות הביא בשם הרדב"ז ח"ג סימן תרכ"ז שכותב כן בפסקות דספקא דידייה עדיף מודאי דחבריה" (שם ברדב"ז נשאל בענין שר אמר לישראל הנה לי לקצוץן אמר אחד שאין מת מננו ובאמ לא, אמרית את ישראל חברך והשיב שאינו מחויב זולת מידת חסידות. אולם אם יש ספק נפשות הרוי זה חסיד שוטה דספקא דידייה עדיף מודאי דחבריה). ע"ב.

ובספר "מנחת חינוך" מצווה רלו' (שלא לעמוד על דם רעים) כתב זוזל: "ולדיידי גוף דין הגבות מימוניות צריך עיון, כיוון דהוא רק לאו ואינו עושה מעשה כלל בהעברת הלאו למה יתחייב להכנס עצמו בספק סכנה, והלא וחוי בהם כתיב,

ופיקוח נפש דוחה הכל, אפילו ספק פיקוח נפש. ואי משום פיקוח נפש אכן, זה דוקא בעיטה מעשה כմבוואר בראשונים דימסור עצמו ולא יהרוג לחברו משום Mai hizit, אבל אם רוצים להפilio על חברו אין צריך למסור עצמו, דדרבה דלמא דמאי דידיה סומך טפי, א"כ הוא הדין בספק סכנה ג"כ אין צריך למסור עצמו היכי שלא עביד מעטה. ועיין בי"ד סי' קנ"ז ס"א ברמ"א, וצ"ע. אך באמת דין זה מביא הגהות מיימוניות בשם הירושלמי צריכין אנו לקבל באימה. ומ"מ לטעמה צ"ע דין זה, ונראה לי דעתך המשניתו הרשומות דלא סבירה فهو כן". (ועיין מה שכתב במצוות רצוי אותן לב').

ובשו"ע הרב להגה"ק בעל התניא על חושן משפט כתב בהלכות נזקי גוף ונפש בעניין הללו שלא תעמוד על דם רעך בסימן ז' כך: "ואפילו להיכנס בספק סכנה יש אומרים שצורך כדי להציל את חברו ממיתה ודאית ויש חולקים בזה וספק נפשות להקל".

וכן פסק מרן המשנה ברורה בס"י שכ"ט ס"ק ח' וז"ל: "ומכל מקום אם יש סכנה להמציל איינו מחויב, דחיו קודם לחיי חברו, ואפילו ספק סכנה נמי עדיף ספקו דידיה מודאי לחברו". (והוסיף שם המשנה ברורה וז"ל: "אולם צריך לשקל הדברים היטב אם יש בו ספק סכנה, ולא לדקדק ביזותר, כאשרה שאמרו: המדקך עצמו בכך בא לידי כך").

וב"משך חכמה" על התורה (למרן הגאון ר' מאיר שמחה הכהן בעל ה"אור שמח") פר' שמות על הפסוק: "לך שוב מצרים כי מתוך כל האנשים המבקשים את נפשך" כתב וז"ל: "ਮוכחadam היו חיים המבקשים את נפשו לא היה צריך לילך להוציא בני ישראל מצרים, אעפ"י שכל ישראל צריכים אלו איינו צורך להכenis עצמו בסכנה".

ובספרו "אור שמח" על הרמב"ם כתב בהלכות רוצח (פרק ז' הלכה ח') שם כתב הרמב"ם דרוצח בשגגה איינו יוצא מעיר מקלט אפילו כל ישראל צריכין להשועתו כיואב בן צרויה): "דכיוון שהותר דמו לגואל הדם אין לו להכenis עצמו בספק סכנה עברו הצלת חברו מסכנה ודאית, כן נראה, ומוכח מזה שלא כהגות

דת הציונות

מיימוניות בשם ירושלמי דתרומות שהובא בכס"מ פרק א' דחייב להכניס עצמו בספק סכנה ומירושלמי גופיה אינו מוכח למעין היטב בו". ע"ב.

ומ"מ לעניין יצאה למלחמה (ששייך בימינו רק מדין פקוח נפש ולא תעמוד על דם רעך) גם לדעת הירושלמי לא יהיה מהובי הן מפני שלמלחמה היא לא ספק סכנה כי אם וודאי סכנה וכך"ש ב"מנחת חינוך" (מצוה תהא) – הריגת שבעה עמץ) שבדרך העולם נהרגים משני הצדדים בעת מלחמה וכותב שהتورה גוזרת לחום עמם אף שהיא סכנה, וב"העמק שאלה" להגאון הנציז"ב מולוזין כתב (שאייחא קמ"ב) וז"ל: "יכול הנוגע לסדרי מלחמה בכלל פיקוח נפש הוא דמי יודע מה יולד יום" (ע"ב), והן כיוון שאינו וודאי הצלחה (והו ספק דיידה מול ספק דחבייה דודאי הוא קודם לחברו) וכותב האדמו"ר מסתמאركוןטרס "על הגאולה ועל התמורה": "שבמלחמה הסכנה קרובה ח"ז, ואין ההצלחה ברורה, ולפעמים מכניס את עצמו ואת חבריו לסכנה וודאי שאין זהה לא תעמוד על דם רעך". (עיי"ש בסוף הקונטרס).

ובספר "עינים למשפט" להר' יצחק אריאלי שהיא אחד מראשי "ישיבת מרכז הרב" שנתמננו ע"י הראייה קוק כתוב מפורשות (בבא בתרא ז' ע"ב, עמי כ"ה, ד"ה רבנן לא צרכי נטירותא) בנוגע לגיוס ת"ח לצבא אחורי שהביא ראיות לכך שפטורין מיציאה למלחמה, ואפלו מלחמת מצוה, לגבי חיוב מדין "לא תעמוד על דם רעך" וז"ל: "ובדבר החובה של הצלת נפשות, ליתא בנדוז דין, שהרי הו ספק דיידה נגד ספק דאחרים שלכלוי עלמא אינו נדחה ואפלו בודאי דאחרים... ואין הבדל בזה בין הצלת יחיד להצלת כל ישראל..." (עיי"ש).

(וראה עוד בעניין חיוב הצלת חברו בספר "משפט הלווי" – תשובות והלכה בדיני ממונות אקטואלים לר' הלל יצחק הלווי, חלק ב', סימן ר', ובפרט בתשובה הר"ם ראתה (שו"ת קול מבשר חלק א' סי' מ"ז) להרב הראשי הרצוג ששאלו לגבי אפשרות לחיבב אנשים בגין ע"מ לסייע לחבריהם הנמצאים בקרב מדין "לא תעמוד על דם רעך" והשיבו שודאי שאי אפשר לחיבב אף אדם בכך. (ומכאן ג"כ ראייה שלא שייך הלכות מלחמה בזמןנו דא"כ מדובר צורך לחיבב מדין "לא תעמוד על דם רעך", והרי יש לחיבב בגין משום מלחמת מצוה דדומה פקוח נפש").

סיכום

- א. דיני מלחמה (הן מלחמת מצוה והן מלחמת רשות) אינם נהוגים ביום כלל.
(בנסיבות מלך ובנסיבות לאו-מלך, וכן בהעדר סנהדרין של שבעים ואחד,
ובמיוחד כל אפשרות לקיימן על פי פרטי הלכאותיהם).
- ב. לעניין "לא תעמוד על דם רעך" חיוב הצלה חי ישראלי הוא רק כשהמציל לא
צרייך להכנס עצמו אפילו בספק סכנה.

הציונות הדרתית והשרות בצה"ל

כפי שהוסבר לעיל (בפרק ד'), שאיפתה הראשית של התנועה הציונית הייתה "נניה כגויים" וכן בכל פעולהיה בדרך להגשמה שאיפתה — השגת עצמאות מדינית, וכן בכל הקשרו לדרבי המאבק הלגיטימיות להשגת עצמאות זו, אמضا את השקפת הגויים.

הערך המרכזי שעמד בראש השקפת העולם הציונית באשר לדרך להשגת עצמאות מדינית הוא שיש להשגה בכל מחיר ואף במחיר אובדן חי אדם וגם כשהובחר לראשי הציונות שהגשמת השגת עצמאות מדינית תהיה אפשרית רק ע"י שימוש בכך וסיכון חי אדם, לא נרתעו מהגשמה שאיפותיהם.

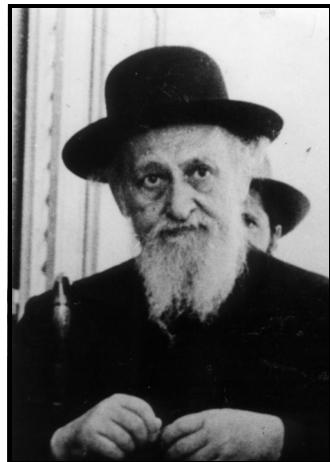
לשם כך הוקם כבר בתחילת ימי העליה השנייה ארגון "השומר" (שבימייו הראשונים נקרא "בר גיורא") ואח"כ ארגון הטרור "ההגנה" שהיה כפוף להנהגת מוסדות היישוב. אח"כ נוספו גם ארגוני הטרור אצ"ל, ולח"י, ובשלב מאוחר יותר הצטרף אליהם גם הפלמ"ח. (שבתחילתה היה חלק מהצבא הבריטי).

ארגוני הטרור אלה היו למעשה את התשתית להקמת צה"ל, שמיד עם הקמתו איחד אל שורותיו את לוחמי ארגוני הטרור השונים. ככלומר, שרשיו של צה"ל מכוון בהשכמה שמותר ואף חובה למסור את הנפש בעבור השגת שלטון עצמי בא"י, ובבעור ההגנה על שלטון זה.

כמובן שהשכמה זו סותרת את דעת התורה וחותרת תחת יסודותיה, שהרי אף אם הייתה עצמאות מדינית מצויה דאוריתא, ואף אם בהעדר עצמאות מדינית היה נמנע מיהודיים רבים מכל שייהוקיימים מצוות ישב ארץ ישראל ש愧 היא לדעת חלק מהראשונים מצויה דאוריתא הרי היו נדחות הן מפני פקוח נפש והיה חל עליהם כפי שחל על כל המצויות (למעט עובדה זהה, גילוי עריות, ושפיקות דמים) הכלל: "זה כי בהן — ולא שימוש בהן". כך שההוספה ישוב א"י או עצמאות מדינית בארץ ישראל למצאות שישיך לגבייהן הכלל: "יירג ואל יעבור" אינה אלא הוספה על התורה אשר כמו ככפירה בתורה כולה.

ואמר פעם הגראי"ז מבריסק (לאחד מגודלי התורה במעטצת גדולי התורה של אגדות ישראל שהשתתף בכנסיה הגדולה שלAGO"י בה דנו בין השאר על יחסם שלAGO"י לתוכנית החלוקה של ועדת פיל שמנתה ע"י הבריטים ושפירושה חלוקת הארץ בין היהודים והערבים) ז"ל: "וain נפקא מינה והבדל איזה צביון יהיה למדינה יהודית זו. אפילו תהיה זו מדינה יהודית שתתנהל לגמרי עפ"י דת תורתנו הקדושה, ואפילו יהיה נשיא המדינה וראש הממשלה רבנו חיים עוזר, והכל כתורה יעשה — גם כן, אסור שיירג אפילו יהודי אחד בשבייל להקים מדינה יהודית. זה קוטב הנדון כאן. אין כאן הנידון והשאלה, איך הנהגה תהיה למדינה יהודית, דתית או חילונית. הנΚודה היא: שאסור שיישפּך דם היהודי למטרת הקמת מדינה יהודית. והויאל ואי אפשר היה לבצע את ה"חלוקת" אלא ע"י שפיקת דם היהודי — מAMILא אסור לקבל תוכנית זו, ואסור להסכים שיישפּך דם ישראל נגד דעת תורתנו שאסור למסור נפש בשבייל הקמת מדינה יהודית". ע"כ. ("מקטוביין' עד ה' באדר", צבי וינמן, פרק כ"ד, הוצ' ותיקין, התשנ"ה).

מה כל שכן שלדעת פוסקים רבים ו אחרונים ואחרונים, לא רק שלשלTON עצמאי אינו מצוה אלא שלקיחת ממשלה טרם ביאת המשיח וכן עליה המוניות לא"י (גם בהסכמה האומות, וכש"כ בהתנגדותן, וגם אם הא"ם החליט בעד צריך להתחשב בדעת המדינות השכנות לנו דהרי מהן עיקר הסכנה וגם גודלי ישראל שאמרו

**רמן הגראי"ז סולובייצ'יק
مبرיסק – "אסור שיירג
אפילו היהודי אחד בשבייל
להקים מדינה יהודית"**

דת הציונות

שאין חשש מפני איסור השבועות אם יהיה בהסכמה האומות חזרו והרגנישו של פתרון חייב להיות מוסכם על העربים, ובמיוחד אלו שבארץ ישראל) הן עבירות חמורות על השבועות כמבואר באריכות במאמר "שלש שבועות" להאדמו"ר מסאטמר בספרו "ויאאל משה", ובמקורות רבים אחרים, המביאות ח"ו ל"הנני מתיר את בשרכם".

דבר נוסף שיש לשים אליו את הדעת הוא שעיקר המסר שהועבר לעם מהתנועה הציונית (ومהתנועה הלאומית שקדמה לה) היה שגורלו של עם ישראל בכל הקשור לפיתרון בעיותו (וביחוד בעיותו הלאומיות) תלוי בו עצמו ובכוחו, כשהתנועה הציונית מציגה את עצמה כמו שנטלה על עצמה את משימת פתרון בעיותו של עם ישראל.

כלומר, האידיאל שעמד במרכזו של התנועה הציונית לפניו ואחרי הקמת המדינה היה "נิกח גורלנו בידיינו" וכל הישג שהושג בתחום ההחזקה של המדינה (מבחינה כלכלית, בטחונית, או אחרת) נוצל תמיד כדי לחזק את תחושת "כוח ועוזם ידי עשה לי את החיל הזה".

על כן, בדיקות כמו שבסמן שהתורה הייתה מרכז חייו של היהודי בפרט והעם היהודי בכלל, והדבר היה ברור לכל תינוק ותינוקת מישראל ש"הוא הנוטן לך כח לעשות חיל" וש"אם הוא לא ישמור עיר שוא שקד שומר" היו לומדי התורה קרי תלמידי החכמים סמל האומה היהודית ודמותם לחיקוי ולהערכה הרי שבמדינה הציונית שהאידיאל "כוח ועוזם ידי עשה לי את החיל הזה" החליף בה את האידיאל "כי הוא הנוטן לך כח לעשות חיל" ושצה"ל היה הסמל המובהק ביותר לאידיאל זה, והוחלף גם בסמל, ואת מקומו התלמיד חכם תפס החיל לבוש המדים וחבוש הקסדה היושב במרומי הטנק.

כלומר, מעבר לתפקידו ה"הגנה" וה"מלחמה" יועד לצה"ל תפקיד חשוב בחינוך העם לaimoz תפיסת "כוח ועוזם ידי" וכמו שכותב בן גוריון: "הצבאות שלנו יש לו שליחות לא רק בימי מלחמה אלא גם ואולי ביעוד לימי שלום. הוא צריך לעצב דמות הנער ועל ידי כך דמות העם" (בן גוריון – איש וצה"ל).

פרק 1

קמה

חדש מול ישן - העבודה זרה
של זמננו "כוחיו ועוצם ידי" על
רקע עבדה זרה ישנה -
כנסייה נוצרית.
מצעד צה"ל ביום העצמאות

דת הציונות

קרבותתו של צה"ל, ושל ארגוני הטרור הציוניים שקדמו לו (המודלים שבהם בעיקר) נלמדו לפרטיהם בבתי הספר, דבר שעורר הערכה גדולה ללוחמיו, ולעלודים בראשו (וכמו שראים שכמעט לכל תפקיד מפתח בשילוטן המדינה נבחרו ועדין נבחרים אנשים בעלי צבא מפואר, תופעה שאין לה אח ורע בעולם המערבי כולו וניתן לראותה בעייר במדינות איסלאם קייזניות).

הציונות הדתית שנסתה תמיד מתחת הצדקה ההלכתית ל"ערכי" הציונות התחיליה בשלב ראשון לתחת הצדקה לפעולות הצבא בכלל, ובשלב מאוחר יותר להשתלבות בחורי היישוב בו (במסגרות כאלה או אחרות).

לאור דעת התורה שהובאה לעיל כפי שנפסק להלכה עפ"י דין התורה, נראה האם אכן נשענה הצדקת הציונות הדתית לחובת השירות בצה"ל, ולהשתלבותם של בני היישוב בו, על דין התורה בעניין זה.

כאמור לעיל, התנהגותה של התנועה הציונית בכל הקשור למאבקה לעצמאות מדינית הייתה באופן מוחלט בניגוד לדעת התורה האוסרת כל החנוגות של התగורות בשילוטן כלשהו מהחיו נמצאים, ובפרט התנהגות של טרור המכנישה את לוחמי ארגוני הטרור ואת היישוב היהודי כולם בארץ לסכנת נפשות. (אין הכוונה לפעולות התגוננות מפני הפורעים הערביים אלא לפעולות הטרור נגד השילוטן הבריטי, וכך נגד יהודים ש"העו"ז" שלא להסכים עם התנועה הציונית ומטרותיה). שום גיבוי הלכתית לא היה לפעולות הטרור של ארגוני הטרור הציוניים השונים (לא שאללה מצדדים התעניינו כלל בגיבוי זה) נגד השילוטן הבריטי מצד סמכות ההלכתית כלשהיא (כולל הראייה קוק).

טרור זה, וההתגנות באוכלוסייה הערבית הביאו למצב של מלחמה בין היהודים לעربים שנמשך בעוננותינו (והולך ומחrif) גם בימינו אנו.

הגאון ר' אלחנן וסרמן כותב בכתב לצעירי אגדת ישראל בשנת תרצ"ד: "והריני מוסר להם כלל גדול, כי התקטיקה של טירור בכוחה רק להרים ולא לבנות, וכתיב: "מלך במשפט יעמיד ארץ", למדנו כי העמדת ארץ היא רק ע"י משפט, ובלא משפט אי אפשר לארץ להתקיים, כי אם צד אחד ישתמש

בטירור הרי גם הצד השני ישמש באמצעותו זה כאשר יהיה ביכולתו, וסוף דבר יהיה חרב איש ברעהו". (קובץ מאמרם להגר"א וסרמן)

ברגע שהוקמה המדינה היפה המלחמה ממלחמה בין ארגוני טרור למלחמה בין מדינות ערבי למדינה הציונית. והמציאות שנוצרה בשטח הותירה לצינונים לשיטתם רק ביריה אחת: צבא מסודר, שייתן מענה ליום הערבי הנשקר מן המדינות העربيות השכנות.

כאמור לעיל השגת שלטון עצמאי (מדינה עצמאית) במחיר אובדן חיים ולו של אדם אחד אסורה על פי ההלכה. ראיינו לעיל את דברי מרכז השולחן עורך לגבי גויים שצרו על עיירות ישראל שיווצאים נגדם בכלי זין כשהסכנה מידית.

צורת הלחימה במאה האחרונה השתנתה לאין ערוך מצורות הלחימה במאות הקודמות ובמיוחד עקב הנסותם לשדה הקרב של סוגים נשים מתוחכמים היכולים לגרום נזק מהוני לאויב מבלי להכנס לשטחו כלל. כМОבן שבלחימה שכזאת אין תועלת ביציאת אנשי העיר עם כלי זים בידיהם כי אם בהקמת צבא מסודר עם תוכניות מסודרות להכשרת לוחמים להחימה באמצעותם חדישים אלו מול האויב המאיים.

לו חכמו ורashi הциונות להבין את חומרת הסכנה הנשקפת מלחמה באמצעות נשק הרסניים אלה, ייתכן והיו חווורים בהם מכל רעיון המדינה אך באשר עיניהם אל הגויים נשואות ואת אשר יראו אצלם יחקו, לא הניאה אותם גם הסנה שבהכנסת נפשות ישראל ללחמה עם שכנוינו הערביים, ובלבך שיגשים חזון מפועלם להיות גוי ככל הגויים.

איך שלא יהיה,CSI יש צורך בהקמת גוף שיטפל בנושא ציבורו כלשהו עם ישראל צריך לברר דעת התורה וכל שכן כמשמעותו העוסק בהכנסת נפשות מישראל למצבים סכנה ופיקוח נפש.

כМОבן שבכל מה שקשרו למינויו כלשהו בישראל נפסק להלכה באין חולק (רמב"ם הלכות מלכים פרק א' ה"ז) ש"כל מי שאין בו יראת שמים אף על פי שחוכמתו מרובה אין ממניין אותו למינויו שבישראל" - כלומר

דת הציונות

לכל מינויו כלשהו ובטע לא למינוי הכלול סמכות להכנסת חי אדם בסכנה ובמצבים של פקוח נפש. עוד כותב הרמב"ם שם שאפלו דוד המלך שזכה בכתיר מלכות לו ולזרעו אחריו עד עולם לא זכה אלא לכשרים שנאמר אם ישמרו בניך בריתי.

ובספר החינוך כתוב (מצוה תשז): "אבל כל שאין בו יראת שמים אף על פי שחוכמתו מרובה אין צריך לומר שאין ממנו אותו במינויו מן המינוייןшибישראל, אלא שראו לשנאותם ולהרחקם, ועליהם אמר דוד: (תהלים ה', ר') **שנתתי כל פועלני און**". ע"כ.

אם כן, צבא שעליו מופקדים אנשים שאינם שומרים תורה ומצוות (בלשון המעטה) מנוגד להלכה, כל שכן שבידיהם הסמכות להכריע בעניינים הנוגעים לפיקוח נפש ובהכרעתיהם אינם מתחשבים כלל בדעת תורה.

עד כאן מדובר בעניין סכנת הנפשות של היוצאים למלחמה במצב של פקוח נפש על פי דעת התורה אך לדאכוננו הרבה אין זו הבעיה היחידה בשירות בצה"ל, ומעבר לה ישנה סכנת רוחנית העולה במקרים רבים בחומרתה על סכנות הנפש וכמו שאמרו חז"ל בספרי (כי יצא פסקא ונבי): "ר"ש אומר מצרים הם טבעו ישראל ביום ואדומים הם קרמו את ישראל בחרב ולא אסרום הכתוב אלא עד ג' דורות. עמנויים ומואבים מפני שנטלו עצה להחטיא את ישראל אסרו הכתוב איסור עולם ללמד שמחטיא האדם קשה לו מן ההורגו שההורגו אין מוציאו מן העולם הזה ומהעולם הבא והמחטיאו מוציאו מן העולם הזה ומן העולם הבא".

קדושת המלחנה – סוד הצבא היהודי

כפי ה' אלקין מתחלה בקרוב מחנן להציג ולתת אויביך לפניך והיה מחנן קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך (דברים כ"ג ט"ו).
כפי שראינו לעיל עם ישראל מובדל לגמרי מן העמים הן במהותו והן

פרק ו'

קפט

באורחותיו וכמוכן שהבדלה זאת באה לידי ביטוי בכל התחומים וגם בתחום המלחמה. כיוון שעם ישראל מקורו בקדושה (בניגוד לעמים אשר מקורם הוא מהטא אדם הראשון אלא שיוניים אף הם מקדושת ישראל בעולם זהה וחיוותם היא ממנה) הרי שבכל מעשיו הוא חייב לשמר על מצב רוחני של טהרה וקדישה ובמיוחד בשעת סכנה ומלחמה שאוז השטן מקטרג (כמ"ש רשי" דברים כ"ג י"ז).

כלומר, מעבר לקדושה בה צריכים לנוהג בשעת שלום ושלילה מתוקף הייתנו עם סגולת ומתקוף הציווי "קדושים תהיו" יש חובה לחזק את רמת הקדושה במחנה המלחמה.

כמו כן יש לזכור את דברי הרמב"ן המפורטים בסוף פרשת בא: "שאין לאדם חלק בתורת משה רביינו עד שנאמין בכל דברינו ומקירנו שכולם ניסים אין בהם טبع ומנ Hugo של עולם בין ברבים בין ביחיד אלא אם יעשה המצווה יצליחנו שכרו ואם יעבור עליהם יכריתנו עונשו הכל בגזירת עליון" אם כן, גם הצלחת המלחמה תלויה בקיום המצוות ובהשمرות מן העבירות ולא בשום גורם טבעי כלשהו!

כבר רأינו לעיל את דברי הרמב"ם כי מי שאין בו יראת שמים אין ממןין אותו למינויו מן המינויים שבישראל, ולהתקיד שר צבא אף יש צורך במוחשיים כך שאפלו גור שהוא יהודי כשר לכל דבר אין יכול להתחמות לשר צבא אם אמו לא מישראל וכן אמרו חז"ל במסכת קידושין (דף ע"ו ע"ב) שככל מי שהיה מוכתב בחילותיו של בית דוד אין בודקין ממנו ולמעלה, ופירש רשי" ז' והתייחסם בצבא המלחמה", וטעמא Mai Ar"י יהודה Ar"י כדי שתהא זכותן זכות אבותם מסיעתן והקשתה שם הגمراה מה שאמר רב יהודה אמר רב: "ארבע מאות ילדים היו לו לדוד וכולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלוריות היו וכולן ישבים בקרונות של זהב ומהלכין בראשי גיסות היו והם היו בעלי אגרופין של בית דוד" ומתרצת הגمراה דАЗלי לבעותי עלמא (כלומר להפחיד

דת הציונות

האויב בלבד אבל לא ירדו למלחמה עם ישראל, דכל היוצאים למלחמה מעבר להיותם כשרים, צדיקים ויראי חטא צריכים להיות גם מיוחסים).

וכן מבואר בפירוש במדרש רבה פר' נשא (פרשה ט' סימן ז') : "וּכְן אָמַר לְהֶם מֵשָׁה לִישראל בְּשֻׁעָה שָׂאַתָּם יוֹצָאִים לִמְלחָמָה הַזָּהָרָו שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּכֶם עָזָן נִיאָרָה, שָׁאָם יִשְׁעָן זִימָה בִּינֵיכֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַנְּלָחֵם לְכֶם הוּא יִשּׁוּב מַחְרִיכֶם וְאַתֶּם נְמָסְרִים בַּיָּד שָׁוֹנָאֵיכֶם הַדָּא הוּא דְכַתְּبֵבְכִי ה' אֱלֹקִיךְ מַתָּהָלֵךְ וְגֹרֵא וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבָרָךְ וְשָׁב מַחְרִיךְ, מַהוּ כִּי ה' אֱלֹקִיךְ, אָמַר לְהֶם מֵשָׁה לִישראל הוּוּ יָדְעֵין שָׁאֵין הַקָּבָ"ה מִיחַד שְׁמוֹ בִּישראל שְׁהָוָה נִקְרָא אֱלֹקִיךְ אֶלָּא בָּזְמַן וְהִיָּה מַחְנָךְ קָדוֹשׁ, וְאַוְתָּה שְׁעָה הוּא מִשְׁרָה שְׁכִינָתוּ בִּינֵיכֶם וְהָוָה מַצִּיל אֶתְכֶם מִיד אֹוְבִּיכֶם וּמוֹסֵר שָׁוֹנָאֵיכֶם הַהָא דְכַתְּבֵבְכִי הַמַּחְנָךְ לְהַצִּיל". ע"ב. ובאורח חיים הקדוש על התורה (מטות ל"א א' ב') כתוב שאפילו על הרהור של תיעוב יתפסו בשעת המלחמה ואין צורך לומר שהיינו מנועי הנס.

כללו של דבר הוא שקדושה יתרה צריכה להיות במחנה ישראל ובמיוחד בשעת סכנה. עוד צריך לדעת את דברי הרמב"ם בתחילת הלכות העניות כי מצב של הצרת גויים לישראל אינו ח"ז תוצאה מקרית של סכוסוך זה או אחר אלא תוצאה ישירה של מעשינו הרעים, והתנהגות של פריקת עול במחנה המלחמה מתעלמת למשעה מן הסיבה לצרה ולא רק שאינה מועילה ומגינה אלא מזיקה ומסכנתה הן את הלוחמים והן את כלל ישראל, כי קדושת המחנה וחזרה בתשובה מן העוננות שהביאו לצרה אין מעלות גרידא כי אם תנאי הכרחי להצלת העם, ולהסרת הצרה מעלהם. (עיין רמב"ם פרק א' מהלכות תעניות הלכות א'ג').

ובובאנו לראות את מצבו של צה"ל והעומדים בראשו (מאז הקמתו ועד היום) ולהשוותו לדברי חז"ל האמורים לעיל נגלה לצערנו כי לא זאת בלבד שאורית הקדושה אינה נשמרת בטהרתה אלא שפקודות הצבא הרשמיות מתירות בפועל עבירות מן החמורויות ביותר (כמו חילול שבת, שרוט נשים שהוא ביהרג ואל יעבור לדעת כל גולי ישראל וכן לדעת הרבנות הראשית כמו שיפורט להלן ובפרק הבא, ועוד). גם פקודות מטכ"ל העוסקות בנושאי יהדות עוסקות בעיקר בשמרות

זכויותיו הפרטיות של החייל הדתי בצבא ולא בשמירה על קדושת המנה, לדוגמה: "במקום המשמש הן כחדר אוכל והן כחדר תרבות לא יופעל מקלט רדיו או טלוויזיה בשעת הארוחות" (מתוך: הפ"ע 3.0903 של צה"ל, מופיע בספר הלכות צבא, הרבה זכריה בן שלמה, עמ' 405). לעומת זאת, שלא בשעת הארוחות אין שום מניעה להפעיל מקלט טלוויזיה או רדיו בשבת במקומות ציבורי (וכמובן שהחיל דין מוצע יישאר בחום קיימי באهل צבאי במשך כל השבת ולא יכנס לחדר התרבות הממוקם בו מופעל מקלט הטלוויזיה).

כמו כן, במקרים רבים בצבא לא נשארת סמכות כלשהיא שיכולה לאכוף את שמירת הפקודות הנוגעות להלכה, ובמקרה הטוב ישנו מש"ק דת שבד"כ לא עושה הרבה, ותפקידו מתבטא בעיקר בסידור הספרים בבייחנ"ס, כך שאינו מהוועה הרתעה בפני הרוצחים לעבור על הפקודות. גם נושא הקשרות ובמיוחד ההשגחה בחדרי האוכל ובמטבחים פרוץ מאד. בחלק מהביסטים משגיחי הקשרות ננסים לסבב טבחים (שבוע — שבוע) ואז הטבח עושה את תפקיד המשגיח בשבוע שהמשגיח בחופשה מבלי שיש לו מושג בכלל מה תפקידו ממשגיח. (ובהיותי בשירות מילואים לפני מספר שנים נגענו לחדר האוכל בשבת אחרי תפילה שחרית (לאכול אוכל שקנינו לעצמנו ביום שישי) ולנדג עיננו את הטבח — משגיח מגביר את עצמת האש של סיר החמין. הוא חשב שבאנו לאכול מן החמין, ואמר שנצרך להוכיח קצת, כי החמין לא התבשל מספיק ורק עכשו הוא שם לב לך והגביר את האש... וכשהזהרנו את החיילים הדתיים שלא לאכול מן החמין שבשל בשבת, אמרו שאנו "מגוזמים" ואכלו להנאתם).

מעבר לכך צריך לזכור, שצה"ל ובמיוחד היחידות הקربאות והאחרות המרוחקות מבית החייל הן מסגרת חברותית לתקופה לא קצרה, וגם אם ידרوش חייל דרישת הלכתית המעוגנת בפקודות מטכ"ל מחבריו או מפקדיו הוא עלול לסכן בכך את מעמדו החברתי ולהיות ללעג ולבזון בעיני חבריו ליחידה, ניסיון שמעטם יכולים לעמוד בו לתקופה ארוכה כך שברוב המקרים עוברים הדברים בשתקה והופכים מהרה לנורמה, מה גם שהחיל דין צריך להיות חלק מהחברה ואם החבריה הולכים לראות סרט בלבד או סתם לשבת יחד

דת הציונות

(ולפעמים גם הבנות מצטרפות) קשה מאד לחייב לפרש מחבריו ובמיוחד מחברים לקרב, וגם כאן מדובר בניסיון שמעטם עומדים בו וזאת מבלתי להכנס כלל לאיסורים החמורים הכרוכים בחיכוכים שכלה עם חברה חילונית.

סיכום

זה"ל הינו מסגרת המסכנת מאד את יהדותו של החייל, ובמקרים רבים מביאה את החייל לחקירה עלול ואף חלילה לעזיבת הדת.

מינוי מפקדי זה"ל וקביעת פקודותיו הן ללא כל התחשבות בהלכה וגורמות להחטאת חיילים רבים באיסורים חמורים, ולהכנסתם הן בסכנת נפשות והן בסכנות רוחניות רבות. (ונגענו בהן רק בקצת המזלג כי מחמת הצניעות לא רצינו להאריך בדוגמאות למצבים אליהם יכול להיקלע חייל דתי בזה"ל).

התשתית עליה בנויה המדינה בכלל זה"ל בפרט כי מותר ואף מצוה למות בעבר שלטון עצמאי או הפגנת כח אף היא נוגדת את התורה.

הרבענות הצבאית הראשית נותנת פתרונות חלקיים בלבד לביעות החייל הדתי בצבא, ורובם אינם מעשיים בשטח במצבים רבים. בנוסף, גם נגד עיניהם של חלק מהרבנים הצבאים עומד הצבא מעל ההלכה. בראיון שנתן הרב הצבאי הראשי הנוכחי עם כניסה לתפקיד מיד לאחר הרכיז כי אין מוקן שחיללים דתיים יתיעצטו עם גדולי תורה בשאלות הלכתיות וקובע שזה לא תקין שפסקית ההלכה מגיעה מבחוון.

הרב הצבאי הראשי:

"לא יתכן שהילם דתיהם יתישעו עם גדולי תורה בשאלות הלכתיות"

רב הצבאי הראשי –
**"זה לא תקין שפסקיות
ההלהבה מונעה
מבחן" (שהרי היא
עלולות לסתור ח"ז את
פקודות מטבח")**

שייה אהראי על
פעיקת הלכה
הយומית ועל
פסקים.
פסקם פסקין
מיין קבוץ פרקוות
מכובד הלכתית.
ויס אמר שווא
עמו פסק כללות
בניני ווומית
לפניהם כשבועים
פל"י וכו'。
בפקודו לרברצ'ר
כדי לאשר הירוח
עשרה נשבע
ללא – 800 אדריכלים
שווידרכם לבני
כל רכב אבאים
ויתן אומם
אתה בתרנגול
טודוקתך של
הענין לא השבתי פעמים. סודר בآن בפיוקו
נש של ממש שווה שב עם שלושה סימני
קרייאת. אין שם סימני שאלה".

שאלות נלדשטיין
דק שלשה
שבועת משפט
אלף הרב יسرائيل
ויש דבר תבאי
הראשי של צה"ל,
גריאן רדאשין
שהניעק למבוגה
הוא כבר סמן את
הஸורה. הוא אינו
מכובד הלכתית
הייעשו עם גוזלי
תורה בשאלות
הלהבות. זה לא
תקין שפסקיות
הלכה מונעה
מבחן. אנגנון
אייביס לחיות
חזר של פסקי
בנושא צבא", אמר והוסיף: "גדולי תורה
נכדים גם מtower חיים, במערכת הרבנית
הצבאית". הוא צין כי יש בכנותו למנות עוזר

לאור האמור לעיל, השירות בצה"ל אינו בגדר מצוה, או חובה הלכתית כי אם בגדר נסyon וגזירה ולמעשה אינו שונה הלכתית משירות בכל צבא אחר בעולם, וכבר אמרו חז"ל (סנהדרין ק"ז ע"א): "אמר رب יהודה אמר רב: לעולם אל יביא אדם עצמו לידי נסyon", ולבן, כאשרינו מהוויב ע"י החוק להתגייםמאייזו סיבה שהיא, מה טוב, ובמקום שהחוק מחייב להתגיים יתיעץ בחכם מופלג כי אין הדבר פשוט כלל, (הן מבחינת הסכנה הגשמית והן מצד הסכנות הרוחניות), וכל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל. (ועכ"פ, השירות בצה"ל אינו כי אם חובה אורחות מתוקף חוקי המדינה ואין לו שום קשר למצוה כלה היא מן התורה).

לאור האמור לעיל נבדוק האם توאמת השקפת הציונות הדתית אודות הגיוס לצה"ל את דעת התורה בנושא זה.

דת הציונות

הרבי צבי יהודה הכהן קוק: "הרמב"ן קובע בצורה ברורה כבוש א"י כדי לקבוע שלטונו ב תורה, הוא מלחמת מצווה. זו מצווה מן התורה ואין שום אפשרות שהיא אחרת. אין עם **בֵּין אֶרְץ**, וישראל החיים והמשיח חייב להיאחז הארץ. מצווה זו נמשכת לכל הדורות, כפי שהוחזר על זה הרמב"ן שלוש פעמים. אומנם בדורות קודמים, אפילו דורות של צדיקים לא קיימו מצווה זו. ומדוע? כי היינו במצב של אונס. דבר זה דומה למה שקרה כמה פעמים ברוסיה כשהגענו לפני חג הסוכות ולא הגיעו ארבעה מינימ. מה לעשות? אין מה לעשות! "לא מצא אתרגוג לא יביא פריש ולא רימון ולא דבר אחר" (סוכה ל"א). המצווה אומנם עומדת אבל אין אפשרות לקיים, כפוגם העממי: אם אין אתרגוג לא מברכים. כך הוא לגבי מצווה כיבוש הארץ. אומנם חובה בכל הדורות, אבל אי אפשר לקיים בלי מכשירים מסוימים של מלחמה. לכן בדורות הקודמים, לא הייתה אפשרות טכנית לקיים מצווה זו. עכשו ב"ה, יש לנו "этרגוגים" של מלחמה ומצוה זו חוזרת להיות מוטלת עליינו. ה' הפיל מלכחות והקים מלכחות. "הקים מכסואיהם כל מלכי הארץ". רבונו של עולם הפיל את טורקיה, והקים במקומה עמים שהכiero את התנ"ך ששיך לעם התנ"ך. ע"י הצהרת בלפור, הקמת הגדוד העברי וכיו' לאט נוצרה אפשרות לכובש את הארץ ונתחדשה המצווה. המצווה כוללת ירושה ויישבה, "שלא נזביה, לשמה ולזולתנו מן האומות". ירושה, מובנה כבוש, ומתוך קיום מצווה ירושה, מתאפשר קיום מצווה ההתיישבות. מתוך התורה נמשכת המצווה ליישב את הארץ שלא תהיה שמה". ע"כ. (שיחות הרבי צבי יהודה, בעריכת שלמה חיים הכהן אבניר, חוברת 11 – "מצוות יישוב הארץ").

הרבי אליעזר מלמד (ראש ישיבת ההסדר הר ברכה): לאחר שמביא גם הוא את דברי הרמב"ן (השניות לספר המצוות מצווה ד') כותב: "ומדגיש הרמב"ן שמצוה זו נהגת בכל הדורות ולא רק מצווה לשעתה בעת כבוש הארץ אחר יציאת מצרים, אלא בכל הדורות מצוים ישראל להיות ריבונים בארץ ולישבה. אלא שבמשך דורות רבים היינו במצב של אונס, שהיינו בגלות בגוף ובנפש,

פרק 1

קסה

ולא יכולנו לקיים המצווה, ובחסדי ה', בדרכות האחرونים, החל קץ הגלות להתגלות ונשתנה מצבנו ואנו יכולים לקיים את המצווה". ע"ב. (פניני הלכה — מצות ישב הארץ עמ' 45).

עוד כותב הרב מלמד (שם עמ' 7) "כיוון ה' באיר חמשת אלףים תש"ח למנין שאנו מונימ לבריאות העולם, בעת הכרזת המדינה, זכה עם ישראל אחר אלףים שנות גלות לחזור ולקיים את מצות ישב הארץ. שעל ידי הכרזת המדינה והחלטת הריבונות על חלקים מארץ ישראל, התחלנו לקיים את המצווה שהארץ תהיה בידיינו ולא בידי אומה אחרת". ע"ב.

טעם זה כאילו נשענות מלחמות הטרוור הציוני שלפני קום המדינה ומלחמות צה"ל לאחר כך על היסוד ההלכתי של "מלחמות מצווה" מנומך ע"י רוב רבינו הצעה".

באשר לדברי הרמב"ן בהשומות לספר המצויות (ועליהם לכורה מסתמכים רבני הצעה") פשטן לקורא בדבריו כי איןנו מדבר אלא שמצוות ישב ארץ ישראל נוהגת גם כשהאין אפשרות לכיבוש הארץ, דהיינו בזמן זהה וכמו שכותב בפירוש בדבריו שה"יא מצווה עשה לדורות מתחייב כל אחד ממנו ואפיו בזמן הגלות כדיוע בתלמוד במקומות הרבה" וכן מבואר גם בדברי המגילת אסתר שם. וב"מנחת חינוך" שם גם כן הביא שדברי הרמב"ן מדברים לגבי מצווה ישב א"י עי"ש וכן כתב מפורש בשוו"ת "בית הלוי" (סוף חלק ב' בישוב הסוגיא בירושלמי סוף כתובות) זו"ל: "זהרמב"ן בהשגותיו על הרמב"ם במנין המצויות הוסיף על מנתינו של הרמב"ם מצווה ישיבת ארץ ישראל דס"ל דהוא מצווה בפני עצמו דכתיב וירישתם אותה ויישבתם בה וכותב דמדחizen בסוף מס' כתובות שהפליגו חכמים בשבח דירת א"י מוכחה שהוא מצווה הנוגעת לדורות ולא על זמן הכיבוש לחודא, ולהרמב"ם שלא מנה אותה בכלל המצויות מוכחה דס"ל דפסוק זה של וירישתם אותה ויישבתם בה קאי רק על אותו זמן של הכיבוש ולא אח"כ". ע"ב.

דת הציונות

ובספר "פתח השולחן" (סימן א' סעיף ג') הביא, שהרשב"ץ, והרשב"ש, (שהיה נינו של הרמב"ן) סוברים כהרמב"ן, אך ציין שם בשם הרשב"ש כי גם לשיטתו מצויה זו "אינה מצויה כלל לצלת לכל ישראל בגלוות הוה אלא מצויה על כל יחיד לדור שם".

ובכינויו הנלווה — "בית ישראל" כתוב, כי דבר זה הוכחה מכח הגמרא בכתבאות (קי"א ע"א), שהרי ארבע שבועות הושבעו ישראל וביניהן שלא ידחוין את הקץ ושלא יעלו בחומה. ופירש שם רשי"ז: "שלא יעלו בחומה — יחד ביד חזקה"...

ובספר המצוות להרמב"ם היוצא לאור עפ"י כתוב יד יחיד בעולם (הווצאה "מוסד הרב קוק", תשמ"א, מהדורות הרב ח.ד. שעוזל), נמצאת ברמב"ן (מצויה ד') הגרסה שהביא הרשב"ש שבמצויה זו מתחייב "כל יחיד", וע"כ מדוייקת שיטת הרשב"ש בזה.

גם גדולי התורה שתמכו בתנועת "חבת ציון" לא הזיכרו בספריהם ובדבריהם מאומה אודות מצויה של כיבוש צבאי של הארץ, וכן הראי"ה קוק לא דבר על היתר הלכתי כלשהו בכך.

**רבי שמואל מוהליבר
ורבי צבי הירש קלישר
- אף לא מילכה אחת על
כיבוש צבאי של ארץ
ישראל.**

אם כן ברור כי בזמן זהה גם לדעת הרמב"ן לא שיך כלל כיבוש א"י ואין שום מחלוקת בעניין זה, והדברים פשוטים לאור מה שנתבאר לעיל כך שרק המעניינים להתחאים את חוקי התורה לחוקי "דת הציונות" יכולים לבדוק מלבים פרושים לרמב"ן המתעלמים לדבריו ומהלכות מלחמה כפי שנתבארו בדברי חז"ל והראשונים.

טעם נוסף עליו מצביעה הזכה"ד הוא מצות "לא תעמוד על דם רעך". הרב אליעזר מלמד (ראש ישיבת ההסדר הרברכה) כתוב ש לפि שיטת הירושלמי מחויב אדם להכנס עצמו לסכנה גדולה כדי להציל את חברו ממות ודאי. (כבר בארנו כי להלכה לא נפסק כשיטת הירושלמי, ומעבר לכך, הירושלמי דבר שהחיב להכנס עצמו לספק סכנה אך לסכנה ודאית לא מחויב להכנס עצמו, כך שבמצב מלחמה לכלוי עלמא לא צריך לסכן עצמו בעבור הצלה חברו). עוד מוסיף הרב מלמד כי כשמדבר על סכנה לכלל יש לעשות הכל כדי לנצח את האויב, ולשם כך פעמים שנדרש מהיחיד להקריב את נפשו למען הצלה הכלל, וזהי מצות המלחמה ("פניני הלכה", עמ' 28, מאמר: "הצלה נששות"), ואם ישאל השאלה בין לא תעמוד על דם רעך לדיני מלחמה, תהא התשובה שהרב מלמד וחבירו יודעים היטב שאין אדם מחויב מдин לא תעמוד על דם רעך להציל את הכלל בנפשו ולכנן עוכרים לדיני מלחמה ובלבד לנסות להתחאים את חוקי התורה לחוקי "דת הציונות").

כמובן, שלדברים אלה המדורים על מלחמת מצוה של כבוש הארץ בזמננו אין שום יסוד הלכתי לא בראשונים ולא באחרונונים כפי שראינו לעיל. דבר נוסף נושא בקשר להסתמכות על היותה של מלחמת מצוה לדורות כתוב ספר החינוך מצוה תכ"ה (על פי דברי הרמב"ם בספר המצוות – עשיון קפ"ז) שפרש מצוה לדורות הוא מצוה שהכתב לא תלה אותה בזמן כלשהו אלא שחיו בה בכל דור ודור **כשניתן** **לקיימה** **מבחינת פרטיה**. (לשון הרמב"ם: "זוהג בכל דור שימצא בו אפשרות הדבר והוא"). אך בודאי שהיות מצוה לדורות אינו מתייר לקיים המצוה בכל דור כראות עיניו. וכך שאדם אינו יכול לקיים מצות נטילת ארבעת המינים עם תפוח כשאין אפשרותו ליטול אתרוג כך אי אפשר יצאת

דת הציונות

למלחמה ולא שניתן לקיימה כהכלכה בכל פרטיה. ובראש ובראשונה בהיעדר מלך והיעדר אפשרות למנות מלך וכמפורט לעיל.

באשר לטענת הצה"ר כי בזמן שאין מלך עוברות סמכיות המלך לעם וכיון שה坦ועה הציונית היא נציגת העם יש לה דין של מעין מלך (ומסתמכים לכארה על דברי הראי"ה קוק בשוו"ת משפט כהן, סי' קמ"ד (עמ' של"ז), ובעוד כמה מקומות), יתבאר להלן כי היא חסרת בסיס מכמה סיבות:

א. שלטון מלך ישראל מחלק לשני ענינים: שלטון בענייני הרשות של העם, (בענייני החובה של העם הסמכות היא של הסנהדרין) וביצוע מצוות המלך דהינו מצוות שהטילה התורה את ביצוען על המלך בלבד, כמו יציאה למלחמה מצוה. מה שעובר לעם כשאין מלך הם ענייני הרשות בלבד וגם זה לאחר שנחננה להם הרשות לכך מהמלכות שתחתיה נמצאים. לעומת זאת מצוות מיוחדות שהוטלו על המלך אין יכולות להתבצע ע"י העם בהיעדר מלך. (ובס' "מנחת חינוך" מצוה תצ"ז למנות מלך על ישראל כתוב לפני ספרט המצוות השונות הקשורות למינוי מלך, וסמכויותיו ווז"ל: "זהנה מינוי המלך אין צריך לכתחזק, כי כבר זכה דוד בכתר מלכות והמלך המשיך המקווה במהרה ביוםנו אמן יהיה מזרעו, ומה דהוי הו". רק נכתב הדינים הנוגעים **לעתיד לבוא ג"כ**).

ב. כבר נتبאר לעיל כי כל מי שנחננה מכח העם חייב להיות ירא שמי, כי מי שאין בו יראת שמי אין ממנו אותו למינוי מן המינויں شبישראל (רמב"ם, הלכות מלכים, פרק א' ה"ז) וכמובן שכור בוחרי חיברים להיות כשרים אף הם, ולמיינוי שנחננה ע"י אנשים שאינם שומרים תורה ומצוות, וכן גויים, אין כלל ערך מבחינת התורה ואין שום הבדל בין שלטון של יהודים פורקי עול וכש"כ קופרים באקלים לשולטן של גויים למעט העובדה שהראשון הוא הרמת יד בתורת משה ולכך גורע יותר. (שלא לדבר על שלטון שמרתתו עקרית התורה עם הקודש שהוא שגורע שבגרועים כי "קשה מהחטיאו לאדם מההורגו", ואין אומתנו אומה כי אם בתורתה).

גם מה שמנסים כביכול להביא סימוכין מתוקפות בית ראשון שגם אז היו

פרק 1

קפט

המלכים "רשעים גדולים" ובכל זאת היה להם דין מלך והוא חסר כל בסיס להשוואה מכמה סיבות:

א. גם אם היו רשעים גדולים על פי מושגי הרשות המוכרים לנו, הרי היה אז נכואה בישראל וכהוראת שעה יכול נבייא למנות מלך רשע.

ב. כל המלכים ה"רשעים" שננסים להביא מהם ראה נחמנו כדת וכדין כמו שבמโบราר בירושלים במצחת הוריות (פרק שלישי) עד דורות של יהוא בן נמי שמלךו אחורי מזענו לאוֹתָן מלכי ישראל בלבד יש להם דין מלך ומתכפרין בשער אבל לאחר דורות של מלך יהוא בליסטיות היו נוטליין אותה ולא היה להם דין מלך.

ג. עצם ההשוואה בין ראשי הציונות והמדינה למלכי ישראל מקורה בהבנת פסוקי הנביא כפשוטם תוך התעלמות מוחלת מדברי חז"ל. הגمرا (סנהדרין ק"ב ע"ב) מספרת על רב אשי שאמר לתלמידיו: "מחר נפתח בחברין" כלומר, נלמד על אותם מלכי ישראל שהמשנה אומרת שאין להם חלק לעולם הבא. ופירש רשב"י מחר נפתח בחברין — נדרוש בחברינו שהיו תלמידי חכמים כמוותנו, ובא אליו מנשה בלילה והקפיד על כך שרבות אשיה כינה אותם חברינו ולבסוף למחרת אמר לתלמידיו: נפתח ברכובותא (נפתח ברכובותינו), כלומר אוטם מלכים היו אנשים גדולים אלא שהיצר של עבודת זהה חזק כל כך עד שגם גדולים נכשלו בו עד שביטולו חז"ל. ובספר בן איש חי (שנה אי פרשת אמר) כתוב בשם המפרשים דכיוון דין רוח הקדש לדעת מה מה הנפש רוח ונשמה שהיו בגופין הראשונים ומה מה שב גופין האחוריים איתנו, צרכין אנו לכבד את הראשונים מסתמא, כי נאמר: מאחר שהוא דורות ראשונים, מסתמא זכו לנפש רוח ונשמה גדולים שאין נמצא איתנו אחד ממאה מעדך מעלהם. ועוד, מפני שבודאי יש להם יתרון עליינו מצד קידימת הזמן וה比亚 אח"כ הגمرا הנ"ל מסנהדרין.

ובספר "פחד יצחק" (על חנוכה, עמ' פט') כתוב: "ובזמןנו נמצאים לומדי תורה שהרגילו את עצם להbia דוגמאות, והשואות, ראיות, והוכחות למצבנו היום, מעניינים של בית ראשון. ועל כן, מוטלת היא החובה להזכיר בראש

דת הציונות

חוותה כי בבית ראשון אין ציור של עבירה בלי תאה. והרי הלוות שחיטה של מומר לתאבור, נלמדים הם מאחאב. ואף על פי שהאליליות הייתה עיקר חטאו".

אם כן השוואת אותם מלכי ישראל לראשי הציונות הכהנים בתורה וכל מתרם עקיות התורה היא חסרת כל בסיס ויסוד. אלא, שהציונים כבר החליטו להלחם בעבר מדיניהם, שכן כל הגויים נלחמים וכמו שכותב בן גוריון:

"גם לנו כמו לאנגלים יש מהهو שהוא יקר לנו גם מהחיים. אנו מוכנים ליהרג, למות, ולא נוותר עליו. ישראלים ימסרו נפשם על ירושלים לא פחות מהאנגלים על לונדון, רוסים על מוסקבה, ואמריקנים על וושינגטן" (דוד בן גוריון – האיש וצה"ל), והרי צריך להתאים את דעת התורה לדעתם הכווצבת גם אם צריך להניח הנחות יסוד שמנוגדות לגמרי לדעת התורה כאילו מדובר במלחמה מצוה (סוף כל סוף לראש הממשלה קוראים דוד זהה כבר מספיק כדי שייחס במלחמה מצוה בעניין זהה"ד) ואחר"כ על סמך הנחת יסוד מעוותה עוד מפללים מי חייב במלחמה מצוה ובוניהם על כך בנינים ההלכתיים שהביסיס ההלכתי להם בדיון הלב.

מעבר לכך, לשיטת הזכה"ד שמדובר בגבואה על כך שאנו במלחמה מצוה ומדובר גם על כך שתלמידי החכמים צריכים להשתתף בה, מודיע לא מפסיקים הסטודנטים הדתיים את לימודיהם באוניברסיטה (שלא לדבר על המטיילים במזורה ובשאר קצוות תבל) ומתגיים? (הרי אפילו את הגمراה צריך לסגור) ומעבר לכך כיצד יכולה להתקיים לשיטתם באמצעות מלחמת מצוה מסורת של ישיבת הסדר? (אם מלחמה שילחמו אם לא מלחמה שילמדו, ובכלל מודיע לא כמה ישיבת ההסדר הראשונה בתש"ח אם מדובר במצוה דאוריתא??).

אך האמת היא, כי הטעם האמתי שהוביל את הזכה"ד לראות בזכה"ל מושא להערכה, ולשליחת בחורי היישוב לשירות בזכה"ל במסגרת זו או אחרת אינו קשור למצות מלחמה כי אם למצות אחרת של "דת הציונות" והיא: "חינוך

"לציונות" כפי שמנמק הרב יהודה עמיטל בראיון ב"ספר המופת"^א. הרב עמיטל המוגדר בספר כ"אבי ישיבות ההסדר" ומוצג כראש הישיבה הראשון שלוח את בחוריו לצה"ל נשאל ע"י המראיין מנחם רהט: למה הסדר? ומשיב: "הבעיה הייתה שאי אפשר להנוך לציונות בלי שירות בצה"ל. חשבנו גם שאם כל הרובנים וגדולי ההלכה לא ישרתו בצה"ל, יעמיק הניכור בין הנושאים בעול בטחון המדינה לבין עולם התורה. יתרה מזו: במרוצת הזמן ניקלע למצב מביך, שכל מנהיגיו הרוחניים של הציבור הציוני דתי הגיעו מן הישיבות שהן אין משרתים בצה"ל ושהם עצם לא נשואו נשך מימייהם".

כלומר, לא מלחמת מצוה ולא שום נימוק הלכתי אחר. כל הסיפור הוא "חינוך לציונות" ובшибיל זה מוטב אם צrisk גם לסגור את הגمراה וללכט לצבא. באשר למנהיגים הרוחניים של הצה"ד, כיוון שבענייני ביטחון אין שوالים אוטם מילא, (שכן לשיטתם מה לה לתורה להתערב בענייני ביטחון?) ואם שوالים כל שעלייהם לעשות הוא לדקלם שיש מצות עשה לדורות לכבות את הארץ כמבואר ברמב"ן שתא פרושו בדו מליכם (ויהרמב"ן עצמו עלה לארץ ליהודי או לעורר למלחמה מצוה של כבושה) וכל מעשייהם של הציונים הם הרי בצדוק לקיום מצות עשה זאת (כמו שראינו לעיל עד כמה היו דברי הרמב"ן יקרים בעניין הרצל, בן גוריון, ומשיכיהם). ואם כן כל מה שיכולים הם להועיל הוא בזה שידעו לפחות כיצד לסייע לתלמידיהם לפתר בעיות של פרוק והרכבת נשך.

וברגע לצה"ל הוא הערך המרכזי של הציונות, הרי שהחשוב להנוך את הציבור להערכיו ולשרה בו תוך התעלמות מוחלטת מדעת התורה. ואכן הצליחה הצה"ד להגיע למצב מנהיגיה הרוחניים (שדבריהם נשמעים) באים מיחידות צה"ל השונות ולא שמשו צרכם בישיבה, ולא מתלמידי הישיבות שלא שירתו בצבא.

לכן מה הפלא אם מי שנחשב היום לאחד מראשי הנהיגה הרוחנית של

א. "ספר המופת – אנשי מופת ומעש בישראל", בעריכת מיכאל בר זוהר, הוצ' משרד הביטחון, התשמ"ח, עמ' 94).

דת הציונות

הציונות הדתית הרוב שלמה אבניר כותב את הדברים הבאים: "הצבא זהה הוא שמחתנו וגאותנו, הוא נחמתנו ועווזנו, הוא בעז"ה שמירתנו ובתחוננו, הוא עצמאותנו ומדינתנו. זה הצבא קיינו לו דורות. הוא הצלת העם, הוא הגנת הארץ, הוא קדוש השם של זיקיפות קומתנו. הגודדים האלה קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם". (באהבה ובאמונה, דברים, תשנ"ט).

"זה"ל כשמו, כך תהייתו: צבא הגנה לישראל. החלופה היא להיהרג, החלופה היא חיללה גזירות תנין'ו של מסעי הצלב, גזרות ת"ח-ית"ט של חמילניצקי, גזרות רפואי'ט בחברון, השואה". (באהבה ובאמונה, ויקרא, תשס"א) [כלומר כל הצרות שסבל עם ישראל אין בעונותוינו אלא בגלל שלא היה לנו זה"ל... לא יؤمن כי יסופר].

באשר לגיטוס תלמידי חכמים לצבא במלחמת מצוחה, כבר התברר שאין זו שאלה מעשית לימיינו אנו ולכנן אין טעם לטפל בה ביסודות בסוגרת ספר זה, די אם נזכיר את העובדה שככל גודלי ישראל התנגדו ומתנגדים לכך, וכן הרבנים הראשיים לדורותיה של הרבנות הראשית, ובראשם הראייה קוק^א ("תלמידי חכמים אסור ללוחם במלחמה ואפילו אם מדובר במלחמות מצוחה מאד ועל כן נענש אברהם אבינו מפני שלקח תלמידי חכמים למלחמות נגד המלכים אפילו שמן השמיים הסכימו על מלחמותו". [אגרות הראייה, חלק ג', אגרת תתי"] גם הרוב יצחק אריאלי ראש ישיבת מרכז הרב כותב זאת מפורשת בספרו "עינים למשפט" על מסכת Baba Bathra דף ז' ע"ב (ד"ה "רבען לא צריכי נתירותא"), וכן הרוב משה צבי נריה — ראש ישיבות בני עקיבא בקונטראס המיוחד שהוציא בענין זה (בני היישובות וגיטום — הוצאה גוילין, ת"א, התשכ"ח) וכן הרב שאול ישראלי, והרב שלמה זוין, (ועיין דבריהם בספר "למה הם שונים" של הרב מרדי נוי גרשל בהוצאה

א. יש לציין שהקבוץ הדתי מצוי ב"ישיבות בני עקיבא" כמה תלמידים וכמה ר"מים שייחלקו על כל גדול ישראל והרבנים הראשיים מבואר בחוברת שהוציא הקבוץ הדתי — "תلمוד תורה ושרות צבאי" בשנת התש"ס, כשהם מתבססים על (איך לא) מצוחה עשה של הרמב"ן, ומלחמות מצוחה של הרמב"ם... .

פרק 1

קעג

"יהדות מזוית שונה", ירושלים, תשס"ב). גם מנהיגיה הרוחניים הרשמיים של הכהן לא שרתו בצה"ל, ולא קראו בעבר או בהווה לתלמידי היישובות להתגייס במסגרת זו או אחרת אלא להמשיך ולש��וד על לימודיהם כדי להגן על עם ישראל ועל העולם כולו. (וכמו שכותב הראי"ה קוק ש"תלמידי החכמים העוסקים בתורה הם הם מגנים על הארץ ועוזרים להצלחת הנשק הלאומי, לא פחות וגם יותר מכל החיל הלחום". [שם באגדת תה"ז] כך שטענה זו הקוראת לגיאוס בני היישובות (לכל מסגרת צבאית שהיא) בין אם זה מתוך השקפה כפרנית שנשק מגן יותר מלמוד תורה ובין אם זה מפלפולים שהביסיס ההלכתי להם בדוי מן הלב ולא מן התורה אינה טעונה כלל^ב.

ב. באשר לטענת הצבא החילוני כלפי "השתמטות" החדרדים משרות בצבא, כבר נתבאר לעיל כי הזכות המוסרית היחידה עליה נשענת הטענה כי לנו הארץ, היא ההכרה בקיומה מתנת הקב"ה לנו. ללא הכרה זו, כל טענה לבעלות על הארץ או דרישת שלטון עצמאי בה, היא חסра יסוד מוסרי, ומצדיקה את טענת הגויים: "לייסטים אתם שכבותם ארצוות שבעה גויים" (עיין רשי"י בראשית א', א'), ושליחת חילילים אל שדה הקרב ללא כל יסוד מוסרי לכך כמוهو כשפיקות דמים. כך שלשיטתם השאלה צריכה להישאל בכיוון ההפוך: באיזו זכות מחייבים חילילים לסכן את חייהם על סמך אגדות עם עתיקות שאmittelות מוטלת בספק? ולשאלה זו לא קיבלתי עדין תשובה אמיתית מאדם בעל השקפה חילונית).

הציונות הדרתית והשירות הלאומי

מאז הייסדה, חתירה התנוועה הציונית לע考ר מן השרש את חומת הקדושה של עם ישראל המבדילה ביןו לבין העמים, על מנת להיות כgoים בכל מסגרותיה, והיה זה ברור כי בצבא הציוני שהייתה גאות התנוועה והמדינה יעשה הכל על מנת לשמר על חילוניותו המובהקת. אחרי שמניגות התנוועה הציונית הפקירה רבות מבנות ישראל במלחמת העולם השנייה ושלחה אותה לשרת בצבא הבריטי בין גoים, היה ברור כי מקומן בצבא הציוני לא יפקח. אך כל זמן שלא יכולו לשולוח את ידיהם גם אל בניית ישראל הקשרו לא נחה דעתם ועיניהם היו נשואות אל حقיקת חוק שיחייב את כל בניית ישראל בשירות צבאי או שירות לאומי אזרחי. (חוק שאין לו אח ורע בעולם כולו).

גדולי ישראל וכן הרבנים הראשיים פסקו "יירג ואל יעבור" ויצאו למלחמה חורמה נגד הגזורה הנוראה (ראה להלן הכרזות שפורסמו כל גdotsי הדור). לבסוף אושר החוק בתמיכתם של אנשי ה"מזרחי" (להוציא ח"כ א.מ. גנוחובסקי), אך ההתנגדות העזה של גדולי הדור והרבנים הראשיים הביאה להכנסת סעיף בחוק הקובל שבת המבקשת לשחרר מהגיאוס לצבא מפני נימוקים דתיים תוכל להביא תועדה כי אורח החיים הוא דתי ועל פיה תשוחרר מהobiaת הגיאוס לצבא. שליטנות המדינה קבעו כי בת שלא תשרט בצבא תילך לשנתיים למשרד הסעד ותקבל תפקדים שונים של שירות אזרחי, אך בעקבות פסיקתם החד משמעית של גדולי הדור והרבנים הראשיים: "יירג ואל יעbor" גם על שירות אזרחי זה, וכן בעקבות הפגנות סוערות בארץ ובעולם, הוקפא החוק ולא הופעל ע"י הממשלה שקבעו מאז.

בשנת תש"ב החליטה הממשלה להפעילו אך גם באותה שנה עורר הדבר סערה רבה והחוק נגנז ב"ה.

בתחילתה הייתה האחיזות לפטור את הבנות בידי "עובדות פטור" שהורכבו ע"י משרד הביטחון והיה ביכולתן לסרב לשחרר בנות שהצחירו על היוטן שומרות

תורה ומצוות בטענה שהן אינן דתיות ולהיכין להtagisis, אך בעקבות הטרופותה של אגוי' לממשלה בגין בתשל"ז תוקן החוק וועדת הפטור בוטלה. למרות זאת עד היום ממשיכות בנות רבות להתנדב לשירות לאומי נגד דעת כל גודלי ישראל וכן נגד דעת הרבנים הראשיים לאורך כל שנות קיומה של המדינה. (בניהם גם הרברט מודני אליהו שכותב בכתב לרוב אביגדור נבנצל: "אין שום היתר לאפשר לבנות לכלת לשירות לאומי אפילו מה שנקרה בהתקנות". ("עיטורי כהנים" — תשרי התשנ"ד גילון 104, עמ' 30).

A collage of various Hebrew newspaper clippings from the early 20th century, featuring columns of text and large headlines.

פסק דין

שהתפרסם בתקופת שנת תש"ג

היות וכבר גלינו דעת תורה בענין לגיון הבוגר אשר הוא אביו ריבו של
אתת משלושת עבירות הידועות

שחדיין הוא יהרג ועל יעבור

ובחיות והשלגנות עזמים לוחק חוק לחייב בכך הוויא את בנות ישראל להתייבב ולהתגוניס לשורת לאומי אזרחי שלא במשמעות העבא, על כן אנו מגלים דעתינו כי תוקף פס' יישור גוں שבים חן גם על שרות לאומי אזרחי בכל חומרתו, וכן מוגנים אל כל בנות ישראל ואנו מחייבים אתכן בכח תורה"ק להקלת ולעמדו על נשchan להיות למותה לכלל שאלה כחthon שעת בעין" ואירוע אהאות וליליות וולדות מששבו כללו והשליכו אצטן לם ולתונגד בכל האגנויות ננד החוטפיים פיס אשר קמו עליין ויסרונו וקסות שמו יתברך כתובות בטמי השחר ולקבל עליכן לבבב נזוי ויסרונו וקסות שמו יתברך כתוב על גולן הונגנו כל יומם (גיטון נז). ובוורותה ח' יקיים בנו כי לא ינוח שבת הרשות על גולן הונגנו כל יומם

באנו על החתום, ט"ו לחש אלול תש"ג פיעת'ק ירושלים ת"ז

צבי פ██ח פרנק זליג דראובן בגינס איסר זלמן מלצר דוב עבריש ווינדנפלו

ואנחנו החותמים מטה מודיעים דעת תורה כי האיסור הכל שරר וכיום ככל תקו מם עזה איסור חמוץ הוה לשבת ישראל בלבד להתמודות לשורת לאומי בכל מסורת שהיא ואנו פוגים בכל בנות ישראל ולהרהור שאלא להרהור מהתניות בת שאריאל שמיתת חז

זכות תמייהה בפרק לעמו קיים תורנתנו בקדושתה וטהורתה תעבור לו שקיים בו ומתחי שלום הארץ ונזכה לטולה שלמה בב"א.

ירושלים ע"ה תש"ג ת"ז, כ"ב מרחשון תש"ב
בשם מועצת דודיל התורה של אגודת ישראל

אליעזר מנדלבו מונשץ חיים מאיר

ראש ישיבת פוניבז' בהרחה"ע מורה"ז זאללה"ה

חיזיקיה מונזון האדמו"ר מונזון

חיים שמולבץ ישראאל אלתאי

ראש ישיבת מיר האדמו"ר מיר

חבר אנו לכל אשר יואר ולשומרי פקודין
יחזקאל אברמסקי, נאכ"ד לונדון

ולאש כהו שמתת שלבי עת צרה היה לעקב כי בעזה"ר מתכנים שבלחען ולוחץ על יוון בנות הארץ בות לאומי, ובחיות כי ברור שרובם כולם של המתניות תקלקלו ויתדרדרו הן באמונה ודעתות בקושות בת שאריאל שמיתת חז

שכ"ז הוא ביהרג ועל יעבור

ראייתי הכרה לחזור ולפרוסט פס' י"ד חניל'ן מאדרי התורה זיל' שנטפרס בשנות תש"י-ב-תש"ג

והשיות ברוב רחמי יצילנו מגורות אכזריות ופגעים רעים

ובנויותינו ייזבו לבנות בתים נאמנים בישראל בקדושה ובטהרה

הכו"ח למען תורה"ק המרפא לרחמי שמים

וללאה שלמה בב"א

יעקב ישראל קניגסקי

**מרן ר' איסר זלמן
מלצר: "יהודים ואל
יעבור" בשנת
תש"ב**

**מרן הגראי"י
קניאבסקי מהזק
את תוקף הפסק
"יהודים ואל יעבור"
בשנת תש"ב**

דת הציונות

הרב צבי יהודה קוק מшиб לתלמיד חכם שבא להתייעץ אותו בנושא השירות הלאומי כי "מי שרצו באמת לדעת ולהתייעץ, ולא להרוו ולבלבל, רק עצה אחת יש לך, והיא לשאול את הרבנים הראשיים. כל בעל שלך ישר מבין שכך יש לעשות".

אך שורות ספורות בלבד אח"כ מתעלם הרוב קוק מהשכל היישר לדבריו מהCommerce לשאול בנושא זה את הרבנים הראשיים שאסרו מכל וכל את השירות הלאומי וכותב: "כשענין זה על הפרק בתקופה מאוחרת יותר שלחתי מכתב: "משנתנו הקדושה קבועה וקיימת, כי למלחמת מצוחה (מה הקשר??), יצאת גם כלה מחופתה, ולפי הכרעתו ובירורו של גدول רבותינו האחראונים שאחרי הרמב"ם, הרדב"ז, - הוא לסייע לאנשי הצבא, והוא מסתדר בעת בסידורו של ה"שירות הלאומי" בהתחשבות חרדה קודש של חז"ל כלפי מצבי הצניעות והפריזות, כפי המתואר והמסופר בסוף מסכת קידושין". (שיחות הרב צבי יהודה, עמ' 27, הרב צבי יהודה לא מתיחס כלל לאוסרים, ולא מביא שם של רב ראשי אחד התומך בדבריו).

דבריו של הרב צבי יהודה בשם הרדב"ז אינם אלא סילוף דבריו. ז"ל הרדב"ז בהלכות מלכים פרק ז' הלכה ד': (על דברי הרמב"ם שכח "במה דברים אמרים שמחזירין אנשים אלו מעורכי המלחמה במלחמה הרשות, אבל במלחמה מצוחה הכל יוצ אין ואפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה") "ברייתא כלשון רבנו אלא דקשה וכי דרך הנשים לעשות מלחמה דקתני וכלה מחופתה, והוא כתיב כל כבודה בת מלך פנימה?! ויש לומר דהכי קאמר כיון דחנן יוצא מחדרו כלה יוצאה מחופתה שאינה נוהגת ימי חופה, ואפשר דבמלחמה מצוחה הנשים היו מספקות מים ומזון לבעליהם וכן המנהג היום בערביות" ע"כ דברי הרדב"ז.

הוא אינו מדובר על סיוע של נשים לצבא אלא אם בכלל על סיוע של נשים לבעליהם. (דהרי צrik יציאה שתהייה בגדר "כל כבודה בת מלך פנימה", מעבר לכך תרצו העיקרי הוא שפирשו הוא רק שאינה נוהגת ימי חופה ולא שיצאת למלחמה). באשר לדבריו על "התחשבות חרדה קודש של חז"ל כלפי מצבי הצניעות והפריזות" הרי בנות עושות שירות לאומי במקומות כמו תיקונים לבנים, בתיה

פרק 1

קעט

משפט, משטרת ישראל, (וזאת בוגר למלצות הוועדה שמונתה ע"י מזכיר המפד"ל לביקשת הרבנות הראשית בשנת תשמ"ז, שיופסק השירות בבתי המשפט, מד"א, בתי הסוהר, וממשטרת ישראל) ובשנים האחראוניות נשלחות בנות דתנות גם לשירות לאומי בחו"ל שם הם נמצאות בין השאר בבתי ספר רפורמיים, (ממ"ש שיא הקדושה והצדניות...) (mbט לעמ' – עיתון בנות השירות הלאומי המתנדבות במסגרת בת עמ' גיליון 17, תשרי התש"ס עמ' 19).

אגב, בענין ה"צדניות" ראוי לציין את דבריו ה"צץן אליעזר" (רב אליעזר ולדנברג) שכותב (*הלכות מדינה חלק ב'*):

"בשאלות מעין אלו, בענייני הצדניות ושמירת טהרתן של בנות ישראל שהוא דבר הנוגע לכל ישראל, ויש ממנו תוצאות רבות, אין להכנס כלל לפולשים ולהוכחות בדברי חז"ל לאסור או להיתר, לפני שבודקים תחילה את התוצאות!!, וכיון שבפועל התוצאות מרות מאד, שהרבה בנות מתקללות, וההורם, כלו בדמעות עיניהם לראות את בנותיהם מתערטלות מدت יהודית עד להשחתה, – מה המקום לדzon בכלל? הדבר ברור שזהו גילוי עריות".

באשר לקשר שמוצא הרב צבי יהודה בין שירות לאומי למלחמה מצוה, איני חושב שהדבר צריך בכלל התייחסות, ובפרט לאור דברינו לעיל בקשר למלחמה מצוה בזמןנו.

הרב שלמה אבינר: "ודאי שירות לאומי הוא מצוה גדולה, לעשות חסד ולהפיץ תורה וחינוך טהור (איפה? בבתי"ס רפורמיים?) בישראל. אך כמו כל מצוה, הוא צריך להיעשות בכשרות". (עתודי כהנים, גליון 104, תשרי התשנ"ד).

הרב אליעזר מלמד מתעלם אף הוא מדברי גדולי ישראל והרבנים הראשונים וכותב (לאחר שמדובר על כך שאמור מן התורה להקים יחידות לתחמות מעורבות של בנים ובנות): "יש להדגיש כי אין בדברים אלו איסור לבנות לשרת לחיותם, שהרי בתנאים מסוימים אמרו חכמים שגם בנות צריכות לשרת בצבא, כגון בזמן מלחמת מצוה כשייש הכרה לאומי לכך, אבל האיסור הוא כאשר ישנה

דת הציונות

פגיעה בציונות". ("מעט מן האור", כי יצא תשס"א, פורסם גם באתר האינטרנט של עירן 7, כמו כן שהוא אינו מביא מקור כל שהוא לדבריו).

"לכבוד הגב' ע. חיים, ת"א: הריני מאשר קבלת מכתב מיום יח' טבת תשמ"ב, בו את שואלה דעת תורה בדבר שירות צבאי לבנות", והנני להשיב:

דעת תורה קובעת שאסור לבנות להתגיים לשירות צבאי, קביעה זו היא על דעת כל גטולי הדור, לרבות רבני הרבנות הראשית לישראל שבראשות הגאון ר' יצחק אייזיק הלוי הרצוג, והגאון הראשון לציון רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל, זצ"ל, ועוד רבים וגדולים מגאנוני הדור האחרון. וזאת בעת שהתעוררה הבעיה והוצאה בפניהם לפני ארבעים שנה. והוראות זו מהייבות ואין לסור ממנה ימין ושמאל, כפי שנאמר בתורה: "ושמרת לעשות הכל אשר יורוך". ואת יכולת הראות מכתבי זה לכל חברותיך, בנות כתך, כפי שביקשתי, ואין כל הבדל בזה בין בנות מעדות המזורה לבנות יוצאי אשכנז. והדבר פשוט וברור [ובפרט שידוע המצב היום בצבא מבחינה רוחנית, והם דברים ברורים מאד, והוא רחום יכפר עוון]."

(מתוך מכתב הגאון רבי עובדיה יוסף, "אוצר דיןים לאשה ולבת", הרב יצחק יוסף, עמ' שפ"ד, וכותב שם המחבר (הלכה ל'): "אסור באיסור מוחלט לבנות להתגיים לשירות צבאי, אף לשירות לאומי, וכל כבודה בת מלך פנימה, להיות תחת השגחת הוירה. כבר הורו כן כל גטולי הדור, ושמרת לעשות הכל אשר יורוך").

כאן המקום לציין כי מעבר לאיסורים ההלכתיים, והסכנות הכרוכות בשירות לאומי, ישנה סכנה נוספת בעצם הנסיוון לסלף את מהות תפקידה של אשה בישראל, בניסיון להציגה כמי שתורמתה לעם ישראל באה לידי ביטוי ב"שירות לאומי" בתפקיד לאומי זה או אחר, בעוד שתפקידה של אשה בישראל הוא להיות עוזר לבעה בגידול הילדים לתורה וליראת שמיים, ובחקמת בית נאמן בישראל לה' ולתורתו, ובזה גם זוכה לשכירה הנצחית בעולם הבא, אלא שהzechah"ד שאמיצה את מערכת הערכיהם החילונית לפיה בטלים כל המחזיקות בין גבר לאשה ולפיה עומדת המדינה במרכז החשיבות, ובראש סדרי העדיפויות, בושה ונכלמה בכך שבנות חילוניות "תרומות" למדינה בעוד שהדתיות "משתמטות" מ"תרומה חשובה" זו, וכך חפשה אלטרנטיבה לשירות הצבאי של הבנות כדי לבטל את רגשי הנחיתות שמול "תרומת" הבנות החילוניות, וכדי להראות כי גם הzechah"ד רואה את המדינה כערך העליון ביותר ואת בנותיה כמחזיקות בשירות המדינה. כך, שהשירות לאומי מעבר לבעיות האחרות שבו, הוא גם חינוך לכך שהמדינה היא מעל הכל.

להלן קטע מתוך תכנית הינה לשירות לאומי שהגיע לידי מתלמידת אולפנת "ישורון" בפ"ת ובו דברים שנאמרו ע"י אלוף במיל. יצחק מר讚ci הממחישים מה באמת עמד לנגד עיניהם של אגודות החתנדבות השונות בסיסוד השירות הלאומי". בין היתר אומר ה"אלוף" שצורך לחת בשביב המדינה גם את החיים ומוסיף את דבריו הכהאים: "קייםנו תלוי בניצול הרעיון האנושי שלנו, כי מלבדו אין לנו כלום". ואת זה שומעות ומפנימות בנות האולפנות ובמסגרת של עשית חסד מחנכים אותן להערכת המדינה.

וְיָמָם גַּתְּלֵג אֲנָצִים,
גַּתְּלֵג כַּקְּמַת
 אַנְתָּנוּ כּוֹסְחִים לְעַבֶּד
 בְּפָנָן, לְהַמָּקְבָּעַ בְּעַמְּטַם, לְעַמְּקָעַ
 מִן הַשׁוֹרְטִים הַעֲמִיקִים שֶׁל
 הַיְהוּדָה וְתַּאֲלֵעַ מַתְּנַיִל!
 יְמָרָן, לְתַּרְן, דַּלְלָן תַּלְבָּן אַוְתַּגְשָׂתָן,
 וְאַתְּהָמִים, בְּשַׁבָּלְהַמִּזְדָּה, לְאַלְקָתָן,
 לְאַלְקָשָׁן כְּלָטָן. לְעַבְדָּד בְּפָטָן, בְּוֹטָן
 וּבְלָלָן, בְּלָלָשָׁטָן, בְּלָלָשָׁעָטָן, בְּלָלָשָׁנָה
 כְּמִיכְמָאַלָּת, רַקְן כְּדַיְלָקִים אַתְּהָפָשָׂא,
 לְחַזְוָה אַל הַמִּסְטָם שֶׁל בְּקָעָם, לְעַמְּקָעַ
 מִן הַמִּקְוָה וְתַּשְׁלֵמָה פְּעַם. לְהַוְתָּשָׁבָעָן
 תַּלְמִינִים אַזְּרִיךְ יְשָׁרָאֵל, שְׁמַלְמָהָן
 וְתַּקְוְמִינִית שְׁלָה עַדְיָן לְאַגְּמָוָה!
 צְרִיךְ לְעַבְדָּה בְּפָרָעָן, צְרִיךְ לְדַבְּוק בְּנִיכָּסָם צְרִיךְ לְיוֹקָן
 מִן הַשׁוֹרְטִים הַכְּמִינִים שֶׁל אַלְפִּים שָׁוֹתִיָּה,
 קְמוּעַ תְּלוּגָעַטָּל הַתְּעֻזָּן הַאֲשָׁוָעָן, כְּפָלְבָדָה
 אַגְּזָן לְלָטָן.
 אַנְתָּנוּ לְאַעֲשָׂה מְסִיחָה, יְהָ, כְּוֹכָה לְתַחְזִיל בְּנָן,
 הַלְּלִידִים, אַגְּזָן שְׁוֹרָאֵל אַעֲבָם, אַבְגָּתְמָלָהָת, אַזְּדוֹן בְּנָן,
 לְאַחֲכָנוּ טַסְפִּיק, לְאַדְבָּקָנוּ בְּעַכְסָם, רַפְּכוּן לְרָבָה
 שְׁסָרִינִים מִזְּדִי וּבְנִן אַתְּהָיְרוּעָן, וְנִן בְּאָהָה
 סְכָלָמִתִּים בְּגָפָרִים, נְכִיָּה, הָעָבָרָא לְעַנְנָה
 שְׂזָרָה יְקָרָה שָׁובָן, אַן דְּבוּרָה, אַן דְּוּעָל, צְעַזְעַזְעַן לְעַבְדָּה
 בְּפָרָעָן וְלְתַּרְן, רַקְן לְעַתָּה.
 עַזְנִין צְרִיךְ לְהַתָּה לְהָ, וְקָרְקָרָה לְעַתָּה.

לְתַתָּה, לְתַתָּה, הַכְּלָ, אֶת הַלְּבָב
 וְאֶת הַנְּשָׁמָה וְאֶת הַחַיִים,
 בְּשַׁבְּיָלָן... הַמִּדְגָּה.
קְטָעַ מִתּוֹךְ הַכְּנָה לְשָׂרוֹת
לְאָוֹםִי שְׁחַתְקִיָּה בִּישִׁיבָה
בְּנֵי עַזְנִים לְבָנוֹת
אוֹלְפָנוֹת, קִיּוֹן תְּשִׁסְמָן.

הוֹחֵם לְמִדְיָנָה וּלְעַוּמְדִים בְּרָאֵשָׁה

עוד אחד מן הנושאים הבולטים הנמצאים במחלוקת בין היהדות החרדית לציווית הדתית הוא הנושא של היחס למדיינא ולראשה, נושא הנידון בדרך כלל סבב אירועי ה' באירוע שנקבע ע"י הממשלה ליום העצמאות' ולהג' לכל דבר. כדי לאומי אחד הדברים היוו בלתי מוכנים לי בצוור החradi היה העובדה שהם אינם חוגגים את יום העצמאות, אינם מניפים את הדגל, ולאיים מזדהים עם המדינה.

ביה' באיר התש"ח הכריז בן גוריון מעל הבימה במוזיאון תל אביב ואמר: "אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל — היא מדינת ישראל".

האומנם מדינה יהודית הוקמה בארץ ישראל בה' באיר התש"ח? פרושה של מדינה הוא התארגנות של צבור בעלי מכנה משותף כלשהו (בדרכם כלל היסטוריה לאומית משותפת), על מנת להוציא לפועל רצון משותף או אידיאולוגיה כלשהיא, ולשם כך נבחרים מקרב הציבור האנשי הרואים להוציא לפועל רצון זה כשתפקידו העיקרי הוא ליצור מערכת של חוקים שתבטיח את הסדר הדרושים, ואת מהלך החיים הטוב ביותר לכל ולפרט להגשמה שאיפותיה של המדינה. האנשים הנבחרים לעומת ראש המדינה ומערכת החוקים שתגונש על ידם הם הנוחנים את האפשרות להגדיר את מהותה ואופייה של המדינה. לכן, כמו שרק מדינה המאפשרת להתאמת חוקיה והשקפת מנהיגיה לערכי ועקרונות הדמוקרטיה (למשל) תוגדר כמדינה דמוקרטית, רק מדינה המאפשרת ע"י התאמת חוקיה והשקפת מנהיגיה לעקרונות היהדות הקיימים בידי ביטוי בתורה הקדושה יכולה להיות מוגדרת כמדינה יהודית.

שתי צורות שלטון קיימות בישראל (ברמה של שלטון על כלל ישראל): הסנהדרין, והמלכota.

הסנהדרין אחראית על ענייני החובה של הכלל והפרט, לימוד התורה וaciepat חוקיה על פי משפטיה התורה. המלך אחראי על ענייני הרשות ועל מציאות הדרך הראויה להתעלות כללית של העם בעבודת ה', וכפוף כМОובן לסתנהדרין הן בעצם מינוינו שאינו אפשרי ללא אישור הסנהדרין (וללא נביא והסכמה העם) והן בכלל הנוגע לתפקידו כמלך.

הבסיס לכל מינוי ציבורי בעם ישראל בכלל וכל תפkid שלטון בפרט הוא ההלכה הנפסקת ברמב"ם (באין חולק) ש"כל מי שאין בו יראת שמים אף על פי שהוכמתו מרובה אין מניין אותו למינוי מן המינויין שבישראל" (הלכות מלכים פ"א ה"ז).

דת הציונות

הבסיס לכל צורת חיים בין פרטית ובין ציבורית עם ישראל בכל זמן ובכל מקום הוא התורה הקדושה.

כבר בראשית ימיה של התנועה הציונית עם פרסוםה של החוברת "מדינת היהודים" ועם התכנסותו של הקונגרס הציוני הראשון ניתן היה לכל המוניין בכך לראות שהמכנה המשותף המאחד את צירי הקונגרס השונים (זולתי בודדים שהפכו אח"כ לסייעת ה"مزוחה") הוא הרצון לבנות מדינה בה יוכל היהודים לחיות סוף סוף ככל הגויים ללא הפרעת הגויים. ב"מדינת היהודים" כתב הרצל מפורשות כי במדינה הנחשכת לא יהיה שלטון הדת וחשך בך מראש קיבל עם ועדת כי פניה של התנועה הציונית אינם לקראת מדינה יהודית.

גם פעולותיה השונות של התנועה הציונית והشكפותיהם האנטי יהודיות של העומדים בראשה שפורסמו בעיתונות, בנאומיהם, ובכל הזדמנויות, הוכיחו זאת מעל לכל ספק. בה' באיר התש"ח כשאותם אנשים הפכו להיות מנהיגי המדינה, וע"י שאמצו להם את חוקי הגויים ופנו עורף לחוקי התורה הוכח לאחרוני הפסיקים כי מדינת היהודים לא זו בלבד שאינה מדינה יהודית אלא שמטרתה העיקרית היא "להשכיהם תורתך ולהעבירם מחוקיך רצונך" ועל בסיס זה יסדו את מערכת החוקים של המדינה ואת תוכנית החינוך של אזרחיה המדינה מינקות ועד בגרות. כלומר השלטון שקבעו ראשי הציונות על ארץ ישראל הפך לממשיר נוח להוציא את שאייפותם לפועל וליצור עם חדש המנותק לגמרי מעברו וממורשתו ע"י העברה על הדת בזרחה גלויה או סמייה.

כיום כבר ידועות עובדות רבבות שהוסתרו ע"י מדינת "ישראל" מן הציבור במשך שנים רבות, המוכיחות כי נעשו פעולות חמורות ביותר מצד הנהגת המדינה נגד היהדות אם זה בחינוך דורות שלמים של יהודים לכפייה ע"י החינוך הממלכתי (שבחלקו אומץ גם ע"י החינוך הממלכתי דתי) ואם זה באמצעותם ובחלציהם שהופעלו על העולים החדשניים שבאו לארץ וביחוד אלו שבאו מארצאות המזרח ולא הכירו מקרוב את מהותה של התנועה הציונית, שרשיה ומטרתויה.

כפי שראינו לעיל הזיהרו גдолיו ישראל מפני הסכנה הנשכפת מהתנועה הציונית לעם ישראל אם חיללה יעלה בידיה להוציא לפועל את שאייפותיה

וביחוד אם יעלה בידה לקבל את השלטון על כלל ישראל בסיסו מדינה, דבר שיאפשר להםビיתר שאת להיות כגוים ולמרוד בקב"ה בארץ ישראל – נחלת ה' שנתקנה לנו לעובדה ולשומרה ולעשות בה רצון בוראו אשר עיניו בה מראשית השנה ועד آخرית שנה. אך גם עם קום המדינה, ולפנינו כן, בשעת הדיבורים על הקמתה, דאגנו גדול ישראלי להשמיע בגלוי את דעת התורה אודות מדינה כפי שקרה בפועל בה' באיר התש"ח ואודות הزادות עמה בכלל, וכל שכן בנוגע ל חגיגות ה' באיר שנקבע ע"י שליטי המדינה ליום חג, וע"י שומרי תורה ומצוות הוגדר גם (לא פחות ולא יותר) כ"אתחלתא דגאולה".

מן הגאון ר' אלחנן וסרמן

"אחד מגדולי הגאנונים שבדור הזה, אמר לי ביום האחרונים: "כשאני שומע אומרים "אתחלתא דגאולה" נעשה בשירי חידודין.. אמנם במובן אחר יכולים אנו לומר שזה מקרב את הגאולה. הגרא"א (מוילנא) ז"ל אומר, שככל הצרות שהיהודים סובלים בגלות, תכליתן לקרב את הגאולה, ומכיון שתורת המדינה היהודית עלולה להיות הצרה יותר גדולה, علينا לקוות שגם תקרב את הגאולה, וכך שהוא למצרים, שקושי השעבוד קירב את הקץ". (קובץ מאמרים, חלק א', עמ' קס"א).

**"מלכות ישראל אמיתית היא הזכות הגדולה
bijouter, ראשוני הציונים הם החביבים ביותר, וכל
המאמין שיגללו את הזכות הגדולה ע"י
החייב הגדל אינו אלא טיפש או מגלג על
דברי חז"ל. מדינת ישראל חילונית ומלכות
ישראל המוחלת הם תרתי דסתורי".**

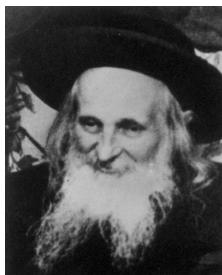
(מן הגרא"א וסרמן, שם).

מרן ה'יחזון א'יש"

"מי הוא אפיקורוס שומר מצוות בדורנו? כל מי שטוען כי באשמה גדויל ישראל נרצה שש מיליאן יהודים באירופה וכן כל מי שהוגג את יום העצמאות'" (רב אהרן רוטר, "ליקוט דעת תורה", בסוף קונטרס "עקבתא דמשיחא" להגר"א וסרמן, נצח, בני ברק, התשמ"ט).

מרן ר' יואל טייטלבוים - האדמו"ר מסאטמאד

"אם נכח כל פרצות הדור והעבירות המרובות הנעשות בכל העולם וישמו אותם בכף מאוזנים אחת, ומדינה הציונית בכף מאוזנים שנייה, תכريع את הכל שהוא השרש פורה ראש ולענה של אבי אבות הטומאה שבכל אבות הנזיקין שבכל העולם כולו, והן הנה המطمאנין את כל העולם כולו" (קדמתו לסה"ק "ויאו אל משה", תשכ"א).

מרן ר' יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק מבריסק

בתחילת המדינה רצה אחד לשאול אותו אודות נסח מי שברך שהמציאו והתחיל לומר הנוסח "ראשית צמיחה וכו'" סתום מרן ז"ל את אזנייו ואמר: "אני יכול לשמעו" (רב אליהם שלזינגר, מקורות הגרי"ז מבריסק, "הדור והתקופה", עמ' קצד').

מן רבי יעקב קמי זצקי

מן הגראי
קמינצקי: "לא חל
שומ שינוי במצב
הרוחני של כל
ישראל"

"במשך כל הדורות היו עיני כל ישראל נשואות רק לרובן ותלמידיו לשמעו את דבר ה', ולהתנаг על ידה בין בדברים של הכלול ובין בדברים של הפרט. והנה על ידי מאורע זה, בדרך טבעית יגורם הדבר שהיו העינים פונות אל מה שאומרים המדינאים וכו', והם ישלו על הלב ועל הנפש של העם בין הארץ ובין בתפות והשפעת רבנן ותלמידיהם תרד לדיותה התחתונה.

לכן הני מתרה ומתריע לבני תורה בראש, ולשאר כל העם, שלא חל שומ שינוי במצב הרוחני של כל ישראל ואסור להעיזז ולהעיריך ולכבד את האנשים ההם ואת מעשיהם, ומאמר חז"ל אסור לספר בשבחם של רשעים, אף בספר, וכל שכן לכבד ולהעירין. ותפקחו עיניכם שלא יהיו סתיות בדבר. ולמי שמכורח המציאות בא אתכם ב מגע יעשה כן כאילו כפאו שד. כי אם נחלשים בזה ומתייחסים להכשל בזה, השלב השני רובץ בפתח, היום אומר לו כך ואח"כ לך ועובד עבוז". (דברים שאמר בעת שהחליטו על הקמת המדינה. "מחשבת התקופה", עמ' קלוי, בני ברק, תש"ס).

מן רבי אליהו אליעזר דסלר - בעל "מכtab מאלייהו"

"מאז חורבן הבית, גדל והלך כה הגאותה של המלכות הריבית. בಗלות זו ההסתדר והחשך, שבאו בעטיו של חטא אדם הראשון, הולכים ונגדלים, ההש侃ות החומרניות מתגברות ומאפיילות על הרוחניות. מדי דור בדור מתחפה המדע, מתרבות האפשרויות לניצול עולם זהה לתועלת האדם, וכתוצאה לכך

דת הציונות

מטרבה גאות האדם, כאילו הכל בידו ניתן, ולא יבצר ממנו כל דבר. השקפות אפיקורסיות על עליונות כח האדם הולכות ומציפות את כל העולם כולו, עד כדי יציאה בריש גלי במלחמה כנגד האמונה והאמינים בה' ובתורתנו. זה עיקר תוכן הגלות של המלכויות הרבעית, ולכן עליינו לדעת שזהו הנסיוון שבו צריכים לעמדות בגנות זו.

**מן הרב אליהו
אליעזר דסלר –
הנסיוון הקשה
bijouter**

סוף גלות זו היא התקופה הקרויה בפי חז"ל: "עקבתא דמשיחא" שבה "חוצפה יסגה" (סוטה מ"ט ע"ב). אז, גלות השכינה היא תחת יד החופשי ישראלי, אין נשמות "ערב ר' המעורבות בישראל, אשר שורש טומאתם העיקרי הוא החוצפה כלפי שמיא — מדת עמלק. זה לשון הגרא"א (ביבאו לתקוני זוהר חדש, דף ל"ז ע"ב, דפוס וילנא, התרכ"ז): "ערב ר' שבישראל אין מלכים, כמו שכח בזוהר (בראשית כ"ה ע"א), ומובא שם שב"ערב ר' ישנים כוחות של חמיש אומות, ראשי תיבות: נג"ע ר"ע, והעיקר שבהם הוא עמלק — ע' האות האחורה. השלטון על העם הקדוש נמסר בידי "ערב ר'", כמו בגור"א שם (דף כ"ז ע"ג בתיקוני זוהר חדש):

"הערב ר' שהן רישה דעתם קדישה בגלותא בתראה", שנאמר — היו צריה הראשון, וכמו שכח ברעיה מהימנה (חزا רע"ט ע"א). בכך גאותם ושלטונם מנסים הם להשפיע בהשקפות טמאות אפיקורסיות של "כוחי ועוזם ידי", ועומדים בחזיפות ובعزيزות כנגד האמונה, התורה ועובדת ה'.

זה הוא הנסיוון שלתוכו הוטל עם ישראל בעקבות דמשיחא". ה' יתברך משיב היהודים ובין לארץ ישראל ושולטים בה, ופורקי על התורה מתגאים כאילו הם עשו ופעלו זאת בגבורתם, וככל שתגדל גאותם תגדל חוצפתם, ויגבר רצונם להשליט את האפיקורסות ח"ו. זהו הנסיוון האחרון של גלות השכינה, הנסיוון הקשה ביותר. אם נכיר את הנסיוון הזה בכלל היקפו, נדע את התפקיד שהטילו ממשמים על תקופתנו — להתחזק נגד הדעות החומריות

הכוורות, ולהכיר כי טעות גמורה היא בידי אלו הטוענים כאלו שאנו עשינו את שלנו — אנחנו לארץ ישראל, לחמנו עליה, והננו שלטנים בה — וה' יתברך כבר יעשה את שלו ובמשך הזמן ירבו אמונה ויראת שמים. אולם לנו להכיר כי הם מחליפים את מה שבידי ה', ואינו בתחום בחירתנו, כי הרי "ה' איש מלחה", וידיו פועלן כל זאת, במה שמוטל علينا לעשות, ואני בידי שמים, כי "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".

העומדים בתקיפות ובגבורה נפשית בניסיון הקשה הזה, של הדעות הכוורות של "כוח ועוצם ידי", ואינם מוחפעים ומושפעים מחופפת הcpfירה, ולא מתבטלים כמעט כלל, אלא אדרבא מתחזקים באמונתם ואינם זדים מהשקבת התורה וחוז"ל כמלא נימה, ומתרמסים לגמרי לעובדה פנימית בתורה ובתפילה ויראת שמים, הם אשר ייזכו לגאולה השלמה ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו. להם יתגלה שוב האור העליון של ההכוורות הבבירות, ידיעת האמת לאmittah — אוורו של גן עדן, ויתוקן כל החשך וההסתר שהיא מתעבה והולך מאז חטא אדם הראשון, ויזכו לסופ' התיקון דلتתא, שבעולם הזה, ולגiliovi כבוד הדור מלכות ה' בשלמות בעולם הבא — מלכות דסלוא לעילא". ("מכתב מאליהו", חלק ג', עמ' 217-218).

מרן רבי ראובן
גרוזובסקי:
"המשתף אתם
נראה כמודה
לעבודה ורדה"

מרן רבי ראובן גרוזובסקי

(יו"ר מועצת גדולי התורה באראה"ב)

"...מכל מקום אין הדברים אמרורים לא מצד חובה הלבבות באמונה ודעת, ולא למעשה, לשמה, וכל שכן לעשות חג ביום העצמאות, מפני שאין צורך להאמין ולהשוכן שזוهي אתחלתא דגאולה, אחרי שלפי קבלת האבota הפשוטה יהיה קיבוץ גלויות ע"י משיח צדקנו, כדעת הרמב"ם. וכן האמינו כנראה הרוב הגדול של רבותינו מלאה הידעומים לנו... וגם אם חג העצמאות היה מנהג טוב, הנה מכיוון שהנהיגו אותו רשעים אין לנוהג

בו כמו שכח בתשובה "אוחל יעקב" שהובא ב吉利ון מהר"ש"א יוז"ד (סימן רמ"ו). אבל הכא גרע טובא, שהמינים הנהיגו לא בתורת חג לה', אלא להודות לאליהם של "כחוי ועוצם ידיי" וכפירה בהשגת ה' יתברך על העולם ועל עמו. ואם כן המשתף אתם נראה כמודה לעבודה זורה, ולא עדיף ממצבה שאף על פי אהובת היתה אצל האבות, נאסרה כשהחזיקו בה עובדי אלילים, ואפילו כشمקריב לגבوها, כל שכן כ שנראה שמודה לשיטות הקלוקלה" ("בעיות הזמן", הגר"ר גרויזובסקי, עמ' קמ"ג – קמ"ד, הוצ' נצח תשמ"ח, ב"ב).

מורצת גדולי התורה של אגנוויי

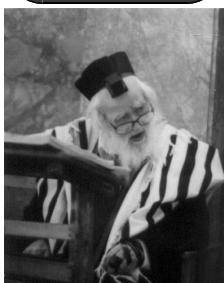
"מדינה יהודית המסרבת להכיר בתורתה כחוקה, מתכחשת למקור ישראל ושוללת את הצביון הנכון של הלאום והיא חותמת בזה תחת קיומה. ישוב היהודי כזה אינו יכול להיקרא בשם מדינה יהודית" (מתוך החלטת המועצה מיום טז' אלול התרצ"ט הכוללת את הרובנים: האדמו"ר מגור, האדמו"ר מסוקולוב, האדמו"ר מסוכוטשוב, האדמו"ר מאלבנסנדר, האדמו"ר מסדיגורה-פשמיישל, ר"א לוין מרישא, ר' אהרון קווטלר, ר' אלחנן וסרמן, ר"ב וועזל מטודרא, רז"ו כהנא מצרנא, ר' זלמן סורוצקין, ר"יל צירלזון מקישינוב, ר' יוסף צבי דושינסקי מירושלים, ר' מנחם זמאן, ר"ד בער מאזרקוב, ר"מ רוטנברג מאנטוורפן, ר"מ בלום מזמושטש, ר"ע שריבר מפרסבורג, רש"ד הלוי אונגר מניטרא). ("מקטוביין' עד ה' באיר", צבי ויינמן, פרק כ"א, עמ' 279, הוצ' ותיקין, ירושלים, תשנ"ה).

מן הרב אלעזר מזחים מז שך

"וגם אם היה מأت הקב"ה שע"י איזה סבה פוליטית עשו בזה את מה שעשו והכריזו על איזה הסכמה להקמת מדינה יהודית יש לשנן לעצמנו את היסוד שלא יהיה ח"ו אף לרגע אחד שום הטעיה שלא נעה על דעתנו שכבר התחליה תקופה חדשה, ולטעות ולהטעות שזה מעין Athalata Dagola, מחשבה

פסולה כזאת, ורعيונות כאלו, מסכנים את קיומנו וכפירה היא ביסוד היסודות של קיומנו. וצריכים אנו לדעת כי כל זה בא מהקב"ה לנסות את הכלל

מרן הארא"ם מז'נשך: "הגלוות המר ביותר"

ישראל לראות אם נטה מדרכינו המסורה לנו משנה דור ודור. ובאמת הייתנו מסורים בידי פורקי על תורה מאז הקמת המדינה הוא הגלות המר ביותר, כי לא יאה להם לפי ההלכה של התורה הנתונה לנו בהר סיני מהקב"ה, וכבר אמר הנביא: "אותי עוזבו מקור מים חיים", הם ההלכה של התורה "להצוב להם בארות בארץ נשברים" הם החוקים אשר בדו להם". (מכחבים ומאמרים חלק א' מכתב י').

**מרן הרב יצחק יוסף שניאורסון
מלובבייך' (חב"ד)**

"כאן אנו בגלות בין אומות העולם, אף בארץ ישראל נמצאים בגלות בין יהודים שהוא הרבה יותר. להיות בגלות אצל רשי ישראלי קשה מאשר אצל רשי אומות העולם. הגלות בין גוים טוביה יותר מהגלות בין יהודים. הגוי מחזיק את הגוף בגלות אבל עסוק אין לו עם הנשמה היהודית, אבל הרשות היהודי מכניס את הנשמה היהודית בגלות ומקש לטמא את הנשמה מסויים מרשי ישראלי שנתקבזו בארץ ישראל מבקשים לטמא את הנשמות היהראליות, לטמא את קדושת הארץ, לטמא את לשון הקודש, והתגברות הקליפה גדולה כל כך, כי הם מבקשים לינק מן הקודשה ע"י שמות לשון הקודש שהם קוראים למוסדות הרשות שלהם, שבהם מוציאים לשמד את ילדי ישראל. רוצים הם — יהיה לא תהיה — לגרש את ניצוץ היהודי אצל ילדי ישראל...על פי שכל אנושי צריכים להיות מוציאים שאין נמצאים תחת גלותם, ברור כי קודם בית המשיח מוכרכה להיות טהרת הארץ מעושי החטויות אשר להם הטהרה קשה מאד". (ליקוטי דברים, תש"ג).

דת הציונות

הרבות מנהם מנדל שנא אורטסון (אדמו"ר האחראן של חב"ד)

"ובכוונו להגדר את מה שהתחדש במצבו של עם ישראל בארץ יהוד לפניהם שלושים שנה... האם זו משחו בכוון הגאולה או התחלה ע"י הקמת השלטון העצמאי של היהודים בארץ הקודש – לא! כי ברור הדבר שאין לנו שום شيء יכולת לגאולה או לאתחלתא דגאולה, שהרי "מן חטאינו גלינו מארצנו", וכל זמן שלא בטל הסבה – מפני חטאינו, לא בטל גם המסוכב – הגלות, ורק כשהתבטל הסיבה שהביאה לגלות, עם ישראל יחוירו בתשובה, רק אז יהיה מקום להtaglot הגאולה ע"י מישיח צדקנו.

הרי לנו פסק דין בורור, שהגלות נמשכת עד אשר "יעמוד מלך מבית דוד..." ורוק כשבינה מקדש במקומו (כי אחר לא יעשה זה), ואחרי בנין בית המקדש – יקבץ נדחי ישראל, (כי עד אז עדין פוזרים יהיו), רק אז ידעו שהזהו מישיח ודאי ובקבוץ גלויות זה שע"י המשיח תתחילה הגאולה. וזהו הנסיוון של התקופה שלנו – כי לכל תקופה יש נסיוון אחר, ועל דרך שבתקופת הבית היה נסיוון של עבודה זרה... וכמו כן בתקופתנו, דוקא כאשר מתקרבים יותר לביאת הגאולה האמיתית והשלמה ונמצאים בזמן של עקבתא דמשיחא, בימים האחרונים של הגלות, הנה מרוב התשואה ל"וותחזינה עניינו בשובך לציון ברוחמים", מתעורר הנסיוון, ונוצרת טעות וכי מבהילה, כשהישנים יהודים המוכנים להחליף – ר"ל – את הגאולה האמיתית והשלמה, במעמד ומצב בו אנו נמצאים עכשו, ולהמיר גאולה – באף, בגולה – חסר אלף.

ורחמנא ליטלן, ישנים כאלו שהם בעלי תורה, אשר עם היותם מקימי תורה ומצוות בכל הפרטיהם, אך יצרם אנסם לטעות ולפול בדעות כוזבות אלו, ואין רוצחים להתחרט או שאינם מוכנים להודות כי מתחרדים הם, וממשיכים לשים חושך לאור, ולקראו לגלות מר וחושך ורוי קורבנות בני ישראל (היל''), – "אתחלתא דגאולה", או "ראשית צמיחת גאולתנו". ועל כל אלו ההופכים חושך הגלות לאור – לדעת, שדועות כוזבות אלו המיטו בעבר אסונות על עם ישראל, כי בכל תקופה שהוא תנועות מישיות אשר טענו שהגאולה

התהילה — הbia הדבר לצורה צורות, כבתוקופת שבתאי צבי וכדו', וגם עתה מביא הדבר להחמרה קושי הגלות וחבלי מישיח ר"ל, וה' יצילנו מהם ומהמוןם, ויערעה עליהם רוח מרום לשוב בתשובה שלמה ויכפר שוגחתם ברוחמיו המרובים". ע"כ. ("מקטוביין" עד ה' באיר"ע עמ' 144, צ' ויינמן, הוצ' ותיקין, ירושלים, חננ"ה. וכמה חבל שחקלים גדולים מחב"ד נסחפו בעצם אחר דעות כזובות אלו, מי ע"י משיחיות הבדואה מן הלב,ומי אחרי הלאומיות החילונית, ה' יחוירם בתשובה שלמה).

מן הרב יחזקאל סדר נא (ראש ישיבת חברון)

"...ולבסוף, אחרון החמור ביותר, דבר נורא ואיום שנפל בארץנו, מה שרק "העצמות" היא הגורם לכך, כי גם בזמן שהיינו יושבים על ארצנו, וגם בכל מקום גלויתינו, לא עליה על דעת מי שהוא, לעקור את התורה עצמה, כלומר ספר התורה, ולגוזר אותה לגזרים, כי גם הצדיקים והקראים לא חתרו אל חוקי הגויים אלא שגוזרו את התורה לשננים, והפרידו ממנה את התורה שעלה פה וממילא יצאו חוקי התורה, מסולפים ומוסרים, [אגב, גם בנידון זה של הקראים הפקה מדיננתנו ה"עצמאית"], את הקערה על פיה, ובמקום שבכל דורותינו נלחמו הגאנונים ורכותינו הראשונים בחרוף נשפ להר Hitchim ולהבדלים מישראל, להחריהם ולנדותם כדי שנטע זר זה לא יהריב הלילה את כרם בית ישראל, באים בארץנו אנשים העומדים בראש המדינה שגם בעניין עצם הם כחגים לעומת גולי הדורות שנלחמו בהם, והם באים ומקבלים אותם בזרועות פתוחות ומרקבים אותם בכל מיני התקשרות ומשיבים להם גמול על שעשו את מלאכתם, לקרוע את התורה ויחלקוה כלגונות הגויים הארורים שכחיא אלקיים]. וגם בגולותנו הארוכה הלא כל המאבק בגלות עם השליטנות היה רק על קיום התורה ושמירת מצוותיה, שלא יגزو גזירה על כך, כמו שגורו על המילה ועל השבת ועל העסק בתורה, וכיוצא, אבל לחדר תורה אחרת, ולהחוק חוקי ערכאות בישראל הלא לא הייתה יכולת לכך כלל, ולא נפל דבר זה רק

דת הציונות

בארצנו הקדושה, ששפחה תירוש גבירתה, ממש, והעמידו את התורה בקרן זיות של ארון הקודש, ובמקוםיה לקבוע בישראל חקקי און של ערכאות, וחכמי ה"משפט" ישבו על מדוכה זו ימים וימים, עד שהספיק בידם לעשות דיסא של "משפטים", מכל הגויים שבעולם, לרבות מדינות בני תרבות כ"מצרים", והוטנטונים אחרים, וכל זה יהיה לחוק בישראל, והתורה הקדושה החזירו לסייעי", ע"כ. ("זאת הארץ", מנחם גריילק, הוצ' גנץ קידוש השם, בני ברק, התשנ"ח).

הרהור שלום מררכי הכהן שבדרון:

הרהור ר' שלום
מררכי הכהן
שבדרון – רצונם
להיות ח"ו "כל
הגוים בית
ישראל"

"הנה כל כי [שלבו לא מת] מרגיש את אשר אנחנו פה בארץ הקודש חמדת כל ישראל, בעשור הלוזה:

מצד אחד – שלטון הקורא לעצמו בראש גלי ומתרPEAR בשם – "ישראל", ומצד שני – קוראים גם כן בקול קולות, על רצונם להיות ח"ו "כל הגויים בית ישראל", ואין יוצאים ידי חובה בהכרזות בעלמא, אלא מקיימים אותם להלכה ולמעשה בעונינו כי רבו. חוקותיהם חוקי עכו"ם, פTEM פט עכו"ם, ינים יין נס, מחללי שבת, אוכלי החזיר, השקץ והעכבר, לא יחפרו ולא יבושו, ה' ירחים עליהם ויוציאם מאפילה לאורה. ועיקר צרה היא, שאינם מסתפקים באבדת עצם, אלא באו מהם ומהמונם והעבירות על הדת רבו ריבות נפשות טהורות ישראל, כיהודי תימן, מרוקו, וכו', אשר ממש

כל מאת השנים האחרונות לא בא המשחית אל בתיהם, והם החזיקו איתן באמונתם באקלים חיים, וכפי שהם מעידים בעצם, שלא היה בהם אף מחלל שבת אחד, ולא מי שייחס בשבת בכיהכ"ג. ואוי לעינים שכך רואות, כהיום – רק בשנים מועטות אלו – בכואם לארץ הקודש – חמדת ליבם, כאן חשבו

פרק 1

קצת

עיניהם מראות — בניםם ובנותיהם לשעריהם יזבחו, בחיק נקרים יבואו, על כל קודש יצחקו, ולאבותיהם ינודו... ומה בוכים פתח אهلיהם ויזעקו, הזאת נעמי?! מלאה הלכתי וריקם הושיבוני אהה!... בני היכן הם?! כהני היכן הם?!" ("קול חוצב", אבני דרך מחייו, מכון "דעת תורה", ירושלים, תשנ"ט, עמ' 387).

יש לצין, כי גם אנשים שאינם מקוררים כלל לחיים של תורה ומצוות ידעו ואמרו בגלוי שישנה סתירה בין מדינת "ישראל" שῆמה בפועל בה' באירן תש"ח למדינה יהודית, ושסתירה זו רק תלך ותגדל. בשנת תש"ט פרסם הסופר היהודי הבריטי ארثور קסטלר את ספרו, "הבטחה ומיושן, פלשתינה 1917-1949" שם כתוב בין היתר: "אומנם, קשה לצפות מראש באיזה כוון תפתח ציוויליזציה עברית זו, אולם דבר אחד נראה ברור למדי: בתוך דור אחד או שניים תעשה מדינת "ישראל" מדינה בלתי יהודית בתכלית".

"כבר עתה", קבע קסטלר בשנת 1949, "הצעירים ילידי ישראל נבדלים מאד מיהודי התפוצות — וניגוד זה ילק ויעמיק מדור עד ליצירתן של זהות ותרבות עברית שייהיו זרות לגברי להוויה היהודית". (ראה "נייר עמדה מס' 4, דתים וחילונים בישראל — מלחמת תרבויות?", פרופ' אביעזר רביצקי, הוצ' המכון הישראלי לדמוקרטיה, עמ' 6).

גם אמנון רובינשטיין איש השמאלי מבין זאת וכותב: "ישראל מוגדרת לעיתים כמדינה יהודית, אך הגדרה זו מהטיאת המטרה. מבחינה דתית — "מדינה יהודית" פירושה מדינת הלכה שבה תורה משה היא החוקה היחידה. ואילו מבחינה חופשית יש קושי בהדבקת התואר "יהודי" למדינה שכלה מכשור חברתי ומדיני גרידא. מוטב לדעתו לחזור להגדרתו הראשונית של הרצל: **ישראל היא מדינת היהודים**". ("דת ומדינה", לקט נתונם ועובדות, הרץ' מנוף — המרכז למדע יהודי, ירושלים, התשנ"ז).

אך הциונות הדתית לא נתנה לדבריהם של גדולי ישראל, ולהבדיל, לדבריהם של עמייתיה החילוניים שלא התבישיו לומר את האמת הכל כך פשוטה וברורה, לכל מי שאינו מתעלם מן המציאות להפריע לחולמות ה"אתחלתא דגאולה", והמשיכה להלל ולשבח את המדינה ה"יהודית" שזוכינו לה אחרי אלפיים שנות

דת הציונות

גלוֹת, עד שמדינה "ישראל" נתפסת בעיני הציבור הדתי לאומי בפשטות כמדינה יהודית בתכלית.

כיצד יתכן הדבר שבקרוב צבור כה גדול של שומרי תורה ומצוות מתפס מדינה שחוקיה מנוגדים לחוקי התורה ולעיקריה, העומדים בראש פסולים לכל מינוי בישראל, שלא לדבר על העובדה שהנהגתה נוטלים חלק גם גויים וכופרים בכל התורה כולה, ומערכות החינוך שלה היא חינוך גלוי לכפירה של למעלה מיליון וחצי יהודים מדי שנה מגילאי הגן ועד האוניברסיטה, ומטרתה הגלואה והמצהרת מזו היהה עוד בבחינת רעיון היא: "נהייה כגויים"?

התשובה: על פי "דת הציונות" אין קשר בין היהדות לדת היהודית ואין היהדות כי אם עוד לאום במשפחה הלאומית, והדת היא עניינו הפרטני של כל אדם.

לכן, מדינת "ישראל" יכולה להיות הציונות הדתית כמדינה יהודית ואפשר לגמור עליה את ההלל (אם או בלי ברכה, תלוי ברמת ציונותו של בית הכנסת).

מנקודת מבט ציונית (וחילונית כמובן) זו שהציונות הדתית הפכה אותה לנקודת מבט "דתית" יכולה המדינה "ישראל" להתפס כמדינה יהודית, וראשה גדולי הדור והאומה. עד כמה מרחיק לכת עות תפיסתי וכפרני זה ניתן לראות מדבריהם של מנהיגי הציבור הדתי לאומי הן מצד ההנאה הרוחנית והן מצד ההנאה הפוליטית והציבורית, שנאמרו בקשר למדינה "ישראל", העומדים בראשה (ובראש התנועה הציונית), וחברותה, באירוע ההערות בסוגרים מרובעות הן שלי.

הרבי צבי יהודה קוק על תאודור הרצל, "חוזה המדינה": "מציאותנו וסידור חיינו, כל אלה נמשכים מהרצל. אין להתחמק מהעובדת הזאת. הוא היה נשמה נפלאה פלאי פלאים, בעלת שליחות אלקית מיוחדת. נחה עליו הרוח שצרכה מקום מדינה יהודית [משמעות, חידוש הנבואה בימינו]... כתבת רשימה קצרה ב"הצופה" בשם: "להצדיק צדיקים" על הרצל ונורדראו. אנשים

כתבו על הרצל שהיה אפיקורוס. קראתי הרבה כתבים שלו, בגרמנית או מתרגמים לעברית, לא את כולם, אבל רוכם, רוכם כולם, ולא מצאתי שהיה אפיקורוס. אין אצלם הבלתי בפירוש של עניין אמונה, אבל יש כמה ביטויים של אמונה, [אייפה?] אבל לא מצאתי אפיקורסות בכתבי הרצל. כך העובדה. פרטתי, שהיתה לו התקרכות ליהדות. ...הרצל גם היה סופר. קראתי ספריו ולא מצאתי שום דבר להיפך מן האמונה. אדם שerosis ברשימות לעצמו ולא בנסיבות כדי להראות לאחרים, ש"אין אומתנו אומה אלא באמונתה" [אולי יודיענו היכן רשם זאת הרצל לעצמו?] — חס וחיללה לומר עליו שהוא אפיקורוס, פרט מעשייו והתנהגותו אינם ידועים לי. [הם לא כתובים ביוםינו?]. המגלח זקנו בחער עובר בחמשה לאורים והנה הרצל שמר על זקנו ולא עבר עליהם [וכאלו שידע על קיומם]. הוא מתאים לגזע קודש מהציבור ...נולדאו היה נשוי עם גודה, לא כן, הרצל היה יהודי הגון ...המנהיג הגדול לעילא ולעלילא הרצל... הרצל התקרכ לשם שם דרכ הלאומיות והציונות. אמנים גם לכתחילה לא היה כל כך רוחוק... מצויה לראות את רשימת הזכרונות של הרצל. איזה מץ, איזו פעילות! מתוך פנים מהלך התפתחות התגלותה של נשות ישראל, הולכת ומופיעה גאות ישראל, מתחילה הופעתה הגד"א, ומהשך בית מדרשו של רבי עקיבא איגר, ע"י תלמידיו רבי אליהו גוטמבר מגריידין ורבי צבי הירש קלישר וגם הרצל הוא המשך גילוי זה בתוך סדרי הדורות של "קורא הדורות מראש" [וזאת הרצל הוא המשך של הגד"א מובילنا מה הפלא שהרב צבי יהודה קוק היה מדגיש כי את אגדות ישראל יסדו "בעלי בתים"^a... כשתבוננים בזכורותיו של הרצל, מדי פעעם מופיעים דברים רוחניים אמוניים, SMBIUTIM SHIBA AL HAYDOTH". ע"כ. (שיעור הרב צבי יהודה, עמ' 39-35, בעריכת הרב שלמה אבניר).

א. אגדות ישראל נסודה בשנת תרס"ט ע"י גROLI הדורו באותה תקופה וביניהם: ר' חיים הלוי סולובייצ'יק מבрисק, ר' חיים עוזר גרודזינסקי, האדמו"ר מגור ועוד גדולים, אך המכנה המשותף לכלם הוא שהם התנגדו לציונות ולכן על פי תורה "דת הציונות" הם מוגדרים כ"בעלי בתים" בעוד שהרצל הוא המשך של הגד"א מובילנו ור' עקיבא איגר וכו'..

ב. מתוך מאמרו של תלמידו יהודה דומיניץ, פורסם ב"הצופה", י"ב באדר ב' התשנ"ז (21.3.97)

דת הציונות

ואחרי התבוננות קלה בדבריו של הרצל שפורסמו בספרים רבים ושהלך קטן מהם מובא לעיל פרק ג', הגדירה היחידה שניתן להגדיר את דבריו של הרב צבי יהודה קוק הינה — סילוק הדעת!

אבל, על שולחן העבודה בביתו של הרב צבי יהודה קוק הייתה מונחת תМОנתו של תאודור הרצל לצד תМОנתו של (הבדיל)... מרן בעל ה"חפץ חיים". כשנשאל ע"י תלמידו לפשר הצורף השיבו: "הקב"ה בחר בהרצל להיות שליחו להוביל את עם ישראל בדרך הגאולה ובדרך השיבה לארץ ישראל, וחפץ השם בידו הצלחה לעורר תנועה עצמית לשיבת ציון ولבני הארץ. ראוי שליח זה של ההשגחה العليונה שניה מודעים לשליוחתו. בדרך זו של בנין ארץ ישראל צריך לשף את כל חלקי העם ולהשתתף עמם..." ע"כ².

"האם רבותיי, איןכם מבינים דבר כה פשוט, כי אנשים
שכאלה, שהציבו לעצם כמטרה לעקור חיללה תורה ה'
מיישראל, יכולים להיות רק שלוחי השטן, אשר עבדתו היא רק
להרים ולא לבנות לעkor ולא לנטווע".

(מתוך מכתב גלוי של הגרא"א וסרמן לרבני ה"מזרחי",
קובץ מאמריהם א' עמ' רי', ירושלים, תשס"א)

הרב צבי יהודה קוק על נורדאו: [לאחר מותו הפתאומי של הרצל נדרש נורדאו למלא את מקומו אך סירב מפני חשו מתגובה החוגים הקנאיים בתנועה הציונית (אנשי ה"מזרחי"), שלא אהבו את הרעיון מפני היותו "נסווי" לגוייה. אך לרוב צבי יהודה הסבר אחר למשה]: "אחרי מותו של הרצל הייתה דרישת מחוגי הציונות שנורדאו ימלא מקומו בנשיאות, הוא השיב שאינו יכול לא היה לו עוז ואומץ לגרש את אשתו. הוא לא העיז להרים את ביתו, אך הוא דחה את הצעה והתבטא: אתם יודיעים שיש לי מצב כזה בחיי המשפה שלי שאינו מרשה לי תפיסת מקום מכובד בעם ישראל. זאת הייתה הגואה שלו. זה

א. שם, במאמרו של יהודה דומיניץ.

מממש גדר של "מתביש מעבירה". ["]אשתו" הגואה הביעה נכונות להתגיר אך נורדאו השיבה: למה לך? זה הרי לא ניתן לך אבות יהודים, שהרי בשביל נורדאו היהדות היא גוזע לאומי ותו לא[] הוא היה בעל תשובה. העושה דבר עבירה ומתחביש מוחלין לו על כל עוננותיו. [ולשיתת הרוב צבי יהודה גם אם ממשיך להחזיק בעבירה, אכן הלוות תשובה חדשות המתעלמות מהשלב הראשון של תשובה: עזיבת החטא] יש מקום לדעת ולהכיר, זה היה מצבו: בעל תשובה במידה גדולה. אחר כך התפרנסמו ממנו מאמרים בכוון של אמונה ותשובה [איפה הם הרוב צבי יהודה ??]. ... באוטה תקופה נורדאו תפס מקום בספרות האירופאית, הוא כתב דברי השקפת עולם, דברי מחשבה. היה קופר, לוחם בדת, וספריו מלאים דברים בנייגוד לדת, ממש מלחה, מתחוך אחיזם, הוא כתב דברים נוראים של כפירה, חירופים ונגידופים. אין לדמות: כל זה היה לפניו שהצתרף לציווית. אחר כך היה بعد שמירת שבת [זאת מנין ??] הוא נהף לאיש אחר על ידי הציונות".

שוב, אין צורך להוסיף על דבריו הרוב צבי יהודה ומספיק רק להביא את דבריו אבי הראייה קוק שכותב על נורדאו [אחרי שהצתרף לתנועה הציונית והפך ל]"בעל תשובה": "זהה האחרון הוא תועבת נפשי ונפש כל מי שיש לו זיק יהדות ואין כדי להתבוך בפסלו של אותו רשות". (אגרות הראייה א' אגרת י"ד).

לוזציג צדיקים

מאת הרוב צבי יהודה הכהן לוי

(מחזור טה ליטוי מסות של טהרות
גמר ביחסו זאב רודריך זל)

בכתביו של בנימין ואב הצעל יאן דברי אפינדור-
סטה. בכתביו יומנו כתוב: "אין אומנו אומנה אלא
באמונתונה". מי שחוש מביר מרבנים וכוהנים ככח אש-
אמונה לא אפקירוס. הדברים והרומים אקו שיקשת גע-
מוחביה: אונת גואן קוידיש ר' יוסף אנטיאקזאך זל
(יעפ' וזרעה מאה ר' אורה ברוקט זל').

בכתביו של מקס (מאיר שמחה) נורדריך זיל, אשר
לפני רוקופת האשכנזיות, יש דברי כיפרה חילוף-גונדרוף
גסם. אז זהה וב-בעל-גונדריה, אבל הוא אויה בעל-
תשובה; זה בלאו מוכן ממללה. אויה מות הא-היל זל
פבו אויה שעאו יכלו על בעבום השאות לעצמות, וזה
דרחה: זה והכמורי כי שי לי בתם בחרין, שאיננו
מאפשר לו לקבל עליו שעיאות ירושאל, (משפט אשונין
הנוראי), רילומיס בכדי וחיל' קורושים (ברכתת ני':
העשה דבר בכירה, ומתבינה בה חזהלו ליל כל
עוגניה, נתרכסמו קמנו ודרי מօר ותוכחה תרפעו
נד חילל שבת. מבר: לילאי שאומה לראות כבש-
טהדרין ישוב ורכובון, ואפילה על מנת ליחות מזון
(עפ' הרידעה מאה ר' אורה מרקט זל'). פלא מושׁן
בבעה אללה, יציה לעטוף במליט ללבבו כדי לסתה
שראל, ובואריה ימי הייו החפלל ביום-כינור בנטו
הנכנת במנדרין.

מאמרו של
הרוב צבי יהודה קוק
על הרצל ונאורדאו
— "לוזציג צדיקים"

הצופה, כ"ח בתמוז, תשל"ד

ל

כל הקהל אמר:
'מי רצון מלפני יהוה אלינו ואלנו אבותינו. שכך
שכיבת לאחיך תחן דנלה. כן נזכה לשמע כל שופר של
משיח צדקה ב מהנה ב מני.'

שר הפלות. בשוב היה אֵת שמת צין היה כה'ם:
ואָז לאָלֶשׁ שָׂחֹק פְּנֵי לִשְׁבָּן רַגְּה. אוֹ אָמָר בָּרוּם,
וְהַדְּרָה לְעַשְׂתָּה מִסְּגָּבָה וְהַדְּרָה לְעַשְׂתָּה עֲמָקָה. קָרְבָּן
וְהַדְּרָה: שָׁבָר היה אֵת שָׁבָר גְּדוּלָה וְהַדְּרָה
וְהַדְּרָה: נְבָרֵךְ יְהָוָה קָרְבָּן לְלָבָן וְכָבָה שָׁא שָׁפָךְ מִנְעָרָה.
בא בא בְּנֵה נְאָזָמָרָה:

מןמו, שיריו חייה שר קחש, כי נבלאות
ששלה, הושעה – לו ימינו קרווע קשאָן; נודע
הווערטער אונדערתער, לעברי גאנט גולאָזקֿהוּ; בְּרִ
תקדוֹן וְמַעֲמָקוֹן? בְּתִין טְאָלָל, רְאָה כל אַפְסִּי
אַנְגָּלֶלֶת, שְׁמַעַת לְלָלָתָה, קְרָשָׁת
בְּכָנָרְךָ וְקָלְבָּרְהָה; פְּנַצְּרוֹתָה וְקָלְשָׁרָה
לְפִנֵּי וְפַלְחָךְ הוּא; וְעַםְתָּסְטָלָה, קְבָלְשָׁבָּרִי
הַקְּרָבָה, תְּהִוָּה; קְרָבָה, קְרָבָה; רְאָה, לְנָגָן
בְּאַפְסִּי אַרְצָה, שְׁלָטָט מִבְּלָבָבָךְ.

**אנו מאמין באמונה שלמה בברית המשיח
אך-על-פי שיתומתה עם כל זה אחותה-לו
ובכל ים-שבע.**

**מכרכם איש את רצחו בכרכות
מושדרים לשמה נגלה שלה.**

"סדר" יום העצמאות: בערב ה"חג" לובשים בגדי יום טוב ומתכנסים בבית

הכנסת ברוב עם. לפניה ערבית אומרים מזמורית תהילים (כמו בשלושת הרגלים). לאחר תפילה ערבית בנעימה חגיגית פותחים את ארון הקודש, יש גם תקיעה גדולה, שיר המעלות בשוב ה' וכוכ' במנגינת "התקווה", לאחר התפילה מברכים איש את רעהו בברכת "מועדים לשמחה לגאולה שלמה" וホールכים לאכול סעודת מצווה חגיגת. בבורך מתפללים פסוקי דזמרה של יום טוב, אחרי עמידה אומרים הלל, ואם חל בשני וחמשי קוראים בתורה ומפטירים "עוד היום במנוב", במנחה אין אומרים תחנון... (מוגש ע"י המועצות הדתיות).

דת הציונות

לאחר מותו של חיים ויצמן נשאה הראשון של המדינה (שמרבית היו הוקשו בעיקר ללחמה ביהדות החודית ולמאמצים להביא לחיסולה) נשאל הרב הרצוג שהיה אז הרב הראשי מטעם הרבנות הראשית האם לקרוא ביום השבעה או השלישיים ברדיין את ההפטרה שקבעו אחרי [להבדיל אלף אלפי הבדלות]... רב שרירא גאון.

הרבי הרצוג משיבם כי הוא חושב שאין זה תקדים הולם כי כתור תורה לחוד וכתר מלכות לחוד [ויצמן — כתור מלכות?] ומצע לקרוא ברדיין את ההפטרה הרגילה ולהוציא מהنبيiah ישעה "בשנת מות המלך עוזיהו" שנוהגים אחינו הספרדים ואנשי המזרחה לומר בהלויתו של אדם גדול נושא השואה בין גדולי ישראל למנהיגי הציונות]. (פסקים וכתבים, כרך ה, הריב"א הרצוג, מוסד הרב קוק, ירושלים, תש"ז).

דברים אלו ודומים להם נאמרו וממשיכים להגיד הן בוגע למדינה והן באשר למקימה ולעומדים בראשה ע"י רוב רובם של רבני הארץ כך שהדברים שהובאו לעיל בהחלט יכולים ללמד על הכלל מה גם שרוב העומדים בראש הארץ רואים עצם כמשמעות דרכו של הרוב צבי יהודה קוק (ובכח דמיונם גם כמשמעות דרכו של הראייה קוק) כך שמדובר הרב אפשר להבין מהי דעת התלמידים.

המפד"ל — מפלגה רתית?

הגיטימציה הדתית שקיבלה התנועה הציונית ע"י הציונות הדתית השפיעה במיוחד על תנועת ה"مزוחה" באשר עיקר המגע עם התנועה הציונית היה במישור הפוליטי. כאמור לעיל בقول הקורא שיצא מועידת הייסוד של ה"مزוחה" הכריזו העומדים בראשה כי הציונות היא הכליל הטוב ביותר לשימור היהדות. מאשליה זו נאלצו אנשי ה"מזוחה" להשתחרר מהר והציגו את עצם כדיאגו לענני הדת במדינה שתקיים.

הראי"ה קוק כתב: כי "ה'مزוחי" מוכarah להיות בציונות מה שישראל – בעמים: כח של תסיסה תמידית, כח שלא ייחדר את עבודתו ואת סגולת הפריטהו, לעולם יתרבע את תביעתו ויביע ברמה את תקוותו לנוכח מוחלט ושלם של דעתו, הכלולות, העליונה, והקבועה".

אך לא ארך הזמן וتنועת ה"مزוחי" אכן הפך לכך של תסיסה, אך בכונן ההפוך, ככלומר במקומות להשתמש בתנועה הציונית כמנוף להרמת קרנה של היהדות כפי שנאמו וככתבו רבני ועסקני התנועה, הפכה היהדות למנווף להרמת קרנה של הציונות שהפכה לעיקר העיקרים של עם ישראל.

ה"مزוחי" שבעצם הקמתה הייתה הצהרת מרד נגד כל גודלי ישראל שהbijעו דעטים באופן ברור ונחרץ נגד הציונות בכלל ונגד התחברות אליה בפרט נסתה (לפחות למבט עין) להציג עצמה כתנועה הנחמתת ע"י רכבים גדולים, אך גם משלא מצאה ولو אחד מגדולי הדור שיעמוד מההוריה והקימה במושב דירה (לביקשת הנהנזה החילונית של היישוב) מסגרת של רבענות, הפניה לה עורף. (וממשיכה בכך עד היום).

הסיבה לכך פשוטה: אנשי ה"مزוחי" שאמצו את התפיסה הציונית, הושפעו גם מהתפיסה המחלקת בין נושאים "דתיים" כמו נישואין וירושין בהם יש מקום להיוועץ עם רבנים או במקרים חריגים אפילו להיעז לתחשב בדעתם ולפעול על פיהם (אחרי שמרכז המפלגה יאשר זאת, כמובן) לנושאים מדיניים בהם יכולה המפד"ל לפעול לבדה, ולהתעלם מדעת הרבנים הראשיים.

זבולון המר שהיה במשך שנים יו"ר המפד"ל: "אני מודה שב עבר נטלתי על עצמי מגבלה מסוימת של היועצות עם הרבניים הראשיים. אך אני מבריע לפִי תכתייביהם" (ה"מזוחי") – רקט נתונים ועובדות, מנוף, ירושלים, תשנ"ז).

יוסקה שפירא (ח"כ לשעבר במפד"ל): "אולי מוטב שהרבנים יעסקו בתורה משיכונו את המפלגות. לעניין זה שיקול דעת של "בעלי בתים" מוכיח את עצמו כעדיף". ("הצופה", 8.5.92).

לאורך כל שנות קיומה פעלה המפד"ל על פי קו מנהה זה בתמיכתה בחוק

דת הציונות

גיוס נשים, בשירות לאומי, בישיבות הסדר, בחינוך מעורב, ובעוד נושאים רבים בהם פעלת המפד"ל, בניגוד להוראת הרבנים הראשיים. וכשהגיעה מערכת הבהירות מיהרו ופרסמו ש"הYPD"ל פועלת למען חיזוק מעמדה של הרבנות הראשית לישראל, כגורם הסמכותי העלון בכל עניין ההלכה". (חוברת המפד"ל – בחירות 99).

כמובן, שמלגה שאינה כפופה לסמכות תורנית כלשהיא ופועלת על דעת החלtotot חכמיה בלבד אינה יכולה להקריא מפלגה דתית, אלא שלא כלפי היהדות רוצה המפד"ל לצאת ידי חובה, כי אם כלפי הציונות.

"ציונות עם נשמה", "נותנים את הנשמה למدينة" ועוד הצהרות מבית היוצר של המפד"ל מודיעותם עם ועדת מהן מטרותיה של התנוועה: להגדיל ציונות ולהאדירה, ובכל מחיר (כולל כМОבן התעלמות מההלכה). הציונות הופכת לערך הכרחי ויסודי עד שהYPD"ל מכירזה בוגאה על פעולותיה למינוי רבנים ודיינים ציוניים ומדגישה שrok היא תאבק למען מינוי רבנים ציוניים כרבנים הראשיים לישראל.

מיותר לציין כי גם לדעת המתירים להשתתף בבחירה לכנסת לא יכול אדם שומר תורה ומצוות להציבו עבור מפלגה המקבלת את החלטותיה על דעת חכמיה ולאינה כפופה לסמכות הלכתית כלשהיא.

"השיטה לעשות את התורה לחלקים שונים, הוראה באיסור והיתר חלק אחד והוראה בשוק החכים חלק שני, להיות נכנים להוראות חכמי הדור בחלק הראשון ולהשאיר לחופש בחירותם בחלק השני, היא השיטה הישנה של המינים בירידת היהדות באשכנז אשר הדיחו את עם ישראל עד שהתערבו בגויים ולא נשאר לפוליטה. ההפלאה בין הוראת איסור והיתר

להוראת הגדרים והגזרות, הפלאה זאת היא גילוי פנים בתורה, וmbזה תלמידי חכמים, ונמנין בין אלו שאין להם חלק לעולם הבא, ונפסלין לעדות".

(קובץ אגרות למן החזון אי"ש, חלק ג', אגרת צ"ב)

גם תנועת הנער של המפדר"ל – "בני עקיבא" מנגנת להלכה ובעצם הייתה תנועה מעורבת מהוה עבירה על איסורים ורבים וחמורים ומהוה מוקד להחטאת בני הנער שבדרך"כ אינם מודעים לחומרת האיסור.

גם כאן מתעלמים לגמרי מדעת הראייה קוק והרבנים הראשיים ועושים ככל העולה על רוחם.

הרב אבניר כותב בתשובה כי פשוט הוא שהთארגנות מעורבת של נער בכל צורה שהיא, בין לטיפולים, ובין לבידור, בין לשיעורים ושיחות בפעולות משותפות ופגישות תדיירות – היא אסורה מן הדין, ואין בזה צל של ספק. אך מצד שני אומר הרב אבניר כי "בני עקיבא" היא תופעה של קדושה' (הוא נזף על ידי רבו צבי יהודה קוק שאומר לו: "קדושה' הבא בעבירה? ! ומשנה מ"תופעה של קדושה' ה'" ל"תופעה שיש בה הרבה חיוב" (איך תופעה חיובית אם נעשית באיסורים חמורים? ! לרבות אבניר פרטן). (ראה ספרו של הרב אבניר "חסד נוראי" – תנועות נער וצניעות").

בבית התעروبót אינה ב�יתה היחידה של התנועה ולמעשה ההבדל העיקרי שבין "בני עקיבא" לתנועות הנער החלוניות הוא ההזדהות הפוליטית של החניכים, מעבר לכך אין הבדל מהותי. הפעולות בהן עוסקים החניכים הן רוכן פעולות לאומות בנושאי ציונות, (בעיקר הפצת מדבקות וועלונים נגד החזרת שטחים וכ"ד) כשהם מדריכים אפשר לקבל המלצות למקומות בילוי, ולסרטן קולנוע, ועם השבט אפשר לנסוע יחד גם ל"פסטיבל ערד", או להופעות אחרות, או אפילו לאיזה פאב הפתוח דלתותיו במקומות שבת.

דת הציונות

למעשה, מהוות תנועת בני עקיבא "פיזוי" להפרדה בין הבנים לבנות במוסדות החינוך והסיבה העיקרית המביאה אליה את חניכיה היא המפגשים בין הבנים לבנות. (כמו שכותב עצמו הרב אבניר שם בספרו).

הנושאים המדוברים בין החניכים והחניכות אינם שונים מהנושאים המעסיקים את חברי הילוניים, וכמו שהמפד"ל אינה מפלגה דתית גם תנועת בני עקיבא אינה למעשה תנועה דתית אלא אדרבא תנועה המביאה את חניכיה למצוות של "מה יעשה הבן ולא יחתא". גם הטענה כי לא בני עקיבא ילק' אותו נוער לתנועות חילוניות אינה נכונה הן בהנחה והן במציאות, כי מי שנמשך לחילוניות הדבר האחרון שיעזרו אותו זה "בני עקיבא" (ואדרבא בני עקיבא יוצר גירוי למפגשים בין בנים ובנות, דבר שהוא חופשי ופתוח יותר בחברה הילונית). חוץ מזה שהתנועה אינה מדירה את עצמה כתנועה לבני נוער במצב של סכנת נתישת הדת ומושכת אליה גם ילדים ונוער מבתים בעלי רמה דתית גבוהה, ולאו דווקא את השוליים של הצבור הדתי לאומי.

ואף על פי כן ולמרות הכל רבני
הצה"ד תומכים במאפ"ל

ב"ה

רבי הציגות הדתית תומכים במאפ"ל

אנו קוראים המפ"ל, המפוגה הדתית לאבקת עזיז ואמונה על שלמות שלמות התורה ושלמות העם גם יהו. מי יתן ויקוים בנו הפסוק "ואהמת והשלום אהבו".

רב שבתי סבטו
ראש ישיבת נצח
נ"ט נובות יקון -
צענה ר' יונה.

רב יהושע ויצמן
ראש ישיבת הכהן דאלין
הר"ע עזירן - אלון שבוב. מילוט.

רב חיים דוד כהן
ראש ישיבת הכהן
רו"ה עזירן בע"ע
ויר"ש שיבוב בע"ע.

רב אברהם צוקרמן
ראש ישיבת יולקאנט
ויר"ש שיבוב בע"ע.
ועלין - ס' בירמוש.

רב יוסף לקאפּן
רב בית היין רבני
ועלין - ס' בירמוש.

רב אליהו לamm
ראש ישיבת התמודד
יזוחם.

רב דוד מרגמן
ראש ישיבת הסדר
ר' יונתן.

רב אילן ליפשז
ראש ישיבת הסדר
ר' דוד - ליל.

רב אמון שוורטzman
ראש ישיבת הסדר
ר' דוד גבאי.

רב מרדכי ניגרמן
ראש ישיבת הסדר
ר' דוד ביבגון.
ר' דוד ניגרמן -
ר' השיב בת אל.

רב יעקב אריאלי
באב"ד אדי לוי
סמנוט - קליטת אברע.

רב יהודה זלוט
ראש ישיבת זלוט
ר' קליטם.

רב און איביאנו
ראש ישיבת זביה ר' גוועס.
ר' קליטם.

רב יעקב פלקס
ראש ישיבת זליגל
ר' אוותה ישראל - אלקנה.

רב דוד שלבר
רב היישוב קוממיות.
ר' קליטם.

רב אביהו שוסטר
ראש ישיבת זליגל
ר' קליטם.

רב מיכאל ברום
ראש ישיבת הסדר
ר' קליטם.

רב שלמה לוי
ראש ישיבת הסדר
ר' קליטם.

רב יצחק סמאל
ראש ישיבת זליגל
ר' קליטם.

רב יונתן שלו
רב היישוב קוממיות.
ר' קליטם.

"הగאון ר' שמואל גרינימן (תלמיד מרן החפץ חיים) סִפְר למן הגראי"ז מבрисק ששאל פעם את ה"חפץ חיים": כיצד זה יתכן כי בני תורה ורבנים נמשכים אחר ה"مزוחה"? והשיבו ה"חפץ חיים": וכי חסרו באומות העולם חכמים גדולים, ואין נמשכו אחרי עבודה ועבדו לעצם ואבן? אלא התרוץ הוא: אם התהוה חור בראש אז יתכן הכל..." (ליקוט דעת תורה, עקבתא דמשיחא להגר"א וסרמן, עמ' 37, ראה גם "חפץ חיים על התורה" פרשת ואתחנן).

הסכוסר היישראלי ערבי והחזרת שטחים

"תלמידי הרב קוק נהגו כבוד גדול בחילוניים הציוניים ורחשו טינה מתמדת לכופרי הציונות החדרים. הם מחלו למפאר"יניקים על חילולי השבת, אולם לא סלחו לחדרים על חילול קודשי הציונות".

(חגי סגל, עיתונאי, מנאשמי ה"מחתרת היהודית").

הנושא בו באה לידי ביטוי הפיכת הציונות לדת בצורה הבולטת ביותר הוא יחסם של הצה"ד לסכוסר היישראלי ערבי על כל הכרוך בו.

לאורך כל השנים הצינה את עצמה הצה"ד כמי שפועלת להבאת אחדות בין חלקי העם ולמי שמשתתיגת מביקורת כלפי החילוניות מתוך "ראיית הטוב שבחילוניות". היא התנגדה לשיטת ה"הפחדות" והעדיפה להבליט את הצד החיובי במקומם להזהיר ולשמור מרחק מפני השילוי. בכל פעם שהוזכרה החילוניות המתגברת והשליטה נשמעו מאמרי חז"ל כמו: "הנה להם לישראל מوطב יהיו שוגן וכור", "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא" ועוד לימודי זכות לרוב שככיכול יש בהם לאפיפל על פועלותיה של התנועה הציונית, ומדינת "ישראל", שעקרו (ועוקרות) מיהדותם ורבבות אלפי ישראל.

אך כל זאת בכל מה שקשרו לפשעים ומחדים בנוגע ליהדות. בכל הקשור למחדים לאומיים ופגיעה כלשהיא בערכי הציונות התעווררה הצה"ד מתרדמת התוכחה והشمיעה קולה בכל מסגרת ואפשרות.

פורסמו מאמרים, נכתבו ספרים, אורגנו עצרות המוניות, הוקם ערוץ רדיופני, חולק חומר תעמלתי בfmtותים כshall והודכים מותרות וכשרות. מותר ורצוי להפחיד עד כמה שאפשר מפני הסכנות של "החזרת שטחים" או מפני ה"טרור הפלסטיני". אפשר גם לשדר בניגוד לחוקי המדינה, ולהורות לחיללים לסרב פקודה. אם כלפי חילולי שבת, חילולי קברים, ועוד

פשעים של הרס היהדות אפשר להישאר אדי'ש הרי שכלי' מחדלים הפוגעים בעקרונות הציונות חיבים למחות בכל דרך, את ההגדרות "תינוקות שנשבו" ו"МОטב יהו שוגגין" ואת "אהבת ישראל" מחליפות הגדרות כמו: "פושעי אוסלו" "בוגדים" ובוחנים מסויימים אף "מוסרים" ו"רודפים". כאן מותר לצטט את כל אמריו חז"ל (תוך סילף תוכנן כМОבן) בלי לחשוש לומר דברים שאינם נשמעים ובמלואם, וגם לצאת נגד כל גורלי' ישראל בעבר ובהווה. כאן יוצאים הרוב צבי יהודה קוק ותלמידיו בגילוי דעת חד משמעיים בעוד שבמה שנוגע ליהדות מצא הרוב צבי יהודה לנכון להיות חבר בliga נגד "כפייה דתית" כמו שכותב תלמידו חנן פרותה: "הגדי' לעשות הרב צבי יהודה אשר ה策ר בשעה ל"liga נגד כפייה דתית". ואע"פ שעוזבה לאחר זמן קצר, משנוכח שאין כונת חבריה לשם שמיים זומלתתילה מה סבר? שהliga נגד היושב בשם' כמה לשם שמיים??!! הנה בעצם ה策רתו העבר מסר חד לרבות תלמידיו: כפייה דתית לא תצליח! יש לדבר על לב ירושלים "דברים טובים, דברי ניחומים" ולהרכבות לאין שיעור בשני האלפ"ין: באמונה ובאהבה". (מעט מן האור, נשא, התש"ס). והיכן הם הדברים הטובים ודברי הניחומים כלפי "אדראיכלי אוסלו"?!

כאן אין מקום לציטוטים של הראי"ה קוק כמו "הצדיקים הטהורים אינם קובלים על הרשעה".

העברת רכבות אלפי יהודים שעלו ארץם בשיטתיות על דתם, רמיית כל הקדוש לישראל וחינוכם של ילדי ישראל לכפירה ביסודות היהדות, הם דברים של מה בכך שאפשר לעבור עליהם בסדר היום כאלו לא היו (שהרי "גדול השלום"). אבל הסכמי אוסלו מחייבים הקמת "ועדת חקירה" ו набאת ה"פושעים" לדין.

מנת hei
ימית
מפענים
אהבת
ישראל
כלפי
חיילי
צח"ל
בעת
פינטים

תנוועט נאמני הר הבית וארץ ישראל

המשרד הראשי: רוחן הוקנוז 4, ת.ד. 18325, ירושלים. טל: 02-6251112, טלפקס: 02-6251113. פלאפון: 053-826175

בוואו, בנט צרה גדולה לישראל, בזידר המכבים להצלת המולדת

בCHANUKAH

הפגני אהאה על אסון הקלאות אלשטיין בלב הר-הכיביז ירושלים ואדי ישראל

**בראשות צורך היהודים ערפאת
ועל נסיגות וגוזש יהודים מאדמתם
שיתקיימו במודיעין - ב"אוויינט האוס" - בהר הבית - ונעייל העתקה**

שבע אמונות: לעלם לא גוואר על רוח של מהר קורדשנו, ירושלים וארכ' אבותינו!
נזהיר את תעם: ערפאת מכין לשבירה ליהודים מלבד אחד. די בשואה אחת, התעררו!

איזוע חורים אלו יתקיימו נבבשות נוחות בטחון
בימים שלישי, ד' חנוכה, כ"ח כסלו תש"ס (7.12.99). החל משעה 08:00 בבוקר.
מתכנים בחניון בניין תחומה בירושלים ב-30:8 להסעה מארונת באוטובוסים למודיעין והורה לירושלים
נא להתקשר בהקדים לשדרון מקומות באוטובוסים.
כדי לשראיין מקומות באוטובוסים.

נא להשאיר החදעה (שם וטלפון) בטלפונים: 02-6251112 או 02-6251113.

9:00 - יציאה מהיון בניין תחומה בירושלים למודיעין. 9:30 - המסע מודיעין ורוץ הפליד בעלה בית חורון.
11:30 - חגיגת מחרת טורות ב"אוויינט האוס" נס מיטנות חובליטים בא"י בירושלים: דלקת הנוכיה בלפדי המכבים,
קבורת "ירון מתייחס" ובס"מ מיטנות פלשתין, דג אש"ם, הסכמי אוטול, ואיא פלטנייש, שארם ועוד אמצעי מהאה.
12:00 - דלקת הנוכיה בשער שכם וויהדי דלים, עדיה לאורך רוחב הגדה ובראשו הנוכיה לפדיים.

בוואו! השעה קשה! איש בל יעדן! תנוועט נאמני הר הבית וארץ ישראל
ברככת אלות ההר, הארכ' והעם וח' שמח.

כאן מותר להוכיח למחות ולהכחיד - "נאמני הר הבית"

(אנט, כל גדויל ישראל ובן הראי"ה קוק אפרה את הבניה להר הבית).

דת הציונות

**בנוגע לחיונך ילידי ישראל לשבט – שתיקה מוחלטת ולימוד זכות
כשמדובר במסירות שטחים – קול עצקה ותוכחה גלויה
גלווי דעת של הרב צבי יהודה קוק**

למשו דעת!

הברון גוטמן בראונוב נאצ'טש - ב. נ. פולץ, ממייסדי וו.ו.ו. נציגו

בדרכם צבאותיהם ומושביהם לא יתאחד עקבם ואנו מושג מארך מדיניות

ענין יהודה הכהן קוק
במחזור שבועות

לֹא תַּגְוִרְוּ!

חטא ופשע מסירת קרכעותינו של ארץ ישראל נחלה
אבותינו לרשויות נזירים או חטאו אלה של חתמו דעה אמונה ולא יחו – והוא
לא לטובם על שום אלא לחיות ולשלוחם מיליה בו לדרופת ולכונת. ד' ישמען,

בנוסף ל-70% מהבאים מארה אורה, גם חמישים ישיעו.

הנ"ל שוחה שוחה עפכנית ומורה המאמנתה תחילה של עיקומיותה וטוהר מושיעות
בלילנו גובלות ברוקידוש ^אאות, במאור אלוקים ומושעה זה. שאנו נזון לחתudem וטהורל -
ורי רגינה אלה, חוכם ואנולא, צוחק והבז - אם גם מכחים ומושעה בפדרוי כסלשען -
ות לא מוד.

לא ברא שיעישת בעשיה בלתי-חוויי, כי, בגיןו ותקולו לשליחות הוות שיאלה ונזכר
תעוזתו שיעזר, מאידך שbowser מדריכים אותו, ואז הושיטו למילוי-הכחים. אז, בצל ובוגר
עטיפותו ולבסוף במלצתו של מילוטו, הונח השם כמייסד האומה ופמייסד היררכיה, והוא סמך על סמי' שיאלה ברכוב
בצלאל, שמיין היה רוחני, והוא, לאלו היה הוא שמו, מחשבי ומושם, והוא עבד אל מהני.
צ'אנטן, אבל עליון ישב לה, והוא דר ומשוער ששור עלה וגומן חערו.

צבי יהודה הכהן קוק

"עם בלי אرض אינו עם, עם בלי אرض הוא עם נכה מאה אחוז, ועם שכרכתו
ממנו חלק הארץ הוא בעל אחוזי נכונות, העם בלי הגולן הוא עם נכה" כתוב
הרב שלמה אבניר (באחבה ובאמונה שמות תש"ס), [אבל לכוון ממן את האמונה
בכורא עולם זה כנראה לא כל כך נורא כי על זה לא כותב הרב אבניר בצורה
כזאת, ועל זה לא מארגנים "הפגנת ענק"].

"מי שעשה את המעשה הזה חייב לחת את הדין. איןנו אומרים שעל כל טענות של כל ממשלה יש להעמיד ועדת חקירה. קורה שאנשים טועים. אך טענות כזו, נתינת נשך לדוחנים שעולמים לרצוח אותנו ושרצחו אותנו במשך יותר ממאה שנה, והציבור זועק נגד מעשה בلتיה אחראיה זה, ועתה מתברר אומנם שם רוצחים בנסך זה — זהו דבר שלא יאמון! כל אלה שהיו

שותפים להחלטה זו חייכים לעמוד לדין בפני ועדת החקירה ממלכתית רבתיה". (הרבי שלמה אבינר, באהבה ובאמונה, תצוה, תשס"א) [ומה עם אלה שמסרו את עם ישראל לידיים של כופרים ופורקי על شبשך מה שנה עקרו ועוקרים את עם ישראל מתוורתו ואמונתו? זה לא מעשה בلتך אחראי? כאן אפשר לומר "קורה שאנשים טועים"? ?].

"ארץ ישראל היא ארצנו! אסור לוותר על מילימטר אחד ממנו. מתי שמענו שעם מוותר על ארצנו? אדרבא, צרייך מסירות" (הרבי שלמה אבינר, "באהבה ובאמונה", ראה, תשנ"ט). [לעומת זאת במה שקשר לשמרות התורה אפשר גם אפשר להبلغ ולשתוק ובודאי שאין צורך במסירות].

"כל אימת שאני נושא בדרכי יש"ע, וראה את ישבינו מוקפי חומה ומגדל, עטופי תילים מסולסים, עמוסי זרקרים ותאות גדר, ומנגד כפרי ערבי מרוחחים ומרוחחים על שיפולי ההרים, בניהם ובנותיהם וכל בהמתם משוטטים בביטחון — אני נמלא חימה. נתהפכו היוצרות ונתחלפו הגדרות." (הרבי ישראלי רוזן, "שבת בשבתו", בלק, תשס"ב). (ומה קורה כשאתה עובר ליד בית ספר ממלכתי בו מועברים על דתך מיידי שנה מאות תלמידים יהודים??).

"כל התומך במסירת שטחים פוגע ביהود היהודי, מנטק את עצמו מהיהדות המקורית ומabd את יכולת להכריע על דרך העם היהודי" (הרבי יצחק גינזבורג, "לכתחילה" גליון 65). (ומה דינו של המוסר כלל ישראל בידי שוני הש' ותוורתו וקורא להם גдолוי האומה? הוא יכול להכריע על דרך העם היהודי?).

"צרייך להוציא את העקירה, את הטרנספר ליהודים, אל מחוץ לחוק, ולהודיעו שמשלה שעושה את זה היא ממשלה עבריינית. ומכאן שלא נתיחס אליה כל דבר לגיטימי. אני לא אנקוט באמצעים אלימים וכבר. אבל מה אני חייב לה? מה אני חייב לממשלה שהחלה تحت את ראש??" (אליקים העצני, "לכתחילה", גליון 63). (ומה עם עקרת יהודים ממורשתם ומדתם? זה לא טרנספר?!).

דת הציונות

"נעק בקול גדול: עד متى לא נגבה מהיר גבוח לדם היהודי? ! עד متى נפנ' שוב ושוב הזרמנויות למי שהפר את כל ההסכמים שחתרם עמו, להוסיף ולשנות בנו? ! עד متى נתפרק מלצתה למלחמה חורמה עם אויבינו הקמים עליינו לכלותינו? ! עד متى נשלה את עצמנו שאיפוק הוא כח? ! עד متى יושפל כבוד ישראל? ! עד متى ימשיך חילול השם הזה? ! למען השם עד متى? !" (הרברט מנחם פליקס מאלוון מורה, "מעט מן האור", חוקת תשס"א). [ומה עם הפרת ההסכם "נעשה ונשמע" עם הקב"ה? ! מה עם האשלה שזכה"ל הוא כח? ! מה עם השפלת כבוד ישראל ע"י היהודה של מדינת היהודים מדינה כלל הגויים? ! מה עם חילול הארץ שבמרידה גליה בוטע"ר ראיי מדינת "ישראל" מאז קומה ועד היום? ! זה לא מטריד את הרברט פליקס וחבריו].

את "מדינת היהודים" של הרצל ראתה הצה"ד ללא שום ספק כמתנה האלוקים וכ"אתחלתא דגאולה" ובכיבתון מלא קבעה כי המה שליחי הארץ שנבחרו להוביל את עם ישראל אל הגאולה השלמה ע"י הקמת מדינתם, כאשר כל הסכנות (ה"קטנות" וה"שוליות") הבורות והמתהיבות מאופיה של התנועה הציונית והעומדים בראשה, וממטרותיה ו焦急ותיה התיחסו בשווין نفس כחלק מתחילה הגאולה (וכיוון שהכל נעשה ברצונו ה', מה לנו להתעורר בדרך גאוולתו אותהנו). אולם כל הטענות האלה נעלמות אלא היו כشمגייעים לדבר על הסכום הישראלי ערבו. מנין לצה"ד שמדינה פלסטינאית אינה עוד שלב בא"תחלתא דגאולה" שצרייך לקבלו באהבה? מדוע על הסכמי אוסלו אי אפשר לומר שהרצו בהם? מדוע אכן מפגינים, מוחים, מקימים תנועות וארגוני, ואפילו תחנת רדיו? ומה להתעורר במלחכי הגאולה? הרי אם רוצה ה' תקום מדינה פלסטינאית, ואם איןנו רוצה ממה מודאגת כל כך הצה"ד? אלא שבענינים "שוליים" כמו העברה על הדת, וחינוך לכפירה של רוב עם ישראל בארץ ישראל ע"י אנשים מיישראל אפשר לשבת בחיבור ידיהם ולשקוע בדמיונות הבל של "אתחלתא דגאולה" וכו' אבל בענינים הנוגעים ל"יסודות הדת" כמו ריבונות ישראלית על הר הבית, שליטה על מתחם קבר יוסף, והצלת הכהן הלאומי של המדינה צרייך לפעול במלוא הכח לתפארת "דת הציונות".

מנקודת מבטה של הצה"ד (הmbוססת על התפיסה הציונית חילונית הימנית בעיקרה) אין כלל מקום לטענותיה לא כלפי העربים וגם לא כלפי "פושעי אוסלו" וחבריהם וזאת מכמה סיבות:

א. הטענות נגד הטרור היהודי הינן צבירות מהסבה הפושאה שגם הנהגת התנועה הציונית לא בחלה באמצעי הטרור כדי להשיג את מטרותיה ואת שאיפותיה, ורוב מנהיגיה (ובמיוחד אלו שנתמכו ע"י רובו של הציבור הדתי לאומי) באו משורות ארגוני הטרור שקדמו להקמת המדינה. הרב שלמה אבינר כותב: "אסור לחת לgitimzia לאלימות, לטרוור. לערנו, יש בעולם אינטלקטואלים חסרי אחירות מוסרית, חברתיות ולאומית, שמצדיקים את הטרור, ומתראים את המרצחים כמסכנים, מתושים, לוחמי חופש וכדומה. לוחם חופש אמיתי אינו מרצח אלא הוא אדם אziel בעל מידות נעלות". (מעיני היישועה, גלין ל"ז). אם כן, מדוע מוכנים להעריך את הטרור הציוני שקדם להקמת המדינה ומדובר תמכה הצה"ד בטרוריסטים של האצ"ל, והלח"י, ה"הגנה" ו"הפלמ"ח"? ? ? ואם יטען הטוען כי אין להשוות כלל בין הטרור היהודי לטרור הרצחני שאינו מבחין בין אנשים ונשים זקנים וטף, עדין אין זה משנה כלל לעצם הטענה, כי לgitimzia לפעולות טרור מכל סוג שהוא מונעת את האפשרות לטעון כנגד מתן לgitimzia לסוג אחר של טרור. חוץ מזה שארגוני הטרור הציוניים גרמו למותם של יהודים לא מעטים. (וזאת מלבד העובדה שהכניסו את היישוב בארץ כולה בסכנה, וגרמו בפעולות הטרור לסגירת שערי הארץ בפני יהודים שרצו להגיע אליה). ארגון "ההגנה" פוצץ את אוניות הגירוש "פטריה" כשל סיפונה מאות מעפילים על מנת למנוע את גירושם וגרם למותם של מעלה ממאתיים יהודים (יותר מכל הרוגי מאורעות תרפ"ט), בפיצוץ מלון "המלך דוד" ע"י האצ"ל, ובפעולות טרור נספחות של ארגוני הטרור הציוניים נהרגו גם כן יהודים. (וזאת מלבד יהודים שנרצחו בשל היוותם "גורים מפיע לפעול הציוני" או בשל הגדרתם כ"בוגדים" בהוראת הנהגת היישוב כמו ישראל דה-האן שנרצח ע"י ה"הגנה").

מעבר לכך, מי שהפך את העربים מעובדי אדמה ל"לאומנים" המבקשים חרות מדינית ומוסכמים אף למות בעבורה היא התנועה הציונית. גם הטענה מתוק

דת הציונות

מקרים שונים כי אין כלל אומה פלسطينית וכי כל טענתם לזכות על הארץ בדודה מן הלב (וכאי לו שזו יגרום לעربים לארוז את מטლטלים ולחפש מקום אחר) היא צביעה מפנישמי שאינו מאמין בכך שארץ ישראל היא של האלקים אשר נתנה לאשר ישר בעיניו (וכל ראש הציונות לא האמין כלל בקיומו של האלקים, ואף להזכיר את שמו במגילת עצמאוותם סרכו בתוקף) זכותו על הארץ מופקעת מעיקרה, הרבה יותר מזכותו של כל ערבי הטוען לזכות על הארץ מכח העובדה שאבותיו ישבו בה. (מה גם שעיל פי תורתנו הקדושה (עיין בזוהר ק' שמota ל"ב ע"א) יש איזו זכות בא"י לישמעאל בגל המילה אלא שזכותם אינה שלמה בגל שלימות אינה שלמה אבל וראי זכותם גודלה יותר מאשר זכותו של הכהן בתורה).

"ארץ ישראל רק לצבור ניתנה, ומכיון שפריקת עול hei פרישה מדרכי צבור, בודאי שהיא מפקעה את בעלייה ממתנת הארץ. חלק בארץ ישראל, למי שמקיע עצמו מכלל ישראל, הרי זה משפט הסותר את עצמו". (מרן הגראי' הוטנר, "פחד יצחק" — חנוכה, מאמר י"ג, אות ד', וראה בשו"ת אבני נזר יו"ד סי' קכ"ו דלאו דילא ישבו בארץ" קאי גם על מומר מישראל, וכותב מרן ה"פחד יצחק" אחר שהביא דברי הרמב"ם בהלכות ע"ז פ"י ה"א, עי"ש). ווז"ל: "ווראים אנו מכאן להדריא שלענין מהטיא את ישראל, האפיקורסים מישראל דינם יותר חמור מהשבועה עמים. ומכיון שכתחה תורה על השבעה עמים אל ישבו בארץ פן יחתיאו אותו לי", אנו למדים קל וחומר על המומרים מישראל, שבודאי הם עומדים להחטיא את ישראל ושפיר קאי עליהו הלאו דלא ישבו בארץ". ("פחד יצחק" אגרות וכתבים — מכתב נ"ז, עי"ש).

ל"מדינת היהודים" של הרצל אין מקום על פי התורה ובטע לא בארץ ישראל, לא פחות מאשר למדינה פלسطينית על פי הקוראן. ובנוספ' ההגדירה "ציוני" אינה פחותה בדודה מאשר ההגדירה "פליטני" (והמתבונן יראה שרק אחרי שהיהודי הפך לציוני הפך הערבי לפלسطينי).

גם הטענה כלפי אלו המוכנים לותר על שטחי ארץ ישראל המבוססת כביכול על "דעת תורה" היא מגוחכת מפני שראשתה הפקידה הצע"ד עניינים הנוגעים לכל ישראל בידי אנשים שתורת ישראל לא עומדת כלל לנגד עניינהם

ושרוכם אף הכריזו מלחמה גלויה נגדה, ואף חוגגת מדי שנה את היום בו הופקדו בידיהם עם ישראל וארץ ישראל לעשות בהם כחפות כשהצה"ד מהללה ומשבחת על כל צעד וועל. כמו כן ידעה הצה"ד לאורך כל הדרך כי במוסדות החינוך של המדינה הציונית מנתקים כל קשר בין זכותנו על ארץ ישראל לבריתנו עם אלקינו ישראל וכל בר דעת יכול להבין בכך כי חינוך כזה יוביל מהירה לנכונות ליותר על שטחי ארץ ישראל לשם או בשביל כל תועלת אחרת כך שלפנינו ממשמעה הצה"ד כלפי השמאלי כינויים כמו "פושעי אוסלו" תזוכר כי קדמו להם ויצרו אותם "פושעי בזל" הלא המהראשי ה"مزוחHi", ואח"כ רבני הצה"ד שהפקידו בידם בחפץ לב את עם ישראל ואת ארץ ישראל, מתוך שםכו על חלומותיהם ודמיונם כי "דת הציונות" חספיק בכדי לשמר על נאמנותם של הדורות הבאים לארץ ישראל השלמה. מעבר לכך הנימוקים ההלכתיים עליהם הסתמכה הצה"ד בכל הקשור להחזות שטחים היו מבוססים על "דת הציונות" ולא על ההלכה היהודית.

כבר בארכנו לעיל כי כבוש א"י בזמן זהה אינו מעשי, והלכות מלחמה איןן נהגות היום כלל. לנו, כל מצוות העשה והלא תעשה הקשורות היום בנסיבותנו בא"י הן בכלל של "וחי בהן" ונדרחות מפני פיקוח נפש, כך שאחרי שיחלטו גולי הדור כי יש אפשרות לעשות למייעוט שפיכות דם של יהודים בתהlikך כלשהו שחלק ממנו הוא ויתור על שליטה בשטח כלשהו של א"י, וראי שחווכה לפעול על פי החלטתם וליותר אם צריך על שליטה בשטח זה או אחר של א"י, וחיו של יהודי אחד חשובים יותר מכל אדמת ארץ ישראל. אך הצה"ד בשלה גם אם צריך לעبور על הלכות מפורשות.

הרבי יהודה עמיטל (המחשיב עצמו כיהודי לאומי ציוני שיעיך השקפותו בעיקר מתוך עיון בכתביו הראייה קווק) אומר ("ספר המופת – אנשי מופת ומעש בישראל", עמ' 94, משרד הביטחון, התשמ"ח) כי "הגישה הטוענת שאסור לוותר אפילו על ד' אמות מא"י, בהחלטת אינה גישה הלכתית", אך לבני קצובר יש עדנה משלו לנושא. בראיון ל"יתד נאמן" (מיום כ"ה בסיוון תשמ"ט) נשאל קצובר כיצד הוא מיישב את עמדתו שחייב למות בעד החזקת שטחים עם ההלכה והוא משיב:

דת הציונות

"לא צריך לדבר כל הזמן רק על הלכה. יש גם דברים המסורים לבב ולרגש!"
(אז מה רוצים מאנשי אוסלו? להם אין לב ורגש?).

מותר לחילל שבת בשטחים לצורך "השליטה ריבונות לאומיות מוחלטת"

* הפסיק נוטק במקרים בהם אין כל חשש של פיקוח'ינש: תיקון נזקים חומריים או הורדת דגץ אשץ' וכדי * מתייר כל פעולה שנחשבת כ'פערולה משלימה כ'ביבוש', ואשרנו נועדה לבלויו 'הטרדות שמנועות מאייתנו לחיות כולם בחוץ' - על סך דברי הרזרע לשעבר גוזן שנ'תנהלו רוחה שבת * 'הירח' מיהדר גם לרעריכת פיצויים תוך כדי חילול שבת, וזאת כדי שדעתו שי'אלך ישראל אלה הפסיק', ומשום שיש בוה' 'הפנת נוכחות שמהוקת את הכבוש'.

השלחת, אם לאם תולים גדרלים, צהיל רודר אאלת... כל מושה שתשועה ביר' מבלען מאיתנו להורות בעם הדשא באיזו, נעל נבדקה. לישוטם (חזרו ליריעות נס ומכיסי קס ודר), שכן אין אפשר ליטלי בלא ללהת משוש בראו, כי זו פקוננס, ואם נזא שטא ויאאל, מה' להלכָה ללבג'ן פקוננס. עית' השב' הדיא, שמי' לשלב שבת לטען עית' אשץ' ישראל יאודה שרך לא שבת לא בד' זיל... כי להלכ'ה וזה בא בלען מאיגן פלי' שבת אל אלות דיאמי, נקסבל, גוז'ה גוז'ה נב' להויהות בדורותם וחוקם פלחות אין און עזע'ה של ליטול מוקד' ואו ליטול מוח'ן לשות הוויה, אך מוקד' עיל' כי 'ברזר' שאון כי בכל ששה' גב' והדיס' פטנט' החב'ה דינה הדר' שאמאר' ליטל' פאנט' החב'ה דינה הדר' אלל', האב' והב' ולמ' רשות' שבת... ואן לווקשות שלא כל מיטיל רעה אונט' לנטה, בלען האליריה, אלא גב' שאן לנטה, ערד' עט', כי און ד' נגע' ליריען, ידי' לט' ענ'ה'ה שדא' חוק' את דיברין, ביד' להלכ'ה לא טראטל'.

'הויה' נבנה על סך וביר' שבת' גוז'ה לשער' שלמה גוז', לאלאר, לפיל' מוש' ח'ר'ב'יס' - כדר'ו - גצע' פטאנט', שברי' חול' עיד' דהה' - אאל'ו' צבאי' שממעומ' הא, כי 'אל' ריך' ביטיש' בדר'ו' להלכ'ה רוחה שבת, איא' בא אלאל' האאן מניעת אושיות' להשתלחות' דורי'ה עיל', כי וא' רוחה שבת'.

ווב' איג'ו' טס'ו', כי אונט'ה'ר' אונ' מוגדר' כל'ה'ה' בפונ' בגיא, כי לער'ו' הדר' בארכ' אונ' בדר'ה' של מחרת' סיל' להטמ'ר' עם צבא - ועיק' כו' הוא ר'ך בתהו' הפס'ילו', בפ' מתי', ולכ' לעשען, בפ'ו' שירפה' שפ'ה' בפ' שבת' המלחמה' נג' אונט'פ'אה'ה' פ'ב'ב', בפ'א'ר' ו' הו' א' מ'ת'.

הר' שלמה אביגר:
"טוויל מוחזין לישוב רוחה שבת"

מאחר והסתכלותה של ה'ה'ד על הסכסוך הישראלי ערב' היהת ועודנה מתוך מבט' "ציוני" אין זה מפתיע כי גם את סבת הסכסוך ותווצאותיו תפסה בצורה חילונית לחלוטין (המתעלמת לגמרי מהידיעה הפשטוה הירושה לכל בר' בי רב ר' חד' יומא, שהתנהגות הק'ה עמנו היא ביחס להתנהגותנו אנו עמו, כשהשתי אפשרויות עומדות לפנינו: "אם בחוקותי תלכו" או "אם בחוקותי תמאסו", והן המנויות את מהלכ'ו של עם ישראל. וכמו שכתב הרמ'ב'ם בראש הלכות תענית והובאו דבריו לעיל) וממילא, גם הפתורנות לסכסוך זה שיצאו מבית מדרשה של הציונות הדתית הם פתרונות חילוניים מובהקים, שהמכנה המשותף להם הוא אבי יסודות דת הציונות: "כוח' ועוזם ידי".

"אפשר לו יותר על עקרונות הציונות" – על עקרונות היהדות לעומת זו, אפשר גם אפשר. את השקט והביטחון ישיב לישראל... זה"ל (אם רק יתנו לו נצח כmoben...)

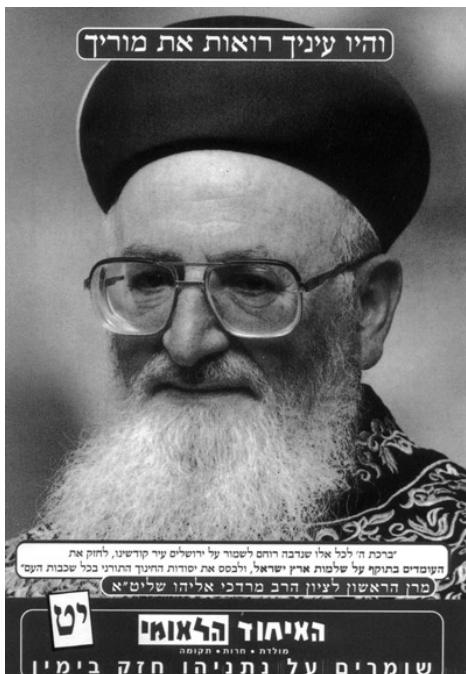

mbit ha-yozr shel haza"ad yitzao sisimot como "tano le-tza'el la-netsach", v'haniyi bni ukiba chlko, v'thalo cdzot shelihzn matnoss ha-mishpat: "yish rak paturon zbabai". Rk cshmpna hadat at mokoma l'halmot v'dimyonot cozimim shel "atchlata" v'moshovim at tkufatnu ltakufat dod ha-melk yicolim ldaber ul "tronsfer" v'ul ck shzrik lo-mr la-ameriknim shla ytarbu (shehi am ytanu le-tza'el la-netsach ncboush b'klot gms at amerika).

לרב בנימיין זאב כהנא (בנו וממשיך דרכו של הרב מאיר כהנא) היה פיתרון מקוררי יותר: שזכה ליצא מההתנהלות והמתנהלים כבר "יטפלו" בעברבים.⁸ (בינותים בעוננותינו, נרצהו הרב בנימיין זאב כהנא, אביו הרב מאיר כהנא, ורחבעם זאבי הי"ד ממשיכי השיטות השונות ל"טיפול בעברבים" ע"י מחלבים ערביים בני עולה).

^{א.} "דרך של תורה", גליון 478, י' סיוון התשס"א.

דת הציונות

תוצאות החשיבה ההיילונית של ה策"ד: הਪתרונות – לחילונים "אלופי צה"ל לשעבר", ברכנים משתמשים רק לקשוט כרוזת התעמולה. (אגב, מישחו שמאחר מרדי אליהו הורה להציגו "יט"?)

"בשנת הפלעות תש"ו הבعتי לפניו ה"חזון אי"ש" את חרדתי כי אין יום שייעבור בלי קורבנות יהודים שנפצעים מידי העربים. הוכיחני רבנו: מדוע אין מזועזע כל כך מזה שאלפים ורבעות ילדים מישראל מקבלים חנוך חופשי שהוא כשריפת נשמה וגוף קיימ, וכי רציחה זו ההמונייה היא פחות אכזרית מרציחת העربים שפוגעת רק ביחידים ולא בהמוניים כה גדולים, והרי חז"ל קבעו שגדול המחתיאו יותר מן ההרוגו". (רב שלמה כהן, ילקוט דעת תורה עמ' 23, בסוף קונטרס "עקבתא דמשיחא" להגר"א וסרמן, הו"צ' נצח, בני ברק, תשמ"ט).

"העצה היחידה שיש לנו ביום ביחסנו עם העربים היא עצמת של חז"ל בדרשתם על הפסוק: "הקהל קול יעקב, והיהודים ידי עשו" – בזמן שקהל יעקב נשמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין היהודים ידי עשו. ואין עצה אחרת, כי אם הוא לא ישמור עיר שוא שקד שומר"."

(מן רבי אלעזר מנחם בן שך)

פרק ז

החינוך הממלכתי דתי — קדושת החול או חילול הקודש?

כמו שראינו בפרק הראשון, העולם נברא על פי התורה ומתקיים בזכות התורה ומהרגע שננתנה התורה לעם ישראל הוטלה האחירות לקיום מציאות ההויה כולה ובכללה עולמנו אנו, על כתפיו של עם ישראל לטוב ולמרеб, הן מבחינת עצם מציאותה וקיומה בכל רגע ורגע, והן מבחינת כמות ואיכות השפע המושפע אליה מבואר העולמות כולם. ולאחר מכן חיינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמוניהם שנה מותנה קיומם המציאות כולה בהעברת התורה לדורות הבאים על מנת שייעסקו בה ויعملו בה וישמרו את כל מצוותיה. (וכמובן שהעולם נברא בשbill התורה ולא חלילה להיפך).

פעמים רבים בתורה מודגש עניין העברת התורה לדורות הבאים ובצורות שונות: ושננתם לבניך, כי ישאלך בנך, והודיעתם לבניך, וכו'.

שורשה של המלה בין הוא מלשון בניין. ואכן לאורך כל שנות קיומו ובנינו של עם ישראל וללא שום קשר לתנאי הסביבה, היה חינוך צazziי ישראל לאהבת התורה, שmirתה, והעסק בה, למרכז חייה של כל משפחה יהודית. וכמו שכל תחומי היו של היהודי בכל מקום בעולם ובכל זמן הודרכו על פי צווי תורהנו הקדושה, כך חינוך הילדים ובמיוחד תחום רגיש זה של חינוך בניינו ובנותינו לתורה ויראת שמיים בקדושה ובטהרה, הודרך על פי דעת התורה כפי שהורו

דת הציונות

גדולי הדור בכל דור ודור, והיה תמיד בראש מעיניהם של גדולי הדור, וראשי הכהילות בכל תפוצות ישראל.

בכל מצב, ולעתים תוך נטילת סכון רב, הועברה התורה לצעירים צאן הקדושים של עם ישראל, תינוקות של בית רבן שבהבל פיהם העולם מתקיים, שלא פסקו מגירסה דיניקותא, ולא נדם קולם גם לעת בגרותם בישיבות או בקיבוצים שונים בהם התאספו ללימוד וללמוד את תורה הקודשנה כנתינתה מסיני.

חינוך ילדי ישראל לתורה ויראת שמיים עשה גם רושם רב על הגויים בסביבתם. וכמו שאמרה התורה "כי היא חכמתכם ובינהכם לעיני העמים" (דברים ד' ו'). כמעט כל מלך, או שליט, החזיקו יועצים יהודים ולא אחת נעזרו בשאלותיהם ובהכרעתיהם הגדולות ביותר בגודלי התורה שהיו בסביבתם, ועל פיהם נחטו החלטות רבות וחשובות. גם הגויים ידעו היטב כי כחו של עם ישראל הוא בשמרות התורה ובמיוחד בלמידה התורה, ולכן כמעט בכל תקופה של גזירות קשות על עם ישראל מוצאים אנו גזירה צזו או אחרת שטרתה לפגוע בלמידה התורה או בהעברתה לדור הבא. אך הבתחת הקב"ה "כי לא תשכח מפי זreau" חזקה הייתה מכל גזירה וועל אף ועל חמתם המשיכה העברת התורה, שמירתה, ולמודה.

גם עם מהרסים מtower המחנה, נאלצו לפעמים גדולי הדור להתמודד, ובעיקר עם כאלה שרצו להתאים את החינוך היהודי לחינוך הנוצרי אשר בסביבתם.

כבר הזכרנו לעיל (בתחילת פרק ב') את המאבק הקשה שהייתה לגדולי הדור בתנועת ההשכלה האירופית שרצה את פניו של עם ישראל ולצרכו למשפחתי הגויים ע"י חיקוי אורחות חייהם וע"י עקריות התורה, ועקבירת כל קשר לקב"ה.

הסבירנו גם את הסכנה הנוטפת שהיתה בתנועה זו (וכן בתנועה הלאומית שהיתה המשכאה הישיר) באשר שכפירתה בבורא עולם ובתורתו, ואימוץה את אורחות חייהם של הגויים במלואם לא הפיעו לה להחשב עצמה "יהודית" ואת אנשיה

"יהודים" מאחר ופירושו של מושג זה בעינה לא היה יותר מאשר "מוצא תרבותי".

הוסבר גם, כי התנועה הציונית כבר בשלבייה הראשונים קיבלה את הצעת הפרاكציה הדמוקרטית כי התנועה לא תסתפק בפעולות מדינית בלבד אלא עוסוק גם בנושאים אחרים ובעיקר בחינוך לאומי חילוני, הצעה שהביאה למעשה את החוגים הדתיים בקונגרס להתאחד יחד בסעיה עצמאית (ה"مزוחה") על מנת ללחום כנגד מגמה זו.

בנוספ' ראיינו כי התנועה הציונית לא הציגה את עצמה ככolumbia לפתור את הבעיה המדינית בלבד, אלא כתנועה שמטיצה לגואל את עם ישראל מן הגלות, כאשר סימני הגלות העיקריים הם המסורת היהודית (הינו שמיירת תורה ומצוות), הhabdلوות היהודית (הגטו), ושבת היהודים — האידיש, וסימני הגאולה הם התנועה הציונית ומנהיגיה, הספרות העברית החדשה, הייצאה מן הגטו, ובעיקר, הקמת מדינה עצמאית בארץ ישראל.

לציונות הדתית הייתה בעיה מפניה שמצד אחד רצחה לطفח את החינוך ל"ערבי הציונות" (על פי השקפתה של ציונות מקום חשוב בתחום הגאולה של עם ישראל כמו שראיינו לעיל) חינוך שככל בין השאר יחס של כבוד והערכתה למנהיגי התנועה הציונית ופעילה, לימוד התחלים ההיסטוריים הקשורים בפועלות התנועה ועוד, ומצד שני הייתה צריכה להchner לתרבות ויראת שמים חינוך הכלול בין השאר יחס של כבוד והערכתה לגדיי התרבות, לימוד תורה, ולימוד ערבי היהדות (שרוכם ככלם סותרים את ערבי הציונות). כתוצאה לכך התפתחה כבר בחו"ל חינוך דתי לאומי במקביל לחינוך הלאומי החלוני. מייסד ה"مزוחה" הרב יצחק יעקב ריינס היה הראשון שהקים ישיבה עם לימודי חול וכמו שמספר הרב פישמן: "בשנת תרמ"ב קראה הממשל הרוסית אספה של רבנים בפרטבורג להתייעץ מהם על דבר עניינים הנוגעים עם היהודי. באספה זו השתתפו הגאנונים המפורסמים: הרב יצחק אלחנן ספקטור מקובנה, הרב יוסף דוב סולובייצ'יק מריסיק, הרב אליהו חיים מיזעלס מלודז', ועוד רבים מזקני גדיי הדור בעת ההיא, ובתוכם הרבנים הזקנים האלה בא גם הרב הצעיר

דת הציונות

ריינס לחת חלך באספה רבתיה זאת. רבנו זה, שידע והכיר את רוח הזמן ודרישותיו [שוב השיטה המוכרת: הרוב ה"צעיר" הוא היודע בניגוד לכל גдолיו הדור שלא ידעו זאת], הציע אז לפני הרבנים חבורי האספה להכנס לחוף תכנית הלימודים של בתיה היישבות גם למוד שפת המדינה ויתר המדעים הכלליים. הוא הביע את דעתו, כי בזוה יועילו הרבה להשיב אלינו ואל תורהנו את לבות עירינו, שנפשם חשקה לרכוש להם את המדעים הכלליים ואת הידיעות החילוניות הדרושות לצרכי החיים החומריים, ואשר מבלי מוצאם זאת ב"יישובות" שלנו הם הולכים ועוזבים את בית - אולפנא אלה והולכים לדעות את עצם בשדות אחרים ובכרמי זרים, אבל אם נכנס גם בתיה ישבותינו את למוד הידיעות הנחוצות לרוח הזמן, לו גם במידה מוצמצמת, אז על פי הכלל "לא שבק איש היתרא ואכליל איסורה" — בטח גם בניינו עירינו יתנו משפט הבכורה לבתי אולפנא שלנו. ואולם הרבניים זקני הדור, שהשתתפו באספה זו, בגודל תמיומתם, לא ראו את הנולד והתנגדו להצעת הרוב הצעיר והוא הוסרה מעלה הפרק. אך הוא בעצמו בידיעו את ערך הצעתו ועד כמה תוכל התגשותה להשפיע על החיים הרוחניים של הדור הצעיר, החליט לנסות להוציאו בעצמו לפועל את מחשבתו הטובה, ואז יסד את הישיבה ההיסטורית שלו בשונייציאני, ישיבה לתורה ולהחכמה גם יחד".

(*"זכור זאת ליעקב"* — תולדות הרב ריינס, כתוב וערך הרב פישמן, ירושלים תש"ד, עמ' 9, אגב יש בדברי הרב פישמן הودאת בעל דין כי המחלוקת בקשר ליחס לתנועה הציונית הייתה מחלוקת בין רב צעיר לגDOI וזקני הדור דבר שאינו מוצג כך ע"י ה策"ד. וראה בספר *"מair עני ישראל"* על ה*"חפץ חיים"* (חלק ב', עמ' 468, בני ברק, התשנ"ט) שנשאל פעם ע"י אדם שכן דודו למד בישיבתו של הרב ריינס, והסתפק עד כמה מהויב למסורת נפשו להוציאו שם, והשיבו מラン ה*"חפץ חיים"*: *"אפילו בשבת אפשר לנסוע לשם ולהוציאו"*).

גם בארץ החלו לקום בתיה ספר בסגנון זה, כמו *"תחכמוני"* ביפו והם היו היסוד למרכז החינוך הדתי לארמיה שהחלה אחר כך כחלק בלתי נפרד ממערכת החינוך החילונית וקיבלה את שמה: *"החינוך הממלכתי דת"*. אין לי

צל של ספק (לפחות על פי נסיווני האיש឴ כתלמיד בחמ"ד) כי מערכת החמ"ד עשתה ועדיין עושה רבות ונצורות בכל אשר קשור להחדרת ערכי הציונות בעומק נפשם של תלמידיה. בפרק זה נבחן ונראה האם עשתה את המוטל עליה על פי התורה בנווגע לchinוך ילדי ישראל להשקפה יהודית, שמיירת התורה ומצוותיה, והאם נתנה לתלמידיה את הכלים לשמור על אמונהם ויהודותם בעtid' (לאחר שיסיימו את חוק לימודם בחמ"ד), מה היה היחס בין ה"דתית" ל"מלךתי" וחשיבותו של איזה צד הודגשה יותר אם בכלל, ומה היו התוצאות של chinוך זה במציאות ממשך שנות קיומה של המדינה.

קדושת ההחול

כאמור לעיל הציונות הדתית מצה את ערך הלאומיות אלא שהדגישה את ההכרה שבחביבו עם הדת.

וכשם ששמיירת תורה ומצוות בפועל ללא אימוץ הרעיון הלאומי נשבה בעיני הציונות הדתית לחיסרון הרי שהינוך לתורה בלבד ולערכיה ללא chinוך לערכי הלאומיות חסר הוא ג"כ, ויש להשלימו בערכי הלאומיות, וכיוון שרוב הדברים בעניין הלאומיות היו שייכים למחנה הכהרים בתורה כולה, לא הייתה ברירה לחמ"ד אלא לאפשר דרישת רgel בתוכנית הלימודים לאותם מומרים לתיאבון ולהכweis ולכורכם יחד עם לימודי התורה.

נסيون הציונות הדתית להציג את החמ"ד כמגשיי "תורה עם דרך ארץ" הוא שקר גלוי מפני שהחמ"ד מלמד לאמן ערכים מן העולם החלוני (ובמיוחד ככלו הקשורים לאומיות) כהשלמה לערכים הדתיים ויוצר תחושה כאילו בתורה לבדה אין די לעצב את דמות היהודי. העומדים בראש החמ"ד אומרים בגלוי כי "החינוך הממלכתי דתי מקבל את הערכים החיבוריים של העולם המודרני" ("קיים מנהים למדיניות החמ"ד", עמ' 26, מנהל החינוך הדתי, הוצ' מחלקת הפרסומים של משרד החינוך והתרבות, 1992).

דת הציונות

כמובן, מלבד לימוד התורה לא עוסק החמ"ד במה שקשרו ל"לימדו אומנות" בלבד, אלא בהחדרת ערכיים לאומיים אוניברסליים מבלתי לבדוק כלל את יחס התורה אליהם.

כך, נלמדת במערכת החמ"ד ספרות הגויים, וספרות המומרים לMINIHEM אשר משחיתה את נפש התלמידים, והאסורה בלימוד על פי ההלכה. (שאיפלו ספר תורה שנכתב בתכילת היהודו ע"י מין נשוף באש כולל אזכורתו (שמות ה' המפורשים שבו) ואמרו חז"ל: (סנהדרין צ' ע"א) "הקורא בספרים החיצוניים אין לו חלק לעולם הבא".

גם בנושאים שאין איסור בעצם ידיעתם וההি�שפות להם כמו למשל ידיעת ההיסטוריה של עם ישראל, גיאוגרפיה, ומדעים שונים, (באופן שאין זהו משום ביטול תורה, או איסורים אחרים והדבר נחוץ למידת אומנות, או הותר ע"י מורה הוראה מסבה כלשהיא) מאמץ החמ"ד את שיטת הלימוד הממלכתית. לדוגמה: אפשר ללימוד אנגלית ע"י מאמר על ה"חפץ חיים" ואפשר ללימוד אנגלית ע"י מאמר על שחן כדורגל או תוכנית בטלוויזיה ה"חינוכית". אפשר ללימוד היסטוריה תוך הדגשת ההשגחה של הקב"ה וגיאוגרפיה ומדעים אחרים תוך הדגשת פלאי הבריאה וגדלותה הבורא ית"ש, ואפשר ללימוד ההיסטוריה ממבטו של היסטוריון חילוני ומדעים ממדען הkopfer בתורה כולה. כאן מאמץ החמ"ד את תוכני הלימוד כפי שעובדו ע"י אנשי הпедagogיה החילוניים מבלתי לסנן ולבקר בדבר. (ולמוותר לעצין הנזק שנגרם לתלמידים עקב לכך).

גם לימידי ההיסטוריה ובפרט אלו שקשורים לציווית נלדים מנוקדת השקפה חילונית לגמרי כשאיפלו לשנת הציונות הדתית מוקדשות שורות מעטות, וairoוועים דתים לאומיים בעלי חשיבות רבה כמו למשל הקמת הרובנות הראשית לא נלדים כלל לעומת ארוועים אחרים שהשיבוות אפסית. גם הרוב קוק ורבנים אחרים הקשרים אליהם אינם מזוכרים כמעט בתוכנית הלימודים, בניגוד למנהיגי התנועה הציונית המזוכרים לרוב, דבר שמוסיף אף הוא למשקל הרב שיש למנהיגי הציונות בעיני הציבור הדתי לאומי לעומת הרבנים שמקלם בציבור הדתי לאומי קטן בהרבה.

רוב תלמידי החמ"ד מזדהים יותר עם לוחמי האצ"ל והלח"י מאשר עם מיסדי הציונות הדתית עליהם לא למדו כמעט מואמה. (ומה הפלא שמרגשימים אחר כך שיתרמו יותר כחיילים בצה"ל מאשר כאברכים בישיבה). ובכן, מה אמרו מנהיגי הציונות הדתית אודות החינוך הממלכתי דתי ומה עשו עם זה בפועל המופקדים על חינוך זה?

הראי"ה קוק: "גם אלה אשר החיכים הביבדו עליהם את אכם, והם מרגשימים לחץ כבד ברוחם מדגמת החיים הזמניים של בנייהם, והרשו להם לצורף לתוכנות החינוך חול אל הקודש אל נא ישכחו כי צורף זה צריך שמירה גדולה שלא יבוא הדבר לידי זיווף המטבח החינוכית שלנו בכלל...", אל נא ישכחו, כי לא שפות זרות, לא לימודים שפגמתם הכספיות חמורות יצאו ביחוד מצוין, אלא, כי מצוין יצא תורה ודבר ה' מירושלים". ("אגרות הראי"ה", חלק א', עמ' ריב"ט, אגרת ק"ע).

הרב משה אביגדור עמייאל (שהיה מראשי הוגי הדעות של ה"مزוחהי") כותב: "החינוך שלנו מיסודו על פי פרוגרמה השטחית, הקטנות דמותין שלנו: "אי לעם ישראל על פי תורה ישראל" כאילו אין בינינו ובין הציונים החופשיים, רק הבדל של שלוש המילים האחרונות, ובשני הדברים הראשונים: "אי לעם ישראל" אין שום פלוגתא וחילוקי דעתות ביןינו. וכAILו גם אנחנו מסכימים כmohem, שאפשר לנו לפרש את איי ועם ישראל גם בפירוש חילוני למגורי. הקטנים שלנו, שכבר מ��ר ילודתם מתהננים ברוח פרי גירסה שטחית זו, שמןנה אפשר לטעות, גם העם וגם הארץ קודמים לתורה, שבאה רק בתורו "קנוח סעודה", בתורו "אפיקומן" שיוצאים בו בכזית, להם מזיך הדבר ביותר. ההבדל ביןינו ובין בתיה"ס הכלליים לא צריך להיות רק בזה, שלאחרונים יש רק יסודות אידיאולוגיים של אחד העם והרצל לנו יש נוסף על זה גם היסודות של משה רבינו, להבדיל, — אלא שעליינו לדעת שהיסודות של משה רבינו מהה בסתירה גדולה להיסודות שלהם.

חניכי בתיה"ס שלנו אינם יודעים מסתירה שכזו ובכללם בספר יותר

דת הציונות

על תולדותיהם ומעשיהם של הרצל וביאליק, למשל, אשר על רשיי ורמב"ם ז"ל. והאם ייפלא איפה הדבר, שכשהגדים נעשים תיישים, הם מתחילהם להבט על ההוספה של "על פי תורה ישראל" כעל סrah העודף?.

כי הילדים יותר ממה שלומדים את התורה שכחוב ושבוע"פ לומדים הם את התורה שבלב, שבלב המורים, ואם לב המורים מלא סתרות וניגודים, קרעים ושבירים בנפש, רשוויות שונות שאין אחדות ביניהן, האם אפשר שנפש הילדים תשאר בתמיותה? אלו הן סיבות הקלהה הכי גדולה במחננו, קללת "בנים ובנות ולא יהיו לך". ע"כ. (מתוך ספרו: "הבעיות הרוחניות שבציונות").

הרב י. ל. פישמן (מקימי ה"مزוחהי" ומחומרדים בראשו) כותב: "בתוך תוכנית הלימודים של בית הספר שלנו, כלומר: של ה"مزוחהי", חופשת "ידיעת" הספרות החדשה מקום רחב למרי. כשם שצרכיהם התלמידים שלנו לדעת פרק בתנ"ך וشعור בתلمוד, כך אי אפשר להם "לברך על המוגמר" ועל הסיום אם אינם יודעים להרצות "כהלכה" על סגנוןיו של פרישמן, ועל שירותו של ביאליק, וגם של — גורדון... "זה בא בלי הא לא סגי". וכמה מכאייב ומהחפיר הדבר אם למשל (אין זה משל אלא עובדה!) בבית הספר שלנו צריכה ומחוייבת בת ישראלי כשרה לכטוב "חברו" או להרצות בעל פה על תוכן השיר "קוצו של יוד" ליל"ג שהרבה יותר مما שיש בו שירה — יש בו מן הלגוג והזוזול כלפי היהדות המסורתית בכלל וככלפי גודלי רבני ישראל בפרט.

אבל בת ישראל כשרה שאבותיה הכנסוה לתוך בית הספר של ה"مزוחהי" על מנת לחנכה לדת וליהדות המסורתית אינה יודעת מכל זה. בתוך כותלי ביה"ס הדתי לאומי מחייבים אותה לשנן את שירו ההייטולי של גורדון שהיה לו עג לכל קדשי מסורת ישראל, שהיא שונא תכלית שנאה את היהדות הדתית ושגם לה"חבת ציון" התייחס בביטול והיתול ובכת צחוק אשמדאית, ומתווך "שירו" זה היא קולטה לתוך מוחה ולבה את ההכרה כי رب מישראל "נשנתו תתרית", אין

פרק ז

בה אף אחת מן המידות המשובחות שנצטינו בהן זרע קדש, בני ברית: "על ממון ישראל עינו לא תחוס, דרך שלום לא ידע, חמלת לו זורה"

ואני שואל את המורים שלנו ואת המפקחים על החינוך המזרחי: האם חושבים הם כי סופר משורר כזה שנגע ופגע לא פעם אחת בנسمת נשמתנו ושיהה סורק אתبشر מסורתנו במסורות של ברזל – אם משורר סופר זה אשר קופה של איבה ומשטמה ליהדות המסורתית ונושאי דגלת תלואה לו מלפניו ומאחריו מסוגל להכנס בלב חניכיו אהבה וחבה לקדרשי ישראל ומסורתו? בשורה אחת עם הקראיה בספרי קדרש מכנים גם את הקראיה בכתביו של פרישמן, בלי הבדל ופדות בין קדרש לחול, וכן מצטייר במוחו הרך של הילד שלנו כי גם סופר זה הוא אחד מלאה שבנו את ספרות ישראל, והוא הולך וקורא אחרי כן, אם מתוק הוראה מצד המורים, או מתוק רצון עצמי, את ספרו "במדבר" שכלו מלא חרוף וגידוף כלפי תורה משה ורבנן הנכאים. ושוב אני שואל: האם מאמינים הם מורי ה"מזרחי" ומפקחיו כי כתביו של סופר זה (כבודו כסופר במקומו מונח) יהיה זורק כפעם בפעם קורת של חלתיות וקורטוב של מרה כלפי מסורת האומה – מסוגלים להנץ את בנינו ובנותינו ברוח דתית לאומי יהודי ומסורתית?

הנה זכינו והoved המפקח על בתיה ספר של המזרחי זיכה את מוסדות החינוך שלנו בספר "תרומות" בשליל תלמידים בני שטים עשרה שנה ומה נזהה בספר למוד או קראיה זה? איזו "כרסטומתיה" ילדותית של קודש וחול בלי כל תחומיים והבדלה כל שהיא. מאמר קצר מתוק מדרש בראשית הרבה על יד שירו של טשרניחובסקי, מאמר תלמודי במסכת תענית מכורע עם שירו של אביגדור המאירי, מסכת סוכה עם שמונוביץ', תנא דבר אליו עם יל"ג ועם מפו, דבר משה ליב מסוב עם בורלא (ובורלא בראש!), רמב"ם עם אשר ברש ועם שלום אש, והכל בצדחה חדא ובכונפה ובלי כל גבולים ותחומיים. וכמה זלזול יש בתוכה כלפי המקורות של ספרי חז"ל הראשונים, כמה עם הארץות ובורות מתגלת ב"כרסטומתיה" זו. אבל לדעתו כל הספר כולל על שלושת הכרכי תעודת עניות הוא – להחינוך שלנו. אם תלמידים בני שטים

דת הציונות

עשרה — ארבע עשרה שמחנכים בבית ספר דתי לאומי, אין להם ידיעה על ערכיה של תורה, של ארץ ישראל, של שבת ושל מועדים מתוך מקור התלמוד והמדרשים אלא שצרים הם לקורא על זה פורורי אגדות שנבלעים ובטלים ברוב של פרקי שירה וספרות יפה של הספרות החדשה — הרי זה מגלה את כל עניותו של החינוך שלנו וזיווגו. חינוך דתי לאומי, כפי שעלה במחשבתם של יוצרי החינוך הזה צריך להיות מקורי, שורשי, צומח ומפתח ויונק את לשד החיים שלו מתוך ספרות שהיא יכולה דתית לאומית וגם סופריה ומחבריה היו יכולים נאמנים לדת ולמסורת אבות. חינוך דתי, תורני, הנערן מרשוי העמוקים ושנשבר חוט השדרה שלו — זהו חינוך מזויף ומסורס". ע"כ ("במישור" כ"ז כסלו תש"א, הובא בספר "ילד טהראן מאשים", ר' משה שינפלד עמי' 75.). ואם כן, הרוב פישמן, מי ראה את הנולד? גדויל זוקני הדור? או הרוב

הצעיר רייןס? ?...).

**ממשיכים את
המסורת... עלון
לשכת הבודך את
ביאליק עם ר'
שלמה אלקבץ.
(עלונים של חנן פורת,
הרוב אליעזר מלמד,
ודרב מנחם פליקס).**

מאז פורסמו דבריהם אלה של ראש ה"מזרחי", ודברים דומים מפי רבניים ומחנכים המשתייכים למחנה הדתני לאומי, חלפו עשרות שנים בהן לא רק שלא נעשה דבר, אלא חזקה כריכת התורה יחד עם הספרות ה"עברית" החדשה ועם ספרות הגויים ותרבותם עם או ללא תרגום לעברית, בתוך כותלי מוסדות החמ"ד החל מגן הילדים, דרך היישובות התיישבות והאולפנות, ועד האוניברסיטה הדתית והמכינות הדתיות.

גם העובדה שעשרות הפנאי של רוב תלמידי החמ"ד מנוצלת לשפיגת התרבות החילונית על כל תחלואה, לא מפריעה לחיזוק ספיגה זו גם במערכת השעות של ביה"ס באמצעות המקצועות השונים, ואחרי הכל עוד מוצא לנכון פרופ' משה קוה, נשיא אוניברסיטת בר אילן להتلונן על "סגירת תלמידים מפני השפעתה של התרבות החילונית" ולומר ש:"התרבויות החילונית מקיפה את כולנו ועלינו להנתק מורים וראשי ישיבות להתמודד עם התרבות החילונית מתוך הכרת ערכיה, ולא תוך ביטולה וסגירת תלמידים מפני השפעתה", ולהמליץ כי "ראוי שתקים ועדת ובה רבניים, אנשי רוח דתיים ומחנכים, וזה תיזור תשתיות לימודית שתחבר את היהדות לערבי הדמוקרטיה ולערבים האוניברסיטאים...". (דברים שנישאו ביום עיון לקידום החמ"ד שקיים הסדרות המורימות, פורסם בעיתון: "השבוע בפתח תקופה", י"ד ניסן התש"ס).

על פי תקנות החינוך הממלכתי אין החמ"ד רשאי לפתח תכניות לימוד משלו, למעט מקצועות יהדות מובהקים כתנ"ך ותושב"ע. ברוב המקצועות חלה תוכנית הלימודים של החינוך הכללי גם על החמ"ד, לאחר שהוא בוחר מתוכה את המועדף עליו ביותר, וגם זאת מתוך הסכמת החמ"ד לכך.

**"לא מצאתי בפרסומים של החמ"ד שאיפה
לבבדנות או שאיפה לפתח תוכניות יהודיות
בכל מקצועות הלמוד."**

—
**(יוסף שורצולד, "חינוך הממלכתי דתי" —
מציאות ומחקר, הוצ' אוניברסיטת בר אילן, התש"ן).**

רשימת ייצירות בטופור לתוכנית מוחכמת – חלק ג' – (יחזות 3, 4, 5) נושא צייר

וְשָׁאַלְתָּהּ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיֹאמְרוּ לְךָ כַּאֲמָתָה
וְעַזְתָּהּ כַּאֲמָתָהּ וְעַזְתָּהּ כַּאֲמָתָהּ וְעַזְתָּהּ כַּאֲמָתָהּ

בנוסף לכך אימץ החמ"ד גם את שיטת החינוך החילוני במה שנוגע ללימוד של בנים ובנות בכיה"ס, ובחלק מהם אף באוטה כתה דבר שמנוגד כמוובן להלכה, ומהו שורש לקללות מוסריות וכמו שכותב הראי"ה קוק ז"ל באגדותיו בעניין זה: "ה' יודע איזו תוצאות של קללות מוסריות תביינה הנגגות כאלו, על זה ראוי למחות בכל כח". (אגרות הראי"ה חלק א' אגרת רע"ט). אבל בצת"ד מוחים רק על החזרת שטחים, ולא על נושאים "שוליים" כמו חינוך לצניעות. בנושאים אלה אין בעיה לлечת אחר החברה החילונית ולהקotta).

A decorative flourish consisting of a horizontal line with a central floral or star-shaped ornament.

דילול הקודש

עד כמה שקשה ובلتה נתן לתפיסה הנזק שגורם החמ"ד לתלמידיו ע"י החדרת ערכיהם הנוגדים להלכה, ולדעת תורה, והמטשטשים לغمרי כל גבול וחיז' בין קודש לחול אל תוכנית הלימודים, קשה עוד יותר ואינו נטפס מה שעשה החמ"ד לקודש הקודשים של עם ישראל — התורה הקדושה.

"החינוך לאמונה וחיזקה עומדים במרכזו עשייתנו החינוכית במסגרות הפורמליות והבלתי פורמליות ובכל שלבי הגיל, החל בגן הילדים וגמר במכלה ובבית מדרש למורים". ("קיים מנהים למדיניות החמ"ד", עמ' 26).
— האומנים ??

גם בנושא למוד התורה, אמץ החמ"ד השקפות חילוניות וכפרניות, והכנסם אל מערכת הלימודים, ולא זו של התלמידים בלבד אלא גם זו של מי שאמורים לחנך ילדי ישראל לאהבת התורה, לmodה, וקיום מצוותה — המורים והמחנכים.

"הספר המקראי" — זה שמו של קורס הנלמד במכלה דתית לאומית להכשרת עובדות הוראה במרכז הארץ, האמורות לחנך את ילדי ישראל שיאפקדו בידיהן בבית הספר הממ"ד, וללמודם את התורה הקדושה.

בקורס זה לומדות המורות לעתיד את תורה ישראל על פי תפיסת עולםם של גויים ברוחבי העולם כאילו הייתה יצירה ספרותית. לא אלקיהם הוא המדבר כי אם "המספרים הקדמוניים" ולא מסר אלקיו לעם ה', כי אם "תכלית אומנותית". אליהם חוברים "גדולי תורה מובהקים" כמו. בובר, אוריאל סימון, ועוד ...

דת הציונות

לומדות תורה ביצירה
ספרותית - מורות החמ"ד

**ביבליוגרפיה לקורם "הספר
המקראי" – תורתם של
פרשנים גויים יחד עם תורתם
של מ. בובר וחבריו**

מספרן של הנפשות הפעולות בסיפורו המקראי לתקופותיו קטן,_CIDOU, עד מאד. אפילו בסיפורדים בעלי עלייה מורכבת ומתמשכת כתולדות יוסף, ואחיו וכמגילת אסתר אין בסצנה הבודדת יותר משתים שלש דמויות פעילות, והדו-שיח מתפתח אך לעיתים נדירים ביותר לתלת-שיח. למייעוט בדמותות מצטרפת ההתרכזות במעשייה של הדמות הראשית, תוך הזנחה תיאור גורלן וייצובו אופין של הדמויות המשניות: אלו שומעים ובורות על יוסף, מעד על ראובן, ומואמה לא על נפתלי. בני יעקב מצורפים לדמות קולקטיבית שפעולותיה, מסעיה ותגובהיה מתחאים בזמנים כליליים, ואילו על בניו הזרועים של דוד כמעט ולא מסופר דבר. בנוסף לעצם שמותיהם ולעובדה השתתפותם בשני משתאות גורליים, ניתן להסיק מرمז עקפני שהם הצטרכו לאביהם במנוסתו מירושלים בשעת מרד אבשלום. אך אין זכר בכתובים אודות שיתופם (או אי-שיתופם) במהלך נגד אחיהם, אודות תגובתם לשמע קינה אביהם השcool, או אודות עמדתם בקונפליקט שבין דוד ויאוב. העובדה שמכנים כאלה של חומר-גולם סיפורי רב-פנים ורב-ענין לא נוצלו אומרת: דורשני!

גונקל הסביר זאת כביטוי לדרגת התפתחות חברתית קמait אשר בה לא מובהן היחיד כראוי מן הכלל, וכפועל-יוצא של קו-זר-ידם של המספרים הקדמוניים בהבנתם ובעיצובם של קווי-היכר האישיים ובהעמדתן של סצנות רבות משותפות. למגלות חברותיות, פיסיולוגיות וספרותיות אלה, נודע, לדעתו, בדיעד גם יתרון מסוים: מכוח ההתרכזות בדמות הראשית זכה הסיפור המקראי לבהיירות רבה¹. דרך הסבר זו מבוססת על ההנחה שמספריו היספרים בכל הדורות ובכל התרבותות חותרים לתכליות אומנותית זהה, ומכאן ש כדי להבין יצירה כראוי ולהעריך אל נוכן יש לאייר את מקומה על קו-התפתחות המוליך מן הפרימיטיבי אל המפותחת. בום, כשם שברור שא-אפשר לראות בתבליט צורה פרימיטיבית של פסל, באופרה צורה מפותחת של דרמה, כך לא יתכן גם למוד פסל מימי-הביבנים באמת-מידתו של פסל מימי הריניסנס. לכל סוג אומנותי יש חוקיות סגנולית משלהו, המותנית באפשרויות ומוגבלותיו, וכל תקופה אומנותית יש דרכי הבעה סגוליות התואמות את מטרותיה ואת כליה. רק ההנחה בדבר קיומן – זו בצד זו – של דרכי-הבעה לגיטימות השונות זו מזו מעיקרן, עשויה להוליך לחשיפת יהודו הציגני של הסיפור המקראי, ולהבנת הבשרה הגלומה בצורתו הסגנולית.

"מספריו הפספורים בכל הדורות ובכל התרבותות חותרים לתוכליות אומנותית זהה" — מורות החם"ד לומדות את התורה כ... "יצירה אומנותית" של "מספריו ספורים"...

דת הציונות

במקום חינוך לאמונה, עוקרים גם מן המורים והמורים את האמונה הבסיסית שהתורה נתנה ע"י האלוקים ומה הפלא שלימוד התורה הופך ללימוד משעמם של יצירה ספרותית עתיקה.

הרב שי פירון (ראש אולפנת ירושון בפ"ת) מספר על הכנסת תלמידות האולפנא לקראת יום הדין: "עסקנו בהבנת תפיקדו של שופט לקראת יום הדין במפגש עם... הגב' שרה פריש". (שופטה בדימוס באחד מבתי המשפט של המדינה).

"מתוך גישה מלכנית החמ"ד מקבל את הרכנות הראשית לישראל כסמכות עליונה בענייני הלכה ודת במדינת "ישראל" טענים ראשי החינוך הממ"ד. ("קיים מנהים למדיניות החמ"ד", עמ' 12). אך כמו שורות אה"כ בלבד: "החמ"ד יחנן את תלמידותיו לשירות לאומי התנדבותי בן שנתיים" — דבר שנאסר ע"י רבני הרכנות הראשית, ובראשם הגאון ר' צבי פסח פרנק שיחד עם כל גдолו הדרור פסק שהוא "יהרג ואל יעבור" (כמובא לעיל פרק ו', חלק שני). אך כמו כן, סמכותה העליונה של הרכנות הראשית היא בענייני הלכה ודת, אבל מי שקבע מהי שאלת הלכתית הם הפגוגים של החמ"ד.

סיכום

החמ"ד עשה ולצערנו עדין עושה את כל הטבעיות האפשרות בנוגע לחינוך תלמידיו לאמונה בה' ובתורתנו, לקיום מצוות התורה, ולהיזוק יהדותם,Auf"י שאורח חייהם של תלמידיו החשוב לכל תחלואי החברה החילונית מהיב מאץ יתר בביצור השקפות ואמונותם. אזהרות רבני הציונות הדתית, ראשיה, ומאנכיה, לא נשמעו בעבר ולא נשמעות בהווה, והחמ"ד הפך לבית היוצר לפיריקת על תורה ומצוות בקרב רבים וטוביים, ובמקרים רבים אף נוטע בלב חניכיו סלידה מיהדות ומכל הקשור אליה.

היטיבה להגדיר את החינוך המלכתי דתי הגדרת החוק שקבעה: "חוק

חינוך מלכתי דתי פירשו חינוך מלכתי אלא שמוסדותיו הם דתים לפי אורתodoxyם, תוכנית לימודיהם, מורייהם וمفקייחיהם". (חוק החינוך המלכתי, התשנ"ג – 1953) لكن, מחוץ למוסד, ומעבר לתוכנית הלימודים, (שמມילא אין בה יותר מקורטוב יהודות), נשאר רק החינוך המלכתי, (שפירושו מעבר למלה הגבואה, חינוך חילוני) וההתלמיד הדתי הופך במקרים רבים, לאזרוח מלכתי, כאשר יהודותו הוא מיישם בצורה מלכתית (כלומר, חילונית) ונוסף אף הוא אל משפחתו ה"תינוקות שנשבו", כשבד"כ הוא משאיר את הוריו המומים וכוכאים בלי שהם מבינים כלל איך מבית הספר הדתי יצא בנים חילוני, ולא מעלים בדעותם כי בנים הועבר על דעתם ע"י חינוך להעratץ מומרים לתיابון ולהכweis ויעזון בספריהם ובאים ע"י אמוץ תרבות וערכיהם אוניברסליים הסותרים את ערכי היהדות ומנהים לשאוף לחיים אוניברסלים בכל העמים, ולעקרת "אתה בחורתנו מכל העמים". ומה הפלא שהთוצאות של חינוך זה הן: "בניך ובנותיך נתונים לעם אחר", פריקת על ונטישת המסורת?

מונתק מהליימודים ומקתוגב בחוסר מעש 40% מהנוער הדתי בחלוקת מההנתנחותיות

הכובעיה חריפה במיוזר בהתגלוויות באיזור ירושלים ● עלייה של 392% בשנה שערירה במספר בני הנוער הדתיים הכאים ליליך צין ברושים לשותטן, חללים גם לעשן סמים ● שר הרותה סייר ממקום ● והזדהם ● התופעה אינה מוגדרת על בני נוער חרדים - אך במספרים מצומצמים בהרבה

דראה בציגות הדתית: יי'תך אנדרים שלטן מתהיל קליס"

תגובה

אנגלי אונדייל: „דודהה בנהן גלרים חינוכיים“

רמי תוצאות

מאת רמי חזות

כתב יידייעות אחראונוט' מוביל תנועת גזעער "בני עקיבא" יצא בסוכך השבוי בדוחה סומבית ראשונה להתרהבות פיריקת העול" בקרבת הגער

א人民日报在“国庆节”上的发言

ואם אנו רואים בה "مزוחה" ש"תולדותיהם לאו כיוצאה בהם" – של האבות והתלמידים ובתוכם גם תלמידיהם של מורים ותיקים ב"مزוחה" – הנה הסיבה לכל זה היא, מה שהדבק זהה, דבק של דת ולאומיות במובן של דבק משני דברים, איינו מן השמים, שנגזר עליהם שייהיו בבחינת עקר ועקרה. ולא נועל הרבה, אם אפילו נחליף את המורים, באם לא נעמוד על מוחלפות השיטה"

(הרבי משה אביגדור עמייאל, "במישור", ג' שבט תש"א).

החמ"ד וחשיפתו למערכת ה"ערכיהם" החילונית ותרבותה, הפך את הציבור הדתי לאומי ברובו לציבור החשוב בצורה חילונית, ואשר השקפתו ואורח חייו מעוצבים בעיקר עפ"י צורת השיטה חילונית, אלא שעל כורחו נאלץ להתחשב במידה זו או אחרת בהפרעות של ה"מגבלות הדתיות" לחשיבה זו. لكن, נעשים מאמצים להשחרר עד כמה שנייתן מהמגבלות הדתיות ה"מפריונות" לאורח החיים זהה לגמרי זהה של החילונים. אך גם כשהיתה השתגררות זו על חשבון ההלכה ובניגוד אליה לא נרתעת הצה"ד לומר את דברה כפי שנראה בדוגמאות שלහן, על מנת לחזק את ההש侃פות החילוניות שחדרו לציבור הדתי לאומי.

דת הציונות

סרטים מומלצים להופש הגדרות לילדי החמ"ד. מצאו את עשרה הדרבות ב...סרטו של וודי אלן

(מתוך: "נעבור את החופש בגדרות", בעריכת הרב שי פירון, בית המדרש "זהו בהם", קי"ז תשס"א).

"מבערת" סרטים מומלצים ביצורוף שאלות מוחה

סרטים יש לאין

אונטני פולו: רפי בוקאי

סרט וודי אלן

למה רוב בני האום חולכים לקולנוע
לפי הסרט? האם זה מתאים לנו?
لتיקופת עשיית הסרט?

פשעים ובעירות קללות:
מה הקשר בין הפשעים להטאות
הקסרים? מיציאו את שערת הדורות
מסתורתו בתוך פטיש תיפוף? לפי
סוף הסרט (ש שיע תלחים בסומו)
סיפורי של דוי רוז מבירוזי: השוו לדמותו של צ'רי צ'פלין
ולשלות ששאלנו שם.

ऋג'יסטר ממהזרכה הרחוק

חובם הגדול 'קשר'. במיוחד קוראסתו
ראשונה: מה הקשר בין סיפור המשפט המתנהל
לסיפור המסתור שבנאהן דודס אאנן ראן

סרט אקשן

1. תותמי בברון
2. חזקי
3. הבריחה הגדולה
4. מיזמים בנלאומיות - חץ'קוק

מערבענים מומלצים

הנרג האחים

סרטים בבדים

1. תמי ב': אונמר ברמן
2. החותם השביעי: אונמר ברמן

שנות ה-50

1. קובלנקה
2. שיר אישר בגשם
3. הנץ מלטה

כלאים ים

האזור קי':
במא: אורסון וולד: האם הגיבורים הראשיים
של חרטות יום ופויית חוכיות? האם
שליליות? מדוע? האם יש בסרט דמיות
חוויות לארכו? אלה וזקן זו? מה
המשמעות העמוקה של סוף הסרט? מה יש
לסרט לומר על דמיות גזאניות? האם זו
הדרך החיהה?

ורטיגן:
במא: חץ'קוק. מהי עמדתו של חץ'קוק
לב שאילת הדרשות האជתי ולבג
ההתמונות עם חולשתו. נון.

אפקוליפה עכשוו: בכאי: קזפולה. השוו לפסטיבלים אחרים: נבי
ישראל במדבר ונסען של ר' נחמן/arach
ישראל (בקerro בספר חי מורה) וכוסם נתן
ללאואו בתרוך פפור של גראן - בבל חוסרים

חלף עם הרוח:
דמיות חוכיות? האם שליליות? מדוע? האם
שבבסרט דמיות חוכיות לגזרו? למלה דזוקא
הן? מה המשמעות העמוקה של סוף הסרט?

אורפן:
בחומר דומה אין. לדימותו של רודם ואחרם
בתכנון: מהו דומה יחסנו ללחם לובג
ולורען? אילו מיצאות וערכם תורניים מתקשרים
לחיטוט לדמותו כזו?

צ'לי המוזיקה:
מה הקונפליקט המורבי בסרט (בן שנ'
היבורים)? האם שי השלכות לחוי שי
אדם דתי? מדוע בחר היוצר למקם את
הגיבורה בתיחילת דרכה במנזר? מה הוא
רוצה לומר לגבי דות? האם זה הכרחי?

צ'רי צ'פלין:
1. זמנים מודרניים
2. חידקסטור הגדול
3. הברלה ללב
4. אורות הכרך

שאלות:
מה מיוחר בדמות הנושא?
מה גומן לו לחיות בעצמו?
האם הוא לורו? מדוע?
מהן מסורתם בחורים?
מה דעתך של הבמאי על החברה מסביב?
(חוشبיו על הפטרים שככל סרט)

נשים דתיזות נאשיות: ילשנות את נוסח הברכה ברוך שלא עשני אשה"

**כנס על הצוינות הדתית שהתקיים בגליל הוצגו תקדימים
שישמשו קהילות יהודיות, ובهم "ברוך שעשני ישראלי"**

פסיק", אמר אחד הרובנים בכנס. "נכון שמדובר בטקסם
בעיריה, ויתכן שהוא אפילו אינו מתאים להרבה מאית-
נו כיום, אבל צור לבחן את הקושי הפסיכולוגי של
המנוגנים".

יוון מתפלל למעריב, כי קיים פער עמוק בין התפ-
סה השינוינית בדור רבני המורוני לבין הניטומים כמו
קרורות והלאים. "אני מתחמקת גם על יסודות שונים
של הגאון רבי אליהו מילנה וגם על רבינו אשר (חי
באורה רוקי המורוני ביהדות)."

יוון מקידץ סעד, העבירה שיעור הלכתי שכhalbכו
כפסיקה היהורת תקדים לשינוי נסחים. היו אך כדי
לה שפענו, כי זולבון נגומן נשים מהתפילה הוא
אסטר מחותורה, שכן יש למצאו פיתרון לביעית: זולבון.

עוות ברוט, ממאגני כהן, אמר כי ממש "הלהב"
יזא משוש הלב, "הלהבה רדכה לכלב, ולא קופא
במקומה", אמו. "אחרת נצזר, עצמוני אויבים ומצב
בעם היהודי גיע ליפיצין. למות שוה מאור כואב,
אנחנו, קיבוץ דתוי, צריים אומץ כדי להישכ卜 על
הגדר ולהוביל את הלהבה פְּרִימָה: אהוי כל, והשולוי
ערוך נכתב בפולין לנבי מאות שנים".

מאת פליקס פריש

בשיט דתיות אמיגיטטיביות מוח昉 וזרת יצורי קו-
אות לשנות את ברכת "ברוך שלא עשני אשה", דיל-

קיוחה עלתה אתמול בקהל כנס בקבוץ הדרתית והוות-
ליך אכנרת, שענינו עקרונות הצוינות הדתית והוות-

האורותודוקסי המורוני ביהדות. בון נאמר
הברכה באופן שונה. למשל, "ברוך שעשני ישאל".

■ הגאון מילנה ורבינו אשר

השיעור של גילי ווון עורך התרגולות רזוכות קר-
לניים בין בא הכנס, כשהעלמה את הצעמה למסדר נוסח
תפילה שונה.

"נוסח הברכה היו חולק במלת נפרד מהסדרה, מתק-
טף חתומים ומקורות, שלכורה לא ניתן לגרוע ממנו

לשנות את ברכת - "שלא עשני אשה".

אחרי הכל ה"שולחן ערוך" נכתב ב...פולין.

עוד תוכאה של ההסתכלות בעיניהם

חוילונות על יהדות

מעריב, כ"ו בתשרי תשנ"ט

בפ"ד

מכתב אישי לעם ישראל

בזמן האחרון פוקדים את ארצנו מאורעות קשים וכואבים. אדם מוצא עצמו מתחבט בשאלות רבות ומסובכות. אנו, בנות אולפנית ירושן, מאמינות שמעבר לכל הוויכוחים הפוליטיים ומעבר לכל השאלות, עם ישראל חייב

להניף את הדגל!

הדגל המסמל את תקורתה מדינת ישראל

הדגל המסמל את קייזר האלויות

הדגל המסמל את התפתחות

הדגל המסמל את אחדרות העם

הדגל המסמל את הכמיהה לשלים

הדגל המסמל את הגאותה הלאומית

**בוואו בנייף ייחד את הדגל שבתוכנו!
זה עוז לעמו יתנו כי ברוך אתה עמו בשלום"**

בנות אולפנית ירושן

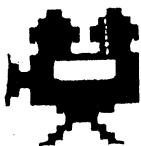
בעקבות הצרות הפוקדות את עם ישראל

יוציאות בנות אולפנית ירושן לציגותים

ומלחקות דגליים ומכתב עם מסר אישי חשוב

לאומה: "עם ישראל חייב... להניף את הדגל".

הצופה" – עיתון יומי
ניל"א, רחוב המסגר 66, מיקוד 67217, ת.ד. 2045 מיקוד 61020 טל': 03-5622951-4, פקס: 03-5621502
רשלים, רחוב בריהודה 3, טל': 02-234910, פקס: 02-252904
ויפח, רחוב ארלוזורוב 1, טל': 04-663628

הוא הולך לסרטים.

מבקר בתאטרון.

אידיאリスト מבשים.

קוזדא עמוס עוז.

משרת בחיל קרבו.

שמע את אריך אינשטיין.

אהוב את "ישלושים ומשהו".

ଓ כל בمسעדות.

ברוע בקיז לחויל.

ובכל זאת הוא שונגן!
הצייר הדתי-לאומי
בישראל – פֿרּוֹפֿיֵיל

הצייר הדתי-לאומי בישראל
מייצג קבוצת אוכלוסייה נבלת
אותה חיים מודרני וזרחי,
ופוטנציאלי שיוקי גבורה במיוודה.
טיול שלוויי כוכן בקבוצה זו
מחיבי התרבות קרוינה עם חבריה,
מודחתיה וארכוניה העסקיים,
וכן תבניה מעמיקה של התנהנות
הציינית שלה. אנו שוחכים להציג
לפוך מודרך לצייר הדתי-לאומי
בישראל. כרטיס הביקור שבפתח
המרכן מספקת כל התורתה על
רגל אחת.

מי זה?

הודעת בעל דין כמאה עדים דמי
– עתון "הצופה"

פרק ח'

סיכום

כתב מרן האדמו"ר מסאטמאר ר' יואל טייטלבוים בתחילת הקדמתו בספרו הקדוש: "ויאאל משה":

"זהנה מלפניהם בישראל בכל הדורות כשהגיעה עת צרה ליעקב, חקרו ודרשו מה זה ועל מה זה, איזה עון גرم להביא לידי כך, לשים לב לתיקן ולשוב אל השיתות, כמצינו בקראי ובתלמוד. וכן אחר גלות שפانيا חיבר הקדוש החסיד ר' יוסף יעב"ץ ז"ל הספר אור החיים מיסוד על כך, לחקור אחר העונות שגרמו אוז הצרה והגלות. זוקני ה"חוות דעת" בהקדמת פירושו למגילת אייכא כתוב גם כן שאין תועלת בספר הצרות והיגנות אלא אם יספר גם סיבת הצרות שאירעו לו למען ישמר עצמו מהסיבות המביאות לידי הצרות". ע"כ.

ובהקדמתו לשורת "אחיעזר" חלק ג', כתב ראש גולת אריאל, מרן הגאון ר' חיים עוזר גרדז'ינסקי (לאחר שתיאר את כל הצרות הקשות והנוראות שפקדו את עם ישראל באותה שנה) ז"ל: "...זו זאת לדעת כי שרש המחללה הוא בהחנון הפרוע לשמצה, אשר הדור הצעיר מתחנן בבתי ספר חופשיים ללא תורה ולא אמונה, ועיין גברו הבורות ועמי הארץ, ההוללות וההפרקות, אשר על כן העבודה הגדולה למען תחית וחיזוק החינוך התורני ושכללו צריכה שתתפס מקום בראש ולהיות נקודת המרכז בעבודתנו ומפעלנו".

במצב בו נמצא עם ישראל בתקופתנו אנו, רואים אנו בחוש את דברי חז"ל המתארים את תקופתנו בסוף מסכת סוטה: "ועל מי יש לנו להשען, על אבינו

דת הציונות

שבשימים". כל התורות והאלילים הכוונים, וביניהם הקומוניזם, הסוציאליזם, והלאומיות, נופצו ע"י צאצאי יוצריהם שהפנו להם עורף לטובת הנאותיהם ויצריהם. הציונות הדתית, נותרה האחרונה שעדיין מתעקשת להדבק באורה לאומיות שיצירה זנחה אותה כבר מזמן, וגדולי הדורות הזהירו מפניה ומפני התוצאות החמורות שליהן תוביל, שבעוונותינו הרבים התגשו לעינינו במאה השנים האחרונות אחת לאחת, וכאותו ינוקא פְּפָמַת רַעַב (סנהדרין ס"ג ע"ב) שנשטייר אחרון מבני משפחתו שאבדו כולם בעוון עבודת זורה, אך בכל זאת מעידיף להוציא יראתו מחיקו, לחבקה ולנסקה עד שנבקעת קריסו, ובלבך שלא לומר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, וכמו שבר שם רשותי ד"ה בת רדא בינו ביה, שאחר שנתקשרו בעבודה זרה מעצמן הקפה חיבתן עליהן...

נמצאים אנו בעונותינו בתקופה קשה מאד, מחוון תשכל חרב ומחדרים אימה וرك פתרון אחד ישנו למצבנו: "תשובה", תשובה מדעות כזבות, תשובה מחתאים, תשובה מכל חיסרון בעבודת ה'. נבדק טוב ולעומק את עצמנו, נתחזק בלימוד התורה (แมนשים הנאמנים לה), בשמירתה, ובcheinוך זרענו בדרך התורה, ונחזק איש רעהו. ונPsiיק, כן, נPsiיק להמעיט בערך תורהנו הקדושה אשר כל חוקות שמיים וארץ הם אפס בערכה. הימים ימי רעב לשימושם את דבריו ה' וייש לנצלם ולזכות גם את אהינו היקרים לחזור ולהתקרב לאבינו שבשמיים ולשמור את תורתו הקדושה, והוא ברחמי הרבים יאמר קץ לצרותינו, יקץ נדחינו וגלוויותינו, ישלח לנו את אליו הנביא זכור לטוב ואת משיח צדקנו, יבנה לנו לתפארת שמו הגדל והנורא בנין בית מקדשנו, ויזכנו לעובדו בלבב שלם ונזכה בהמרה לראות בעינינו "ויעלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו והיתה לה' המלוכה".

(تم ונשלם ביום ט"ז במרחשון (התהא שנת סוף וקץ גלותנו), התהילות והתשבחות לבורא העולמות כולם).

לְהַצָּלָה,
חֹזֶה בַתְשׁוּבָה,
וּגְאֹלֶה אֲמִיתִית וּשְׁלָמָה
שֵׁל כָּלְלֵי יִשְׂרָאֵל

להצלחת עמוס בן אוריה

להצלחת דורון בן מלכה

להצלחת רוזית בת שורה

לע.ג. אברהם בן משה ז"ל

לע.ג. נסימ בן שמואל ז"ל

לע.ג. מרימ בת זוהר ז"ל

לע.ג. מישה חייקיל בן צוליק ז"ל

לע.ג. אלכסנדר בן סמואל ז"ל

.ת. נ. צ. ב. ה.

